paulo coelho

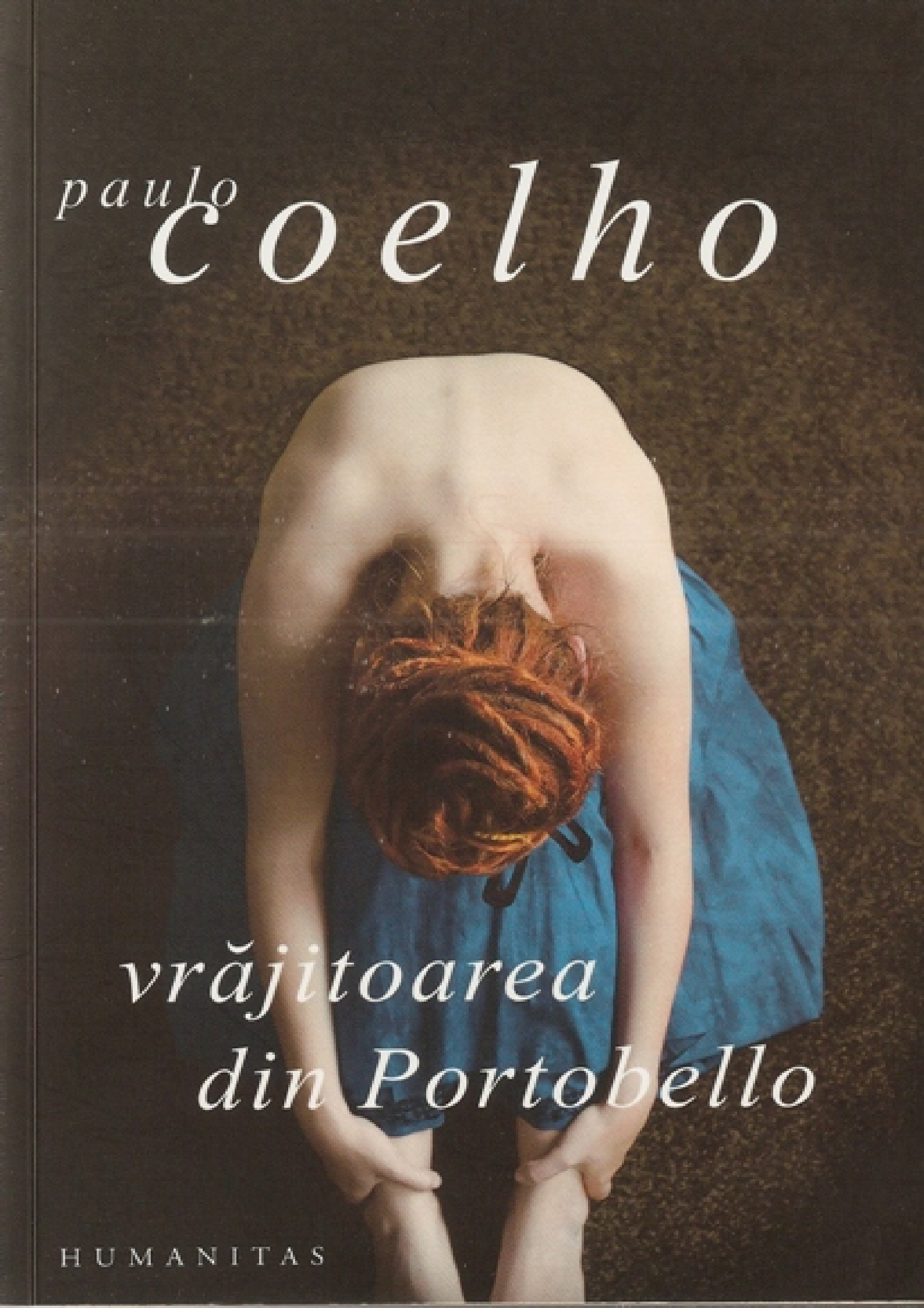

vrăjitoarea din Portobello

HUMANITAS

Cuprins

Heron Ryan, 44 de ani, ziarist
Andrea McCain, 32 de ani, actriţă de teatru
Deidre O'Neill, 37 de ani, medic, cunoscută sub numele de Edda
Lella Zainab, 64 de ani, numerolog
Samira R. Khalil, 57 de ani, casnică, mama Atenei
Lukas Jessen-Petersen, 32 de ani, inginer, fostul soţ
Părintele Giancarlo Fontana, 72 de ani
Lukas Jessen-Petersen, fostul soţ
Părintele Giancarlo Fontana
Pavel Podbieslki, 57 de ani, proprietarul apartamentului
Peter Sherney, 47 de ani, director general al unei filiale a „Bank of… (eliminat)" din Holland Park, Londra
Nabil Alaihi, vârstă necunoscută, beduin
Samira R. Khalil, mama Atenei
Heron Ryan, ziarist
Deidre O'Neill, cunoscută ca Edda
Vosho „Bushalo", 65 de ani, patron de restaurant
Heron Ryan, ziarist
Liliana, croitoreasă, vârstă şi nume de familie necunoscute
Samira R. Khalil, casnică
Deidre O'Neill, cunoscută ca Edda
Heron Ryan, ziarist
Antoine Locadour, 74 de ani, istoric, I.C.P., Franţa
Andrea McCain, actriţă de teatru
Deidre O'Neill, cunoscută ca Edda
Heron Ryan, ziarist
Andrea McCain, actriţă
Heron Ryan, ziarist
Antoine Locadour, istoric
Deidre O'Neill, cunoscută ca Edda
Andrea McCain, actriţă
Heron Ryan, ziarist
Deidre O'Neill, cunoscută ca Edda

Andrea McCain, actriţă
Heron Ryan, ziarist
Deidre O’Neill, cunoscută ca Edda
Un ziar londonez, 24 august 1991
Heron Ryan, ziarist
Deidre O’Neill, cunoscută ca Edda
Samira R. Khalil, casnică
Heron Ryan, ziarist
Antoine Locadour, istoric
Heron Ryan, ziarist

PAULO COELHO

VRĂJITOAREA DIN PORTOBELLO

Traducere din portugheză de Gabriela Banu
Titlul original: *A BRUXA DE PORTOBELLO,* 2006

O, Mărie cea zămislită fără de prihană,
roagă-te pentru noi,
cei care ne îndreptăm către Tine.
Amin

Pentru S.F.X.,
soare care a răspândit
lumină şi căldură pe unde a trecut,
exemplu pentru cei care gândesc
dincolo de propriul orizont.

Nimeni, aprinzând făclie,
nu o pune în loc ascuns, nici sub obroc,
ci în sfeşnic, ca aceia care intră să vadă lumina.

Luca 11, 33

Înainte ca toate aceste mărturii să plece de pe masa mea de lucru şi să urmeze destinul pe care l-am trasat pentru ele, mă gândeam să le transform într-o carte tradiţională în care povestea reală este istorisită după o cercetare exhaustivă. Am început să citesc o serie de biografii care m-ar fi putut ajuta în scrierea acestei cărţi, dar am înţeles un lucru: părerea autorului despre personajul principal ajunge să influenţeze rezultatul cercetărilor. Cum intenţia mea nu era chiar aceea de a spune ce gândesc, ci de a arăta cum a fost văzută povestea Vrăjitoarei din Portobello de principalele personaje, am abandonat ideea unei asemenea cărţi. Mi s-a părut mai potrivit să transcriu pur şi simplu tot ce mi-a fost povestit.

Heron Ryan, 44 de ani, ziarist

Nimeni nu aprinde o făclie pentru a o ascunde sub obroc: menirea luminii este de a aduce mai multă lumină, de a deschide ochii, de a arăta minunile din jur.

Nimeni nu-şi sacrifică lucrul cel mai de preţ pe care îl are: dragostea.

Nimeni nu-şi încredinţează visurile în mâinile celor care le pot distruge.

Nimeni, cu excepţia Atenei.

La multă vreme după moartea Atenei, fosta ei maestră mi-a cerut să o însoţesc în oraşul Prestopans, în Scoţia. Acolo, profitând de o lege feudală care a fost abolită chiar în luna următoare, oraşul a oferit iertarea oficială unui număr de optzeci şi unu de persoane – şi pisicilor acestora – executate pentru practici vrăjitoreşti între secolele al XVI-lea şi al XVII-lea.

Conform purtătorului de cuvânt oficial al baronilor de Prestoungrange & Dolphinstoun, „cele mai multe au fost condamnate fără nicio probă concretă, doar pe baza mărturiilor acuzatoare care susţineau că simţiseră prezenţa spiritelor rele”.

Nu mai stăm acum să amintim iar toate excesele Inchiziţiei, cu camerele de tortură şi rugurile aprinse, alimentate de ură şi răzbunare. Dar, pe drum, Edda a spus de mai multe ori că era ceva ce ea nu putea accepta în gestul acesta: oraşul şi al paisprezecelea Baron de Prestoungrange & Dolphinstoun „ofereau iertare oficială” oamenilor executaţi cu atâta brutalitate.

— Suntem în plin secol XXI, iar descendenţii acelor adevăraţi criminali, care au ucis oameni nevinovaţi, încă se mai consideră îndreptăţiţi „să ierte”, înţelegi ce vreau să spun, Heron?

Înţelegeam. O nouă vânătoare de vrăjitoare începe să câştige teren. De data asta arma nu este fierul roşu, ci ironia şi represiunea. Oricine îşi

descoperă un har – din pură întâmplare – şi îndrăzneşte să vorbească despre el e privit imediat cu neîncredere. Iar soţul, soţia, tatăl, fiul, toţi, în loc să fie mândri, le interzic tuturor să pomenească despre acel lucru, de frică să nu-şi expună familia ridicolului.

Înainte de a o cunoaşte pe Atena, credeam că toate astea nu erau decât o formă necinstită de exploatare a disperării oamenilor. Călătoria mea în Transilvania pentru un documentar despre vampiri era şi ea un fel de a arăta cât de uşor se lasă înşelaţi oamenii; anumite superstiţii rămân în imaginaţia omului, oricât de absurde ar părea, şi ajung să fie folosite de indivizi fără scrupule. Când am vizitat castelul lui Dracula, care fusese reconstruit numai pentru a le crea turiştilor impresia că s-ar afla într-un loc special, am fost căutat de un funcţionar al guvernului care a insinuat că aveam să primesc un cadou destul de „semnificativ” (după propriile lui cuvinte) când filmul va fi transmis la BBC. În mintea acestui funcţionar, eu ajutam la răspândirea legendei, iar lucrul acesta merita o recompensă generoasă. Un ghid mi-a spus că numărul vizitatorilor creştea de la an la an, şi orice referire la acel loc ar fi fost bine-venită, chiar dacă s-ar fi susţinut că respectivul castel era contrafăcut, că Vlad Dracul era un personaj istoric fără nicio legătură cu legenda aceea care nu era decât delirul unui irlandez *(n. a.: Bram Stoker)* care nu vizitase niciodată regiunea.

În clipa aceea am înţeles că, oricât de riguros aş fi fost cu faptele, eram fără să vreau de partea minciunii; chiar dacă intenţia mea era să demistific totul, fiecare putea să creadă ce voia; ghidul avea dreptate, în fond făceam şi mai multă publicitate. Am renunţat imediat la proiect, chiar dacă apucasem să investesc o sumă frumuşică în călătorie şi în cercetări.

Dar călătoria în Transilvania avea să aibă un impact uriaş asupra vieţii mele: am cunoscut-o pe

Atena, care îşi căuta mama. Soarta, misterioasa, implacabila soartă ne-a aşezat faţă în faţă într-un neînsemnat hol al unui hotel încă şi mai neînsemnat. Am fost martor la prima ei conversaţie cu Deidre – sau Edda, cum îi place să i se spună. Am asistat, ca un spectator, la lupta inutilă pe care inima mea a purtat-o pentru a nu se lăsa sedusă de o femeie care nu era din lumea mea. Am aplaudat când raţiunea a pierdut bătălia, şi n-am putut decât să mă predau şi să accept că eram îndrăgostit.

Această pasiune m-a făcut să văd ritualuri, fenomene şi transe cum nu mi-am închipuit niciodată că există. Spunându-mi că eram orbit de iubire, m-am îndoit de toate; îndoiala, în loc să mă paralizeze, m-a împins spre oceane a căror existenţă o ignoram. Această forţă mi-a permis, în cele mai grele momente, să înfrunt cinismul celorlalţi prieteni jurnalişti şi să scriu despre Atena şi lucrarea ei. Şi cum această iubire încă este vie, deşi Atena este moartă, forţa continuă să existe, dar nu mai vreau decât să uit tot ce am văzut şi învăţat. Puteam naviga în această lume numai cu Atena de mână.

Acestea erau grădinile, apele, munţii ei. Acum, când a plecat, am nevoie să se întoarcă toate la starea dinainte. Vreau să fiu iar preocupat de problemele de trafic, de politica Marii Britanii, de felul în care sunt administrate impozitele. Vreau să cred din nou că lumea magiei e doar un truc reuşit. Că oamenii sunt doar superstiţioşi. Că lucrurile pe care ştiinţa nu le poate explica nu au dreptul să existe.

Când întâlnirile din Portobello au început să scape de sub control, am avut discuţii nesfârşite despre comportamentul ei, deşi azi mă bucur că nu m-a ascultat niciodată. Dacă există vreo consolare în tragedia de a pierde pe cineva mult prea iubit, aceasta e speranţa, totdeauna necesară, că probabil a fost mai bine aşa.

Eu mă trezesc şi adorm cu această certitudine. A fost mai bine că Atena a plecat înainte de a coborî în infernul acestei lumi. Niciodată n-ar mai fi avut linişte după întâmplările care i-au adus numele de „Vrăjitoarea din Portobello”. Restul vieţii ei ar fi fost o amară confruntare a celor mai personale vise cu realitatea colectivă. Cum îi cunosc caracterul, ştiu că ar fi luptat până la sfârşit, şi-ar fi cheltuit toată energia şi bucuria încercând să dovedească ceva ce nimeni, absolut nimeni nu era dispus să creadă.

Cine ştie, poate că a căutat moartea aşa cum un naufragiat caută o insulă. Probabil că stătea noaptea în multe staţii de metrou, aşteptând vagabonzi care n-o atacau. S-a plimbat prin cartierele cele mai periculoase din Londra, în căutarea unui asasin care nu se arăta. A zgândărit mânia celor puternici, dar nici ei nu i-au făcut nimic.

Până când a găsit ceea ce căuta şi a fost asasinată în mod brutal. Dar, la urma urmelor, câţi dintre noi nu văd cum lucrurile importante din viaţa noastră dispar de la un ceas la altul? Nu mă refer numai la persoane, ci şi la idealurile sau visurile noastre: putem rezista o zi, o săptămână, câţiva ani, dar suntem condamnaţi să pierdem. Trupul rămâne în viaţă, dar sufletul primeşte lovitura mortală mai devreme sau mai târziu. O crimă perfectă, în care nu ştim cine ne-a asasinat bucuria, de ce sau unde sunt vinovaţii.

Oare aceşti vinovaţi care nu au nume ştiu ce au făcut? Eu cred că nu, fiindcă şi ei sunt victime ale realităţii pe care au creat-o – fie ei deprimaţi, aroganţi, neputincioşi sau puternici.

Ei nu înţeleg şi niciodată nu vor înţelege lumea Atenei. Am spus bine: lumea Atenei. Accept, în sfârşit, că aici era în trecere, ne făcea o favoare, asemenea cuiva care se află într-un palat minunat, înfruptându-se din tot ce e mai bun, conştient că este doar o sărbătoare, că palatul nu-i aparţine, că delicatesele n-au fost cumpărate cu banii lui şi că la

un moment dat luminile se vor stinge, stăpânii se vor culca, servitorii se vor retrage în odăile lor, poarta se va închide şi – din nou în stradă, aşteptând taxiul sau autobuzul, înapoi la mediocritatea de zi cu zi.

Mă întorc. Sau, mai bine zis, o parte din mine se întoarce în această lume unde are sens numai ceea ce vedem, pipăim şi putem explica. Vreau să fiu iar în lumea în care există amenzile pentru depăşirea vitezei, oamenii discutând la casieriile băncilor, veşnicele lamentări despre vreme, filmele de groază şi cursele de Formula 1. Asta e lumea în care va trebui să-mi trăiesc restul zilelor; mă voi căsători, voi avea copii, iar trecutul va fi o amintire îndepărtată, care până la urmă mă va face să mă întreb toată ziua: cum am putut să fiu aşa de orb, aşa de naiv?

Dar ştiu şi că, noaptea, cealaltă parte a mea va hoinări prin spaţiu, intrând în contact cu lucruri care sunt la fel de reale ca pachetul de ţigări şi paharul de gin pe care le am în faţă. Sufletul meu va dansa cu cel al Atenei, voi fi cu ea în somn, mă voi trezi scăldat în sudori, mă voi duce la bucătărie să beau un pahar cu apă, voi înţelege că pentru a te lupta cu fantomele trebuie să te foloseşti de lucruri care nu ţin de realitate. Şi atunci, urmând sfatul bunicii mele, voi pune o foarfecă deschisă pe noptieră şi astfel voi tăia continuarea visului.

A doua zi voi privi foarfecă plin de remuşcări. Dar trebuie să mă reobişnuiesc cu lumea asta, altfel îmi pierd minţile.

Andrea McCain, 32 de ani, actriţă de teatru

„Nimeni nu poate să manipuleze pe cineva. Într-o relaţie, doi oameni ştiu foarte bine ce fac, chiar dacă unul dintre ei se plânge apoi că a fost folosit.”

Aşa spunea Atena, dar se purta exact pe dos, fiindcă eu am fost folosită şi manipulată fără nicio consideraţie pentru sentimentele mele. Or, e cu atât mai grav cu cât aici e vorba despre magie; la urma urmelor, era maestra mea, avea datoria de a-mi transmite misterele sacre, de a trezi forţa necunoscută care zace înăuntrul fiecăruia dintre noi. Când ne aventurăm pe marea aceasta necunoscută, avem încredere oarbă în cei care ne conduc – credem că ei ştiu mai multe.

Ei bine, eu pot garanta: habar nu au. Nici Atena, nici Edda, nici cei pe care i-am cunoscut prin ele. Ea-mi spunea că învăţa pe măsură ce mă învăţa pe mine şi, chiar dacă la început mi-a fost greu să cred, mai târziu, am fost convinsă că aşa era. Acum cred că nu era decât una din multele ei modalităţi de a ne face să lăsăm garda jos şi de a ne lăsa cuprinşi de încântare faţă de ea.

Cei care întreprind căutări spirituale nu stau pe gânduri – vor rezultate. Vor să se simtă puternici, departe de masa anonimilor. Vor să fie altfel, mai speciali. Atena se juca într-un mod barbar cu sentimentele celorlalţi.

Cred că a simţit cândva o profundă admiraţie pentru Sfânta Tereza de Lisieux. Nu ştiu prea multe despre religia catolică, dar, din câte am auzit, Tereza a avut un fel de comuniune mistică şi fizică cu Dumnezeu. Atena a spus odată că i-ar fi plăcut ca destinul ei să-i semene: poate ar fi trebuit să intre la mănăstire, să-şi dedice viaţa meditaţiei sau să se pună în slujba celor săraci. Ar fi fost mult mai bine pentru toată lumea şi mult mai puţin periculos decât să incite oamenii, prin muzică şi ritualuri, la

un fel de intoxicaţie prin care să poată intra în contact cu ceea ce e mai bun, dar şi cu ce e mai rău în ei.

Am căutat-o pentru că voiam să ştiu care e sensul vieţii mele, deşi am ascuns asta la prima noastră întâlnire. Trebuia să-mi fi dat seama chiar de la început că pe Atena altceva o interesa: voia să trăiască, să danseze, să iubească, să vadă lumea, să strângă oameni în jurul ei ca să le arate cât e de înţeleaptă, să se laude cu calităţile ei, să-şi provoace vecinii, să profite de ignoranţa noastră, chiar dacă încerca să dea o spoială spirituală căutării ei.

De câte ori ne întâlneam – la ceremonii magice sau ca să ieşim la vreun bar – îi simţeam puterea. Aproape că puteam s-o ating, atât de puternic se manifesta. La început am fost fascinată, voiam să fiu ca ea. Dar într-o zi, la bar, ea a început să-mi vorbească despre „Al treilea rit", care priveşte sexualitatea. În prezenţa iubitului meu. Pretextul era că mă învăţa pe mine. De fapt, urmărea să-l seducă pe bărbatul pe care-l iubeam.

Şi, desigur, a reuşit.

Nu e bine să-i vorbeşti de rău pe cei care au părăsit viaţa aceasta pentru planul astral. Atena nu va trebui să-mi dea socoteală mie, ci acelor forţe pe care, în loc să le folosească spre binele umanităţii şi spre propria înălţare spirituală, le-a folosit doar pentru a-şi satisface egoismul.

Mai rău: tot ce am început împreună putea să iasă bine, dacă n-ar fi fost înclinaţia ei către exhibiţionism. Ar fi fost de ajuns să se poarte mai discret, şi azi am fi îndeplinit amândouă misiunea care ne-a fost încredinţată. Dar nu reuşea să se controleze, se credea stăpâna adevărului, în stare să treacă peste toate barierele şi asta numai prin puterea ei de seducţie.

Rezultatul? Am rămas singură. Şi nu mai pot să las treaba la jumătate – va trebui să merg până la

sfârşit, deşi uneori mă simt slabă, şi mai mereu dezamăgită.

Nu mă surprinde că viaţa i s-a terminat astfel: trăia flirtând cu pericolul. Se zice că oamenii extrovertiţi sunt mai nefericiţi decât introvertiţii şi au nevoie să compenseze arătându-şi cât sunt de mulţumiţi, de veseli, de satisfăcuţi de viaţa lor; cel puţin în cazul ei, afirmaţia este absolut corectă.

Atena era conştientă de charisma ei şi i-a făcut să sufere pe toţi cei care au iubit-o.

Inclusiv pe mine.

Deidre O'Neill, 37 de ani, medic, cunoscută sub numele de Edda

Dacă un bărbat necunoscut ne telefonează azi şi vorbim puţin, nu insinuează nimic, nu spune nimic special, dar ne tratează cu o atenţie pe care rareori o primim, suntem în stare să ajungem cu el în pat chiar în noaptea următoare, aproape îndrăgostite. Aşa suntem noi, şi nu e nimic rău în asta – este în natura femeii să se deschidă spre iubire cu mare uşurinţă.

Iubirea a fost aceea care m-a pregătit pentru întâlnirea cu Mama când aveam nouăsprezece ani. Atena avea aceeaşi vârstă când a intrat pentru prima oară în transă prin dans. Dar acesta era singurul lucru pe care îl aveam în comun – vârsta de la iniţiere.

În rest eram cu totul şi cu totul deosebite, mai ales în felul prin care comunicam cu ceilalţi. Ca maestră a ei, eu dădeam mereu tot ce aveam mai bun, astfel încât îi puteam organiza căutările interioare. Ca prietenă a ei – deşi nu sunt sigură că acest sentiment era reciproc – am încercat să-i atrag atenţia că lumea nu era încă pregătită pentru transformările pe care ea voia să le provoace. Îmi amintesc că nu am dormit câteva nopţi până să iau hotărârea s-o las să acţioneze cum vrea ea, urmând numai ceea ce-i dicta inima.

Marea problemă a Atenei a fost că era o femeie a secolului XXII, născută în secolul XXI, şi nu s-a ferit să o arate. Cu ce preţ? A plătit din plin pentru asta. Dar ar fi plătit mult mai scump dacă şi-ar fi înăbuşit exuberanţa. Ar fi fost amară, frustrată, preocupată de ce vor spune ceilalţi, spunând mereu „lasă-mă să rezolv întâi asta, pe urmă mă dedic visului meu", mereu plângându-se: „Condiţiile ideale nu apar niciodată".

Toţi îşi caută un maestru perfect; dar maeştrii sunt oameni – deşi învăţăturile lor pot fi divine – şi

aici e o bubă, ceva ce oamenii acceptă cu greu. Să nu confunzi profesorul cu sala de curs, ritualul cu extazul, mesagerul simbolului cu simbolul însuşi. Tradiţia este legată de întâlnirea cu forţele vieţii, nu de persoanele care transmit acest lucru. Dar suntem slabi: îi cerem Mamei să ne trimită călăuze, când ea nu trimite decât semnele drumului pe care trebuie să-l străbatem.

Vai de cei care caută păstori, în loc să-şi dorească libertatea! Întâlnirea cu energia superioară se află la îndemâna oricui, dar se depărtează de cei care-şi transferă responsabilităţile altora. Timpul nostru pe acest pământ e sfânt şi trebuie să sărbătorim fiecare moment.

Importanţa acestui lucru a fost complet uitată: până şi sărbătorile religioase s-au transformat în ocazii de a merge la mare, în parc, la schi. Nu mai există ritualuri. Nimeni nu mai reuşeşte să preschimbe manifestări comune în sărbători sfinte. Gătim plângându-ne de pierderea de vreme, când am putea să prefacem iubirea în mâncare. Muncim crezând că e un blestem divin, când ar trebui să ne folosim abilităţile ca să ne oferim o plăcere şi pentru a răspândi în jur energia Mamei.

Atena a scos la suprafaţă uriaşa bogăţie a lumii pe care toţi o purtăm în suflet, fără a-şi da seama că oamenii nu erau pregătiţi să accepte aceste puteri.

Noi, femeile, când căutăm sensul vieţii sau calea către cunoaştere, ne identificăm totdeauna cu unul dintre cele patru arhetipuri clasice.

Fecioara (şi nu vorbesc aici de sexualitate) este aceea care caută în deplină independenţă, şi tot ce învaţă este rodul capacităţii ei de a înfrunta singură provocările.

Martira descoperă în durere, în dăruire şi în suferinţă un mod de a se cunoaşte pe sine.

Sfânta întâlneşte adevărata raţiune a existenţei în iubirea fără graniţe, în puterea de a da totul fără a cere nimic.

Şi, în sfârşit, Vrăjitoarea merge în căutarea plăcerii depline fără de limite, justificându-şi astfel existenţa.

Atena a fost toate cele patru forme la un loc, când de fapt trebuia să fi ales numai una dintre aceste ipostaze feminine.

Desigur că o putem înţelege, dacă ne gândim că toţi cei care intră în transă sau în extaz pierd contactul cu realitatea. Dar e fals: lumea fizică şi cea spirituală sunt acelaşi lucru. Putem zări Divinul în fiecare grăunte de praf, dar asta nu ne împiedică să-l îndepărtăm cu buretele ud. Divinul nu dispare, se transformă în suprafaţa recent curăţată.

Atena ar fi trebuit să aibă mai multă grijă. Şi, dacă reflectez mai adânc asupra vieţii şi morţii discipolei mele, ajung la concluzia că ar fi bine să mă schimb şi eu puţin.

Lella Zainab, 64 de ani, numerolog

Atena? Ce nume interesant! Ia să vedem… Numărul ei maxim este nouă. Optimistă, sociabilă, iese în evidenţă în orice mulţime. Oamenii trebuie să se apropie de ea când caută înţelegere, compasiune, generozitate, dar tocmai de aceea trebuie să fie atentă, fiindcă popularitatea i se poate urca la cap şi va sfârşi mai mult în pierdere decât în câştig. Trebuie să fie atentă şi la ce-i iese din gură, pentru că are tendinţa să vorbească mai mult decât permite bunul-simţ.

Cât priveşte numărul ei minim, acesta este unsprezece. Cred că ocupă o poziţie de conducere. Se interesează de subiectele mistice; prin ele încearcă să aducă armonie tuturor celor din jurul ei.

Dar asta intră direct în conflict cu numărul nouă, care este totalul zilei, al lunii, al anului naşterii ei, redus la un singur algoritm: totdeauna va cunoaşte invidia, tristeţea, introvertirea şi deciziile temperamentale. Să aibă grijă cu următoarele vibraţii negative: ambiţia excesivă, intoleranţa, abuzul de putere, extravaganţele.

Din cauza acestui conflict îi sugerez să se dedice unei activităţi care nu implică niciun contact emoţional cu oamenii, cum ar fi munca în domeniul informaticii sau ingineriei.

A murit? Scuze. Dar ce făcea, de fapt?

Ce făcea Atena de fapt? Atena făcea câte puţin din toate, dar dacă ar trebui să-i rezum viaţa, aş spune: era o preoteasă care înţelegea forţele naturii. Mai bine zis, era o persoană care – pentru simplul fapt că nu avea prea multe de pierdut sau de câştigat în viaţă – a riscat mai mult decât o fac ceilalţi şi a ajuns să se transforme în forţele pe care credea că le stăpâneşte.

A fost angajată la un supermarket, la o bancă, a făcut afaceri cu terenuri şi, în fiecare din aceste poziţii, şi-a manifestat partea de preoteasă pe care o avea în sine. Am trăit alături de ea opt ani şi mă simt dator să-i recuperez amintirea, identitatea.

Adunând aceste mărturii, cel mai greu a fost să-i conving pe toţi să mă lase să le folosesc numele adevărate. Unii spuneau că nu vor să fie amestecaţi în povestea asta, alţii încercau să-şi ascundă părerile şi sentimentele. Le-am explicat că adevărata mea intenţie era ca toţi cei implicaţi să o înţeleagă cu adevărat şi că nimeni n-ar fi avut încredere în nişte mărturii anonime.

Cum fiecare dintre cei intervievaţi credea că deţine versiunea unică şi definitivă a fiecărui eveniment, oricât de nesemnificativ era, într-un final au acceptat. În decursul înregistrărilor, am văzut că lucrurile nu erau absolute, că depind de percepţia fiecăruia. Şi de multe ori cea mai bună formă de a afla cine suntem este aceea de a şti cum ne văd ceilalţi.

Asta nu înseamnă că vom face cum vor ei; dar cel puţin ne cunoaştem mai bine. Îi datoram toate astea Atenei. Să-i recuperez povestea. Să-i scriu mitul.

Samira R. Khalil, 57 de ani, casnică, mama Atenei

Nu-i mai spuneţi Atena, vă rog. Numele ei adevărat este Sherine. Sherine Khalil, fata mea cea dragă, aşa de dorită, ca şi cum eu şi soţul meu am fi conceput-o!

Dar viaţa a avut alte planuri – când generozitatea destinului e prea mare, apare mereu o fântână în care pot cădea toate visurile.

Locuiam la Beirut, iar pe atunci toată lumea considera că acesta era oraşul cel mai frumos din Orientul Mijlociu. Soţul meu era un industriaş înstărit, ne-am căsătorit din dragoste, călătoream în Europa în fiecare an, aveam prieteni, eram invitaţi la toate evenimentele sociale importante şi o dată chiar am primit un preşedinte al Statelor Unite în casa mea, închipuiţi-vă! Au fost trei zile de neuitat: în primele două zile, serviciile secrete americane au scotocit fiecare colţişor din casa noastră (veniseră în cartier cu o lună înainte, au ocupat poziţii strategice, au închiriat apartamente, s-au deghizat în cerşetori sau perechi de îndrăgostiţi). Apoi o zi, două ore de fapt, de sărbătoare. N-o să uit niciodată invidia din ochii prietenilor şi bucuria de a putea face fotografii cu omul cel mai puternic de pe planetă.

Aveam de toate, mai puţin ceea ce ne doream mai mult şi mai mult: un copil. Aşa că de fapt nu aveam nimic.

Am încercat în toate felurile, ne-am rugat, am fost în locuri unde fuseserăm asiguraţi că se petrec minuni, am consultat doctori, vindecători, am luat pastile, am băut elixire şi licori magice. De două ori am apelat la inseminare artificială, dar am pierdut sarcina. Ultima dată mi-am pierdut şi ovarul stâng, şi n-am mai găsit niciun medic care să vrea să îşi asume un asemenea risc.

Atunci, unul dintre mulţii prieteni care ne cunoşteau situaţia a sugerat singura soluţie posibilă: să adoptăm un copil. Ne-a spus că avea legături în România şi că avea să dureze foarte puţin.

Peste o lună eram în avion; prietenul nostru avea afaceri importante cu dictatorul care conducea ţara pe atunci, nu mai ştiu cum îl chema *(n. a. Nicolae Ceauşescu),* aşa că am reuşit să ocolim toate hăţişurile birocratice şi ne-am oprit la un centru de adopţie din Sibiu, în Transilvania. Aici ne aşteptau cu cafea, ţigări, apă minerală şi toată documentaţia pregătită – mai rămânea doar să alegem copilul.

Ne-au dus la un orfelinat unde era foarte frig, iar eu nu-mi dădeam seama cum puteau să-i lase pe bieţii copilaşi într-o asemenea situaţie. Primul impuls a fost să-i adopt pe toţi, să-i aduc la noi în ţară unde era soare şi libertate, dar sigur că asta era o idee nebunească. Ne-am plimbat printre pătuţuri ascultându-i pe copii plângând, copleşiţi de importanţa deciziei pe care aveam s-o luăm.

Mai mult de o oră, nici eu, nici soţul meu n-am scos o vorbă. Am ieşit, am luat o cafea, am fumat şi ne-am întors – de câteva ori la rând. Am observat că funcţionara care se ocupa de adopţie devenise nerăbdătoare, era timpul să ne hotărâm; şi în clipa aceea, urmând un instinct pe care aş îndrăzni să-l numesc matern, ca şi cum aş fi întâlnit copilul care trebuia să fie al meu, reîncarnat, dar care venise pe lume prin alt pântece, am arătat spre o fetiţă.

Funcţionara ne-a sugerat să ne mai gândim. Ca să vezi, după ce părea aşa de nerăbdătoare! Dar eu mă hotărâsem deja.

Însă ea, cu multă grijă, încercând să nu-mi rănească sentimentele (credea că aveam legături cu înalţi demnitari ai guvernului român) mi-a spus încet, ca să nu audă soţul meu:

— Ştiu că n-o să fie bine. E fată de ţigancă.

I-am răspuns că o cultură nu poate fi transmisă genetic – fetiţa, care nu avea decât trei luni, o să fie

copilul meu şi al soţului meu, educată după obiceiurile noastre. Va merge la biserica unde mergem noi, pe plajele unde ne plimbăm noi, va citi cărţi în franceză, va învăţa la Şcoala Americană din Beirut. În plus, nu ştiam nimic – şi în continuare nu am habar – despre cultura ţigănească. Ştiu doar că ţiganii umblă mult, nu prea se spală, înşală oamenii şi poartă un cercel în ureche. Se spune că obişnuiesc să fure copii pentru a-i lua în caravanele lor, dar aici se întâmplase pe dos: îşi părăsiseră un copil pentru ca eu să vin şi să am grijă de el.

Femeia a mai încercat să mă convingă să mă răzgândesc, dar eu semnam deja hârtiile şi-i ceream soţului meu să facă la fel. Întoarsă la Beirut, lumea îmi părea schimbată: Dumnezeu îmi dăduse un motiv să trăiesc, să muncesc, să lupt în această vale a plângerii. Acum aveam amândoi un copil care să ne justifice toate eforturile.

Sherine a crescut în înţelepciune şi frumuseţe – cred că toţi părinţii spun asta, dar sunt convinsă că ea era un copil realmente excepţional. Într-o seară, avea vreo cinci anişori, unul dintre fraţii mei a spus că dacă ea va dori să lucreze în străinătate vreodată, numele îi va trăda totdeauna originea – şi a sugerat să i-l schimbăm cu un altul care n-ar fi spus absolut nimic, cum ar fi Atena. Sigur că ştiu acum că Atena nu este numai capitala unei ţări, ci şi zeiţa înţelepciunii, a inteligenţei şi a războiului.

Probabil că fratele meu nu numai că ştia toate acestea, dar era conştient de problemele pe care un nume arab le putea crea în viitor – era implicat în politică, ca aproape toţi cei din familia noastră, şi voia să-şi apere nepoţica de norii negri pe care doar el îi zărea la orizont. Spre surprinderea noastră, Sherinei i-a plăcut ideea. Într-o seară a început să vorbească despre ea cu numele de Atena şi nimeni n-a mai reuşit să i-l scoată din cap. Ca să-i facem pe plac am adoptat şi noi acest nume, crezând că era doar ceva de moment.

Oare un nume poate afecta viaţa cuiva? Fiindcă timpul a trecut, numele a rezistat, iar noi am ajuns să ne obişnuim cu el.

Apoi am descoperit că avea o adevărată vocaţie religioasă – îi plăcea la biserică, ştia Evangheliile pe dinafară – iar asta era în acelaşi timp o binecuvântare şi un blestem. Într-o lume care începea să fie din ce în ce mai împărţită între credinţele religioase, mă temeam pentru siguranţa fiicei mele. Pe atunci, Sherine începuse să ne spună, ca şi cum era lucrul cel mai natural din lume, că avea mulţi prieteni invizibili – îngeri şi sfinţi ale căror icoane le vedea în biserica unde ne duceam de obicei. Desigur că toţi copiii din lume au viziuni, dar rareori îşi amintesc de ele după ce trec de o anumită vârstă. Tot aşa au obiceiul de a da viaţă lucrurilor, ca de pildă păpuşilor sau tigrilor de pluş. Dar mie mi s-a părut că exagerează când, într-o zi, m-am dus să o iau de la şcoală, iar ea mi-a spus că a văzut „o femeie îmbrăcată în alb care semăna cu Fecioara Maria”.

Eu cred în îngeri, bineînţeles. Cred chiar că îngerii le vorbesc copiilor foarte mici, dar când oamenii maturi au viziuni, lucrurile se schimbă. Ştiu o grămadă de istorii cu păstori şi cu ţărani care susţin că au văzut o femeie în alb – şi asta a ajuns să le distrugă viaţa, pentru că oamenii încep să-i caute pentru minuni, părinţii sunt îngrijoraţi, satele devin centre de pelerinaj şi bieţii copii îşi sfârşesc viaţa într-o mănăstire. De aceea m-a îngrijorat foarte mult povestea asta; la vârsta ei, Sherine trebuia să fie mai interesată de trusa de machiaj, de cum să-şi facă unghiile, să se uite la seriale romantice sau la programe pentru copii. Ceva nu era în regulă cu fiica mea, aşa că am apelat la un specialist.

— Liniştiţi-vă, mi-a spus el.

Pentru pediatrul specializat în psihologie infantilă, ca şi pentru majoritatea medicilor care se ocupă de asemenea cazuri, prietenii invizibili sunt

un fel de personaje desprinse din vise şi-l ajută pe copil să-şi descopere dorinţele, să-şi exprime sentimentele – totul într-un mod inofensiv.

— Dar o femeie îmbrăcată în alb?

Mi-a răspuns că poate felul nostru de a vedea sau de a explica lucrurile nu era prea bine înţeles de Sherine. Ne-a sugerat ca, încet-încet să pregătim terenul pentru a-i spune că fusese adoptată. Ne-a zis că cel mai rău lucru care se putea întâmpla era ca ea să descopere singură acest lucru – atunci ar începe să se îndoiască de toată lumea. Comportamentul ei putea deveni imprevizibil.

De atunci, am schimbat tema dialogurilor noastre. Nu ştiu dacă oamenii reuşesc să-şi amintească de lucruri care li s-au întâmplat când erau încă în faşă, dar am încercat să-i arătăm cât o iubeam şi că nu trebuia să se mai refugieze într-o lume imaginară. Era timpul să înţeleagă că lumea reală era cât se poate de frumoasă, părinţii o fereau de orice pericole, Beirutul era minunat, plajele erau pline de soare şi de oameni. Fără a mă confrunta direct cu „femeia aceea”, am început să petrec mai mult timp cu fiica mea, i-am invitat pe colegii de şcoală ai Sherinei să vină acasă la noi, şi aşa nu pierdeam nicio ocazie să-i arătăm toată afecţiunea noastră.

Strategia a dat rezultate. Soţul meu călătorea mult, iar Sherine îi simţea lipsa, aşa că, de dragul ei, s-a hotărât să-şi schimbe puţin modul de viaţă. Dialogurilor noastre le-au luat locul jocurile între tată, mamă şi fiică.

A fost bine, până într-o noapte când a venit plângând în camera mea, spunând că îi era frică de iadul care era atât de aproape.

Eram singură acasă – soţul trebuise să plece din nou, şi mi-am zis că ăsta era motivul disperării ei. Dar iadul? Oare ce-i învăţau la şcoală sau la biserică? M-am hotărât ca a doua zi să mă duc să stau de vorbă cu profesoara.

Sherine nu mai contenea cu plânsul. Am dus-o la fereastră, i-am arătat Mediterana, luminată de luna plină. I-am spus că nu există demoni, există numai stelele de pe cer şi oamenii care se plimbă pe bulevard, în faţa apartamentului nostru. I-am explicat că nu avea de ce să-i fie frică, să se liniştească, dar ea continua să tremure şi să plângă. După mai mult de o jumătate de oră de când încercam să o calmez, am început să mă pierd cu firea. I-am cerut să înceteze, că nu mai era un copil. Mi-am zis că poate îi venise primul ciclu; am întrebat-o discret dacă a văzut sânge.

— Mult.

Am luat nişte vată şi i-am cerut să se întindă, ca să-i îngrijesc „rana”. Nu era nimic, o să-i explic eu mâine-dimineaţă. Nu era însă vorba de menstruaţie. A mai plâns puţin, dar era obosită şi a adormit imediat.

A doua zi, sângele a curs chiar de dimineaţă. Patru oameni au fost asasinaţi. Pentru mine, nu era decât încă una din veşnicele lupte dintre triburi cu care poporul meu era obişnuit. Pentru Sherine, n-a însemnat nimic, fiindcă nici măcar n-a mai pomenit de coşmarul din noaptea precedentă.

Atunci a venit peste noi iadul în care încă trăim, în aceeaşi zi, douăzeci şi şase de palestinieni au murit într-un autobuz, ca răzbunare pentru asasinat. După douăzeci şi patru de ore nu se mai putea merge pe stradă din cauza focurilor ce veneau din toate părţile. Şcolile s-au închis, Sherine a fost adusă acasă valvârtej de una dintre profesoarele ei, şi de atunci situaţia a scăpat de sub control. Soţul meu şi-a întrerupt călătoria şi s-a întors acasă, dând telefoane peste telefoane prietenilor din guvern, dar nimeni nu-i putea da un răspuns clar. Sherine auzea împuşcăturile de afară, strigătele soţului meu în casă, dar, spre surprinderea mea, nu scotea o vorbă. Eu îi tot repetam că era ceva trecător, că în scurt timp vom merge iar la plajă, dar ea-şi întorcea privirea, începea să citească sau să asculte muzică.

În timp ce iadul se dezlănţuia lângă noi, Sherine citea şi asculta muzică.

N-aş vrea să-mi mai amintesc de toate astea, vă rog. Nu vreau să mă gândesc la ameninţările pe care le-am primit, la cine avea dreptate, cine erau vinovaţii sau nevinovaţii. Cert este că, după câteva luni, dacă voiai să traversezi o anumită stradă trebuia să iei vaporul până în Cipru, să iei alt vapor şi să coborî pe cealaltă parte a străzii.

Am rămas practic închişi în casă aproape un an, aşteptând ca lucrurile să revină la normal, crezând că toate erau trecătoare şi guvernul avea să reuşească să controleze situaţia. Într-o dimineaţă, în timp ce asculta muzică la micul ei walkman, Sherine a schiţat câţiva paşi de dans spunând ceva de genul „o să dureze multă, multă vreme”.

Am vrut s-o întrerup, dar soţul meu m-a prins de braţ – am văzut că era foarte atent şi lua în serios vorbele copilei. N-am înţeles niciodată de ce, nici până în ziua de azi n-am mai discutat despre asta – e un subiect tabu între noi.

A doua zi, el a început să ia măsuri neaşteptate; peste două săptămâni plecam la Londra. Mai târziu aveam să aflăm că, deşi nu există statistici concrete, în cei doi ani de război civil au murit circa patruzeci şi patru de mii de oameni, o sută optzeci de mii au fost răniţi, milioane au rămas fără adăpost. Luptele au continuat pe baza altor pretexte, ţara a fost ocupată de forţe străine, iar infernul continuă şi azi.

„O să dureze mult”, spunea Sherine. Doamne, din nefericire avea dreptate.

Lukas Jessen-Petersen, 32 de ani, inginer, fostul soţ

Atena ştia deja că fusese adoptată de părinţi când am întâlnit-o prima oară. Avea nouăsprezece ani şi era cât pe-aci să sară la bătaie în cafeneaua universităţii pentru că cineva, crezând că era englezoaică (piele albă, păr drept, ochi când verzi, când cenuşii), vorbise urât despre Orientul Mijlociu.

Era prima zi de studenţie; nu ne cunoşteam între noi, grupa abia se formase şi nimeni nu ştia nimic despre colegi. Dar fata aceea s-a ridicat, a luat-o de guler pe cealaltă şi a început să strige ca nebuna:

— Rasisto!

Am observat privirea înspăimântată a fetei, privirea excitată a studenţilor însetaţi de scandal. Cum eram cu un an mai mare decât ei mi-am dat seama imediat care puteau fi consecinţele: cabinetul rectorului, reclamaţii, posibila exmatriculare, investigaţii ale poliţiei pentru rasism etc. Toată lumea avea de pierdut.

— Tacă-ţi gura! am strigat, fără să-mi dau seama ce spun.

Nu o cunoşteam pe niciuna dintre ele. Nu sunt salvatorul lumii şi, la drept vorbind, o ceartă este de multe ori stimulatoare pentru tineri. Dar strigătul şi reacţia mea au fost mai tari ca mine.

— Încetaţi imediat cu prostiile! i-am strigat fetei frumoase, care sărise la cealaltă, şi ea frumoasă. Ea se uită la mine, fulgerându-mă din priviri. Şi deodată ceva se schimbă. Îmi zâmbi, deşi încă nu-i dăduse drumul colegei.

— Ai uitat să spui „te rog”.

Toţi au izbucnit în râs.

— Încetează odată, i-am cerut. Te rog.

Ea îi dădu drumul fetei şi veni spre mine. Toate privirile erau îndreptate asupra ei.

— Mă rog, educat eşti. Poate ai şi o ţigară?

I-am întins pachetul şi am plecat să fumăm în campus. Trecuse de la furia cea mai grozavă la o relaxare totală şi, după numai câteva minute, râdea, vorbind vrute şi nevrute, întrebându-mă de câte un grup muzical. Am auzit soneria care ne chema la cursuri şi pentru prima dată nu am mai ţinut cont de regula în care fusesem educat: să respect disciplina. Am rămas acolo şi am stat de vorbă cu ea, de parcă n-ar mai fi existat universitatea, certurile, cantina, vântul, frigul, soarele. Nu exista decât femeia aceea cu ochii cenuşii din faţa mea, care spunea lucruri absolut neinteresante şi inutile, dar destul de fascinată încât să mă ţină toată viaţa lângă ea.

Două ore mai târziu luam prânzul împreună. Peste şapte ore eram la un bar, mâncam şi beam, după cum ne permitea bugetul. Discuţiile deveneau din ce în ce mai personale şi în scurt timp îi cunoşteam practic toată viaţa – Atena îşi povestea copilăria, adolescenţa, fără ca eu s-o întreb ceva. Mai târziu am aflat că aşa se purta cu toată lumea; dar atunci, în ziua aceea, m-am simţit cel mai special dintre toţi bărbaţii de pe pământ.

Ajunsese la Londra ca refugiată a războiului civil care răscolise Libanul. Tatăl, un creştin maronit *(n. a.: ramură a Bisericii Catolice care, deşi supusă autorităţii Vaticanului, nu impune celibatul preoţilor şi utilizează riturile orientale şi ortodoxe),* a fost ameninţat cu moartea pentru că lucra cu guvernul, dar nici după asta nu s-a hotărât să se exileze, până ce Atena, ascultând pe furiş o convorbire telefonică, a hotărât că venise momentul să crească, să-şi asume responsabilităţile de fiică şi să-i protejeze pe cei pe care îi iubea atât de mult.

A mimat un fel de dans, s-a prefăcut că era în transă (învăţase toate astea la colegiu, când a studiat viaţa sfinţilor) şi a început să spună anumite lucruri. Nu ştiu cum poate face un copil ca adulţii să ia decizii bazate pe comentariile lui, dar Atena mi-a spus că exact aşa se întâmplase, tatăl ei era

superstiţios, era absolut convinsă că îşi salvase familia.

Au ajuns aici ca refugiaţi, dar nu ca cerşetori. Comunitatea libaneză e răspândită în toată lumea, tatăl ei a găsit imediat mijlocul de a-şi relua afacerile şi viaţa şi-a urmat cursul. Atena a putut studia la şcoli bune, a făcut cursuri de dans – pasiunea ei – şi a ales Politehnica imediat ce a terminat liceul.

Aflaţi deja în Londra, părinţii au invitat-o la unul din restaurantele cele mai scumpe din oraş şi i-au explicat, cu multă grijă, cum fusese adoptată. Ea a mimat surprinderea, i-a îmbrăţişat şi le-a spus că asta nu schimbă cu nimic relaţia dintre ei.

Un fel de prieten de familie, într-un moment de furie şi ură, îi spusese: „Orfană nerecunoscătoare, nici măcar copil din flori nu eşti, habar n-ai să te porţi”. Atena i-a aruncat o scrumieră în cap şi i-a rănit faţa, a plâns pe ascuns două zile, apoi s-a liniştit. Tipul a rămas cu o cicatrice pe care n-a putut s-o explice nimănui, a trebuit să spună că fusese atacat pe stradă de tâlhari.

Am invitat-o să ieşim împreună a doua zi. Direct şi fără niciun fel de ocoliş mi-a spus că era virgină, duminica mergea la biserică şi nu o interesau romanele de dragoste – era mai interesată să citească despre situaţia din Orientul Mijlociu.

În fine, era ocupată. Foarte ocupată.

— Oamenii cred că singurul vis al unei femei este să se mărite şi să aibă copii. Iar tu crezi că, din pricina a tot ce ţi-am povestit, am suferit mult în viaţă. Nu-i adevărat, şi cunosc deja toată povestea asta, şi alţi bărbaţi s-au apropiat de mine spunând că vor să mă „protejeze” de tragedii. Dar ei uită că, încă din Grecia antică, cei care se întorceau din bătălii veneau ori morţi pe scut, ori mai puternici, supravieţuind oricărei răni. E mai bine aşa: mă aflu pe câmpul de luptă de când m-am născut, sunt încă vie şi n-am nevoie de nimeni care să mă apere.

Făcu o pauză.

— Vezi ce cultă sunt?

— Foarte cultă, dar când ataci pe cineva mai slab ca tine, se pare că într-adevăr ai nevoie să fii apărată. Puteai să-ţi distrugi viitorul acolo.

— Ai dreptate. Accept invitaţia.

Din ziua aceea am început să ieşim regulat şi, cu cât mă apropiam mai mult de ea, cu atât îmi descopeream propria lumină – fiindcă mă făcea să dau mereu tot ce am mai bun din mine. Nu citise niciodată vreo carte de magie sau de ezoterism: spunea că sunt lucrul diavolului, că singura salvare era Isus, şi punct. Când şi când insinua lucruri care nu prea păreau să fie în acord cu învăţăturile Bisericii:

— Isus Cristos era înconjurat de cerşetori, prostituate, vameşi, pescari. Cred că prin asta voia să spună că scânteia divină se află în sufletul tuturor, nu se stinge niciodată. Când sunt liniştită sau, dimpotrivă, foarte agitată, simt că vibrez împreună cu tot Universul. Şi încep să cunosc lucruri neştiute – ca şi cum însuşi Dumnezeu îmi călăuzeşte paşii. Sunt clipe în care simt că totul mi se dezvăluie într-o revelaţie.

Şi imediat se corecta:

— Nu, nu e bine.

Atena trăia mereu între două lumi: ceea ce simţea ca adevărat şi ceea ce îi era revelat prin credinţă.

Într-o zi, după aproape un semestru de ecuaţii, calcule, studii de structură, mi-a spus că vrea să renunţe la facultate:

— Dar nu mi-ai spus nimic până acum!

— Mi-a fost frică, am vrut ca mai întâi să fiu eu sigură. Numai că azi m-am dus la coafeza mea; a muncit zi şi noapte pentru ca fiică-sa să termine cursul de sociologie. Fata a reuşit să termine facultatea şi, după ce a bătut la o groază de uşi, a reuşit să obţină de lucru ca secretară la o firmă de ciment. Iar coafeza mea continua să repete azi, foarte mândră: „Fiică-mea are o diplomă”.

Majoritatea prietenilor tatălui meu au o diplomă, la fel şi copiii lor. Asta nu înseamnă că au reuşit să lucreze în domeniul pe care şi-l doreau – dimpotrivă, au intrat şi au ieşit dintr-o universitate pentru că cineva, într-un moment în care universităţile păreau importante, a spus că omul, pentru a reuşi în viaţă, trebuie să aibă o diplomă. Şi de asta nu mai există grădinari excelenţi, brutari, anticari, pietrari, scriitori.

I-am cerut să se mai gândească, înainte de a lua o decizie atât de radicală. Dar ea îmi cită versurile lui Robert Frost:

În faţa mea se aflau două drumuri
Am ales drumul mai puţin bătut
Şi asta a contat.

A doua zi n-a mai apărut la cursuri. Când ne-am întâlnit, am întrebat-o ce avea să facă.

— Mă mărit. Şi fac un copil.

Nu era un ultimatum. Eu aveam douăzeci de ani, ea nouăsprezece, şi credeam că era mult prea devreme pentru un asemenea angajament.

Numai că Atena vorbea foarte serios. Iar eu trebuia să aleg între a pierde singurul lucru care mă preocupa cu adevărat – iubirea pentru femeia aceasta – şi a-mi pierde libertatea şi toate şansele pe care mi le promitea viitorul.

La drept vorbind, hotărârea n-a fost grea deloc.

Părintele Giancarlo Fontana, 72 de ani

Desigur că am fost foarte surprins când perechea aceea, din cale-afară de tânără, a venit la biserică să-mi ceară să îi cunun. Îl cunoşteam prea puţin pe Lukas Jessen-Peterssen şi abia atunci am aflat că părinţii lui, mici nobili obscuri din Danemarca, se opuneau din răsputeri. Şi nu erau numai împotriva căsătoriei, dar şi împotriva Bisericii.

Tatăl lui, bazându-se pe argumente ştiinţifice ce păreau incontestabile, spunea că Biblia, cartea de căpătâi a religiei noastre, nu era de fapt o carte, ci un colaj a şaizeci şi şase de manuscrise diferite, cărora nu li se cunoaşte nici adevăratul titlu, nici identitatea autorului; că între prima şi ultima carte scrisă sunt aproape o mie de ani, mai mult decât timpul care a trecut de când America a fost descoperită de Columb; şi că nicio fiinţă vie de pe planeta asta, de la macaci la păsări, nu are nevoie de zece porunci ca să ştie cum să se poarte. Nu trebuie decât să fie respectate legile naturii, şi atunci lumea se va menţine în armonie.

Sigur că am citit Biblia. Sigur că ştiu ceva din istoria ei. Dar fiinţele omeneşti care au scris-o au fost instrumente ale Puterii divine, iar Isus a făurit o alianţă mult mai puternică decât cele zece porunci: iubirea. Păsărelele, macacii sau orice fel de creatură a lui Dumnezeu despre care am vorbi se supun instinctelor şi nu urmează decât ceea ce este programat. În cazul omului, lucrurile sunt mai complicate, fiindcă el cunoaşte dragostea şi capcanele ei.

Gata. Iar ţin o predică, când de fapt trebuia să vorbesc despre întâlnirea mea cu Atena şi Lukas. În timp ce conversam cu băiatul – spun „conversam”, pentru că nu aparţinem aceleiaşi credinţe şi nu sunt legat cu secretul confesiunii – am aflat că nu doar din cauza anticlericalismului erau atât de porniţi împotriva acelei relaţii, ci şi pentru că Atena era

străină. Tare aş fi vrut să le cer să asculte măcar un citat din Biblie, unde nu există nicio profesiune de credinţă, ci un apel la bunul-simţ: *Să nu-ţi fie scârbă de edomit, căci acesta îţi este frate. Să nu-ţi fie scârbă de egiptean, că ai fost străin în pământul lui.*

Iertare. Iar încep să citez din Biblie, promit că mă voi controla de acum înainte. După conversaţia cu băiatul, am petrecut cel puţin două ore cu Sherine – sau Atena, cum îi plăcea să i se spună.

Atena m-a intrigat dintotdeauna. De când a început să frecventeze biserica, mi s-a părut că are un scop foarte clar în minte: să devină sfântă. Mi-a spus că, deşi iubitul ei nu ştia, cu puţin înainte de a izbucni războiul civil la Beirut, avusese o experienţă foarte asemănătoare aceleia a Sfintei Tereza de Lisieux: văzuse sânge pe străzi. Putem atribui acest lucru unei traume din copilărie sau adolescenţă, dar cert este că o asemenea experienţă, cunoscută ca „posedarea imaginaţiei de către sacru", e trăită de toţi oamenii, într-o măsură mai mare sau mai mică. Dintr-odată, pentru o fracţiune de secundă, simţim că toată viaţa noastră are un sens, ne vedem păcatele iertate; iubirea învinge întotdeauna şi ne poate transforma definitiv.

Dar în acel moment ne este şi frică. A te dedica complet dragostei – fie ea divină sau umană – înseamnă să renunţi la tot, inclusiv la propria bunăstare sau la capacitatea de a lua decizii. Înseamnă să iubeşti în sensul cel mai profund al cuvântului. În realitate, nu vrem să fim salvaţi în felul pe care Dumnezeu l-a ales ca să ne răscumpere: vrem să avem controlul absolut al fiecărui pas, să decidem singuri, să fim în stare să ne alegem obiectul devoţiunii.

Cu iubirea nu e aşa – ea vine, se instalează şi începe să conducă totul. Chiar şi sufletele foarte tari se lasă purtate, or Atena era un suflet puternic.

Atât de puternic, încât putea petrece ore întregi meditând. Avea un talent special pentru muzică; se

spune că dansa foarte bine, dar cum biserica nu e un loc potrivit pentru dans, nu făcea decât să-şi aducă vioara în fiecare dimineaţă pentru a-i cânta puţin Fecioarei, înainte de a se duce la universitate.

Îmi aduc aminte când am ascultat-o prima oară. Ţinusem slujba de dimineaţă pentru puţinii enoriaşi dispuşi să se scoale devreme iarna, când mi-am adus aminte că uitasem să iau banii din cutia milei. M-am întors şi am auzit o melodie care m-a făcut să văd totul altfel, ca şi cum aerul ar fi fost atins de mâna unui înger. Într-un colţ, aproape în extaz, o tânără de vreo douăzeci de ani cânta la vioară nişte imnuri de slavă, cu privirea aţintită asupra icoanei Imaculatei Concepţii.

M-am dus la cutia milei. Ea m-a văzut şi s-a oprit – dar eu am făcut un semn cu capul, încurajând-o să continue. Apoi m-am aşezat pe o bancă, am închis ochii şi am ascultat.

Atunci senzaţia Paradisului, „posedarea imaginaţiei de către sacru", parcă a coborât din ceruri. Ca şi cum ar fi înţeles ce se petrecea în sufletul meu, ea începu să combine muzica şi momentele de linişte. Când se oprea din cântat, eu spuneam o rugăciune. Imediat, muzica reîncepea.

Eram conştient că trăiam un moment unic în viaţa mea – acele momente magice pe care nu le înţelegem decât atunci când au dispărut. Eram acolo cu totul, fără trecut, fără viitor, trăind doar dimineaţa aceea, muzica, extazul, ruga neaşteptată. Am intrat într-un fel de adoraţie, de extaz, de recunoştinţă că mă aflam pe această lume, mulţumit că-mi urmasem vocaţia, în ciuda protestelor familiei. În simplitatea acelei mici capele, în vocea copilei, în lumina dimineţii care scălda totul, am înţeles încă o dată că măreţia lui Dumnezeu se dezvăluie în lucrurile simple.

După multe lacrimi şi după un timp care mi-a părut o veşnicie, ea se opri. Am descoperit că era una dintre enoriaşe. De atunci am devenit prieteni

şi ori de câte ori puteam, luam parte la această adoraţie prin muzică.

Dar faptul că voia să se căsătorească m-a lăsat fără grai. Cum eram destul de apropiaţi, am vrut să ştiu cum se aştepta să fie primită în familia soţului.

— Rău. Foarte rău.

Cu multă grijă, am întrebat-o dacă se vedea forţată să se căsătorească din vreun motiv anume.

— Sunt virgină. Nu sunt gravidă.

Am mai întrebat-o dacă îşi anunţase familia şi mi-a spus că da – reacţia a fost de spaimă, însoţită de lacrimile mamei şi ameninţările tatălui.

— Când vin aici să o slăvesc pe Fecioară cu muzica mea, nu mă gândesc la ce vor zice alţii: împart numai cu ea sentimentele mele. Şi de când mă ştiu, am fost mereu aşa; sunt un vas în care Energia Divină se poate manifesta. Iar această Energie îmi cere acum să am un copil căruia să-i dau ceea ce mama mea biologică nu mi-a dat niciodată: protecţie şi siguranţă.

I-am răspuns că nimeni pe lumea asta nu este în siguranţă. Avea toată viaţa înainte, era destul timp pentru ca miracolul concepţiei să se producă. Dar Atena era hotărâtă:

— Sfânta Tereza nu a cârtit împotriva bolii care a atins-o, dimpotrivă, a văzut în ea un semn al Gloriei. Sfânta Tereza era mult mai tânără ca mine, avea cincisprezece ani când s-a hotărât să intre la mănăstire. I s-a interzis, şi nu s-a lăsat: s-a dus să vorbească cu Papa în persoană – vă daţi seama ce înseamnă asta? Să vorbeşti cu Papa! Şi a reuşit să-şi atingă scopul. Aceeaşi Glorie îmi cere ceva mult mai uşor şi mult mai plăcut decât o boală – ca eu să devin mamă. Dacă mai aştept mult, nu voi mai putea să fiu prietenă cu copilul meu, diferenţa de vârstă ar fi mult prea mare şi n-am mai avea interese comune.

— N-ai fi singura, am insistat.

Dar Atena continuă, ca şi cum nu auzise:

— Sunt fericită numai când mă gândesc că Dumnezeu există şi mă ascultă; dar asta nu e de ajuns ca să continui să trăiesc, şi nimic nu mai pare să aibă vreun sens. Încerc să arăt o bucurie pe care n-o simt, îmi ascund tristeţea ca să nu-i îngrijorez pe cei care mă iubesc şi au grijă de mine. Mai nou, am început să mă gândesc la sinucidere. Noaptea, înainte de a adormi, am lungi discuţii cu mine însămi, încerc să alung această idee – ar fi o ingratitudine faţă de toţi, o fugă, un mod de a răspândi tragedia şi mizeria pe pământ. Dimineaţa vin să stau de vorbă cu Sfânta Fecioară şi-i cer să mă scape de demonii cu care vorbesc noaptea. Până acum a dat rezultate, dar devin din ce în ce mai slabă. Ştiu că am o misiune pe care am refuzat-o multă vreme, iar acum trebuie s-o accept. Această misiune este aceea de a fi mamă. Trebuie s-o îndeplinesc, altfel îmi pierd minţile. Dacă nu reuşesc să văd o viaţă crescând în mine, nu voi reuşi să accept nici viaţa din afara mea.

Lukas Jessen-Petersen, fostul soţ

Când s-a născut Viorel eu împlinisem douăzeci şi doi de ani. Nu mai eram studentul care se căsătorise cu o fostă colegă de facultate, ci un bărbat care avea o familie, cu o enormă povară pe umeri. Părinţii mei, bineînţeles, cum nici măcar nu veniseră la nuntă, au condiţionat orice ajutor financiar de separare şi de păstrarea copilului de către mamă (de fapt, tata a spus asta, pentru că mama mă suna plângând, spunându-mi că eram nebun, dar că abia aştepta să-şi strângă în braţe nepotul). Eu speram că, odată ce aveau să vadă că o iubeam pe Atena şi că eram hotărât să rămân cu ea, această rezistenţă o să dispară.

Dar nu dispărea. Şi acum eu trebuia să-mi întreţin soţia şi copilul. La cursuri nu mai mergeam. Am primit un telefon de la tata, cu ameninţări şi promisiuni: mi-a spus că mă dezmoşteneşte dacă o ţin tot aşa, dar că e dispus să mă ajute „provizoriu", cu condiţia să-mi reiau studiile. Eu am refuzat – romantismul tinereţii ne face să adoptăm poziţii radicale. I-am răspuns că-mi puteam rezolva problemele singur.

Până să se nască Viorel, Atena încerca să facă în aşa fel încât eu să mă pot înţelege mai bine. Iar asta nu prin relaţia noastră sexuală – foarte timidă, trebuie să recunosc – ci prin muzică.

Mai târziu aveam să aflu că muzica este de când omul. Strămoşii noştri, care umblau din peşteră în peşteră, nu puteau lua prea multe cu ei, dar arheologia modernă a demonstrat că, în afară de mâncare, în traistele lor exista totdeauna un instrument muzical, de obicei o tobă. Muzica nu este numai ceva care ne linişteşte, ne distrează, ci mult mai mult decât atât – este o ideologie. Poţi cunoaşte un om după tipul de muzică pe care îl ascultă.

Când am văzut-o pe Atena dansând, gravidă fiind, când am ascultat-o cântând la vioară pentru ca micuţul să se liniştească şi să înţeleagă că era iubit, am început să las ca viaţa mea să fie contagiată de felul ei de a vedea lumea. Când s-a născut Viorel, primul lucru pe care l-am făcut, odată ajunşi acasă, a fost să-i punem un adagio de Albinoni. Când ne certam, forţa muzicii era aceea care ne ajuta să trecem peste momentele grele – deşi acum nu reuşesc să stabilesc o relaţie logică între una şi cealaltă, doar dacă mă gândesc la fenomenul hippy.

Dar romantismul nu mă ajuta să câştig bani. Nu cântam la niciun instrument şi nu puteam nici măcar să mă ofer să-i distrez pe clienţii vreunui bar. Am reuşit într-un final să obţin o slujbă de stagiar la o firmă de arhitectură, unde făceam calcule structurale. Plăteau foarte puţin pe oră, plecam de acasă cu noaptea-n cap şi mă întorceam seara. Aproape că nu-mi vedeam copilul, el dormea când ajungeam, nu mai apucam să stau de vorbă cu soţia, nici să mai fac dragoste cu ea, o găseam sfârşită de oboseală. Noapte de noapte mă întrebam dacă o să stăm vreodată mai bine din punct de vedere financiar şi dacă o să avem statutul pe care îl meritam. Deşi sunt de acord cu ceea ce spunea Atena despre inutilitatea diplomelor, când e vorba de inginerie (sau drept, sau medicină, de pildă) sunt fundamentale o serie de cunoştinţe tehnice, altfel punem în pericol viaţa altora. Iar eu fusesem obligat să-mi întrerup căutarea profesiei pe care mi-o alesesem, un vis care era foarte important pentru mine.

Au început certurile. Atena se plângea că dădeam prea puţină atenţie copilului, că avea nevoie de un tată, că dacă ar fi vrut doar să aibă un copil, ar fi putut să facă asta singură, fără să-mi mai creeze atâtea probleme. Şi încă o dată am ieşit trântind uşa şi strigând că ea nu mă înţelegea, că nici eu nu ştiam cum se va termina „nebunia” asta

de a avea un copil la douăzeci de ani, înainte de a fi în stare să avem un minimum de securitate materială. Încetul cu încetul, ne-am îndepărtat unul de altul, am încetat să mai facem dragoste fie din oboseală, fie pentru că eram mai tot timpul certaţi.

Am început să fiu deprimat, gândindu-mă că fusesem folosit şi manipulat de femeia pe care o iubeam. Atena a observat starea mea de spirit, tot mai ciudată, dar în loc să mă ajute, şi-a concentrat toată energia numai asupra lui Viorel şi asupra muzicii. Scăparea mea a ajuns să fie munca. Când şi când mai vorbeam cu părinţii, şi mereu auzeam povestea cu „ea a vrut un copil ca să te înlănţuie”.

Pe de altă parte, religiozitatea ei a crescut foarte mult. A cerut botezul imediat, cu numele pe care l-a ales singură – Viorel, de origine românească. Eu cred că, exceptându-i pe câţiva emigranţi, nimeni nu se numeşte Viorel în Anglia, dar mi s-a părut inspirat, înţelegând încă o dată că ea făcea o stranie legătură cu un trecut pe care nici nu ajunsese măcar să-l trăiască, să-l cunoască – zilele din orfelinatul de la Sibiu.

Încercam să mă adaptez la tot, dar am simţit cum o pierdeam pe Atena din cauza copilului. Certurile au devenit mai dese, ea a început să mă ameninţe că pleacă, fiindcă spunea că Viorel primeşte „energii negative” din discuţiile noastre. Într-o noapte, după o astfel de ameninţare, eu am fost acela care a plecat, spunându-mi că mă voi întoarce după ce mă calmez puţin.

M-am plimbat prin Londra fără nicio ţintă, blestemând viaţa pe care o alesesem, copilul pe care îl acceptasem, femeia căreia părea că nu-i mai pasă deloc de mine. Am intrat în primul bar, aproape de o staţie de metrou, şi am băut patru pahare de whisky. Când barul s-a închis, la unsprezece noaptea, m-am dus la un magazin non-stop, am mai cumpărat whisky şi m-am aşezat pe o bancă în piaţa publică, continuând să beau. Nişte tineri s-au apropiat şi mi-au cerut să le dau şi lor să

bea, dar eu am refuzat, aşa că m-am ales cu o bătaie. A venit poliţia şi am ajuns la comisariat.

M-au eliberat imediat, după ce am dat o declaraţie. Desigur că n-am acuzat pe nimeni, am spus că fusese o discuţie prostească, fiindcă aş fi petrecut luni întregi prin tribunale, obligat să apar ca victimă a agresiunii. Când să ies, eram aşa de beat, încât am căzut peste masa inspectorului. S-a supărat, dar nu m-a închis pentru ofensă adusă autorităţii, doar m-a îmbrâncit afară.

Acolo era unul dintre băieţii care mă bătuseră – mi-a mulţumit că nu dusesem plângerea mai departe. Mi-a spus că arătam groaznic, eram plin de noroi şi de sânge, şi m-a sfătuit să mă schimb înainte de a mă duce acasă. În loc să plec, i-am cerut să-mi facă o favoare: să mă asculte, pentru că simţeam o nevoie uriaşă să vorbesc cu cineva.

O oră întreagă a ascultat tăcut toate plângerile mele. De fapt eu nu vorbeam cu el, ci cu mine însumi, tânărul care avea o viaţă întreagă înainte, cu o carieră care ar fi putut să fie strălucită, o familie cu suficiente relaţii ca să i se deschidă toate uşile, dar care în acel moment părea unul dintre cerşetorii din Hampstead *(n. a.: cartier din Londra),* beat, obosit, deprimat, fără bani. Şi totul din cauza unei femei care nici măcar nu mă mai băga în seamă.

După ce mi-am uşurat sufletul spunându-mi oful, parcă vedeam mai bine situaţia în care mă aflam: o viaţă pe care eu o alesesem, crezând că iubirea poate salva totul, totdeauna. Şi nu este adevărat: uneori ne pierde, ba mai mult, îi luăm cu noi şi pe alţii, pe care îi iubim. În cazul meu, eram pe cale să distrug nu numai existenţa mea, ci şi pe aceea a Atenei şi a lui Viorel.

Arunci mi-am repetat a mia oară că eram bărbat, nu un copilandru crescut în puf şi trebuia să înfrunt cu demnitate toate provocările care-mi fuseseră date. M-am dus acasă – Atena dormea cu copilul în braţe. Am făcut o baie, am plecat iar ca să duc

hainele la spălătorie şi m-am culcat, ciudat de sobru şi liniştit.

A doua zi i-am spus că vreau să divorţăm. Ea m-a întrebat de ce.

— Fiindcă te iubesc. Îl iubesc pe Viorel. Şi tot ce am făcut până acum a fost să vă consider vinovaţi pe voi pentru că am renunţat la visul de a fi inginer. Dacă am fi avut puţină răbdare, lucrurile ar fi fost altfel – dar tu te-ai gândit numai la planurile tale şi nu ai mai ţinut cont de mine.

Atena n-a reacţionat, ca şi cum s-ar fi aşteptat la asta sau ar fi provocat totul, inconştient, cu purtarea ei.

Îmi sângera inima, fiindcă aşteptam să mă roage să nu plec. Dar ea părea calmă, resemnată, o îngrijora doar ca nu cumva Viorel să audă discuţia noastră. Atunci am fost sigur că nu mă iubise niciodată, că fusesem doar un instrument pentru realizarea acelui vis nebun de a avea un copil la nouăsprezece ani.

I-am spus că putea să rămână în casă, cu mobile cu tot, dar ea a refuzat: voia să se ducă la mama ei o vreme, să-şi caute un serviciu şi să-şi închirieze singură un apartament. M-a întrebat dacă îi puteam da vreun ajutor financiar pentru Viorel. Am acceptat fără nicio ezitare.

M-am ridicat, i-am dat un ultim sărut lung, am rugat-o încă o dată să rămână acolo, dar ea mi-a repetat că se va duce la mama ei imediat ce îşi face bagajele. M-am dus la un hotel ieftin şi am aşteptat seară de seară să-mi telefoneze ca să mă cheme înapoi, să o luăm de la capăt – eu eram dispus să trăim chiar şi ca până atunci dacă trebuia, pentru că despărţirea mă făcuse să înţeleg că nimic pe lume nu era mai important decât soţia şi copilul meu.

După o săptămână, am primit în sfârşit un telefon de la ea. Dar nu mi-a spus decât că-şi luase toate lucrurile şi că nu voia să se mai întoarcă. Peste alte două săptămâni am aflat că închiriase o mică mansardă într-o casă de pe Basset Road, unde

trebuia să urce şi să coboare, în fiecare zi, trei etaje cu copilul în braţe. Au trecut două luni şi am semnat şi hârtiile.

Adevărata mea familie pleca pentru totdeauna. Iar familia în care m-am născut mă primea cu braţele deschise.

Imediat după despărţirea noastră şi după imensa suferinţă care i-a urmat, m-am întrebat dacă nu cumva fusese o hotărâre greşită, inconsecventă, proprie oamenilor care au citit prea multe poveşti de dragoste în adolescenţă şi voiau să repete cu orice preţ mitul lui Romeo şi Julieta. Când s-a mai potolit durerea – iar pentru asta nu există decât un leac, trecerea timpului – am înţeles că viaţa îmi dăduse ocazia să întâlnesc singura femeie din viaţa mea pe care aş fi fost în stare s-o iubesc. Fiecare clipă petrecută lângă ea meritase orice sacrificiu şi, în ciuda a tot ce se întâmplase, aş fi repetat fiecare pas pe care-l făcusem.

Dar timpul, pe lângă faptul că-mi vindecase rănile, mi-a arătat ceva ciudat: este posibil să iubeşti mai multe persoane de-a lungul vieţii. M-am recăsătorit, sunt fericit alături de noua mea soţie şi nu-mi pot închipui cum ar fi să trăiesc fără ea. Asta nu mă obligă să renunţ la tot ce-am trăit, dar am grijă să nu încerc niciodată să compar cele două experienţe: nu se poate măsura dragostea cum măsurăm un drum sau înălţimea unei clădiri.

Mi-a rămas ceva foarte important din relaţia mea cu Atena: un fiu – cel mai mare vis al ei, după cum mi-a spus înainte de a ne hotărî să ne căsătorim. Mai am un copil cu cea de-a doua soţie, şi acum sunt pregătit pentru toate momentele paternităţii, bune sau rele, altfel decât am fost cu doisprezece ani în urmă.

La un moment dat, când m-am dus să-l iau pe Viorel ca să petreacă sfârşitul de săptămână cu mine, m-am hotărât să-i pun întrebarea care mă frământase atâta: de ce se fusese aşa de calmă când i-am spus că voiam să mă despart de ea.

— Pentru că am învăţat să sufăr în tăcere toată viaţa, mi-a răspuns.

Şi numai atunci m-a îmbrăţişat şi a plâns toate lacrimile pe care ar fi vrut să le verse în ziua aceea.

Părintele Giancarlo Fontana

Am văzut-o când a venit la slujba de duminică, intrând ca de obicei cu copilul în braţe. Ştiam prin ce greutăţi treceau, dar până în săptămâna aceea nu era vorba decât de nişte neînţelegeri normale în orice familie, pe care eu speram să le depăşească mai devreme sau mai târziu, fiindcă amândoi erau oameni care iradiau Binele în jurul lor.

Trecuse un an de când nu mai venea de dimineaţă să cânte la vioară şi s-o mai slăvească pe Sfânta Fecioară; se dedicase îngrijirii lui Viorel, pe care eu am avut onoarea să-l botez, deşi nu-mi amintesc de niciun sfânt cu numele ăsta. Dar venea la slujbă în fiecare duminică şi totdeauna stăteam de vorbă la sfârşit, după ce pleca lumea. Spunea că eu eram singurul ei prieten; ne rugam împreună, dar în ziua aceea avea nevoie să-mi împărtăşească greutăţile pământeşti.

Îl iubea pe Lukas mai mult decât pe oricine altcineva; era tatăl fiului ei, bărbatul pe care-l alesese şi cu care voia să-şi împartă viaţa, iar el renunţase la tot şi avusese curajul să-şi întemeieze o familie. Când au început problemele, ea a încercat să-l facă să înţeleagă că totul era trecător, ea trebuia să se ocupe de copil, deşi nu avea de gând să-l răsfeţe din cale afară – mai târziu avea să-l lase să înfrunte singur provocările vieţii. Şi din acel moment avea să redevină soţia şi femeia pe care el o cunoscuse la primele întâlniri, poate mai mult decât atât, fiindcă acum cunoştea mai bine datoriile şi responsabilităţile alegerii pe care o făcuse. Cu toate astea, Lukas se simţea de prisos; ea încerca să se împartă între ei, dar mereu era obligată să aleagă şi, în asemenea momente, fără nicio umbră de îndoială, îl alegea întotdeauna pe Viorel.

Cu puţinele mele cunoştinţe psihologice, mi-am spus că nu era prima oară când auzeam o asemenea

poveste şi că bărbaţii în general se simt respinşi într-o asemenea situaţie, dar apoi totul trece. Întâlnisem asemenea probleme şi la enoriaşii mei. Atena a recunoscut că poate se cam grăbise, romantismul gândului de a fi o tânără mămică n-a lăsat-o să vadă limpede problemele adevărate care apar după naşterea unui copil. Dar era prea târziu pentru remuşcări.

M-a întrebat dacă puteam să stau de vorbă cu Lukas – care de altfel nu venea niciodată la biserică fie pentru că nu credea în Dumnezeu, fie pentru că prefera să-şi folosească dimineţile de duminică pentru a sta mai mult cu copilul. I-am promis s-o fac dacă el ar veni din proprie iniţiativă. Şi tocmai când Atena se pregătea să-l roage să vină la mine soţul a plecat de acasă.

Am sfătuit-o să aibă răbdare, dar ea era profund rănită. Mai fusese părăsită o dată, în copilărie, şi toată ura pe care o simţea pentru mama ei adevărată s-a întors automat asupra lui Lukas – cu toate că, mai târziu, am aflat că au devenit buni prieteni. Pentru Atena, să rupi legăturile de familie era poate păcatul cel mai grav pe care l-ar fi putut comite cineva.

A continuat să frecventeze biserica în fiecare duminică, dar se întorcea repede acasă, fiindcă nu mai avea cu cine lăsa copilul, care plângea tare în timpul slujbelor, deranjându-i pe credincioşi. Într-unul din rarele momente în care am putut sta de vorbă, mi-a spus că lucra la o bancă, închiriase un apartament şi nu trebuia să-mi fac griji; „tatăl” (încetase să mai pronunţe numele soţului) îşi îndeplinea obligaţiile financiare.

Până în duminica aceea fatidică.

Ştiam ce se întâmplase în timpul săptămânii – un enoriaş îmi povestise tot. Nopţi în şir m-am rugat să mă inspire vreun înger, să-mi spună dacă să-mi ţin angajamentul faţă de Biserică sau faţă de oameni. Şi cum îngerul nu a apărut, m-am dus la superiorul meu, iar el mi-a spus că Biserica

reuşeşte să supravieţuiască numai pentru că a fost totdeauna foarte strictă în aplicarea dogmelor – dacă începeam să facem excepţii, am fi fost pierduţi încă din Evul Mediu. Ştiam exact ce avea să se întâmple, m-am gândit să-i dau Atenei un telefon, dar nu-mi lăsase noul ei număr.

În dimineaţa aceea, mi-a tremurat mâna când am ridicat ostia, sfinţind pâinea. Am spus cuvintele pe care tradiţia milenară mi le transmisese, folosind puterea trecută din generaţie în generaţie, încă de la apostoli. Dar imediat gândul mi-a zburat spre fata cu copilul în braţe, un fel de Fecioara Maria, miracol al maternităţii şi al iubirii săvârşite în solitudine, care tocmai se aşezase la rând, cum făcea mereu, şi, încet-încet, se apropia pentru a lua împărtăşanie.

Cred că mare parte din cei prezenţi ştiau ce se petrecea acolo. Şi toţi mă priveau, aşteptându-mi decizia. M-am văzut înconjurat de drepţi, de păcătoşi, de farisei, de preoţi ai Sfântului Sinod, apostoli, discipoli, oameni de bună şi de rea-credinţă.

Atena se opri în faţa mea şi repetă gestul obişnuit: închise ochii şi deschise gura pentru a primi trupul lui Isus.

Trupul lui Cristos rămase în mâinile mele.

Ea deschise ochii, fără a înţelege ce se întâmpla.

— Vorbim după aceea, i-am şoptit.

Dar ea nu se mişca.

— Mai sunt oameni la rând. Vorbim după aceea.

— Ce se întâmplă?

Toţi cei din jur i-au putut auzi întrebarea.

— Vorbim după aceea.

— De ce nu-mi daţi împărtăşania? Nu vedeţi că mă umiliţi în faţa tuturor? Nu-i de ajuns cât am pătimit?

— Atena, Biserica nu le îngăduie celor divorţaţi să primească Sfânta Împărtăşanie. Ai semnat hârtiile săptămâna asta. Vorbim după aceea, am insistat.

Şi, pentru că nu se mişca, i-am spus persoanei din spate să o ocolească. Am ajuns şi la ultimul enoriaş. Atunci, înainte de a intra în altar, am auzit-o.

Nu mai era vocea fetei care o slăvea pe Fecioară, care vorbea despre planurile ei, care se emoţiona când povestea ce învăţase din vieţile sfinţilor, care suspina când îmi împărtăşea greutăţile căsătoriei ei. Era vocea unui animal rănit, umilit, cu inima plină de ură:

— Blestemat să fie locul acesta! Blestemaţi aceia care niciodată n-au ascultat cuvintele lui Cristos şi i-au transformat mesajul într-o construcţie de piatră. Căci Isus a spus: *Să vină la mine toţi cei aflaţi în suferinţă, şi eu îi voi alina.* Eu sunt în agonie, rănită, şi nu mă lasă să mă apropii de El. Azi am învăţat că Biserica a preschimbat cuvintele Lui şi spune: *Să vină la mine cei ce ne urmează regulile, lăsaţi-i pe cei în suferinţă afară!*

Am auzit o femeie din primul rând cum îi cerea să tacă. Eu însă voiam să aud, trebuia să aud. M-am întors şi am rămas în faţa ei, cu capul plecat – era singurul lucru pe care puteam să-l fac.

— Jur că în veci nu voi mai pune piciorul într-o biserică! Încă o dată sunt părăsită de o familie, şi acum nu e vorba de greutăţile financiare sau de lipsa de maturitate a omului care se căsătoreşte de tânăr. Blestemaţi toţi aceia care închid uşa unei mame şi fiului ei! Sunteţi la fel ca aceia care n-au dat adăpost Sfintei Familii, la fel cu cel care s-a dezis de Cristos tocmai când avea mai multă nevoie de un prieten!

Şi, întorcându-mi spatele, ieşi plângând în hohote, cu copilul în braţe. Eu am terminat slujba, am dat binecuvântarea finală şi m-am dus drept în sacristie – în duminica aceea n-am mai stat de vorbă cu credincioşii – vorbe goale. În duminica aceea m-am aflat în faţa unei dileme filosofice: alesesem să respect instituţia, nu cuvintele pe care se bazează ea.

Sunt deja bătrân, Dumnezeu mă poate chema la El în orice clipă. Am rămas credincios religiei mele şi cred că, în ciuda tuturor lipsurilor ei, face în mod sincer eforturi să se îndrepte. Va dura zeci, poate sute de ani, dar într-o bună zi nu va mai conta decât iubirea, vorbele lui Isus Cristos: *Să vină la mine toţi cei aflaţi în suferinţă, şi eu îi voi alina.* Toată viaţa mi-am dedicat-o preoţiei şi nu mă căiesc de alegerea făcută. Dar în asemenea momente, deşi nu mă îndoiesc de credinţa mea, mă îndoiesc de oameni.

Acum ştiu ce s-a petrecut cu Atena şi mă întreb: oare totul a început atunci sau exista deja în sufletul ei? Mă gândesc la mulţimea de Atene şi de Lukas din lume care au divorţat şi nu mai pot lua parte la taina Euharistiei, pot doar să-L contemple pe Isus în suferinţă, crucificat, şi să-I asculte cuvintele – care nu totdeauna sunt în acord cu legile Vaticanului. Uneori, în puţine cazuri, oamenii aceştia se depărtează, dar majoritatea continuă să vină la slujbă duminicile, pentru că aşa s-au obişnuit, chiar dacă sunt conştienţi că minunea transformării pâinii şi vinului în carnea şi sângele Domnului le este interzisă.

Cred că, la ieşirea din biserică, Atena s-a întâlnit cu Isus. Şi, plângând, I s-a aruncat în braţe, confuză, rugându-L să-i explice de ce era obligată să rămână afară din pricina unei hârtii semnate, lucru fără niciun fel de importanţă în plan spiritual, interesant numai pentru notari şi pentru cei care calculează impozitele pe venit.

Iar Isus, privind-o pe Atena, poate că i-a răspuns:

— După cum vezi, fiica mea, şi eu sunt afară. De mult nu mă mai lasă ei să intru.

Pavel Podbieslki, 57 de ani, proprietarul apartamentului

Eu şi Atena aveam ceva în comun: amândoi eram exilaţi de război, ajunseserăm în Anglia când eram încă nişte copii, dar fuga mea din Polonia se petrecuse cu mai bine de cincizeci de ani în urmă. Amândoi ştiam că, deşi totdeauna există o mutare în plan fizic, tradiţiile se păstrează în exil – comunităţile se întâlnesc, limba şi religia continuă să rămână vii, oamenii sunt înclinaţi să se apere unii pe alţii într-un mediu care le va rămâne mereu străin.

Aşa cum se păstrează tradiţiile, tot aşa dorinţa de a te întoarce devine din ce în ce mai mare. Ea trebuie să rămână vie în inimile noastre, o speranţă cu care ne place să ne înşelăm, dar care niciodată nu va fi pusă în practică; eu niciodată nu mă voi întoarce la Czestochowa, ea şi familia ei niciodată nu se vor întoarce la Beirut.

I-am închiriat etajul trei al casei mele din Basset Road dintr-un soi de solidaritate – în altă situaţie aş fi preferat chiriaşi care nu aveau copii. Mai făcusem o asemenea greşeală înainte şi ştiam că sunt două riscuri: ca eu să mă plâng de zgomotul pe care ei îl făceau ziua, iar ei – de zgomotul pe care eu îl făceam noaptea. Ambele îşi aveau rădăcina în elemente sacre – plânsul şi muzica – dar, cum ţineau de două lumi complet diferite, era greu să ne tolerăm unii pe alţii.

I-am atras atenţia, dar ea n-a înţeles şi mi-a răspuns că pot să fiu liniştit în ceea ce privea copilul: îşi petrecea toată ziua în casa bunicului. Iar apartamentul avea avantajul că era aproape de serviciul ei, o bancă din împrejurimi.

Şi, în pofida avertizărilor mele, a rezistenţei dure de la început, după opt zile a sunat la uşa mea. Era ea, cu copilul în braţe:

— Copilul nu poate dormi. Numai azi, se poate să daţi muzica mai încet…

Toţi cei din salon au privit-o.

— Ce-i asta?

Copilul a încetat dintr-odată să mai plângă, parcă la fel de uimit ca şi mama lui, atunci când a dat ochii cu oamenii aceia care se opriseră brusc din dans.

Am apăsat butonul de pauză de la casetofon, i-am făcut semn să intre şi imediat am dat drumul la muzică, pentru a nu tulbura ritualul. Atena s-a aşezat într-un colţ al camerei, cuprinzând copilaşul în braţe, mirându-se că adormise atât de uşor, în pofida sunetelor tobei şi a instrumentelor metalice. A asistat la ceremonie până la sfârşit, a ieşit odată cu ceilalţi invitaţi şi – aşa cum îmi închipuiam – a sunat la sonerie a doua zi dimineaţă, înainte de a pleca la lucru.

— Nu trebuie să-mi explicaţi ce am văzut: oameni care dansează cu ochii închişi – ştiu ce înseamnă asta, pentru că şi eu fac de multe ori aşa, sunt singurele momente de linişte şi seninătate din viaţa mea. Înainte să nasc, frecventam unele adunări cu soţul şi câţiva dintre prietenii mei, unde vedeam oameni dansând pe ringul de dans cu ochii închişi – unii doar ca să facă impresie, alţii împinşi parcă de o forţă interioară evidentă. Şi de când mă ştiu am găsit în dans o modalitate de a mă conecta cu o forţă superioară, mai puternică decât mine. Dar acum aş vrea să ştiu ce muzică era aceea.

— Ce faci duminică?

— Nimic special. Mă plimb cu Viorel prin Regent’s Park ca să respirăm puţin aer curat. Voi avea timp să fac ce vreau eu – acum am ales să fac totul pentru fiul meu.

— Atunci vin şi eu cu voi.

În cele două zile dinaintea plimbării, Atena a venit să asiste la ritual. Copilul adormea după câteva minute, iar ea abia dacă privea, fără o vorbă,

la agitaţia din jurul ei. Deşi stătea nemişcată pe sofa, eram sigur că sufletul ei dansa.

Duminică după-amiază, în timp ce ne plimbam prin parc, i-am cerut să fie atentă la tot ce vedea sau auzea: frunzele care se mişcau în vânt, undele apei din lac, păsările cântând, câinii care lătrau, ţipetele copiilor care fugeau de colo-colo ca şi cum s-ar fi supus unei logici ciudate, de neînţeles pentru adulţi.

— Totul se mişcă. Şi se mişcă într-un anumit ritm. Şi tot ce se mişcă ritmat produce un sunet; aşa se întâmplă aici şi în oricare alt loc din lume, în acest moment. Strămoşii noştri au observat acelaşi lucru când încercau să se ascundă de frig în caverne: lucrurile se mişcau şi făceau zgomot. Primii oameni vor fi privit la început cu spaimă, dar mai apoi cu devoţiune: au înţeles că acesta era modul unei Entităţi superioare de a comunica cu ei. Au început să imite zgomotele şi mişcările din jurul lor, în speranţa de a-i putea transmite şi ei ceva acestei Entităţi: aşa s-au născut dansul şi muzica. Acum câteva zile mi-ai spus că atunci când dansezi reuşeşti să comunici cu ceva mai puternic decât tine.

— Când dansez sunt o femeie liberă. Mai bine spus, sunt un spirit liber, care poate călători prin univers, poate privi prezentul, ghici viitorul, se poate transforma în energie pură. Şi asta îmi provoacă o plăcere imensă, o bucurie care se află totdeauna dincolo de lucrurile deja cunoscute, şi pe care vreau să o păstrez. Într-o anume perioadă a vieţii mele eram hotărâtă să devin sfântă – să-L slăvesc pe Dumnezeu prin muzică şi prin mişcările trupului meu. Dar calea aceasta este închisă definitiv pentru mine.

— Ce cale îţi este închisă?

Ea se aplecă şi aşează copilul mai bine în cărucior. Mi-am dat seama că nu voia să răspundă,

dar am insistat: când gura se închide, ceva important este pe cale de a fi spus.

Fără a lăsa să se vadă vreo emoţie, ca şi cum trebuia să pătimească în tăcere tot ce-i impunea viaţa, îmi povesti episodul de la biserică, atunci când preotul – poate singurul ei prieten – i-a refuzat împărtăşania. Şi blestemul pe care-l aruncase în clipa aceea, când părăsise definitiv Biserica Catolică.

— Sfânt este acela care îşi face viaţa demnă, i-am zis. Este de ajuns să înţelegi că noi toţi ne aflăm aici dintr-un motiv anume şi e suficient să i te dedici lui. În felul acesta putem râde de marile sau micile noastre suferinţe şi păşim fără teamă, conştienţi că fiecare pas are un înţeles. Ne putem lăsa călăuziţi de lumina pe care o emană Culmea, Vârful.

— Ce-i acela Vârf? În matematică, este punctul superior al unui triunghi.

— Şi în viaţă este un punct culminant, scopul tuturor acelora care rătăcesc, dar care, chiar în clipele cele mai grele, nu pierd din vedere lumina care emană din inimile lor. Asta încercăm noi să facem în grupul nostru. Culmea e ascunsă înăuntrul nostru şi nu putem ajunge la ea decât dacă o acceptăm şi îi recunoaştem lumina.

I-am explicat că dansul pe care-l văzuse cu câteva zile în urmă, la care luaseră parte oameni de toate vârstele (în acel moment eram zece, cu vârste între nouăsprezece şi şaizeci şi cinci de ani), fusese botezat de mine cu numele „Căutarea Vârfului”. Atena m-a întrebat cum descoperisem toate acestea.

I-am povestit că, imediat după sfârşitul celui de-al Doilea Război Mondial, o parte din familia mea reuşise să scape de regimul comunist care se instalase în Polonia şi hotărâse să se mute în Anglia. Auziseră că, între lucrurile pe care ar fi fost bine să le aducă, se aflau obiecte de artă şi cărţi vechi, foarte apreciate în această parte a lumii.

De fapt tablourile şi sculpturile au fost vândute imediat, dar cărţile au rămas într-un colţ unde se umpleau de praf. Cum mama voia ca eu să citesc şi să vorbesc poloneza, s-au dovedit folositoare în educaţia mea. Într-o zi, într-o ediţie din secolul al XIX-lea a unei cărţi de Thomas Malthus, am descoperit două foi cu însemnări ale bunicului meu, mort într-un lagăr de concentrare. Am început să le citesc, crezând că se refereau la vreo moştenire sau erau scrisori de amor pentru vreo iubită secretă, pentru că umbla vorba că odată se îndrăgostise de o femeie din Rusia.

De fapt, exista o oarecare legătură între zvonuri şi realitate. Era relatarea călătoriei lui în Siberia în timpul revoluţiei bolşevice; acolo, în îndepărtatul sătuc Diedov, s-a îndrăgostit de o actriţă *(n. a.: a fost imposibil să găsesc pe hartă acel sat; fie i-a fost schimbat numele, fie a dispărut după deportările forţate ale lui Stalin).* După cum spunea bunicul, ea făcea parte dintr-un fel de sectă care credea că găseşte într-un anume dans leacul pentru toate relele, deoarece acel dans permitea contactul cu lumina de pe Culme.

Se temeau că tradiţia aceea ar putea să dispară; locuitorii urmau să fie deportaţi de acolo în scurt timp, iar locul avea să fie folosit pentru teste nucleare. Atât actriţa, cât şi prietenii ei i-au cerut să scrie tot ce învăţase şi văzuse acolo. El a făcut ce i se ceruse, dar probabil că n-a dat prea mare importanţă acelor lucruri, fiindcă a uitat foile într-o carte pe care o luase cu el şi nu a ştiut nimeni de ele până să le găsesc eu.

Atena m-a întrerupt:

— Dar nu se poate scrie despre dans. Trebuie să dansezi.

— Exact. De fapt, notiţele chiar asta spuneau: să dansăm până la epuizare, ca şi cum am fi alpinişti care escaladează vârful, acest munte sacru. Să dansezi până ce, din pricina respiraţiei gâfâite, organismul poate primi oxigenul într-un fel cu care

nu este obişnuit, ceea ce ne face să ne percepem propria identitate, relaţia noastră cu spaţiul şi timpul. Să dansezi numai în sunet de percuţie, să repeţi acest exerciţiu în fiecare zi, să înţelegi că la un moment dat ochii se închid de la sine şi încep să zărească lumina care vine dinăuntru şi care răspunde la toate întrebările, oferindu-ţi puteri ascunse.

— Dumneavoastră v-aţi descoperit vreo putere?

În loc de răspuns i-am sugerat să se alăture grupului nostru, fiindcă se părea că micuţul se simţea bine chiar şi când sunetul talgerelor şi al instrumentelor de percuţie era foarte puternic. A doua zi, la ora când începeam de obicei sesiunea, ea se afla acolo. Am prezentat-o celorlalţi, spunându-le doar că era vecina din apartamentul de sus; nimeni n-a întrebat nimic despre viaţa ei, nici despre ocupaţia pe care o avea. Când a sosit momentul, am dat drumul la muzică şi am început să dansăm.

Ea a făcut primii paşi cu copilul în braţe, dar cum Viorel a adormit imediat, l-a aşezat pe sofa. Înainte de a mi se închide ochii şi de a intra în transă, am observat că înţelesese exact care era calea spre Culme.

În fiecare zi, exceptând duminicile, venea acolo cu copilul. Schimbam doar câteva cuvinte de bun venit; eu puneam muzica pe care un prieten reuşise s-o aducă din stepele ruse şi dansam până ne lăsau puterile. După o lună, mi-a cerut o copie a casetei.

— Aş vrea să dansez dimineaţa, înainte de a-l duce pe Viorel acasă la mama şi de a merge la serviciu.

M-am împotrivit:

— În primul rând, cred că un grup conectat la aceeaşi energie ajunge să creeze un fel de aură şi înlesneşte transa tuturor. În plus, dacă faci asta înainte de a merge la serviciu, înseamnă că vrei să fii concediată, pentru că vei fi obosită toată ziua.

Atena căzu pe gânduri, dar imediat îşi reveni:

— Aveţi dreptate când vorbiţi de energia colectivă. Văd că în grup există patru familii şi soţia dumneavoastră. Toţi, dar absolut toţi, şi-au găsit iubirea. De aceea îmi transmiteţi o vibraţie pozitivă. Dar eu sunt singură. De fapt, sunt cu fiul meu, însă iubirea lui nu se poate manifesta încă într-un mod vizibil. Şi atunci prefer singurătatea mea: dacă încerc să fug de ea acum, niciodată nu-mi voi mai întâlni perechea. Dacă o accept, în loc să lupt împotriva ei, poate că lucrurile se vor schimba. Am văzut că singurătatea este mai puternică atunci când vrem să o înfruntăm – dar devine slabă dacă o ignorăm.

— Ai venit în grupul nostru în căutarea iubirii?

— Ar fi un motiv serios, dar răspunsul este nu. Am venit pentru sensul vieţii mele, a cărei unică raţiune este fiul meu şi de aceea mă tem că voi ajunge să-l distrug pe Viorel fie prin protecţie exagerată, fie pentru că voi proiecta asupra lui visurile pe care n-am reuşit să mi le realizez. Zilele trecute, când dansam, m-am simţit vindecată. Dacă aş fi avut ceva fizic, ştiu că l-am fi putut numi un miracol; dar era ceva spiritual, care mă incomoda şi care a dispărut dintr-odată.

Am înţeles ce voia să spună.

— Nimeni nu m-a învăţat să dansez în ritmul acestei muzici, a continuat Atena. Dar simt că ştiu ce fac.

— Nu trebuie să înveţi. Adu-ţi aminte de plimbarea noastră în parc şi de lucrurile văzute atunci: natura creează ritmul şi se adaptează în fiecare clipă.

— Nimeni nu m-a învăţat să iubesc. Dar eu l-am iubit pe Dumnezeu, l-am iubit pe soţul meu, îmi iubesc copilul şi familia. Cu toate astea lipseşte ceva. Deşi obosesc teribil când dansez, la sfârşit parcă mă aflu într-o stare de graţie, într-un extaz profund. Aş vrea ca extazul să se prelungească toată ziua. Şi să mă ajute să întâlnesc ceea ce-mi lipseşte: iubirea unui bărbat. Când dansez, văd

inima acestui bărbat, dar nu reuşesc să-i văd chipul. Simt că e aproape, de aceea trebuie să fiu atentă. Trebuie să dansez dimineaţa, pentru a avea simţurile ascuţite tot restul zilei, să pot percepe totul în jurul meu.

— Ştii ce înseamnă cuvântul „extaz”? Vine din greceşte şi înseamnă „a ieşi din sine”. A fi tot timpul în afara sinelui înseamnă să ceri prea mult de la trupul şi sufletul tău.

— Voi încerca.

Văzând că n-o scot la capăt cu ea, am făcut o copie a casetei. Din clipa aceea, m-am trezit în fiecare dimineaţă în zgomotul venit de la apartamentul de deasupra – îi auzeam paşii şi mă întrebam cum făcea faţă muncii într-o bancă, după aproape o oră de transă. Într-una din întâlnirile noastre întâmplătoare pe holul clădirii i-am propus să vină la o cafea. Atena îmi spuse că făcuse alte copii ale casetei şi că acum mai multe persoane de la ea de la serviciu căutau Culmea.

— Am greşit? Era ceva secret?

Sigur că nu, dimpotrivă, mă ajuta să duc mai departe o tradiţie aproape pierdută. În notiţele bunicului, o femeie spunea că un călugăr care a trecut pe acolo le-a spus că toţi strămoşii noştri şi toţi urmaşii erau prezenţi în noi. Când ne eliberăm, o facem pentru întreaga umanitate.

— Înseamnă că oamenii aceia din satul siberian sunt şi ei aici, mulţumiţi. Munca lor renaşte în lumea noastră datorită bunicului dumneavoastră. Dar sunt curioasă: de ce v-aţi hotărât să vă apucaţi de dans după ce i-aţi citit însemnările? Dacă în ele ar fi scris despre sport, v-aţi fi hotărât să deveniţi jucător de fotbal?

Întrebarea asta nu mi-o pusese nimeni.

— Pentru că eram bolnav. Aveam o artrită foarte rară, iar medicii mi-au spus că trebuia să mă pregătesc să stau într-un cărucior cu rotile de la treizeci şi cinci de ani încolo. Văzând că-mi rămăsese aşa de puţin timp, m-am hotărât să fac tot

ce n-aş mai fi putut face în viitor. Bunicul meu scrisese că locuitorii din Diedov credeau în puterile curative ale transei.

— După cum se vede, au avut dreptate.

Nu i-am răspuns, pentru că nu eram foarte sigur. Poate că medicii se înşelaseră. Poate că faptul că eram emigrant, împreună cu toată familia mea, fără a-mi putea permite luxul de a mă îmbolnăvi, acţionase cu asemenea putere asupra inconştientului, încât a provocat o reacţie naturală a organismului. Sau poate chiar fusese un miracol, ceea ce ar fi contrazis verdictul credinţei mele catolice: dansul nu vindecă.

Îmi amintesc cum, în adolescenţă, pentru că nu aveam muzica pe care o credeam eu necesară, obişnuiam să-mi pun o glugă neagră pe cap şi să-mi închipui că realitatea înceta să mai existe în jurul meu: spiritul pleca în călătorie spre Diedov, la femeile şi bărbaţii aceia, la bunicul meu şi la actriţa lui mult iubită. În liniştea încăperii le ceream să mă înveţe să dansez, să-mi depăşesc limitele, fiindcă în scurt timp aveam să rămân paralizat pentru totdeauna. Cu cât îmi mişcăm mai mult corpul, cu atât mi se arăta mai clar lumina sufletului, iar eu învăţam – de unul singur, poate cu fantasmele trecutului. Am ajuns chiar să-mi imaginez ce fel de muzică ascultau în ritualurile lor, iar când un prieten s-a dus în Siberia, după ani de zile, i-am cerut să-mi aducă nişte discuri; spre surprinderea mea, unul dintre ele era foarte asemănător cu ceea ce credeam eu că era un dans din Diedov.

Am preferat să nu-i spun nimic Atenei – era o persoană foarte influenţabilă şi mi se părea că are un temperament instabil.

— Poate că e corect ceea ce faci, a fost singurul meu comentariu.

Am mai vorbit o dată, cu puţin înainte de călătoria ei în Orientul Mijlociu. Părea mulţumită, ca şi cum ar fi întâlnit ceea ce dorea: iubirea.

— Colegii de la serviciu au format un grup, şi-au luat numele de „pelerinii Vârfului”. Totul datorită bunicului dumneavoastră.

— Ba datorită dumitale, pentru că ai simţit nevoia să împărţi acest lucru cu alţii. Ştiu că te pregăteşti de plecare, vreau doar să-ţi mulţumesc pentru că ai dat o altă dimensiune unui lucru pe care eu îl făceam de ani de zile, încercând să duc lumina printre cei care se arătau interesaţi, dar totdeauna am făcut-o timid, crezând că oamenii o să considere ridicolă toată povestea asta.

— Ştiţi ce am descoperit eu? Dacă extazul înseamnă puterea de a ieşi din tine însuţi, dansul este un mod de a te ridica în spaţiu. Descoperi noi dimensiuni, dar rămâi în contact cu propriul corp. Prin dans, lumea spirituală şi lumea reală reuşesc să conviețuiască fără niciun fel de conflicte. Eu cred că balerinii stau în poante pentru că aşa ating şi pământul, dar se şi înalţă la cer.

Din câte îmi amintesc, acestea au fost ultimele ei cuvinte. În timpul dansurilor, când ne dăruim cu tot sufletul şi cu bucurie, creierul îşi pierde puterea, iar inima ia hăţurile trupului. Numai atunci apare Vârful.

În cazul în care credem în el, desigur.

Peter Sherney, 47 de ani, director general al unei filiale a „Bank of… *(eliminat)”* din Holland Park, Londra

Am acceptat-o pe Atena numai pentru că familia ei era unul dintre clienţii noştri cei mai importanţi – în fond, lumea se învârteşte în jurul intereselor reciproce. Fiindcă era prea agitată, am trimis-o să lucreze pe un post de conţopist, legănându-mă cu dulcea speranţă că va ajunge să-şi ceară demisia; astfel, eu îi puteam spune tatălui ei că încercasem să o ajut, fără succes însă.

Experienţa mea ca director m-a deprins să cunosc starea sufletească a oamenilor, chiar şi atunci când nu spun o vorbă. Am învăţat la un curs de management că dacă vrei să te descotoroseşti de cineva, trebuie să faci totul pentru ca respectivul să ajungă să fie nerespectuos, şi atunci vei avea motive întemeiate să-l concediezi.

Am făcut tot posibilul să aplic toate acestea în cazul Atenei; cum ea nu depindea de leafă ca să supravieţuiască, avea să descopere că era inutil efortul de a se trezi devreme, de a-şi lăsa copilul cu mama ei, de a munci toată ziua într-un post plin de rutină, apoi să se ducă să-şi ia copilul, să facă cumpărături, să-şi îngrijească fiul, să-l adoarmă, pentru ca a doua zi să piardă iar vreo trei ore în mijloacele de transport – şi totul absolut degeaba, fiindcă avea alte modalităţi, mai interesante, de a-şi petrece timpul. În scurt timp, a devenit din ce mai nervoasă, iar eu eram mândru de strategia mea: aveam să reuşesc. A început să se plângă de locuinţă, spunând că proprietarul avea obiceiul să pună muzică foarte tare în timpul nopţii, iar ea nu mai putea închide un ochi.

Şi deodată ceva se schimbă. La început, doar cu Atena. Apoi în toată agenţia.

Cum mi-am dat seama de schimbare? Ei bine, un grup care munceşte e ca un fel de orchestră; un bun

manager este dirijorul care ştie ce instrument e dezacordat, care transmite mai multe emoţii sau care urmează pur şi simplu restul grupului. Atena părea că interpretează la instrumentul ei o partitură fără pic de entuziasm, mereu distantă, nu împărţea niciodată cu nimeni bucuriile sau tristeţile vieţii personale, lăsa să se înţeleagă că după ce ieşea de la lucru îşi petrecea tot restul timpului îngrijindu-şi copilul, nimic mai mult. Şi dintr-odată a părut mai odihnită, mai comunicativă, spunându-le celor care voiau s-o asculte că descoperise o metodă de întinerire.

Sigur că acesta e un cuvânt magic: întinerire. Când vine de la cineva care are doar douăzeci şi unu de ani, sună absolut aiurea, dar cu toate astea, oamenii au crezut-o şi au început să-i ceară formula secretă.

Eficienţa ei a crescut, deşi serviciul era acelaşi. Colegii, care înainte se limitau la „bună ziua", „la revedere", au început să o invite să ia prânzul împreună. Când se întorceau, păreau cu toţii mulţumiţi, iar productivitatea departamentului a făcut un salt uriaş.

Ştiu că cei îndrăgostiţi ajung să contagieze mediul în care trăiesc, şi de aici am dedus că Atena întâlnise probabil pe cineva foarte important în viaţa ei.

Am întrebat-o, şi ea mi-a confirmat, adăugând că niciodată nu ieşise cu vreun client, dar că în cazul acesta fusese imposibil să refuze invitaţia. Într-o situaţie normală, ar fi fost imediat concediată – regulile băncii erau foarte clare, relaţiile personale erau absolut interzise. Numai că mi-am dat seama atunci că felul ei de a fi îi molipsise practic pe toţi; unii colegi începuseră să se întâlnească cu ea după orele de muncă şi, din câte ştiam eu, cel puţin doi sau trei fuseseră la ea acasă.

Aveam în faţă o situaţie foarte periculoasă; tânăra stagiară, fără nicio experienţă anterioară în domeniu, care înainte era timidă şi câteodată

agresivă, devenise un fel de lider natural al funcţionarilor mei. Dacă o concediam, ar fi zis că o fac din invidie – şi le-aş fi pierdut respectul. Dacă lăsam lucrurile aşa, riscam ca în câteva luni să pierd controlul asupra întregului grup.

M-am hotărât să mai aştept puţin; între timp, „energia” (detest cuvântul ăsta, pentru că în realitate nu spune nimic concret, în afară de cazul în care vorbim de electricitate) agenţiei a început să crească. Clienţii păreau mai mulţumiţi şi au început să ne recomande altora. Funcţionarii erau veseli, şi chiar dacă s-a dublat volumul de muncă, n-a fost nevoie niciodată să mai angajez alţi oameni, pentru că toţi făceau faţă efortului.

Într-o zi am primit o scrisoare de la superiorii mei. Voiau să mă duc la Barcelona, unde se organiza o întâlnire a grupului bancar, iar eu urma să explic metoda administrativă pe care o foloseam. Constataseră că reuşisem să măresc beneficiile fără a mări cheltuielile, iar ăsta e singurul lucru care-i interesează pe managerii din toată lumea, în treacăt fie zis.

Ce metodă?

Singurul meu merit era că ştiam unde începuse totul, aşa că am decis s-o chem pe Atena la mine în birou. Am felicitat-o pentru productivitatea excelentă, şi ea mi-a răspuns cu un zâmbet.

Am făcut cu grijă pasul următor, fiindcă nu voiam să fie greşit interpretat:

— Şi ce mai face iubitul dumitale? Eu întotdeauna am crezut că cine primeşte dragoste ajunge să dea mai multă în schimb. Cu ce se ocupă?

— Lucrează la Scotland Yard *(n. a. Departamentul de investigaţii al Poliţiei Metropolitane londoneze).*

Am preferat să nu intru în detalii. Dar trebuia să continui discuţia cu orice preţ, nu mai era timp de pierdut.

— Am observat o schimbare uriaşă la dumneata, şi…

— Aţi observat o schimbare uriaşă şi la agenţie?

Cum să răspunzi la o întrebare ca asta? Pe de o parte, i-aş fi dat apă la moară mai mult decât era de dorit, pe de alta – dacă nu vorbeam pe şleau – n-aş fi primit niciodată răspunsurile de care aveam nevoie.

— Da, am observat o schimbare foarte mare. Şi mă gândesc să te avansez.

— Am nevoie să călătoresc. Vreau să ies puţin din Londra, să cunosc noi orizonturi.

Să călătorească? Tocmai acum, când totul mergea ca pe roate în mediul meu de afaceri, să plece? Dar, când m-am gândit mai bine, nu chiar o asemenea plecare doream eu?

— Pot ajuta banca, dacă îmi daţi mai multe responsabilităţi, a continuat ea.

Perfect – ea-mi dădea o ocazie excelentă. Oare cum de nu mă gândisem înainte la asta? „Să călătorească” însemna să o îndepărtez, să-mi reintru în drepturile de şef fără a fi nevoie să mă lupt cu urmările unei demisii sau ale unei revolte. Dar trebuia să mă gândesc bine, pentru că, înainte ca ea să ajute banca, trebuia să mă ajute pe mine. Şefii observaseră creşterea productivităţii noastre, ştiam că trebuia s-o păstrez, cu riscul de a-mi pierde prestigiul şi de a fi în inferioritate. Uneori înţeleg de ce o mare parte dintre colegii mei nu încearcă să facă ceva ca să-şi îmbunătăţească poziţia: dacă nu reuşesc, sunt trataţi ca incompetenţi. Dacă reuşesc, sunt obligaţi să ridice mereu ştacheta şi ajung să-şi sfârşească zilele cu un infarct.

Cu mare grijă, am făcut pasul următor: nu este indicat să sperii pe cineva înainte de a-l face să-ţi dezvăluie secretul pe care trebuie să-l afli; mai bine ne facem că suntem de acord cu ce ne cere.

— Voi încerca să transmit cererea dumitale superiorilor mei. Se pare că mă voi întâlni cu ei la

Barcelona, şi tocmai de aceea te-am chemat. Este corect dacă spunem, de pildă, că activitatea noastră s-a îmbunătăţit din momentul în care, să zicem, oamenii au început să aibă o relaţie mai bună cu dumneata?

— Mai bine spus… o relaţie mai bună cu ei înşişi.

— Da. Dar provocată de dumneata – sau mă înşel?

— Ştiţi bine că nu vă înşelaţi.

— Ai citit vreo carte de management pe care eu n-o cunosc?

— Nu citesc aşa ceva. Dar mi-ar plăcea să-mi promiteţi că veţi lua cu adevărat în considerare cererea mea.

M-am gândit la iubitul ei de la Scotland Yard; dacă promiteam şi nu mă ţineam de cuvânt, aveam să fiu supus la represalii? Sau poate el o învăţase vreo tehnologie de vârf cu care reuşeşti să obţii rezultate imposibile?

— Vă pot spune absolut totul, chiar dacă nu vă ţineţi de promisiune. Dar nu cred că va avea vreun rezultat, dacă nu faceţi ceea ce vă voi învăţa.

— Tehnica aia a „întineririi”?

— Exact.

— Dar nu este suficient să cunosc doar teoria?

— Poate. Ea a ajuns prin intermediul câtorva foi de hârtie până la cel care m-a învăţat şi pe mine.

M-am liniştit când am văzut că nu mă obliga să iau hotărâri care mi-ar fi depăşit puterile şi principiile. Dar trebuie să mărturisesc că în străfundul inimii mă interesa toată istoria asta, fiindcă visam la o reciclare a potenţialului meu. Am promis să fac tot ce-mi sta în putinţă, iar Atena începu să-mi povestească lungul şi ezotericul dans în căutarea unui anume Vârf (sau Axă, că nu-mi mai aduc aminte bine). Pe măsură ce vorbea, încercam să ordonez în mod obiectiv discursul ei halucinant. Trecuse o oră şi nu terminase, astfel încât i-am cerut să revină a doua zi, ca să pregătim

împreună raportul pentru conducerea băncii. La un moment dat, în timpul discuţiei, ea mi-a spus, zâmbind:

— Să nu vă fie teamă, notaţi cam tot ce discutăm. Până şi conducerea unei bănci e făcută din oameni ca noi, din carne şi oase, şi n-are cum să nu fie interesată de fenomenele neconvenţionale.

Atena se înşela amarnic: în Anglia, tradiţia are un cuvânt mai greu de spus decât inovaţia. Dar ce mă costa să risc un pic dacă nu-mi puneam în pericol munca? Oricum, treaba asta mi se părea de o absurditate totală, aşa că nu trebuia decât să o rezum şi să-i dau o formă care să poată fi înţeleasă de toţi. Atât era de ajuns.

Înainte de a ţine discursul la Barcelona, mi-am repetat toată dimineaţa: procedura „mea" dă rezultate, asta-i tot ce contează. Am citit nişte tratate şi am descoperit că, pentru a prezenta o idee nouă cu maximum de impact posibil, trebuie să creezi o structură de discurs care să provoace audienţa, astfel încât primul lucru pe care l-am spus directorilor reuniţi în acel hotel de lux a fost un citat din Sfântul Pavel: „Dumnezeu a ascuns înţelepţilor lucrurile cele mai importante, pentru ca ei să nu priceapă cât de simple sunt, şi le-a dezvăluit celor săraci cu duhul" *(n.* s.*: imposibil de aflat dacă se referă la un citat din Evanghelia după Matei (11, 25) în care se spune:* Te slăvesc pe Tine, Părinte, Doamne al cerului şi al pământului, căci ai ascuns acestea de cei înţelepţi şi pricepuţi şi le-ai descoperit pruncilor *sau la o frază din Pavel (1 Corinteni 1,27):* Dumnezeu şi-a ales pe cele nebune ale lumii, ca să-i ruşineze pe cei înţelepţi; Dumnezeu şi-a ales pe cele slabe ale lumii, ca să le ruşineze pe cele tari).

Când am pronunţat aceste cuvinte, întreg auditoriul, care-şi petrecuse ultimele două zile analizând grafice şi statistici, a amuţit. Am crezut că de-acum, gata, îmi pierdusem slujba, dar m-am

hotărât să continui. În primul rând, pentru că cercetasem tema, eram sigur pe ce spuneam şi meritam să fiu crezut, în al doilea rând, pentru că – deşi pe alocuri mă văzusem obligat să omit influenţa enormă a Atenei în tot acel proces – spuneam adevărul:

— Am descoperit că, în ziua de azi, pentru a-i motiva pe funcţionari, e nevoie de ceva mai mult decât o bună pregătire în centrele noastre super-calificate. Noi toţi avem o parte necunoscută care, atunci când iese la suprafaţă, e capabilă de miracole. Cu toţii avem o motivaţie pentru munca noastră: să ne hrănim copiii, să câştigăm bani pentru a ne întreţine, să avem un ţel în viaţă, să obţinem puterea. Dar există etape plictisitoare pe acest drum, iar secretul stă în transformarea acestor etape într-o întâlnire cu sinele sau cu ceva mai elevat. De pildă: nu întotdeauna căutarea frumuseţii se asociază cu ceva practic, dar asta nu ne opreşte să o căutăm, ca şi cum ar fi cel mai important lucru de pe lume. Păsările învaţă să cânte, ceea ce nu înseamnă că asta le va ajuta să găsească hrană, să se ferească de prădători sau să-i îndepărteze pe paraziţi. Păsările cântă, după Darwin, pentru că numai astfel reuşesc să-şi atragă perechea şi să perpetueze specia.

Am fost întrerupt de un director din Geneva, care insista să trec la o prezentare mai obiectivă. Dar directorul general mi-a cerut să continui, ceea ce m-a încurajat.

— Tot după Darwin, care a scris o carte în stare să schimbe cursul umanităţii *(n. a.:* Originea speciilor, *1871, în care arată că omul este rezultatul unei evoluţii naturale dintr-un anumit tip de maimuţă),* toţi aceia care reuşesc să deştepte pasiuni repetă de fapt ceva ce se petrece încă din vremurile omului cavernelor, când ritualurile pentru a-i face curte partenerului erau fundamentale pentru ca specia umană să poată supravieţui şi evolua. Or, ce diferenţă există între

evoluţia speciei umane şi evoluţia unei agenţii bancare? Niciuna. Ambele se supun aceloraşi legi – doar cei mai capabili supravieţuiesc şi se dezvoltă.

Aici am fost obligat să le mărturisesc că dezvoltasem această idee împreună cu una dintre funcţionarele mele, Sherine Khalil.

— Sherine, căreia îi place să fie numită Atena, a introdus la locul ei de muncă pasiunea. Chiar aşa, pasiunea, ceva ce nu intră niciodată în calcul atunci când vorbim despre împrumuturi sau planuri de cheltuieli. Funcţionarii mei au început să folosească muzica sub forma unui stimul, pentru a-şi servi mai bine clienţii.

Alt director m-a întrerupt, arătându-mi că de fapt era o idee foarte veche: supermarketurile făceau acelaşi lucru, folosind melodii care-l stimulau pe client să cumpere.

— Dar n-am spus că noi punem muzică în birouri. Oamenii au început să trăiască altfel, pentru că Sherine, sau Atena dacă preferaţi, i-a învăţat să danseze *înainte* de începerea programului. Nu ştiu cu exactitate ce anume poate trezi acest mecanism în oameni; ca director, sunt responsabil numai pentru rezultate, nu şi pentru proces. Nu am dansat. Dar am înţeles că, prin acel tip de dans, toţi se simţeau mai implicaţi în ceea ce făceau. Ne-am născut, am crescut şi am fost educaţi conform zicalei: „Timpul înseamnă bani”. Ştim exact ce sunt banii, dar care este semnificaţia cuvântului *timp?* Ziua are douăzeci şi patru de ore şi o infinitate de clipe. Trebuie să fim conştienţi de fiecare minut, să ştim să profităm de el pentru ceea ce facem sau doar pentru contemplarea vieţii. Dacă încetinim, totul durează mult mai mult. Desigur, spălarea vaselor, adunarea soldurilor, înregistrarea creditelor, contabilizarea poliţelor pot dura mai mult, dar de ce să nu folosim timpul pentru a ne gândi la lucruri plăcute, să ne bucurăm că trăim?

Directorul executiv principal al băncii mă privea surprins. Sunt sigur că voia să continui explicând în

detaliu tot ce învăţasem, dar câţiva din asistenţă începuseră să fie nerăbdători.

— Înţeleg perfect ce doriţi să spuneţi, afirmă el. Ştiu că funcţionarii dumneavoastră au început să-şi facă treaba cu mai mult entuziasm, pentru că aveau cel puţin un moment pe zi în care intrau în contact cu ei înşişi. Aş vrea să vă felicit că aţi fost destul de flexibil şi de înţelegător pentru a permite integrarea unor practici neortodoxe care dau rezultate extraordinare. Dar, pentru că ne aflăm la o şedinţă şi vorbim despre timp, mai aveţi doar cinci minute pentru a concluziona prezentarea dumneavoastră. Aţi putea face o listă cu punctele principale, care să ne permită să aplicăm aceste principii şi în alte agenţii?

Avea dreptate. Putea să fie benefic pentru munca mea, dar la fel de bine putea să se dovedească fatal pentru cariera mea, aşa că am hotărât să rezum tot ce scrisesem.

— Bazându-mă pe observaţii personale, am dezvoltat împreună cu Sherine Khalil câteva puncte, pe care mi-ar face plăcere să le discut cu cei interesaţi. Iată principalele idei:

A) Noi toţi avem o putere necunoscută, care va rămâne ca atare pentru totdeauna. Dar ea ne poate deveni aliată. Cum această putere nu poate fi măsurată, nici evaluată din punct de vedere economic, ea nu e luată în considerare, dar sunt sigur că înţelegeţi ce vreau să spun, cel puţin teoretic.

B) În agenţia mea, această putere a fost scoasă la suprafaţă printr-un dans al cărui ritm, dacă nu mă înşel, vine din deşerturile Asiei. Dar originea lui e irelevantă dacă oamenii pot exprima cu trupul lor ceea ce sufletul pare că vrea să spună. Ştiu că acest cuvânt, „suflet”, poate fi greşit înţeles aici, de aceea vă sfătuiesc să-l înlocuim cu „intuiţie”. Şi dacă nici acest cuvânt nu este bine văzut, vom folosi „emoţii primare” care par să aibă unele conotaţii mai

ştiinţifice, deşi spun mai puţin decât termenii anteriori.

C) Înainte de a merge la lucru, în loc de gimnastică sau exerciţii de aerobic, mi-am îndemnat funcţionarii să danseze cel puţin o oră. Dansul stimulează corpul şi mintea, îşi încep ziua cerând creativitate de la ei înşişi şi utilizează energia astfel acumulată în munca lor.

D) Clienţii şi funcţionarii trăiesc în aceeaşi lume: realitatea nu este decât o sumă de stimuli electrici în creierul nostru. Tot ce credem că „vedem" e un impuls de energie într-o zonă absolut obscură. Cu toate acestea, putem încerca să modificăm această realitate, dacă intrăm în aceeaşi sintonie. Într-un fel pe care nu-l pot înţelege, bucuria este contagioasă, ca şi entuziasmul şi dragostea. Sau ca tristeţea, depresia, ura – lucruri care pot fi percepute „intuitiv" de clienţi şi de ceilalţi funcţionari. Pentru a îmbunătăţi rezultatul, trebuie să creăm mecanisme care să menţină prezenţi stimulii pozitivi.

— Foarte ezoteric, comentă o femeie care conducea fondurile pe acţiuni într-o agenţie din Canada.

M-am pierdut puţin cu firea – nu reuşisem să conving pe nimeni. M-am prefăcut că-i ignor comentariul şi, cu un efort de imaginaţie, am încercat să-mi închei prezentarea cu o concluzie strict pragmatică:

— Banca ar trebui să dedice o anume sumă de bani pentru a cerceta cum anume s-a realizat această contagiune – numai astfel am obţine un profit mult mai mare.

Finalul acela mi s-a părut rezonabil, aşa că n-am mai folosit cele două minute rămase. Când seminarul s-a terminat, la capătul unei zile îngrozitor de obositoare, directorul general m-a invitat la cină – în faţa tuturor celorlalţi colegi, ca şi cum ar fi încercat să arate că era de acord cu tot ceea ce spusesem. Nu mai avusesem această ocazie

niciodată până atunci, aşa că am încercat să profit cât mai mult posibil; am început să vorbesc despre execuţii de buget, planificări, dificultăţile burselor de valori, noi pieţe. Dar el mă întrerupse: era mai interesat să afle ce învăţasem eu de la Atena.

La urmă, spre surprinderea mea, îndreptă discuţia către chestiuni personale.

— Ştiu ce ai încercat dumneata să explici la conferinţă, atunci când te-ai referit la timp. La începutul acestui an, în concediu, m-am aşezat în grădina casei mele. Am luat ziarul din cutia poştală, nimic interesant – cu excepţia lucrurilor pe care jurnaliştii au hotărât că trebuie să le ştim, să le urmărim şi să luăm poziţie faţă de ele. M-am gândit să telefonez cuiva din echipa mea, dar era absurd, toţi erau cu familiile lor. Am luat prânzul cu soţia, cu copiii şi nepoţii, am tras un pui de somn, când m-am trezit, mi-am notat câte ceva şi, deodată, am realizat că era abia ora două după-amiaza, că mai aveam încă trei zile fără muncă şi, oricât mi-ar fi plăcut viaţa de familie, începeam să mă simt inutil. A doua zi, profitând de timpul liber, m-am dus să-mi fac un control la stomac care, din fericire, n-a scos la iveală nimic grav. M-am dus şi la dentist, mi-a spus că nu aveam probleme. Iar am luat masa cu soţia, cu copiii şi cu nepoţii, iar mi-am făcut siesta, m-am trezit iar la două după-masă şi mi-am dat seama că nu aveam absolut nimic asupra căruia să-mi concentrez atenţia. M-am speriat: oare nu trebuia să fac ceva? Dacă vrei să-ţi faci de lucru, nu-ţi trebuie prea mare efort – totdeauna avem proiecte care-şi aşteaptă desfăşurarea, lămpi care trebuie schimbate, frunze uscate care trebuie măturate, de strâns cărţi, de organizat arhiva computerului etc. Dar dacă te confrunţi cu golul total? Abia în clipa aceea mi-am amintit ceva care mi s-a părut extraordinar de important: trebuia să mă duc la poştă, care e la vreun kilometru de reşedinţa mea de vacanţă, şi să pun o felicitare pe care o uitasem pe masă. Dar imediat am rămas

uimit: de ce trebuia să trimit acea felicitare tocmai atunci? Oare fiindcă îmi era imposibil să stau fără să fac nimic? Mi-au trecut prin cap o grămadă de gânduri: prieteni care sunt îngrijoraţi de lucruri care nu s-au petrecut, cunoscuţi care ştiu să-şi umple fiecare minut din viaţă cu sarcini care mi se par absurde, discuţii fără sens, convorbiri telefonice lungi şi inutile. Îmi văzusem deja directorii inventând sarcini care să le justifice postul sau funcţionari care se sperie pentru că nu le-a fost dat să facă nimic important într-o zi, şi asta ar putea însemna că nu mai sunt utili. Nevastă-mea care se dă de ceasul morţii pentru că a divorţat băiatul, băiatul care se chinuie fiindcă nepotu-meu a luat note mici la şcoală, nepotul care nu mai poate de frică să nu-şi întristeze părinţii – deşi cu toţii ştim că notele nu sunt chiar aşa de importante. Am dus o luptă lungă şi grea cu mine însumi pentru a nu mă ridica de acolo unde stăteam, încet-încet, neliniştea a lăsat locul meditaţiei şi am început să-mi ascult sufletul – sau intuiţia sau emoţiile primitive, depinde în ce crezi. Orice ar fi fost, acea parte din mine voia să-mi vorbească, dar eu eram tot timpul ocupat. Atunci n-a fost dansul, ci liniştea şi nemişcarea, tăcerea m-a făcut să intru în legătură cu mine însumi. Şi, crezi sau nu, am învăţat multe despre lucrurile care mă preocupau – deşi toate acele probleme erau foarte departe cât timp am stat acolo nemişcat. Nu L-am văzut pe Dumnezeu, dar am putut vedea mai clar ce hotărâri să iau.

Înainte de a cere nota, mi-a sugerat s-o trimit pe funcţionara aceea la Dubai, unde banca îşi deschidea o nouă agenţie, iar riscurile erau foarte mari. Fiind un excelent director, ştia că eu învăţasem tot ce aveam nevoie, iar acum era numai o chestiune de continuitate – funcţionara putea fi mai utilă în altă parte. Fără să ştie, mă ajuta să-mi ţin promisiunea făcută.

Când m-am întors la Londra, i-am comunicat imediat Atenei propunerea. Ea acceptă pe loc; îmi

spuse că vorbea araba fluent (ştiam, pentru că îl cunoşteam pe tatăl ei). Dar nu voiam să facem afaceri cu arabii, ci cu străinii. I-am mulţumit pentru ajutor – ea nu-şi arătă deloc curiozitatea pentru felul în care decursese şedinţa – a întrebat doar când trebuia să-şi facă bagajele.

Nici până în ziua de azi nu ştiu dacă nu cumva a fost pură fantezie povestea aia cu iubitul de la Scotland Yard. Dacă ar fi fost adevărată, asasinul Atenei ar fi deja prins – pentru că nu cred o iotă din ceea ce ziarele au relatat despre crimă. În fine, pot înţelege foarte bine o inginerie financiară, îmi pot permite chiar să spun că dansul îi ajută pe funcţionarii unei bănci să muncească mai bine, dar niciodată nu voi reuşi să înţeleg cum se explică faptul că cea mai bună poliţie din lume reuşeşte să-i prindă pe unii asasini, iar pe alţii nu.

Acum însă, asta nici nu mai are vreo importanţă.

Nabil Alaihi, vârstă necunoscută, beduin

Sunt foarte mulţumit să ştiu că Atena ţinea o fotografie de-a mea la loc de cinste în apartamentul ei, dar nu cred că i-a fost de vreun folos ce am învăţat-o eu. Ea a venit până aici, în mijlocul deşertului, de mână cu un copil de trei ani. A deschis geanta, a scos un radiocasetofon şi s-a aşezat în faţa cortului meu. Ştiu că la oraş oamenii obişnuiesc să mă recomande străinilor care ar vrea să cunoască bucătăria de aici, aşa că i-am spus imediat că era prea devreme pentru cină.

— Pentru altceva am venit, a spus femeia. Am aflat de la nepotul dumitale, Hamid, care e client al băncii unde lucrez eu, că dumneata eşti un înţelept.

— Hamid e un tânăr necopt care, deşi acum spune că sunt înţelept, nu mi-a urmat niciodată sfaturile, înţelept a fost Mahomed, Profetul, binecuvântat fie numele Lui.

I-am arătat maşina cu degetul.

— Nu trebuia să vii singură pe un drum pe care nu-l cunoşti, nici să te aventurezi până aici fără ghid.

În loc să-mi răspundă, a dat drumul la aparat. Imediat, în faţa ochilor nu mi-a mai rămas decât femeia aceea dansând pe deasupra dunelor, copilul privind speriat, dar vesel, şi sunetul care parcă inundase tot deşertul. Când s-a terminat, m-a întrebat dacă mi-a plăcut. I-am spus că da. În religia noastră există o sectă care dansează pentru a se întâlni cu Allah – lăudat fie numele Lui! *(n. a.: este vorba despre sufism).*

— Ei bine, continuă femeia, prezentându-se cu numele de Atena. De copil simt că trebuie să mă apropii de Dumnezeu, dar viaţa nu reuşeşte decât să mă îndepărteze de El. Muzica a fost una din căile prin care L-am întâlnit; nu e suficient. De câte ori dansez, văd o lumină, iar lumina asta îmi cere acum să merg mai departe. Nu pot continua să învăţ de

una singură, am nevoie de cineva care să-mi fie maestru.

— Orice lucru e de ajuns, i-am răspuns. Pentru că Allah, milostivul, este întotdeauna lângă noi. Să ai o viaţă demnă, ajunge atât.

Dar femeia nu părea convinsă. I-am spus că eram ocupat, trebuia să pregătesc cina pentru cei câţiva turişti care urmau să apară. Ea-mi răspunse că va aştepta oricât va fi nevoie.

— Şi copilul?

— Nu-ţi face griji.

În timp ce-mi făceam treburile obişnuite, trăgeam cu coada ochiului la femeie şi la copil – amândoi parcă aveau aceeaşi vârstă: fugeau prin deşert, râdeau, se băteau cu nisip, se trânteau pe jos şi se rostogoleau pe dune. Sosi ghidul cu trei turişti germani care au mâncat, au cerut bere – a trebuit să le explic că religia mea mă împiedica să beau sau să servesc băuturi alcoolice. I-am invitat pe femeie şi pe copil să cineze, şi imediat unul dintre străini a devenit foarte vesel datorită prezenţei feminine neaşteptate. A început să spună că se gândea să cumpere terenuri, că avea deja o avere uriaşă şi credea în viitorul regiunii.

— Foarte bine, veni răspunsul ei. Şi eu cred la fel.

— N-ar fi bine să mergem să luăm masa în altă parte, ca să putem discuta mai în voie posibilitatea…

— Nu, i-o tăie ea, întinzându-i o carte de vizită. Dacă doriţi, puteţi contacta agenţia mea.

Când au plecat turiştii, ne-am aşezat în faţa cortului. Copilul a adormit imediat la ea în braţe; am luat pături pentru toţi trei şi am rămas să privim cerul înstelat. Într-un târziu ea rupse tăcerea.

— De ce a spus Hamid că eşti înţelept?

— Poate fiindcă am avut mai multă răbdare cu el. A fost o perioadă în care am încercat să-l învăţ arta mea, dar Hamid părea mai preocupat să câştige bani. Acum probabil este convins că e mai înţelept

decât mine; are casă, barcă, în timp ce eu am rămas aici, în mijlocul deşertului, gătindu-le puţinilor turişti care vin din când în când. Nu înţelege că eu sunt mulţumit de ceea ce fac.

— Ba înţelege perfect, pentru că tuturor le vorbeşte despre dumneata cu mult respect. Dar ce înseamnă „arta" dumitale?

— Te-am văzut azi dansând. Şi eu fac asta, numai că în loc să-mi mişc corpul, fac literele să danseze.

Ea m-a privit surprinsă.

— Eu m-am apropiat de Allah – lăudat fie-l numele! – prin caligrafie, prin căutarea sensului perfect al fiecărui cuvânt. O simplă literă ne cere să punem în ea toată forţa conţinutului, ca şi cum i-am sculpta înţelesul. Astfel, când sunt scrise textele sacre, în ele se află şi sufletul omului care a servit drept instrument pentru a le face cunoscute lumii. Şi nu numai textele sacre, ci orice punem pe hârtie. Pentru ca mâna care trasează liniile să oglindească sufletul celui care le scrie.

— O să mă înveţi tot ce ştii?

— În primul rând nu cred că o persoană atât de plină de energie ca dumneata ar avea răbdare pentru asta. În plus, nu face parte din lumea dumitale, unde lucrurile apar tipărite, fără să vă gândiţi prea mult la ce publicaţi, dacă-mi dai voie să-mi spun părerea.

— Dar mi-ar plăcea să încerc.

Mai mult de şase luni, femeia aceea pe care eu o credeam agitată, exuberantă, incapabilă să stea liniştită măcar o clipă, a început să mă viziteze în fiecare vineri. Copilul se aşeza într-un colţ, lua câteva pensule şi foi de hârtie şi se dedica şi el manifestării – prin desen – a tot ce-i poruncea Cerul.

Îi observam efortul uriaş de a sta liniştită, în postura adecvată, şi o întrebam: nu crezi că ar fi mai bine să cauţi altceva ca să te distrezi? Iar ea-mi răspundea: am nevoie de asta, trebuie să-mi

potolesc sufletul şi încă n-am învăţat tot ce poţi dumneata să mă înveţi. Lumina Vârfului îmi spune că trebuie să merg înainte. N-am întrebat-o niciodată ce era Vârful, nu m-a interesat.

Prima lecţie, şi poate şi cea mai grea, a fost:

— Răbdare!

Scrisul nu era numai un act de a exprima gândurile, ci şi de a reflecta asupra semnificaţiei fiecărui cuvânt. Împreună am început să lucrăm pe textele unui poet arab, fiindcă nu cred că ar fi fost indicat Coranul pentru cineva care era educat în altă credinţă. Eu îi dictam fiecare literă şi aşa ea se concentra asupra a ceea ce făcea, în loc să dorească să afle imediat ce însemna cuvântul, fraza sau versul.

— Odată, cineva mi-a spus că muzica a fost făcută de Dumnezeu şi că mişcările rapide erau necesare pentru ca oamenii să poată intra în contact cu ei înşişi, îmi spuse Atena într-una din serile petrecute împreună. Ani de zile mi-am dat seama că era un adevăr, dar acum mă văd obligată să fac lucrul cel mai greu din lume, să-mi încetinesc paşii. De ce este răbdarea atât de importantă?

— Pentru că ea ne face să fim atenţi.

— Dar eu pot să dansez supunându-mă numai sufletului meu, care mă obligă să mă concentrez asupra a ceva superior mie însămi, şi-mi înlesneşte contactul cu Dumnezeu – dacă pot folosi acest cuvânt. Asta m-a ajutat deja să transform multe lucruri, inclusiv munca mea. Oare sufletul nu este mai important?

— Ba da. Dar dacă sufletul tău va reuşi să comunice cu mintea, atunci vei putea preschimba încă şi mai multe lucruri.

Ne-am continuat munca împreună. Ştiam că va veni un moment când va trebui să spun ceva pentru care ea nu va fi probabil pregătită, aşa că am încercat să profit de fiecare minut pentru a-i pregăti spiritul. I-am explicat că înainte de cuvânt a existat gândul. Şi înainte de gând, scânteia divină care l-a

aşezat acolo. Totul, absolut totul pe această lume avea un sens, şi trebuie luate în considerare până şi cele mai mici lucruri.

— Mi-am educat corpul în aşa fel încât să poată manifesta pe deplin senzaţiile din sufletul meu, spunea ea.

— Acum educă-ţi doar degetele, pentru ca numai ele să poată manifesta pe deplin toate senzaţiile corpului, în felul acesta va fi concentrată forţa imensă pe care o ai.

— Dumneata eşti un maestru.

— Ce este un maestru? îţi spun eu: nu este cel care te învaţă ceva, ci acela care îl inspiră pe învăţăcel să dea tot ce are mai bun, să descopere ceea ce ştie deja.

Presimţeam că Atena trăise deja experienţa asta, deşi era foarte tânără. Cum scrisul dezvăluie personalitatea omului, am descoperit că era conştientă că era iubită nu numai de fiul ei, ci de toată familia şi chiar de un bărbat, probabil. Am mai descoperit şi că avea haruri misterioase, dar am încercat să nu-i atrag atenţia asupra lor – fiindcă aceste haruri îi puteau aduce întâlnirea cu Dumnezeu, dar o puteau duce şi la pierzanie.

Nu am învăţat-o doar tehnica, am încercat să-i transmit şi filosofia caligrafilor.

— Pana cu care scrii acum aceste versuri este doar un instrument. Nu are conştiinţă, urmează dorinţa celui care o ţine în mână. În privinţa asta seamănă mult cu ceea ce numim noi „viaţă”. Mulţi oameni se află pe lumea asta numai fiindcă joacă un rol, fără a înţelege că există o Mână invizibilă care îi conduce. În clipa asta, în mâinile tale, în pensula care trasează fiecare literă se află intenţiile sufletului tău. Încearcă să înţelegi importanţa acestui lucru.

— Înţeleg şi văd că este important să-ţi menţii o oarecare postură elegantă. Pentru că dumneata îmi ceri să mă aşez într-o poziţie anume, să cinstesc

materialul pe care-l voi folosi şi să încep numai după ce am făcut toate astea.

Bineînţeles. Pe măsură ce respecta tot mai mult penelul, descoperea că trebuia să ai seninătate şi eleganţă pentru a învăţa să scrii. Iar seninătatea vine din inimă.

— Eleganţa nu e ceva superficial, este modul pe care omul l-a descoperit pentru a slăvi viaţa şi munca. De aceea, când simţi că o poziţie te incomodează, nu te gândi că este falsă sau artificială: este cea adevărată, fiindcă e grea. Ea face în aşa fel încât şi hârtia, şi pana să fie mândre de efortul tău. Hârtia nu mai este o suprafaţă plană şi fără culoare, începe să aibă profunzimea lucrurilor care sunt aşezate acolo.

Eleganţa este atitudinea cea mai nimerită pentru ca scrierea să fie perfectă. Aşa este şi în viaţă: când ce e de prisos este îndepărtat, fiinţa omenească descoperă simplitatea şi concentrarea. Cu cât postura este mai simplă şi mai sobră, cu atât mai frumoasă va fi, deşi la început pare incomodă.

Uneori ea îmi vorbea despre serviciul ei. Spunea că era entuziasmată de ceea ce făcea şi că tocmai primise o propunere de la un emir influent. El venise la bancă să-şi vadă un prieten care era director (emirii nu vin niciodată la bancă pentru a retrage bani, au o grămadă de oameni angajaţi care pot face asta), au vorbit puţin, i-a spus că era în căutarea cuiva care să se ocupe cu vânzarea de terenuri şi a întrebat-o dacă o interesa.

Cine ar fi interesat să cumpere terenuri în plin deşert sau într-un port de la marginea lumii? M-am hotărât să nu comentez; acum, dacă privesc înapoi, sunt mulţumit că nu am spus nimic.

O singură dată a vorbit despre dragostea unui bărbat, deşi de fiecare dată când veneau turişti la cină, dacă era acolo, încercau să-i facă curte, într-un fel sau altul. De obicei, Atena nu-i băga în seamă, până în ziua când unul dintre ei a insinuat

că l-ar fi cunoscut pe iubitul ei. Ea păli şi imediat se uită la copil – din fericire nu era atent la discuţie.

— De unde-l cunoşti?

— Glumesc, răspunse bărbatul. Voiam doar să aflu dacă eşti liberă.

Ea nu răspunse nimic, dar am înţeles că bărbatul din viaţa ei nu era tatăl puştiului.

Într-o zi, a ajuns mai devreme ca de obicei. Mi-a spus că nu mai lucra la bancă, începuse să vândă terenuri, de aceea avea mai mult timp liber. I-am explicat că nu o puteam învăţa înaintea orei stabilite, aveam o grămadă de lucruri de făcut.

— Pot combina mişcarea şi nemişcarea. Bucuria şi concentrarea.

Se duse la maşină, luă casetofonul şi din acel moment Atena îşi începu orele dansând în deşert, în timp ce copilul fugea şi râdea în jurul ei. Când se aşeza să practice caligrafia, mâna îi era mai sigură.

— Există două tipuri de litere, îi explicam eu. Prima e făcută cu precizie, dar fără suflet. În cazul ăsta, deşi caligraful stăpâneşte perfect tehnica, el se concentrează exclusiv asupra acestei munci, de aceea nu mai evoluează, se repetă, nu mai reuşeşte să crească şi, într-o bună zi, se lasă de exerciţiul scrierii pentru că i se pare că totul s-a transformat în rutină. Al doilea tip este litera făcută cu tehnică, dar şi cu suflet. Pentru asta trebuie ca intenţia celui care scrie să fie în acord cu cuvântul; în cazul acesta, versurile cele mai triste încetează să mai fie învăluite în tragedie, se transformă în simple fapte care ne-au apărut în cale.

— Ce faci cu desenele matale? întrebă copilul într-o arabă perfectă. Deşi nu înţelegea discuţia noastră, îşi dădea silinţa să o ajute pe maică-sa.

— Le vând.

— Dar eu pot să-mi vând desenele?

— Trebuie să le vinzi. Într-o zi ai să te îmbogăţeşti din asta şi ai s-o ajuţi pe mama.

Puştiul a fost foarte mulţumit de cele auzite şi s-a întors la desenul lui: un fluture multicolor.

— Şi ce să fac cu textele mele? întrebă Atena.

— Ştii cât te-a costat să stai în poziţie corectă, să-ţi linişteşti sufletul, să ştii bine ce intenţii ai, să respecţi fiecare literă din fiecare cuvânt. Deocamdată, rămâi doar la practică. După multe exerciţii, nu ne mai gândim la toate aceste mişcări: ele ajung să facă parte din însăşi existenţa noastră. Dar înainte de a ajunge la acest stadiu, e nevoie de mult exerciţiu, de antrenament. Şi, culmea, e nevoie de amândouă – şi de repetiţie, şi de antrenament. Uită-te cu atenţie la un fierar bun care lucrează oţelul. Pentru o privire neatentă, el nu face decât să repete aceleaşi lovituri de ciocan. Dar cine cunoaşte arta caligrafiei ştie că, de fiecare dată când fierarul ridică ciocanul şi-l coboară, intensitatea loviturii e diferită. Mâna repetă acelaşi gest, dar, pe măsură ce se apropie de metal, înţelege dacă trebuie să-l bată mai tare sau mai uşor. La fel se întâmplă în cazul oricărei activităţi care are un caracter repetitiv: deşi pare mereu la fel, totdeauna e diferită. Va veni şi momentul în care nu va mai trebui să te gândeşti la ce faci. Devii tu însăţi litera, cerneala, hârtia şi cuvântul.

Momentul acesta sosi după aproape un an. Pe atunci, Atena devenise deja cunoscută în Dubai, îmi trimitea clienţi să cineze în cortul meu, şi de la ei am aflat că în carieră îi mergea foarte bine: chiar vindea bucăţi de deşert! Într-o noapte, urmat de un întreg alai, a apărut emirul în persoană. Eu m-am speriat; nu eram pregătit pentru aşa ceva, dar el m-a liniştit şi mi-a mulţumit pentru tot ce făceam pentru angajata lui.

— E o persoană extraordinară, şi cred că toate calităţile ei se datorează celor învăţate de la dumneata. Mă gândesc să-i încredinţez o parte din companie. Poate că ar fi bine să-mi trimit vânzătorii să înveţe caligrafia, mai ales că acum Atena se pregăteşte să plece în vacanţă pentru o lună.

— N-ar folosi la nimic, i-am răspuns. Caligrafia e doar una dintre căile pe care Allah – lăudat fie-l numele! – ni le-a pus înainte. Învaţă-i obiectivitatea, respectul şi eleganţa, care pot fi învăţate…

— …prin dans, completă Atena, care se afla prin preajmă.

— Sau prin vânzarea de terenuri, am completat eu.

După ce au plecat toţi, iar copilul s-a cuibărit într-un colţ al cortului fiindcă i se închideau ochii de somn, am adus materialele pentru caligrafie şi i-am cerut să scrie ceva. Când a ajuns la mijlocul cuvântului, i-am luat pana din mână. Era momentul să-i spun ce aveam de spus. I-am propus să ne plimbăm puţin prin deşert.

— Ai învăţat tot, i-am spus. Caligrafia ta este pe zi ce trece mai personală, mai spontană. Nu mai este o repetare a frumuseţii, ci un gest de creaţie personală. Ai înţeles ceea ce înţeleg numai marii pictori: pentru a uita regulile, trebuie să le cunoşti şi să le respecţi. Nu-ţi mai trebuie instrumentele care te-au învăţat. Nu-ţi mai trebuie hârtia, cerneala, pana, fiindcă acum calea e mai importantă decât motivul care te-a făcut să mergi. Mi-ai povestit cândva că cel care te-a învăţat să dansezi îşi închipuia muzica dar şi aşa era în stare să păstreze ritmul corect şi cu precizie.

— Chiar aşa.

— Dacă ar fi toate unite între ele, cuvintele n-ar însemna nimic sau ar avea un înţeles foarte greu de aflat: trebuie să existe pauze.

Ea dădu din cap afirmativ.

— Şi, cu toate că dumneata stăpâneşti cuvintele, încă nu domini spaţiile albe. Mâna, când se concentrează, e perfectă. Dar când treci de la un cuvânt la altul, se pierde.

— De unde ştii?

— Am dreptate?

— Perfectă dreptate. Pentru câteva fracţiuni de secundă, înainte de a mă concentra asupra următorului cuvânt, mă pierd. Lucruri la care nu vreau să mă gândesc pun stăpânire pe mine.

— Şi dumneata ştii exact ce este.

Atena ştia, dar n-a răspuns decât când ne-am întors la cort, după ce şi-a luat copilul adormit în braţe. Ochii parcă îi înotau în lacrimi, deşi făcea eforturi să se controleze.

— Emirul a spus că o să pleci în vacanţă.

Ea deschise portiera maşinii, puse cheia în contact şi porni motorul. Câteva clipe, numai zgomotul motorului spărgea liniştea deşertului.

— Înţeleg foarte bine ce-mi spui, spuse ea într-un târziu. Când scriu, când dansez, sunt călăuzită de Mâna care a creat totul. Când îl privesc pe Viorel, sunt liniştită că el ştie că e rodul iubirii mele pentru tatăl lui, deşi nu l-am mai văzut de un an de zile. Dar eu…

Tăcu iar. Era liniştea – spaţiul alb dintre cuvinte.

— …dar eu nu cunosc mâna care m-a împins în lume prima oară. Mâna care m-a scris în cartea acestei lumi.

Am dat uşor din cap afirmativ.

— Dumneata crezi că e important?

— Nu întotdeauna. Dar în cazul dumitale, până ce nu vei atinge această mână nu-ţi vei putea îmbunătăţi… să spunem… caligrafia.

— Nu cred că ar trebui să descopăr cine nu şi-a dat silinţa să mă iubească.

Închise portiera, zâmbi şi porni maşina. Deşi spusese vorbele acelea, eu ştiam care va fi pasul ei următor.

Samira R. Khalil, mama Atenei

A fost ca şi cum toate reuşitele ei profesionale, priceperea ei de a face bani, bucuria unei noi iubiri, mulţumirea de a se juca cu nepotul meu, a fost ca şi cum toate astea ar fi trecut pe planul al doilea. Am rămas îngrozită când Sherine mi-a spus că e hotărâtă să plece în căutarea mamei ei biologice.

La început, desigur, m-am consolat cu ideea că nu mai exista centrul de adopţie, că fişele se pierduseră, funcţionarii erau de neclintit, guvernul tocmai căzuse şi călătoriile erau imposibile, femeia care o adusese pe lumea asta nu se mai afla printre noi. Dar a fost o consolare de moment: fata mea era în stare de orice şi reuşea să depăşească situaţii care păreau imposibile.

Până atunci, chestiunea era un tabu în familie. Sherine ştia că fusese adoptată, fiindcă psihiatrul din Beirut mă sfătuise să-i spun imediat ce ar fi fost destul de mare să înţeleagă. Dar nu avusese niciodată curiozitatea să afle de unde venise – căminul ei era la Beirut, cu noi, pe vremea când încă mai putea fi un cămin pentru toţi.

Fiindcă fiul adoptat al unei prietene s-a sinucis când a avut o surioară biologică – şi nu avea decât şaisprezece ani! – noi am evitat să ne mărim familia, am făcut toate sacrificiile ca să înţeleagă că ea era singura raţiune a bucuriilor şi tristeţilor mele, a iubirii şi speranţelor mele. Dar şi aşa, parcă nimic din toate astea nu mai conta. Of, Doamne, cum pot fi copiii atât de nerecunoscători!

Cunoscând-o pe fiica mea, ştiam că nu servea la nimic să-i aduc vreun argument. Şi eu şi soţul meu am petrecut o săptămână fără să putem dormi. Zi de zi eram bombardaţi cu aceeaşi întrebare: în ce oraş din România m-am născut? Şi ca totul să fie şi mai rău, Viorel plângea tot timpul, ca şi cum ar fi înţeles tot ce se petrecea.

M-am hotărât să consult iarăşi un psihiatru. L-am întrebat de ce o fată care obţinuse totul de la viaţă era aşa de nemulţumită.

— Toţi vrem să ştim de unde am venit, mi-a spus el. E o chestiune fundamentală a fiinţei umane în plan filosofic. În cazul fiicei dumneavoastră, mi se pare absolut normal să încerce să-şi cunoască originea. Dumneavoastră n-aţi avea o asemenea curiozitate?

Nu, n-aş avea. Dimpotrivă, mi s-ar părea periculos să plec în căutarea cuiva care m-a părăsit când nu puteam supravieţui prin propriile forţe.

Dar psihiatrul insistă:

— În loc să vă confruntaţi cu ea, încercaţi să o ajutaţi. Poate că văzând că nu e o problemă pentru dumneavoastră, va renunţa singură. Anul pe care l-a petrecut departe de toţi prietenii trebuie să-i fi provocat o carenţă emoţională pe care acum încearcă să o compenseze prin provocări lipsite de importanţă, doar pentru a avea certitudinea că e iubită.

Ar fi fost mai bine dacă ar fi venit chiar Sherine la psihiatru: în felul acesta ar fi înţeles motivele comportamentului ei.

— Arătaţi-i încredere, nu trataţi chestiunea ca pe o ameninţare. Şi dacă până la urmă ea vrea cu tot dinadinsul să continue, nu vă rămâne decât să-i daţi informaţiile pe care le cere. Din câte înţeleg, a fost mereu un copil problemă; poate că va ieşi mai puternică din această căutare.

L-am întrebat pe psihiatru dacă avea copii. Mi-a spus că nu, şi am înţeles imediat că nu era persoana cea mai indicată să-mi dea un sfat.

În seara aceea, când ne uitam la televizor, Sherine a luat-o de la capăt:

— La ce vă uitaţi?

— La ştiri.

— De ce?

— Ca să aflăm noutăţi din Liban, răspunse soţul meu.

Am înţeles imediat în ce capcană intrase, dar era târziu. Sherine a profitat imediat de situaţie.

— Deci şi voi sunteţi curioşi să ştiţi ce se petrece în ţara unde v-aţi născut. Sunteţi bine mersi în Anglia, aveţi prieteni, tata câştigă o grămadă de bani aici, trăiţi în siguranţă. Dar vă cumpăraţi ziare libaneze. Schimbaţi canalul până daţi de vreo ştire legată de Beirut. Vă gândiţi la viitor ca şi cum ar fi trecutul, fără să vă daţi seama că războiul ăsta n-o să se termine niciodată. Pentru că: dacă nu sunteţi în contact cu originile voastre, simţiţi că pierdeţi contactul cu lumea. E greu să înţelegeţi ce simt eu?

— Tu eşti copilul nostru.

— Cu mândrie, da. Şi voi fi întotdeauna fata voastră. Vă rog, nu vă mai îndoiţi de iubirea şi de recunoştinţa mea pentru tot ce aţi făcut; nu vă cer decât să-mi destăinuiţi locul adevărat al naşterii mele. Poate că o voi întreba pe mama mea biologică de ce m-a părăsit sau poate că voi lăsa baltă totul, după ce-o voi privi drept în ochi. Dacă nu încerc să fac asta mă voi considera laşă şi nu voi putea niciodată să înţeleg spaţiile albe.

— Spaţiile albe?

— Am învăţat caligrafie cât am stat în Dubai. Dansez ori de câte ori pot. Dar muzica există numai pentru că există pauzele. Frazele există numai fiindcă există spaţiile albe. Când fac ceva, mă simt un tot; dar nimeni nu poate trăi în activitate douăzeci şi patru de ore pe zi. Când mă opresc, simt că-mi lipseşte ceva. Totdeauna aţi spus că sunt o persoană agitată de la natură. Dar nu eu am ales modul ăsta de viaţă: mi-ar plăcea să pot sta aici, liniştită, uitându-mă la televizor. Îmi e imposibil: gândurile nu mi se opresc niciodată. Uneori cred că o să înnebunesc, trebuie să dansez tot timpul, să scriu, să vând terenuri, să am grijă de Viorel, să citesc orice îmi cade în mână. Credeţi că e normal?

— Poate că ăsta este temperamentul tău, spuse soţul meu.

Discuţia se termină aici, cum se termina de obicei: Viorel plângea, Sherine se închidea în tăcerea ei, iar eu, convinsă că niciun copil nu apreciază ce fac părinţii pentru el. Cu toate acestea, a doua zi, la cafeaua de dimineaţă, soţul meu reluă discuţia:

— Acum ceva timp, când tu erai în Orientul Mijlociu, am încercat să văd dacă ne putem întoarce acasă. M-am dus pe strada unde locuiam: casa nu mai există, deşi ţara se reconstruieşte, chiar şi sub ocupaţie străină şi cu atâtea invazii care nu mai contenesc. M-a cuprins o senzaţie de euforie – cine ştie, poate că era momentul să o luăm de la început? Dar tocmai cuvântul ăsta, „început" m-a readus la realitate. A trecut timpul când puteam să-mi permit luxul ăsta. Acum vreau să continui să fac ce ştiu, nu-mi trebuie noi aventuri. I-am căutat pe oamenii cu care obişnuiam să mă întâlnesc la un pahar de whisky seara. Majoritatea nu se mai află acolo, cei care au rămas se plâng de nesiguranţa continuă în care trăiesc. M-am dus prin locurile pe unde mă plimbam şi m-am simţit străin, ca şi cum nimic din lucrurile acelea nu mi-ar fi aparţinut. Cel mai rău era că visul întoarcerii dispărea pe măsură ce eu mă întâlneam cu oraşul în care m-am născut. Dar trebuia să fac asta. Cântecele de exil încă îmi mai răsună în suflet, dar ştiu că nu mă voi întoarce niciodată în Liban. Într-un fel sau altul, zilele petrecute la Beirut m-au ajutat să înţeleg mai bine locul unde mă aflu acum şi să preţuiesc fiecare clipă petrecută la Londra.

— Ce vrei să-mi spui de fapt, tati?

— Că ai dreptate. Poate că e mai bine să înţelegi aceste spaţii albe. Noi putem sta cu Viorel cât timp eşti tu plecată.

S-a dus în cameră şi s-a întors cu un dosar îngălbenit. Erau hârtiile de adopţie – i le întinse Sherinei. O sărută şi spuse că era timpul să plece la lucru.

Heron Ryan, ziarist

În dimineaţa aceea din 1990, tot ce am putut vedea de la fereastra de la etajul şase al hotelului era clădirea guvernului. Tocmai puseseră în vârf steagul ţării, care arăta locul exact de unde dictatorul megaloman fugise cu elicopterul pentru a se întâlni cu moartea, câteva ore mai târziu, când a căzut în mâinile celor pe care-i asuprise timp de douăzeci şi doi de ani. Casele mai vechi fuseseră rase de pe faţa pământului de Ceauşescu, cu planul lui de a face o capitală care să rivalizeze cu Washingtonul. Bucureştiul este oraşul care a suferit cea mai mare distrugere neprovocată de război sau de vreo catastrofă naturală.

În ziua sosirii mele am încercat să mă plimb puţin cu ghidul meu, dar nu erau prea multe de văzut în afară de mizerie, haos, sentimentul că nu exista nici viitor, nici trecut, nici chiar prezent: oamenii trăiau într-un fel de limb, fără să ştie prea bine ce se petrecea cu ţara lor şi cu restul lumii. Zece ani mai târziu, când m-am întors şi am văzut ţara renăscând din propria-i cenuşă, am înţeles că omul poate depăşi orice obstacol – iar poporul român era un exemplu pentru acest lucru.

Dar în dimineaţa aceea cenuşie, în holul cenuşiu al unui hotel trist, singura mea grijă era dacă ghidul va reuşi să facă rost de o maşină şi de combustibil suficient pentru ca eu să-mi închei cercetările pentru BBC. Întârzia, iar eu eram ros de îndoieli: oare voi fi obligat să mă întorc în Anglia fără a-mi fi atins obiectivul? Investisem deja o grămadă de bani în contracte cu istorici, elaborarea itinerarului, filmarea unor interviuri, dar televiziunea, înainte de a-şi da acordul final, îmi cerea să mă duc până la castelul acela şi să văd în ce stare se află. O călătorie care costa mult mai mult decât îmi închipuisem.

Am încercat să-i telefonez iubitei mele; mi-au spus că pentru a obţine legătura trebuia să aştept cam o oră. Ghidul meu putea sosi dintr-o clipă în alta cu maşina, nu era timp de pierdut, m-am hotărât să nu risc.

M-am dus să văd dacă pot să fac rost de vreun ziar în engleză, dar a fost imposibil. Ca să-mi potolesc neliniştea, am început să-i observ, cât mai discret cu putinţă, pe cei care luau ceaiul, probabil străini de tot ce se petrecuse aici cu un an în urmă – revoltele populare, asasinatele cu sânge rece ale civililor din Timişoara, luptele de pe străzi între oamenii din popor şi temutele servicii secrete, care încercau cu disperare să ţină mai departe puterea care le scăpa printre degete. Am observat un grup de trei americani, o femeie interesantă, care nu-şi lua însă ochii de pe o revistă de modă, şi o masă plină de bărbaţi care discutau cu voce tare, dar într-o limbă pe care nu reuşeam s-o identific.

Mă ridicam pentru a mia oară ca să mă duc până la intrare să văd dacă venea ghidul, când intră ea. Avea vreo douăzeci şi ceva de ani. S-a aşezat, a cerut micul dejun şi am observat că vorbea englezeşte. Niciunul dintre bărbaţii de faţă nu părea să-i fi remarcat prezenţa, doar femeia îşi ridicase privirea din revistă.

Poate din cauza neliniştii sau a locului care mă deprima mi-am făcut curaj şi m-am apropiat de ea.

— Scuză-mă, nu obişnuiesc să fac aşa ceva. Cred că micul dejun este momentul cel mai personal dintr-o zi.

Ea zâmbi şi îşi spuse numele. Am ezitat. Fusese mult prea simplu, putea fi prostituată. Dar avea o engleză perfectă şi era îmbrăcată cu discreţie. N-am întrebat-o nimic, am început să vorbesc cu înflăcărare despre mine, conştient însă că femeia de la masa de alături lăsase revista şi trăgea cu urechea la discuţia noastră.

— Sunt un producător independent, lucrez pentru BBC şi încerc să găsesc o modalitate să plec

în Transilvania…

Am văzut cum i s-au aprins brusc ochii.

— …ca să-mi completez documentarul despre mitul vampirului.

Am aşteptat: subiectul trezea întotdeauna curiozitatea oamenilor, dar ea a devenit indiferentă imediat ce i-am spus motivul vizitei mele.

— Păi de ce nu luaţi un autobuz, îmi răspunse. Deşi să nu credeţi că o să găsiţi ceea ce căutaţi. Dacă vreţi să aflaţi mai multe despre mitul lui Dracula, citiţi cartea. Autorul n-a fost niciodată prin locurile astea.

— Dar dumneavoastră cunoaşteţi Transilvania?

— Nu ştiu.

Asta nu era un răspuns, poate din cauza limbii engleze, deşi avea accent pur britanic.

— Dar şi eu merg acolo, continuă ea. Cu autobuzul, desigur.

După îmbrăcăminte nu părea tipul aventurierei care pleacă în lume în căutare de locuri exotice. M-am gândit din nou că ar putea fi o prostituată şi că încerca să se apropie de mine.

— Nu vreţi să mergem cu un microbuz?

— Mi-am luat deja bilet.

Am insistat, spunându-mi că primul refuz făcea parte din joc. Dar ea refuză încă o dată, explicându-mi că avea nevoie de singurătate în călătoria aceea. Am întrebat-o de unde era şi am văzut cât de mult a şovăit înainte de a-mi răspunde:

— Din Transilvania, v-am spus.

— Nu mi-aţi spus chiar asta. Dar, la o adică, poate mă ajutaţi să aleg nişte locuri pentru film şi…

Inconştientul îmi spunea că trebuia să insist, încă mai credeam că putea fi o prostituată şi mi-ar fi plăcut mult, foarte mult, ca ea să mă însoţească. Foarte politicos, îmi respinse oferta. Cealaltă femeie intră în discuţie ca şi cum ar fi vrut s-o protejeze pe fată, dar m-am simţit stânjenit şi m-am hotărât să mă îndepărtez.

Ghidul sosi la scurt timp după aceea, gâfâind, şi-mi spuse că aranjase tot, dar costa un pic mai mult (mă aşteptam la asta). M-am dus în camera mea, mi-am luat geamantanul deja făcut, m-am suit într-o rablă de maşină rusească, am traversat bulevardele aproape pustii şi mi-am dat seama că luasem cu mine micuţul aparat de fotografiat, lucrurile personale, grijile, sticlele de apă minerală, sandviciurile şi imaginea cuiva care se încăpăţâna să nu-mi iasă din minte.

În zilele următoare, în timp ce încercam să construiesc un itinerar pentru acel Dracula din istorie şi luam interviuri – fără succes, aşa cum prevăzusem – ţăranilor şi intelectualilor, întrebându-i despre mitul vampirului, îmi dădeam seama, încet-încet, că nu mai încercam să fac un simplu documentar pentru televiziunea engleză. Aş fi vrut s-o întâlnesc iar pe fata aceea arogantă, antipatică, plină de ea, pe care o văzusem în cafeneaua unui hotel din Bucureşti. Ştiam cum o cheamă, dar nu ştiam absolut nimic despre ea. Asemenea vampirului din mit, părea că atrage spre sine toată energia mea.

O absurditate, un nonsens, ceva inacceptabil pentru lumea mea şi pentru lumea celor care trăiau alături de mine.

Deidre O'Neill, cunoscută ca Edda

— Nu ştiu de ce ai venit aici. Orice-ar fi însă, trebuie să mergi până la capăt.

Ea mă privi speriată.

— Cine sunteţi dumneavoastră?

Am început să vorbesc despre revista pe care o citeam, iar bărbatul, după câteva momente, se ridică şi plecă. Acum puteam să-i spun cine eram.

— Dacă vrei să ştii cu ce mă ocup, practic medicina de câţiva ani. Dar nu cred că ăsta e răspunsul pe care vrei să-l auzi.

Am făcut o pauză.

— Pasul următor va fi să încerci, prin întrebări bine puse, să afli exact ce fac eu aici, în ţara asta care tocmai s-a trezit dintr-un somn ca de plumb.

— Atunci voi fi directă: de ce aţi venit aici?

Puteam să-i răspund că am venit la înmormântarea maestrului meu, cred că merita acest omagiu. Dar nu era prudent să vorbesc despre subiectul ăsta; chiar dacă ea nu manifestase niciun interes pentru vampiri, cuvântul „maestru" i-ar fi atras atenţia. Cum jurământul făcut mă împiedică să mint, i-am răspuns cu o jumătate de adevăr.

— Voiam să văd unde a trăit scriitorul Mircea Eliade, nu ştiu dacă ai auzit de el. Dar Eliade, care şi-a petrecut o mare parte din viaţă în Franţa, era specialist în… să spunem… mituri.

Fata se uită la ceas, prefăcându-se dezinteresată.

— Nu vorbesc despre vampiri. Vorbesc despre oameni care… să zicem… merg pe drumul ales şi de dumneata.

S-a oprit cu ceaşca la gură.

— Lucraţi pentru guvern? Sau părinţii mei v-au cerut să mă urmăriţi?

A fost rândul meu să mă îndoiesc că discuţia ar mai fi putut continua; agresivitatea ei era inutilă. Dar îi puteam zări aura, neliniştea. Şi eu eram la fel la vârsta ei; răni interioare şi exterioare care m-au

determinat să-i vindec pe oameni de suferinţa fizică şi să-i ajut să-şi găsească drumul în plan spiritual. Am vrut să-i spun: „Rănile să te ajute, copilă”, să-mi iau revista şi să plec.

Dacă aş fi făcut asta, poate că drumul Atenei ar fi fost cu totul altul, ar fi trăit încă alături de bărbatul pe care-l iubea, şi-ar fi crescut copilul, văzându-l cum creşte, cum se însoară, cum o umple de nepoţi. Ar fi fost bogată, cine ştie, poate ar fi avut o companie imobiliară. Avea totul, absolut totul pentru a fi cineva; suferise destul pentru a şti să-şi folosească rănile spre binele ei şi cu timpul ar fi reuşit să-şi controleze neliniştea şi să meargă înainte.

Dar ce m-a ţinut pe loc acolo, lângă ea, încercând să continui discuţia? Răspunsul e foarte simplu: curiozitatea. Nu înţelegeam de ce lumina aceea strălucitoare se afla acolo, în holul rece al unui hotel.

Am continuat:

— Mircea Eliade a scris cărţi cu titluri ciudate: *Ocultism, vrăjitorie şi mode culturale,* de pildă. Sau *Sacrul şi profanul.* Maestrului meu (mi-a scăpat fără să vreau, dar ea păru să nu audă sau se prefăcu că n-a auzit) îi plăceau mult lucrările lui. Intuiţia îmi spune că şi pe dumneata te-ar interesa.

Ea se uită din nou la ceas.

— Plec la Sibiu, mi-a spus. Autobuzul pleacă într-o oră, mă duc să-mi caut mama, dacă asta vreţi să aflaţi. Lucrez ca agent imobiliar în Orientul Mijlociu, am un fiu de aproape patru ani, sunt divorţată şi părinţii mei locuiesc la Londra. Părinţii adoptivi, bineînţeles, pentru că am fost părăsită în copilărie.

Se afla într-adevăr într-un stadiu foarte avansat al percepţiei – se identificase cu mine, deşi încă nu avea conştiinţa acestui fapt.

— Da, asta voiam să ştiu.

— Trebuia să bateţi atâta drum ca să căutaţi un scriitor? Nu există biblioteci acolo unde locuiţi?

— De fapt, el a trăit în România doar până la terminarea facultăţii. Dacă aş fi vrut să aflu mai multe despre lucrările lui, ar fi trebuit să merg la Paris, Londra sau Chicago, unde a murit. Dar eu nu fac o cercetare în sensul clasic: eu vreau să văd pe unde l-au purtat paşii. Vreau să simt ce l-a inspirat să scrie despre lucruri care au influenţă asupra vieţii mele şi asupra oamenilor pe care îi respect.

— A scris şi tratate de medicină?

Mi-am spus că ar fi mai bine să nu-i răspund. Reţinuse cuvântul „maestru", dar credea că este legat de profesia mea.

Tânăra se ridică. Cred că intuia unde voiam să ajung – îi observasem lumina care strălucea şi mai intens. Reuşesc să percep aura cuiva numai când mă aflu în apropierea unei persoane foarte asemănătoare cu mine.

— Vă deranjează dacă mă însoţiţi până la autogară? m-a întrebat.

Deloc. Avionul meu pleca în noaptea aceea, aşa că o zi întreagă, interminabilă, plictisitoare se întindea în faţa mea. Cel puţin mai schimbam şi eu câteva vorbe cu cineva.

A urcat în cameră, s-a întors cu nişte valize în mână şi cu multe întrebări în cap. Şi-a început interogatoriul imediat ce am ieşit din hotel.

— S-ar putea să nu vă mai văd niciodată, i-a spus. Dar simt că avem ceva în comun. Totuşi, poate că e ultima oară când ne vedem în viaţa asta, n-aţi vrea să răspundeţi fără ocolişuri?

Am aprobat cu un semn din cap.

— Dacă aţi citit acele cărţi, credeţi că dansul ne poate conduce la transă şi ne face să vedem o lumină? Şi că lumina aceasta nu ne spune absolut nimic, decât că suntem mulţumiţi sau trişti?

Bună întrebare!

— Fără îndoială. Dar nu numai dansul, toate lucrurile asupra cărora reuşim să ne concentrăm atenţia şi care ne permit să separăm corpul de

spirit. Cum ar fi yoga, rugăciunea sau meditaţia la budişti.

— Sau caligrafia.

— Nu m-am gândit la asta, dar e posibil. Atunci când trupul eliberează sufletul, el urcă la ceruri sau coboară în infern, depinde se starea persoanei respective. În ambele locuri învaţă lucrurile de care are nevoie: ori să-şi distrugă aproapele, ori să-l vindece. Dar pe mine nu mă mai interesează aceste căi individuale; în tradiţia mea, eu am nevoie de… Eşti atentă la ce-ţi spun?

— Nu.

Am văzut că se oprise în mijlocul străzii şi se uita la o fetiţă ce părea părăsită. Imediat băgă mâna în geantă.

— Nu face asta, i-am spus. Uită-te pe trotuarul celălalt – acolo este o femeie cu ochi răi. Ea a pus copilul aici, ca să…

— Nu mă interesează.

A scos câteva monede. Eu am apucat-o de mână.

— Hai să-i luăm ceva de mâncare. I-ar prinde mult mai bine.

Am rugat-o pe fetiţa aceea să ne însoţească până la un bar, i-am cumpărat un sandvici şi i l-am dat. Fetiţa a zâmbit şi ne-a mulţumit. Ochii femeii de pe trotuar parcă străluceau cu ură. Dar în ochii cenuşii ai tinerei care mergea alături de mine, pentru prima oară, vedeam că mă respecta pentru ceea ce făcusem.

— Ce spuneaţi?

— N-are importanţă. Ştii ce s-a întâmplat acum câteva minute? Ai intrat în aceeaşi transă pe care o produce dansul.

— Vă înşelaţi.

— Nu mă înşel. Ceva ţi-a atins subconştientul; poate te-ai gândit ce s-ar fi întâmplat dacă n-ai fi fost adoptată şi te-ai văzut cerşind pe strada asta. În clipa aceea, creierul a încetat să reacţioneze. Spiritul a ieşit din trup, s-a dus până în infern şi s-a întâlnit cu demonii trecutului. De aceea nici n-ai

văzut-o pe femeia de pe trotuarul celălalt – erai în transă. O transă haotică, dezorganizată, care te îndemna să faci un lucru bun, teoretic vorbind, dar practic inutil. Ca şi cum te-ai fi aflat…

— În spaţiul alb dintre cuvinte. În momentul când o notă muzicală se termină, iar cealaltă încă nu a început.

— Exact. Dar o transă provocată astfel poate fi periculoasă.

Eram pe punctul de a-i spune că transa provocată de frică te paralizează, te lasă fără reacţie, corpul nu mai răspunde, sufletul dispare. Că s-a speriat de tot ce i s-ar fi putut întâmpla dacă destinul nu i-ar fi scos în cale părinţii adoptivi. Dar ea lăsase bagajele jos şi mă privea fix.

— Cine sunteţi? De ce-mi spuneţi toate astea?

— Ca medic, mi se spune Deidre O'Neill. Încântată dar numele dumitale care este?

— Atena. Dar în paşaport scrie Sherine Khalil.

— Cine ţi-a dat numele ăsta?

— N-are importanţă. Eu nu v-am întrebat cum vă cheamă, v-am întrebat cine sunteţi. Şi de ce v-aţi apropiat de mine. De ce şi eu am simţit aceeaşi nevoie să vorbesc cu dumneavoastră? Numai pentru faptul că eram singurele femei din barul acela? Nu cred: îmi spuneţi lucruri cu tâlc despre viaţa mea.

Şi-a luat iar valizele şi ne-am continuat drumul spre autogară.

— Şi eu am două nume: al doilea e Edda. Dar nu a fost ales la întâmplare. Tot aşa cum cred că nu întâmplarea ne-a adus alături.

Eram în faţa autogării, oameni intrau şi ieşeau, militari în uniformă, ţărani, femei frumoase, dar îmbrăcate ca acum cincizeci de ani.

— Şi dacă n-a fost întâmplarea, ce credeţi că a fost?

Mai era o jumătate de oră până la plecarea autobuzului, iar eu aş fi putut să-i răspund: Mama. Unele spirite alese emit o lumină specială, trebuie

să se întâlnească, iar dumneata, Sherine sau Atena, eşti unul dintre aceste spirite, dar mai ai încă mult de muncă până vei ajunge să foloseşti energia în favoarea ta.

Puteam să-i explic că urma calea clasică a unei vrăjitoare care caută să intre în contact cu o lume superioară şi inferioară, dar termină totdeauna prin a-şi distruge propria viaţă – îi serveşte pe ceilalţi, le dă energie, dar nu primeşte nimic înapoi.

Puteam să-i explic şi că, deşi căile sunt individuale, există mereu o etapă în care oamenii se unesc, sărbătoresc împreună, îşi împărtăşesc greutăţile şi se pregătesc pentru Renaşterea Mamei. A intra în contact cu Lumina Divină este cea mai extraordinară experienţă pe care fiinţa omenească o poate încerca, dar şi aşa, în tradiţia mea, acest contact nu putea avea loc în singurătate, pentru că persecuţiile care duraseră sute de ani ne învăţaseră multe lucruri.

— Nu vreţi să bem o cafea cât aştept autobuzul?

Nu, nu voiam. I-aş fi spus lucruri care, în momentul acela, ar fi fost greşit interpretate.

— Anumite persoane au fost foarte importante în viaţa mea, continuă Atena. Proprietarul apartamentului meu, de pildă. Sau un caligraf pe care l-am cunoscut în deşert, aproape de Dubai. Cine ştie, poate-mi spuneţi lucruri pe care să le pot împărtăşi şi lor, ca să-i răsplătesc astfel pentru tot ce m-au învăţat.

Vasăzică, existau deja maeştri în viaţa ei: foarte bine! Spiritul ei era matur. Nu trebuia decât să continue; altfel putea pierde tot ce câştigase. Dar eram oare eu persoana indicată?

Într-o fracţiune de secundă i-am cerut Mamei să mă inspire, să-mi dea un semn. N-am primit răspuns – ceea ce nu m-a mirat, pentru că aşa făcea totdeauna când trebuia să-mi asum eu responsabilitatea unei hotărâri.

I-am întins cartea de vizită şi i-am cerut-o pe a ei. Mi-a dat o adresă din Dubai, despre care eu

habar n-aveam unde se află.

M-am hotărât să glumesc puţin şi s-o mai încerc.

— Nu e o coincidenţă nemaipomenită că trei englezi s-au întâlnit într-un bar din Bucureşti?

— Din cartea de vizită rezultă că sunteţi scoţiancă. Bărbatul acela părea să lucreze în Anglia, dar nu ştiu nimic despre el.

Respiră adânc.

— Iar eu sunt… româncă.

I-am spus că trebuia să fug la hotel să-mi fac bagajele.

Acum ştia unde mă putea găsi şi, dacă păstram legătura, ne puteam vedea din nou. E important să laşi soarta să-şi spună cuvântul şi să hotărască ce e mai bine pentru toţi.

Vosho „Bushalo”, 65 de ani, patron de restaurant

Europenii ăştia vin aici convinşi că le ştiu pe toate, că merită tot ce e mai bun, că au dreptul să ne bombardeze cu întrebări la care noi suntem obligaţi să răspundem. Pe de altă parte, ei cred că dacă ne schimbă numele în aşa fel încât să pară mai complicat, cum ar fi „popor nomad” sau „rromi”, îşi pot îndrepta greşelile făcute în vechime.

De ce nu ne spun tot ţigani şi de ce nu încetează cu poveştile care ne-au făcut mereu să apărem ca fiind blestemaţi în ochii lumii întregi? Ne acuză de împerecherea necinstită dintre femeie şi diavol. Spun că unul dintre ai noştri a făurit cuiele cu care l-au ţintuit pe Isus pe cruce, că mamele trebuie să fie cu ochii-n patru când trec caravanele noastre, fiindcă furăm copii ca să-i facem robii noştri.

Aşa îşi scuză faptul că au permis să fim masacraţi de-a lungul vremii – am fost vânaţi în Evul Mediu ca vrăjitori, secole întregi tribunalele germane nu ne acceptau ca martori. Când furtuna nazistă a măturat Europa, eu mă născusem deja, tatăl meu a fost deportat într-un lagăr de concentrare din Polonia, cu înjositorul triunghi negru cusut pe haine. Din cinci sute de mii de ţigani trimişi în sclavie, au supravieţuit numai cinci mii, ei ne-au spus ce-au păţit.

Şi nimeni, dar absolut nimeni nu vrea să ştie de asta.

În locurile astea uitate de lume, unde a rămas cea mai mare parte din triburi, cultura, religia şi limba noastră au fost interzise până anul trecut. Întrebaţi pe oricine din oraş ce crede despre ţigani, vă va spune fără a sta pe gânduri: „Toţi sunt nişte hoţi”. Deşi încercăm să ducem o viaţă normală, deşi am renunţat la veşnica noastră peregrinare şi trăim în locuri unde putem fi uşor identificaţi, rasismul continuă să existe. Copiii mei trebuie să se aşeze în

ultimele bănci la şcoală şi în fiecare săptămână sunt batjocoriţi de cineva.

Dar se plâng că nu răspundem fără ocolişuri la întrebări, că încercăm să ne ascundem şi că niciodată nu vorbim deschis despre originea noastră. De ce am face-o? Toată lumea ştie să recunoască un ţigan, şi toată lumea ştie cum să se „ferească" de „răutăţile" noastre.

Iar dacă apare o fată care arată ca o intelectuală şi, zâmbind, spune că este una de-a noastră, eu devin bănuitor. Poate fi trimisă de Securitate – poliţia secretă a nebunului ăstuia de dictator, Conducătorul sau Geniul Carpaţilor, Marele Conducător, de! Cică a fost judecat şi împuşcat, dar eu nu prea cred; fiul lui încă mai are putere aici, deşi deocamdată a dispărut.

Fata insistă. Zâmbind – ca şi cum era foarte comic ce spunea – susţine că mama ei era ţigancă şi că ar vrea s-o întâlnească. Are numele ei – cum a reuşit să obţină atâtea informaţii fără sprijinul Securităţii?

Mai bine să nu te pui rău cu oamenii care au legături cu guvernul. Eu îi zic că nu ştiu nimic, sunt un biet ţigan care a apucat să-şi facă o viaţă cinstită, dar ea o ţine una şi bună, vrea să-şi vadă mama. Eu ştiu cine e, şi mai ştiu că sunt peste douăzeci de ani de când a avut un copil pe care l-a dat la orfelinat şi nu s-a mai aflat nimic după aia. Am fost siliţi s-o primim printre noi din cauza cizmarului ăluia care se credea stăpânul lumii. Dar cine-mi garantează că fata educată din faţa mea e fata Lilianei? Dacă vrea să afle cine e maică-sa trebuie măcar să respecte câteva obiceiuri de-ale noastre, nu să vină îmbrăcată în roşu, că nu e la nunta ei. La noi femeile poartă fuste mai lungi ca să se ferească de desfrâul bărbaţilor. Şi ar trebui să-mi arate mai mult respect.

Vorbesc la prezent, fiindcă pentru cei care umblă din loc în loc timpul nu există – numai spaţiul înseamnă ceva. Am venit de foarte departe, unii

spun că din India, alţii susţin că originile noastre sunt în Egipt – sigur este că ne ducem trecutul în spate ca şi cum el ar fi mereu prezent. Iar persecuţiile continuă.

Fata încearcă să fie simpatică, arată că ştie ceva din cultura noastră, ca şi cum asta ar avea vreo importanţă; trebuie doar să ne cunoască tradiţiile.

— Am aflat în oraş că dumneavoastră sunteţi un Rom Baro, un bulibaşă. Înainte de a veni aici, am învăţat multe despre istoria noastră…

— Nu „a noastră", te rog. E a mea, a femeii mele, a copiilor mei, a tribului meu. Dumneata eşti europeancă. După dumneata n-au aruncat niciodată cu pietre, cum au aruncat după mine, când aveam cinci ani.

— Eu cred că lucrurile merg mai bine.

— Mereu merg mai bine, pe urmă iarăşi dau în mai rău.

Dar ea zâmbeşte într-una. Cere un whisky – femeile noastre n-ar face niciodată aşa ceva.

Dacă ar fi intrat aici numai ca să bea sau să caute companie, ar fi fost tratată ca o clientă. Am învăţat să fiu simpatic, atent, elegant, pentru că afacerea mea depinde de asta. Când obişnuiţii restaurantului meu vor să afle mai multe despre ţigani, le spun câteva curiozităţi, îi anunţ că mai e puţin până începe să cânte taraful, le spun vreo două, trei amănunte din cultura noastră, şi la plecare au impresia că ştiu totul despre ţigani.

Dar ea n-a venit aici aşa cum vine un turist: îmi tot spune că şi ea e ţigancă.

Îmi arată iar certificatul pe care l-a scos de la guvern. Eu cred că guvernul ucide, fură, minte, dar nu riscă să dea certificate false, aşa că trebuie să fie chiar fata Lilianei, pentru că scrie aici numele ei întreg şi locul unde s-a născut. Am aflat de la televizor că Geniul Carpaţilor, Părintele Poporului, Conducătorul nostru, al tuturor, cel ce ne-a condamnat la foame când exporta tot în străinătăţuri, cel care avea palate cu saloane

îmbrăcate în aur, în timp ce poporul murea de nemâncare, omul ăsta şi nenorocita lui de femeie cereau Securităţii să umble din orfelinat în orfelinat ca să ia copii şi să-i înveţe să omoare pentru popor.

Îi luau numai pe băieţi, lăsau fetele. Poate chiar e fata ei.

Mă mai uit o dată la certificat şi mă tot gândesc dacă să-i spun sau nu unde este maică-sa. Liliana merită să o vadă pe fata asta educată, care spune că e una „de-a noastră". Liliana merită să o privească drept în ochi. A suferit destul pentru că şi-a trădat poporul, s-a culcat cu un *gaje (n. a.: străin),* şi-a făcut de ruşine părinţii. Poate că a venit clipa să iasă din iadul ăsta, să vadă că fiică-sa trăieşte, e bogată şi poate ar ajuta-o să iasă din mizeria în care se găseşte.

Şi poate mă aleg şi eu cu ceva, pentru informaţie. N-ar fi rău nici pentru tribul nostru, trăim vremuri tulburi, toţi zic că Geniul Carpaţilor a murit, arată chiar şi execuţia lui, dar ăsta poate să învie mâine, n-a fost decât o înscenare, ca să vadă cine îi stă alături şi cine e gata să-l trădeze.

Lăutarii o să înceapă să cânte imediat, mai bine să ne vedem repede de afaceri.

— Ştiu unde e femeia asta. Şi te pot duce acolo.

Tonul meu este acum ceva mai simpatic.

— Numai că eu cred că informaţia asta merită ceva.

— Eram pregătită, îmi spune, întinzându-mi mult mai mulţi bani decât mă gândeam eu să-i cer.

— Păi n-ajunge nici de taxi până acolo.

— O să mai primeşti încă o dată pe-atât când ajung acolo.

Simt că, pentru prima oară, ezită. Parcă îi e frică să meargă mai departe. Iau repede banii şi-i bag în tejghea.

— Mâine dimineaţă te duc la Liliana. Mâinile îi tremură.

Mai cere un whisky, dar dintr-odată un bărbat intră în bar, se schimbă la faţă şi vine direct spre ea;

s-or fi cunoscut de curând, dar acum vorbesc ca şi cum ar fi vechi prieteni. Ochii lui o doresc. Ea e foarte conştientă de asta şi-l provoacă şi mai mult. Bărbatul cere o sticlă de vin, se aşază amândoi la o masă şi povestea cu găsirea mamei a fost uitată complet.

Dar eu vreau şi partea cealaltă de bani. Când le aduc băutura, o întreb la ce hotel s-a cazat şi-i spun că voi fi acolo la zece dimineaţa.

Heron Ryan, ziarist

După primul pahar de vin, mi-a spus – fără ca eu să întreb ceva, desigur – că avea un iubit, poliţist la Scotland Yard. Bineînţeles că era o minciună; o fi citit ceva în ochii mei şi încerca să mă ţină la distanţă.

I-am răspuns că şi eu aveam o iubită, aşa că a fost remiză.

Zece minute după ce muzica a început să cânte, ea s-a ridicat. Vorbiserăm foarte puţin – niciun cuvânt despre cercetările mele despre vampiri, doar generalităţi, impresii asupra oraşului, ne-am plâns de starea drumurilor. Dar apoi am văzut – mai bine zis, toată lumea din restaurant a văzut – o zeiţă ce se arăta în toată splendoarea ei, o preoteasă care invoca îngeri şi demoni.

Avea ochii închişi şi parcă nu mai era conştientă de sine, de locul unde se afla, de motivul pentru care era acolo; parcă plutea, invocându-şi trecutul, revelând prezentul, descoperind şi profetizând viitorul. Punea în dansul ei erotism şi castitate, pornografie şi revelaţie, adoraţia lui Dumnezeu şi a naturii.

Toţi au rămas cu furculiţele în aer şi se uitau la ce se petrecea acolo. Ea nu mai urma muzica, lăutarii încercau să ţină ritmul ei, iar restaurantul acela, din subsolul unei clădiri străvechi din Sibiu, devenise un templu egiptean unde adoratoarele lui Isis se întâlneau pentru ritualurile de fertilitate. Mirosul de carne friptă şi de vin se transformă într-un iz de tămâie care ne transporta în aceeaşi transă, în aceeaşi experienţă de ieşire din lume şi intrare într-o dimensiune necunoscută.

Instrumentele cu coarde şi de suflat nu mai cântau, numai percuţia continuă. Atena dansa ca şi cum nu se mai afla acolo, cu sudoarea picurându-i de pe faţă, cu picioarele desculţe bătând cu putere în podelele de lemn. O femeie se ridică şi, cu

delicateţe, îi legă o basma peste piept şi peste sâni, căci bluza ameninţa să-i cadă de pe umeri. Dar ea nu păru să bage de seamă, se afla în alte sfere, la graniţele unor lumi din apropierea lumii noastre, care nu ni se dezvăluie niciodată.

Oamenii din restaurant au început să bată din palme în ritmul muzicii, iar Atena dansa mai iute, captând energia din acele palme, rotindu-se în jurul ei, echilibrându-se în aer, răpind tot ceea ce noi, bieţi muritori, trebuia să oferim divinităţii supreme.

Se opri dintr-odată. Toţi s-au oprit, inclusiv lăutarii de la tobe. Rămăsese cu ochii închişi, dar lacrimile i se rostogoleau pe chip. Ridică braţele spre cer şi strigă:

— Când voi muri, să mă îngropaţi în picioare, căci toată viaţa am trăit în genunchi!

Nimeni nu scoase o vorbă. Ea deschise ochii ca şi cum se trezise dintr-un somn adânc şi veni la masă ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Orchestra începu iar să cânte, perechile ocupară ringul de dans încercând să se distreze, dar atmosfera din local se transformase complet; oamenii au cerut nota de plată şi au început să plece.

— E în ordine? am întrebat, când am văzut că-i mai reveniseră puţin puterile.

— Mi-e frică. Am descoperit cum să ajung acolo unde nu vreau.

— Vrei să te însoţesc?

Îmi făcu semn din cap că „nu”. Dar mă întrebă la ce hotel stăteam. I-am dat adresa.

În zilele ce au urmat, mi-am terminat cercetările pentru documentar, mi-am trimis ghidul înapoi la Bucureşti cu maşina închiriată şi din clipa aceea am rămas la Sibiu numai pentru că voiam să o întâlnesc din nou. Deşi totdeauna m-am lăsat condus de logică, deşi ştiam că iubirea poate fi construită, nu doar descoperită, simţeam că dacă nu o mai vedeam aş fi lăsat pentru totdeauna în Transilvania o parte importantă din viaţa mea, însă

numai cu mult mai târziu mi-am putut da seama de acest lucru. Am luptat împotriva monotoniei, a orelor acelea fără sfârşit, m-am dus de nenumărate ori la autogară ca să văd când sunt curse spre Bucureşti, am vorbit la telefon cu BBC-ul şi cu iubita mea mai mult decât îmi permitea micul meu buget de producător independent. Le explicam că materialul nu era încă gata, mai lipseau câteva lucruri, mai dura o zi-două, cel mult o săptămână, românii erau foarte dificili, totdeauna se supărau când cineva asocia frumoasa Transilvanie cu oribila istorie a lui Dracula. Producătorii au părut convinşi până la urmă şi m-au lăsat să stau cât timp ar fi fost necesar.

Eram cazaţi în singurul hotel din oraş şi într-o bună zi apăru ea, mă văzu din nou în hol, prima noastră întâlnire părea să-i fi revenit în minte; de data asta mă invită să ieşim, iar eu abia îmi stăpâneam bucuria. Poate că şi eu eram important în viaţa ei.

Mai târziu am descoperit că fraza spusă la sfârşitul dansului era un vechi proverb ţigănesc.

Liliana, croitoreasă, vârstă şi nume de familie necunoscute

Vorbesc la prezent fiindcă pentru noi nu există timp, ci numai spaţiu. Pentru că totul pare a se fi întâmplat chiar azi.

Singurul obicei pe care nu l-am respectat a fost acela de a-l avea pe bărbatul meu lângă mine atunci când s-a născut Atena. Dar moaşele au venit chiar dacă ştiau că e copilul unui *gaje,* al unui străin. Mi-au desfăcut părul, au tăiat cordonul ombilical, i-au făcut mai multe noduri, şi mi l-au dat. Tradiţia cere să înfăşori copilul într-o haină a tatălui; îmi lăsase o eşarfă care-mi amintea de parfumul lui, şi din când în când o duceam la nas ca să-l simt aproape, dar acum parfumul acela avea să dispară pentru totdeauna.

Am învelit copilul în eşarfă şi l-am aşezat pe jos, ca să primească energia Pământului. Am stat acolo, fără să mai ştiu ce simt, ce gândesc; luasem deja hotărârea.

Moaşele mi-au zis să-i pun un nume, dar să nu-l spun nimănui – putea fi rostit numai după ce copila avea să fie botezată. Mi-au dat mir şi amuletele pe care trebuia să le pun la gâtul fetei după două săptămâni. O femeie mi-a spus să nu-mi fac griji, tot tribul era răspunzător pentru ea, eu trebuia să mă obişnuiesc cu ocările – aveau să treacă şi astea, repede. M-au sfătuit să nu ies niciodată între apusul soarelui şi răsărit fiindcă *tsinvari (n. a.: spirite malefice)* puteau să ne atace şi să ne ia şi din clipa aceea viaţa noastră ar fi fost o tragedie.

Peste o săptămână, la răsăritul soarelui, m-am dus la un centru de adopţii din Sibiu ca să las fata pe prag, sperând că cineva cu suflet avea să vină s-o ia. Când voiam să plec, o infirmieră m-a prins şi m-a dus înăuntru. M-a beştelit cât a putut, mi-a spus că ştiau că aşa facem noi: cineva stătea tot

timpul de pază, nu puteam eu să scap aşa de uşor de responsabilitatea de a aduce un copil pe lume.

— Păi sigur, la ce să te aştepţi de la o ţigancă: să-şi abandoneze copilul!

M-a obligat să completez o fişă cu toate datele şi, cum eu nu ştiam să scriu, mi-a mai spus o dată: „Păi sigur, doar eşti ţigancă. Să nu încerci să ne înşeli dându-ne date false, că înfunzi puşcăria!" De frică, le-am spus adevărul.

Am mai privit-o o dată, pentru ultima oară, şi i-am spus, în gând: „Eh, copilă fără nume, fie ca tu să întâlneşti dragostea, multă, multă dragoste în viaţa ta".

Am plecat şi m-am dus în pădure unde am stat ore în şir. Mi-am amintit de nopţile nesfârşite din timpul sarcinii, când iubeam şi uram copilul pe care bărbatul acela l-a pus în mine.

Ca orice femeie, am trăit visând să-l întâlnesc pe Făt-Frumos, să mă mărit, să am mulţi copii şi să-mi îngrijesc familia. Şi, la fel ca multe femei, am ajuns să mă îndrăgostesc de un bărbat care nu-mi putea da nimic din toate astea, dar pe care n-am să-l uit niciodată. Sunt lucruri pe care nu i le-aş putea explica copilei, ea va fi mereu stigmatizată în tribul nostru, va fi o *gaje,* un copil fără tată. Eu puteam îndura orice, dar nu voiam ca şi ea să cunoască suferinţele prin care treceam eu de când descoperisem că sunt gravidă.

Plângeam şi-mi smulgeam părul din cap, mă zgâriam – îmi ziceam că durerea o să mă facă să nu mă mai gândesc, să mă întorc la viaţă, la ruşinea din trib; cineva o să aibă grijă de fată, iar eu voi trăi toată viaţa cu gândul că o voi revedea într-o bună zi, când va fi mare.

M-am aşezat pe jos, am luat un copac în braţe şi am plâns. Dar când lacrimile şi picăturile de sânge din zgârieturi au atins coaja, o linişte ciudată a pus stăpânire pe mine. Parcă auzeam o voce care-mi spunea să nu-mi fac griji, că lacrimile şi sângele meu purificaseră calea fetei mele şi-mi alinaseră

suferinţa. De atunci, de câte ori mă apucă disperarea, îmi aduc aminte de vocea asta şi mă liniştesc.

De aceea nu m-a mirat când am văzut-o venind cu Rom Baro din tribul nostru – când a cerut cafea, de băut, a zâmbit cu tâlc şi pe urmă a plecat. Vocea mi-a spus că se va întoarce, iar acum e aici, în faţa mea. Frumoasă, seamănă cu taică-su, nu ştiu ce simte pentru mine – poate ură fiindcă am părăsit-o atunci. Nu trebuie să explic de ce am făcut asta; nimeni pe lume nu m-ar înţelege.

Am rămas o veşnicie fără să scoatem o vorbă, privindu-ne doar – fără un zâmbet, fără lacrimi, fără nimic. Un izvor de dragoste a ţâşnit din inima mea, nu ştiu dacă o interesează ce simt eu.

— Ţi-e foame? Vrei să mănânci ceva?

Instinctul. Mereu instinctul iese în faţă. Ea face din cap semn că „da”. Intrăm în cămăruţa unde stau eu – care e şi sufragerie, şi dormitor, şi bucătărie, şi atelier de croitorie. Ea se uită peste tot, se sperie, dar eu mă prefac că nu văd: mă duc la sobă şi mă întorc cu două farfurii pline de supă de legume care înoată în grăsime. Mai fac şi o cafea tare, dar, când vreau să pun zahăr, îi aud primele cuvinte:

— Fără zahăr, te rog. Nu ştiam că vorbeşti engleza.

Era să-i spun: „De la taică-tu”, dar m-am stăpânit. Am mâncat în linişte şi pe măsură ce trecea timpul totul începea să mi se pară obişnuit, sunt aici cu fata mea, ea a străbătut lumea şi acum s-a întors, a bătut multe drumuri şi acum se întoarce acasă. Ştiu că e un vis, dar viaţa mi-a dat atâtea clipe de realitate dură, încât merit şi eu să visez puţin.

— Cine e sfânta asta? a întrebat arătând spre o icoană pe perete.

— Sfânta Sara, patroana ţiganilor. Totdeauna mi-am dorit să merg la biserica ei, în Franţa, dar nu putem ieşi de aici. Nu-mi dau paşaport, permis şi…

Era să zic: „Chiar dacă aş reuşi, n-aş avea bani”, dar m-am oprit. Putea să creadă că vreau să-i cer ceva.

— …şi sunt aşa de ocupată cu lucrul.

Iarăşi linişte. Ea îşi termină supa, îşi aprinde o ţigară, ochii ei nu spun nimic, niciun sentiment.

— Ai crezut vreodată că o să mă mai vezi?

Îi răspund că da. Am aflat de ieri, de la nevasta lui Rom Baro că fusese la restaurant.

— Vine furtuna. Nu vrei să te culci puţin?

— Nu aud niciun zgomot. Vântul nu suflă nici mai tare, nici mai încet ca înainte. Prefer să stăm de vorbă.

— Crede-mă. Am tot timpul pentru tine, toată viaţa ca să fiu alături de tine…

— Nu spune asta acum.

— …dar eşti obosită, continui, făcându-mă că n-am auzit ce mi-a spus. Eu văd furtuna care se apropie. Ca orice furtună, aduce cu ea distrugere; în acelaşi timp udă câmpul, iar înţelepciunea din cer coboară împreună cu ploaia. Ca orice furtună, va trece. Cu cât e mai puternică, cu atât trece mai repede.

Slavă Domnului, am învăţat să înfrunt furtunile.

Şi, ca şi cum Sfânta Maria Mare m-ar fi ascultat, încep să cadă pe acoperişul de tablă primele picături. Fata îşi termină ţigara, eu o iau de mână şi o duc în pat. Ea se întinde şi închide ochii.

Nu ştiu cât a dormit. Eu o priveam fără să mă gândesc la nimic, iar vocea pe care am auzit-o cândva în pădure îmi spunea că totul e bine, că nu trebuie să-mi fac griji, că schimbările aduse de soartă sunt bune, dacă ştim să descifrăm ce conţin ele. Nu ştiu cine a luat-o de la orfelinat, cine a educat-o, cine a făcut din ea o femeie independentă – căci aşa părea să fie. M-am rugat pentru familia asta datorită căreia fata mea a supravieţuit şi a avut un destin mai bun. La mijlocul rugăciunii am simţit gelozie, disperare, căinţă şi am încetat să mai vorbesc cu Sfânta Sara; oare conta că o adusese

înapoi? Era tot ce am pierdut şi nu mai puteam căpăta înapoi niciodată.

Dar era şi întruparea fizică a dragostei mele. Eu nu ştiam nimic, şi în acelaşi timp mi se dezvăluia totul, mi-am amintit că mă gândeam să-mi iau viaţa, să avortez, cum îmi închipuiam că plec din colţul acela de lume oriunde oi vedea cu ochii, până n-oi mai putea merge, clipa când mi-am văzut sângele şi lacrimile pe copacul acela, dialogul cu natura, care a devenit tot mai intens şi nu a mai încetat de atunci – deşi puţini din tribul meu ştiau de asta. Protectorul meu, care m-a găsit rătăcind prin pădure, putea să înţeleagă toate astea, dar el tocmai a murit.

„Lumina e nestatornică, se stinge la vânt, se aprinde la fulger, nu este niciodată aici să strălucească asemenea soarelui – dar merită să lupţi pentru ea”, spunea el.

A fost singurul care m-a acceptat şi a convins tribul că puteam să fac din nou parte din lumea aceea. Singurul cu destulă autoritate morală pentru a opri alungarea mea.

Şi, din nefericire, singurul care nu avea să-mi cunoască niciodată fata. Am plâns pentru el, pe când ea stătea nemişcată în patul meu, ea care trebuie să fi fost obişnuită cu tot confortul din lume. Mii de întrebări mi-au revenit – cine erau părinţii adoptivi, unde stătea, dacă făcuse facultatea, dacă iubea pe cineva, care erau planurile ei. Dar nu eu străbătusem lumea după ea, dimpotrivă: de aceea, nu puteam să-i pun întrebări, trebuia să-i dau răspunsuri.

Ea deschise ochii. Am vrut să-i ating părul, să-i dau mângâierile pe care le strânsesem în toţi anii aceia, dar nu ştiam cum ar reacţiona, aşa că mi-am spus că e mai bine să mă stăpânesc.

— Ai venit până aici ca să afli motivul…

— Nu. Nu vreau să ştiu de ce o mamă îşi părăseşte copilul; nu există motiv pentru aşa ceva.

M-au rănit vorbele ei şi nu ştiu ce să-i răspund.

— Cine sunt eu? Ce sânge curge în venele mele? Ieri, după ce am realizat că te pot întâlni, m-a apucat o groază teribilă. De unde să încep? Tu, ca toate ţigăncile, ştii să citeşti viitorul în cărţi, nu?

— Nu-i chiar aşa. Facem asta numai cu *gaje,* cu străinii, ca să ne câştigăm pâinea. Nu ne dăm niciodată în cărţi, nu le citim în palmă şi nu le ghicim viitorul celor din tribul nostru. Iar tu…

— …fac parte din trib. Chiar dacă femeia care m-a adus pe lume m-a trimis departe.

— Da.

— Atunci, de ce mai stau aici? Ţi-am văzut faţa, pot să mă întorc la Londra, mi se termină concediul.

— Vrei să ştii ceva despre tatăl tău?

— Nu mă interesează deloc.

Deodată mi-am dat seama cum puteam s-o ajut. Parcă o voce străină ar fi ieşit din gura mea:

— Trebuie să cunoşti mai bine sângele care curge prin venele mele şi prin inima ta.

Maestrul meu vorbea prin mine. Ea închise din nou ochii şi dormi aproape douăsprezece ore fără a se trezi.

A doua zi am condus-o prin împrejurimile Sibiului, unde făcuseră un muzeu cu toate casele din regiune. Pentru prima oară i-am pregătit cafeaua de dimineaţă. Era mai odihnită, relaxată, mă întreba lucruri despre cultura ţigănească, dar nu mi-a pus niciodată vreo întrebare despre mine. Mi-a spus şi câteva lucruri despre viaţa ei – am aflat că eram bunică! Nu mi-a vorbit nici de soţ, nici de părinţii adoptivi. Mi-a zis că vindea terenuri într-un loc foarte îndepărtat şi că în curând avea să se întoarcă la lucru.

I-am spus că puteam s-o învăţ să facă amulete care fereau de rău, dar n-a arătat niciun fel de interes. Dar când i-am vorbit de ierburi tămăduitoare, mi-a cerut imediat să-i arăt cum să le recunoască. În parcul pe unde ne plimbam, am încercat s-o învăţ tot ce ştiam, deşi eram sigură că

avea să uite imediat ce se va întoarce la ea acasă – la Londra, acum ştiam unde trăieşte.

— Noi nu stăpânim pământul: el ne stăpâneşte pe noi. Cum pe vremuri noi umblam fără încetare, aveam în jur doar plantele, apa, locurile prin care treceau caravanele noastre. Legile noastre erau legile naturii: cei mai tari supravieţuiesc, iar noi, cei slabi, veşnicii prigoniţi, am învăţat să ne ascundem puterea şi s-o folosim numai atunci când trebuie.

— Noi nu credem că Dumnezeu a făcut universul; Dumnezeu este universul, noi ne aflăm în El şi El se află în noi. Deşi…

M-am oprit. Dar m-am hotărât să continui, pentru că acesta era felul meu de a-l cinsti pe protectorul meu.

— …eu cred că ar trebui să-I spunem Zeiţă. Mamă. Nu femeia care-şi părăseşte copilul într-un orfelinat, ci Aceea care se află în noi şi care ne apără când suntem în pericol. Va fi mereu cu noi dacă ne facem treburile zilnice cu dragoste, bucurie, când înţelegem că nimic nu e suferinţă, fiindcă totul e un fel de a lăuda Creaţia.

Atena – acum îi ştiam numele – întoarse privirea spre o casă din parc.

— Ce e aceea? O biserică?

Orele petrecute împreună îmi dăduseră puteri; am întrebat-o dacă voia să vorbim despre altceva. Ea căzu pe gânduri, apoi răspunse:

— Vreau să ascult tot ce ai să-mi spui. Deşi, după cum am înţeles din tot ce am citit înainte de a veni aici, tot ce-mi spui acum nu se potriveşte cu tradiţia ţigănească.

— Protectorul meu m-a învăţat. Pentru că ştia lucruri pe care ţiganii nu le ştiu, i-a convins pe cei din trib să mă accepte din nou. Şi pe măsură ce învăţam cu el, îmi dădeam seama de puterea Mamei – tocmai eu, care refuzasem această binecuvântare.

Am atins un arbust micuţ.

— Dacă vreodată copilul tău o să aibă febră, pune-l lângă o plantă tânără şi scuturã-i frunzele: febra va trece asupra plantei. Şi când te simţi neliniştită, la fel să faci.

— Aş vrea să-mi mai povesteşti despre protectorul tău.

— Îmi spunea că la început Creaţia era foarte singură. Şi atunci a zămislit pe cineva cu care să stea de vorbă. Dintr-un act de iubire au făcut o a treia fiinţă, şi astfel s-au înmulţit cu mii şi milioane. Ai întrebat ceva despre biserica pe care tocmai am văzut-o: nu ştiu cine a făcut-o şi nici nu mă interesează, templul meu e grădina, cerul, apa din lac şi din pârâul care îl umple. Poporul meu e făcut din toţi oamenii care împărtăşesc aceeaşi credinţă cu mine, nu din aceia de care sunt legată prin legături de sânge. Ritualul meu este să fiu cu cei asemenea mie, sărbătorind tot ce se află în jurul meu. Când pleci?

— Poate mâine. Nu vreau să deranjez.

Încă o rană în inimă, dar nu pot să spun nimic.

— Stai cât vrei. Am întrebat numai pentru că aş fi vrut să sărbătorim cu ceilalţi sosirea ta. Putem să facem asta diseară, dacă eşti de acord.

Ea nu zice nimic, eu înţeleg că e un „da”. Ne întoarcem acasă, iar după-masă, ea-mi spune că trebuie să se întoarcă la hotelul din Sibiu, ca să-şi ia nişte haine. Între timp am organizat totul. Mergem pe un deal în sudul oraşului, ne aşezăm în jurul focului care tocmai a fost aprins, cântăm, dansăm, spunem poveşti. Ea asistă la tot, fără să participe în niciun fel, deşi Rom Baro îmi spusese că e o dansatoare extraordinară. Pentru prima oară după ani şi ani sunt veselă, pentru că am putut pregăti un ritual pentru fata mea şi am sărbătorit minunea de a fi amândouă vii, sănătoase, înconjurate de dragostea Marii Mame.

La sfârşit, îmi zice că o să doarmă la hotel. O întreb dacă ne despărţim, ea-mi spune că nu. Se va întoarce mâine dimineaţă.

O săptămână întreagă eu şi fiica mea am adus laude Universului. Într-una din nopţi a adus un prieten, dar a insistat că nu era iubitul ei, nici tatăl copilului. Bărbatul, cu vreo zece ani mai mare ca ea, m-a întrebat cui îi erau adresate ritualurile noastre. I-am explicat că atunci când slăveşti pe cineva înseamnă – după cum spunea protectorul meu – că pui persoana respectivă în afara lumii. Aşa că noi nu slăvim pe nimeni, doar trăim în comuniune cu Creaţia.

— Dar voi vă rugaţi?

— Eu una, mă rog la Sfânta Sara. Dar aici noi suntem parte dintr-un tot, sărbătorim în loc să ne rugăm.

Mi s-a părut că Atena a fost mândră de răspunsul meu. De fapt, eu doar repetam vorbele protectorului meu.

— Şi de ce faceţi asta împreună cu alţii? Nu putem sărbători şi singuri legătura noastră cu Universul?

— Fiindcă ceilalţi sunt eu. Iar eu sunt ceilalţi.

În clipa aceea Atena mă privi şi am simţit că eu o rănisem de data aceea.

— O să plec mâine, spuse ea.

— Înainte să pleci, vino să-ţi iei rămas-bun de la mama ta.

Era prima oară când foloseam cuvântul ăsta. Nu mi-a tremurat vocea, am privit-o; ştiam că, în ciuda a tot ce se întâmplase, era sânge din sângele meu, rodul pântecelui meu. În clipa aceea, m-am purtat ca un copil care tocmai înţelege că lumea nu e plină de monştri şi nenorociri, aşa cum ne învaţă cei mari – e plină de dragoste, indiferent sub ce formă ar apărea, o dragoste care ne iartă greşelile şi ne izbăveşte de păcate.

M-a ţinut mult timp în braţe. Mi-a potrivit basmaua cu care-mi acopăr capul – deşi nu am soţ, tradiţia ţigănească spune că trebuie s-o port, fiindcă nu mai sunt fecioară. Oare ce-mi pregătea ziua de mâine, în afară de plecarea unei fiinţe pe care am

iubit-o mereu de la depărtare şi pentru care mi-am făcut griji? Eu eram toţi, şi toţi erau eu şi singurătatea mea.

A doua zi, Atena a venit cu un buchet de flori, a făcut curat în cămăruţa mea, mi-a spus că trebuia să port ochelari, pentru că aveam ochii obosiţi de la cusut. M-a întrebat dacă prietenii cu care petrecusem nu vor avea probleme cu tribul, şi eu i-am spus că nu; protectorul meu fusese un om foarte respectat, ne învăţase lucruri de care mulţi dintre noi nu aveau habar şi avea discipoli în lumea întreagă. Din păcate însă, murise cu puţin înainte de a veni ea.

— Într-o zi, o pisică s-a dus direct la picioarele lui. Pentru noi, asta înseamnă moarte şi ne-am speriat; eu ştiam un descântec ca să tai răul ăsta. Numai că protectorul meu a spus că venise vremea să plece, trebuia să călătorească prin lumi despre care ştia că există, să se odihnească puţin în braţele Mamei, apoi să renască, să fie din nou copil. Înmormântarea a fost simplă, într-o pădure de aici, de aproape, dar a venit lume din toate colţurile pământului.

— Şi printre oamenii ăştia nu cumva era o femeie cu părul negru, de vreo treizeci şi cinci de ani?

— Nu-mi aduc aminte, dar e posibil. De ce întrebi?

— Am întâlnit o femeie într-un hotel din Bucureşti care spunea că venise la înmormântarea unui prieten. Cred că a zis ceva despre „maestrul ei”.

Mi-a cerut să-i mai spun lucruri despre ţigani, dar ştia cam tot ce era de ştiut, cu atât mai mult cu cât, în afară de obiceiuri şi tradiţii, noi nu prea ne cunoaştem istoria. I-am propus să se ducă în Franţa şi să depună pentru mine un şal la icoana Sfintei Sara, în sătucul Saintes-Maries-de-la-Mer.

— Eu am venit aici pentru că ceva lipsea din viaţa mea. Trebuia să-mi umplu spaţiile albe şi am

crezut că simpla vedere a chipului tău va fi de ajuns. Dar n-a fost; a trebuit să înţeleg şi că… am fost iubită.

— Eşti iubită.

Am făcut o pauză lungă înainte de a-i spune în sfârşit cuvintele pe care voiam să i le spun încă de când o rugasem să-şi ia rămas-bun de la mine. Ca să nu mi se vadă emoţia, am continuat:

— Aş vrea să-ţi cer ceva.

— Orice.

— Vreau să te rog să mă ierţi.

Ea îşi muşcă buzele.

— Am fost dintotdeauna o persoană agitată. Muncesc mult, grija mea pentru copil este şi ea excesivă, dansez ca nebuna, am învăţat caligrafia, mă duc la cursuri de perfecţionare în vânzări, citesc o carte după alta. Totul pentru a ocoli clipele acelea în care nu se întâmplă nimic, pentru că aceste spaţii albe îmi aduc o senzaţie de gol absolut, în care nu există nicio fărâmă de dragoste. Părinţii mei au făcut totul pentru mine, şi cred că îi dezamăgesc. Dar aici, cât am fost împreună, în clipele când am sărbătorit natura şi pe Marea Mamă împreună cu tine, am înţeles că spaţiile acelea albe au început să se umple. S-au transformat în pauze – momentul când bărbatul ridică mâna de pe tobă, înainte de a o lovi din nou cu putere. Cred că pot să plec. Nu spun că voi pleca liniştită, fiindcă viaţa mea are nevoie de un ritm cu care m-am obişnuit deja. Dar nici nu plec cu amărăciune-n suflet. Toţi ţiganii cred în Marea Mamă?

— Dacă îi întrebi, niciunul nu va spune da. Şi-au însuşit credinţele şi obiceiurile de pe unde s-au aşezat. Dar singurul lucru care ne uneşte în religie este că o slăvim pe Sfânta Sara şi mergem în pelerinaj, măcar o dată-n viaţă, până la mormântul ei, la Saintes-Maries-de-la-Mer. Unele triburi o numesc Kali Sara, Sara cea Neagră. Sau Sfânta Fecioară a Ţiganilor, cum e cunoscută în Lourdes.

— Trebuie să plec, spuse Atena după câteva clipe. Prietenul pe care l-ai cunoscut zilele trecute o să mă însoţească.

— Pare un om bun.

— Vorbeşti ca o mamă.

— Sunt mama ta.

— Sunt fiica ta.

M-a îmbrăţişat, de data asta cu lacrimi în ochi. Eu i-am mângâiat părul, ţinând-o în braţe aşa cum am visat mereu, din ziua când soarta mea – sau frica – ne-a despărţit. I-am cerut să aibă grijă de ea, şi mi-a răspuns că învăţase multe.

— Şi încă vei mai învăţa, fiindcă – deşi acum toţi suntem legaţi de case, oraşe, meserii – în sângele tău curge vremea caravanelor, a plecărilor şi a învăţăturilor pe care Marea Mamă ni le scotea în cale pentru a putea supravieţui. Învaţă, dar învaţă totdeauna cu oameni alături de tine. Nu fi singură în căutările tale: dacă faci un pas greşit, nu vei avea pe nimeni care să te ajute să te îndrepţi.

Ea continua să plângă în braţele mele, aproape implorându-mă să-i cer să rămână. L-am rugat pe protectorul meu să nu mă lase să vărs nicio lacrimă, pentru că eu voiam pentru Atena tot ce era mai bun, iar soarta ei era să meargă mai departe. Aici, în Transilvania, în afară de dragostea mea, n-ar mai fi găsit nimic. Şi, cu toate că eu cred că dragostea este de ajuns pentru a justifica o existenţă pe de-a-ntregul, eram absolut sigură că nu-i puteam cere să-şi sacrifice viitorul pentru a rămâne lângă mine.

Atena mă sărută pe creştet şi plecă fără să-şi ia rămas-bun, poate se gândea că va reveni într-o bună zi. De fiecare Crăciun îmi trimitea bani destui ca să pot trăi tot anul fără să cos; nu m-am dus niciodată la bancă să încasez cecurile de la ea, deşi toţi din trib spuneau că mă port ca o femeie neştiutoare.

De şase luni nu mi-a mai trimis. Probabil a înţeles că eu am nevoie de croitorie ca să-mi umplu ceea ce ea numea „spaţiile albe”.

Oricât aş vrea s-o mai văd o dată, ştiu că nu se va mai întoarce; acum cred că e mare directoare, s-a măritat cu bărbatul pe care-l iubeşte, iar eu am probabil mulţi nepoţi – sângele meu nu s-a pierdut, va continua pe pământul acesta, şi greşelile mi se vor ierta.

Samira R. Khalil, casnică

Imediat ce Sherine a intrat în casă ţipând de bucurie şi l-a luat în braţe pe Viorel, am înţeles că totul mersese mai bine decât îmi închipuisem. Am simţit că Dumnezeu îmi ascultase ruga, şi acum ea nu mai avea nimic să descopere despre ea, putea în sfârşit să aibă o viaţă normală, să-şi crească băiatul, să se recăsătorească şi să lase toată neliniştea aceea care o făcea să fie în acelaşi timp euforică şi deprimată.

— Te iubesc, mămico.

A fost rândul meu s-o strâng în braţe. În nopţile acelea cât a fost plecată, mărturisesc că mă înspăimânta gândul că o să trimită pe cineva să-l ia pe Viorel şi că n-o să-i mai văd niciodată.

După ce a mâncat, a făcut o baie, apoi ne-a povestit întâlnirea cu mama ei biologică şi ne-a descris peisajele din Transilvania (eu nu-mi mai aminteam prea multe, am fost acolo doar pentru a căuta orfelinatul). Am întrebat-o când avea să se întoarcă în Dubai.

— Săptămâna viitoare. Mai întâi trebuie să merg în Scoţia să caut pe cineva.

Un bărbat!

— O femeie, continuă ea, observând probabil zâmbetul meu complice. Simt că am o misiune. În timp ce sărbătoream viaţa şi natura am descoperit lucruri noi. Ceea ce credeam că există doar în dans se află de fapt peste tot. Şi are chipul unei femei: am văzut-o la…

M-am speriat. I-am spus că *misiunea* ei era să-şi crească fiul, să încerce să fie cât mai bună în ceea ce face, să câştige mai mulţi bani, să se recăsătorească, să-l respecte pe Dumnezeu aşa cum îl cunoaştem noi.

Dar Sherine nu mă asculta.

— Ştii, ceva s-a întâmplat într-o noapte când stăteam în jurul focului şi beam, râdeam, ascultam

poveşti şi cântece. O singură dată, când am fost la restaurant, am simţit nevoia să dansez, dar în restul zilelor, niciodată, ca şi cum acumulam energie pentru altceva. Deodată am simţit că totul în jurul meu era viu, palpita – eu şi Creaţia eram una. Am plâns de bucurie când flăcările focului au părut a se transforma în chipul unei femei, plină de compasiune, care-mi zâmbea.

M-am înfiorat – vrăjitorie ţigănească, desigur. Şi chiar în clipa aceea mi-am amintit că în copilărie, când era la şcoală, Atena susţinea că văzuse „o femeie în alb".

— Nu te lăsa în voia acestor lucruri care sunt de la diavol. Tu ai avut întotdeauna exemple bune în familie, oare nu poţi să duci pur şi simplu o viaţă normală?

După cum se vede, mă grăbisem să cred că acea călătorie în căutarea mamei biologice îi făcuse bine. Dar în loc să-mi răspundă cu agresivitatea ei obişnuită, ea continuă zâmbind:

— Şi ce înseamnă „normală"? De ce tăticul trăieşte copleşit de muncă dacă avem atâţia bani cât să trăiască trei generaţii fără să mişte un deget? E un om cinstit, merită să câştige, dar mereu spune cu oarecare mândrie că e copleşit de muncă. De ce? Unde vrea să ajungă?

— E un om care duce o viaţă demnă.

— Când stăteam cu voi, mă întreba despre teme, îmi dădea exemple ca să-mi arate cât de importantă era munca lui pentru toată lumea, aprindea televizorul, comenta situaţia politică din Liban, înainte de culcare citea o carte de specialitate, tot timpul era ocupat. La fel făceai şi tu: eu eram cea mai elegantă din şcoală, mă duceai la petreceri, aveai grijă de casă, ai fost mereu caldă, iubitoare şi mi-ai dat o educaţie impecabilă. Dar acum, când vine bătrâneţea, ce vreţi să faceţi cu viaţa voastră? Eu am crescut şi sunt independentă.

— O să călătorim. O să străbatem lumea şi o să ne relaxăm.

— Dar de ce nu o faceţi acum, cât timp mai sunteţi încă sănătoşi?

Mă întrebasem şi eu acelaşi lucru. Dar intuiam că soţul meu avea nevoie de munca lui – nu pentru bani, ci pentru sentimentul de a fi util, pentru a le arăta celorlalţi că şi un exilat îşi ţine angajamentele. Când era sărbătoare şi rămânea acasă, avea mereu tendinţa să se ducă până la birou, să vorbească cu colegii, să ia hotărâri care nu erau câtuşi de puţin urgente. Încercam să-l conving să mergem la teatru, la cinema, la muzee, el făcea tot ce-i ceream, dar simţeam că-l plictisesc lucrurile astea; îl interesau doar firma, munca, afacerile.

Pentru prima oară am vorbit cu ea aşa cum îi vorbeşti unei prietene, nu propriei fiice, dar îmi alegeam cu grijă cuvintele, ca să nu mă înţeleagă greşit.

— Crezi că şi tatăl tău încearcă să umple ceea ce tu numeşti „spaţii albe”?

— În ziua în care se va pensiona, deşi eu cred că ziua asta nu va veni niciodată, poţi să fii sigură că o să facă o depresie. Ce să faci cu libertatea asta aşa de greu cucerită? Toţi îl vor felicita pentru succesele lui, pentru moştenirea pe care ne-a lăsat-o, pentru integritatea cu care şi-a condus firma. Dar nimeni nu va avea timp pentru el – viaţa îşi continuă cursul, şi toţi sunt cufundaţi în ea. Tati se va simţi iar exilat, numai că de data asta nu va mai găsi o ţară unde să se refugieze.

— Şi ai vreo idee mai bună?

— N-am decât una: nu vreau să se întâmple la fel şi cu mine. Sunt prea agitată şi te rog să nu crezi că vă consider vinovaţi pentru exemplul pe care mi l-aţi dat. Dar eu trebuie să mă schimb. Şi asta cât mai repede.

Deidre O'Neill, cunoscută ca Edda

Aşezată în întuneric total.

Copilul, bineînţeles, a ieşit imediat din cameră – noaptea e regatul terorii, al monştrilor trecutului, al vremurilor când umblam precum ţiganii, asemenea bătrânului meu maestru – fie ca Mama să se îndure de sufletul lui şi fie el ocrotit cu dragoste până ce va veni vremea să se întoarcă.

Atena nu ştie ce să facă de când am stins lumina, întreabă de băiat, îi spun să stea fără grijă, să-l lase în seama mea. Ies, aprind televizorul, găsesc un program de desene animate şi dau volumul la minim; copilul stă ca hipnotizat – gata, am rezolvat problema. Mă întreb cum o fi fost în trecut, fiindcă femeile veneau pentru acelaşi ritual la care participa acum Atena, îşi aduceau copiii şi nu exista televizor. Ce făceau oare cei care se aflau acolo ca învăţători? În fine, nu-i treaba mea.

Televizorul este pentru puşti o poartă spre o altă realitate. O voi provoca pe Atena să facă aceeaşi experienţă. Totul e atât de simplu, şi-n acelaşi timp atât de complicat! Simplu, fiindcă e de ajuns să-mi schimb atitudinea: nu voi mai căuta fericirea. De acum încolo sunt independentă, îmi văd viaţa prin propriii mei ochi şi nu prin ai altcuiva. Pornesc în căutarea aventurii de a fi vie.

Complicat: de ce nu-mi caut fericirea, dacă am fost învăţată că e singurul scop care merită osteneala? De ce mă aventurez pe un drum de care alţii se feresc?

La urma urmei, ce e fericirea?

Dragoste, se spune. Dar dragostea nu a adus şi nici nu va aduce vreodată fericirea. Dimpotrivă, nu e decât nelinişte, un câmp de luptă, nopţi nedormite, când ne întrebăm dacă e bine ce facem. Adevărata dragoste e plămădită din extaz şi agonie.

Sau linişte. Linişte? Dacă ne uităm la Mamă, Ea niciodată nu e liniştită. Iarna luptă cu vara, soarele

şi luna nu se întâlnesc niciodată, tigrul îl vânează pe om, omul se teme de câine, câinele o vânează pe pisică, ea-l vânează pe şoarece, iar şoarecele îl sperie pe om.

Banii aduc fericirea. Foarte bine: atunci toţi oamenii care au destul cât să trăiască foarte bine ar putea să nu mai muncească. Dar nu, ei continuă să se zbată şi mai mult, ca şi cum s-ar teme să nu piardă tot. Banul la ban trage, asta e adevărat. Sărăcia poate aduce nefericire, dar contrariul nu e adevărat: bogăţia nu aduce neapărat fericirea.

Eu am căutat fericirea multă vreme de-a lungul vieţii – acum nu vreau decât bucurie. Bucuria e ca sexul; are început şi sfârşit. Eu vreau plăcere. Vreau să fiu mulţumită – dar fericită? Nu mai cad în capcana asta.

Când sunt într-un grup de oameni şi îi provoc, folosindu-mă de una din întrebările cele mai importante, ei răspund cu toţii: „Sunt fericit”.

Şi eu continui: „Dar nu doriţi să aveţi mai mult, să creşteţi în continuare?” Şi toţi îmi răspund: „Bineînţeles”.

Şi insist: „Atunci nu sunteţi fericiţi”. Atunci schimbă vorba.

Dar mai bine să mă întorc în camera unde se află Atena. Întuneric. Ea-mi aude paşii, chibritul care se aprinde, apoi lumânarea.

— Tot ce ne înconjoară este Dorinţa Universală. Nu este fericirea; este o dorinţă. Iar dorinţele sunt totdeauna incomplete – când sunt îndeplinite, nu mai sunt dorinţe, nu-i aşa?

— Unde-i băiatul meu?

— Băiatul tău e bine, se uită la televizor. Eu vreau acum să te uiţi doar la această lumânare şi să nu vorbeşti, să nu spui nimic. Numai să crezi.

— Ce să cred?

— Ţi-am cerut să nu vorbeşti. Crede, pur şi simplu – nu te îndoi de nimic. Eşti vie, iar lumânarea e singurul punct din universul tău – în asta să crezi. Uită că ai fost învăţată că drumul e un

mod de a ajunge la o destinaţie: de fapt, cu fiecare pas ajungem acolo. Repetă-ţi în fiecare dimineaţă: „Am ajuns”. Vei vedea că va fi mult mai uşor să conştientizezi fiecare clipă a zilei.

Am făcut o pauză.

— Flacăra lumânării îţi luminează lumea. Întreab-o: „Cine sunt eu?”

Am mai aşteptat puţin. Pe urmă am continuat:

— Îmi imaginez cum ai răspunde: sunt cutare, mi s-au întâmplat diverse lucruri. Am un copil, lucrez în Dubai. Acum mai întreabă o dată lumânarea: „Cine nu sunt eu”?

Iar am făcut o pauză. Şi iarăşi am urmat:

— Probabil că ţi-ai spus: nu sunt o fiinţă mulţumită. Nu sunt o mamă tipică, să mă ocup numai de fiul meu, de soţ, să am o casă cu grădină şi un loc unde să-mi petrec vacanţele de vară. Am ghicit? Poţi vorbi.

— Ai ghicit.

— Atunci suntem pe drumul cel bun. Tu, ca şi mine, eşti o persoană nemulţumită. „Realitatea” ta nu se potriveşte cu „realitatea” celorlalţi. Şi ţi-e teamă că fiul tău va merge pe aceeaşi cale, adevărat?

— Da, mi-e teamă.

— Oricum, ştii că nu te poţi înfrâna. Lupţi, dar nu reuşeşti să-ţi controlezi îndoielile. Uită-te bine la lumânarea asta: pentru moment, ea este universul tău; către ea ţi se îndreaptă atenţia, face puţină lumină în jurul tău. Respiră adânc, ţine aerul în plămâni cât mai mult şi apoi expiră. Fă aşa de cinci ori.

Ea se supuse.

— Scopul acestui exerciţiu era să-ţi liniştească sufletul. Acum, adu-ţi aminte ce ţi-am spus: crede. Crede că eşti în stare, că ai ajuns deja acolo unde ai vrut. Într-un anume moment din viaţa ta, după cum ai povestit la ceaiul din după-amiaza asta, ai spus că ai schimbat comportamentul oamenilor la banca unde lucrai pentru că i-ai învăţat să danseze. Nu e

adevărat. Ai schimbat totul deoarece prin dans le-ai schimbat realitatea. Ai crezut în povestea asta cu Vârful, care mi se pare interesantă, deşi n-am auzit niciodată vorbindu-se despre aşa ceva. Nu poţi crede în ceva ce nu-ţi place, înţelegi?

Atena făcu un semn afirmativ din cap, ţinând privirea fixă la flacăra lumânării.

— Credinţa nu e o dorinţă. Credinţa e Voinţă. Dorinţele sunt lucruri ce urmează a fi împlinite, Voinţa e o forţă. Voinţa schimbă spaţiul din jurul nostru, aşa cum ai făcut tu la bancă. Dar, pentru asta, e nevoie de Dorinţă. Te rog, concentrează-te asupra lumânării! Fiul tău a ieşit de aici şi s-a dus să se uite la televizor, pentru că îi e frică de întuneric. De ce? În întuneric putem proiecta orice şi, în general, ne proiectăm doar fantasmele. E valabil şi pentru copii şi pentru adulţi. Ridică încet braţul drept.

Braţul se ridică până sus. I-am cerut să facă acelaşi lucru şi cu braţul stâng. M-am uitat cu atenţie la sânii ei – mult mai frumoşi decât ai mei.

— Poţi să le laşi în jos, dar încet. Închide ochii, respiră adânc – voi aprinde lumina. Gata: s-a terminat ritualul. Să mergem în sufragerie.

Ea se ridică cu greutate – îi amorţiseră picioarele din cauza poziţiei în care îi cerusem să stea.

Viorel adormise deja. Am închis televizorul şi ne-am dus în bucătărie.

— Pentru ce am făcut toate astea? m-a întrebat.

— Numai ca să te îndepărtez de realitatea cotidiană. Nu contează lucrul asupra căruia te concentrezi, eu am ales întunericul şi flacăra lumânării. În fine, cred că te întrebi unde vreau să ajung, nu?

Atena mi-a spus că mersese trei ore cu trenul, cu copilul în braţe, în loc să-şi strângă lucrurile şi să se ducă la serviciu; putea să fi privit o lumânare acasă la ea, nu trebuia să vină până în Scoţia.

— Ba da, trebuia, i-am răspuns. Ca să afli că nu eşti singură, că alţi oameni sunt în legătură cu

acelaşi lucru ca şi tine. Şi numai acest simplu fapt, că înţelegi asta, îţi permite să crezi.

— Ce să cred?

— Că eşti pe drumul cel bun. Şi, cum ţi-am spus, că ajungi undeva la fiecare pas.

— Care drum? Am crezut că dacă-mi caut mama în România, îmi voi găsi liniştea spiritului, de care am atâta nevoie, dar n-am găsit-o. Despre ce drum vorbeşti?

— Asta nu ştiu. Ai să descoperi când vei începe să-i înveţi pe alţii. Când te întorci la Dubai, găseşte-ţi un discipol, bărbat sau femeie.

— Să-i învăţ dansul sau caligrafia?

— Pe astea deja le ştii. Trebuie să-i înveţi pe alţii ceea ce nici tu nu ştii. Acel lucru pe care Mama va dori să-l dezvăluie prin tine.

M-a privit ca pe o nebună.

— Chiar aşa, am insistat eu. De ce ţi-am cerut să ridici braţele şi să respiri adânc? Pentru ca tu să crezi că eu ştiam ceva ce nu ştiai tu. În realitate, era doar un fel de a te scoate din lumea cu care erai obişnuită. Nu ţi-am cerut să-i mulţumeşti Mamei, să-i spui cât de minunată este sau că i-ai văzut chipul strălucind în flăcările unui foc. Ţi-am cerut doar să faci gestul absurd şi inutil de ridicare a braţelor şi să te concentrezi asupra unei lumânări. Atât e de ajuns – să încerci, de câte ori poţi, să faci ceva care rupe realitatea care ne înconjoară. Când o să începi să creezi ritualuri pentru discipol, vei fi întotdeauna călăuzită. De acolo începe învăţătura, cum spunea protectorul meu. Dacă vrei să-mi asculţi vorbele, foarte bine. Dacă nu vrei, continuă-ţi viaţa aşa cum este ea acum şi o să ajungi să te loveşti de un zid numit „nemulţumire”.

Am chemat un taxi, am mai vorbit puţin despre modă şi despre bărbaţi, şi Atena a plecat. Eram absolut sigură că mă va asculta, mai ales că făcea parte dintre oamenii care nu renunţă niciodată la o provocare.

— Învaţă-i pe oameni să fie altfel. Atât! i-am strigat, când taxiul se depărta.

Asta înseamnă bucurie. Fericire ar însemna să fii mulţumit cu ceea ce ai deja – dragoste, un copil, o profesie. Dar Atena, la fel ca mine, nu s-a născut pentru o astfel de viaţă.

Heron Ryan, ziarist

Bineînţeles că nu recunoşteam că sunt îndrăgostit. Aveam o prietenă care mă iubea, mă completa, împărţea cu mine clipele grele şi orele de bucurie.

Toate întâlnirile şi întâmplările din Sibiu făceau parte dintr-o călătorie; nu era prima oară că se întâmplau asemenea lucruri când eram plecat de acasă. Când ne îndepărtăm de lumea noastră, avem tendinţa să intrăm în tot felul de aventuri, fiindcă barierele şi prejudecăţile rămân undeva departe.

Când m-am întors în Anglia, primul lucru pe care l-am făcut a fost să spun că acel documentar despre Dracula era o prostie; o carte oarecare scrisă de un irlandez nebun fusese în stare să creeze o imagine oribilă a Transilvaniei, unul dintre cele mai frumoase locuri de pe planetă. Desigur că producătorii n-au fost deloc satisfăcuţi, dar în acel moment nu-mi mai păsa deloc de părerea lor: am lăsat televiziunea şi m-am dus să lucrez la unul dintre cele mai importante ziare din lume.

Atunci am început să-mi dau seama că aş fi vrut să o revăd pe Atena.

Am sunat-o şi i-am propus să facem o plimbare, înainte ca ea să plece la Dubai. A acceptat, mi-a spus că i-ar plăcea să fie ghidul meu prin Londra.

Am luat primul autobuz care a venit, fără să întrebăm unde mergea, am ales din priviri o doamnă şi ne-am spus că vom coborî odată cu ea. S-a nimerit să fie staţia Temple, am trecut pe lângă un cerşetor care ne cerea de pomană şi nu i-am dat – am mers înainte urmăriţi de insultele lui, pe care le-am considerat o formă de comunicare.

Am văzut pe cineva încercând să distrugă o cabină telefonică. M-am gândit să chem poliţia, dar Atena m-a oprit; poate că tocmai se despărţise de iubirea vieţii lui şi simţea nevoia să se descarce. Sau, cine ştie, nu avea cu cine schimba o vorbă şi

nu putea suporta umilinţa de a-i vedea pe alţii folosind acel telefon ca să vorbească despre afaceri sau despre dragoste.

Atena mi-a cerut să închid ochii şi să descriu în detaliu hainele cu care eram îmbrăcaţi; spre mirarea mea, am nimerit, cu excepţia câtorva amănunte.

M-a întrebat ce-mi aminteam de pe masa mea de lucru; i-am răspuns că aveam acolo hârtii pe care doream să le pun în ordine.

— Ţi-ai închipuit vreodată că hârtiile acestea au viaţă, sentimente, dorinţe, istorii întregi de povestit? Cred că nu acorzi vieţii atenţia pe care o merită.

I-am promis că o să le iau una câte una, când mă voi întoarce la ziar, a doua zi chiar.

O pereche de turişti străini, cu o hartă în mână, ne-a întrebat cum să ajungă la un anumit monument. Atena le-a dat informaţii amănunţite, dar complet incorecte.

— I-ai trimis în direcţia opusă!

— Nu are nicio importanţă. Se vor rătăci, dar când te pierzi descoperi locuri interesante. Încearcă să-ţi umpli viaţa cu puţină fantezie; deasupra capului nostru există un cer pentru care omenirea întreagă, de-a lungul mileniilor, a găsit o grămadă de explicaţii rezonabile. Uită ce ai învăţat despre stele şi acestea se vor preschimba iar în îngeri sau în copilaşi sau în orice simţi tu că ai vrea să crezi în clipa aceea. Asta nu te va face mai naiv: e doar un joc, cu care însă poţi să-ţi îmbogăţeşti viaţa.

A doua zi, când m-am dus la ziar, am luat fiecare hârtie ca şi cum ar fi fost un mesaj adresat numai mie, nu instituţiei pe care o reprezint. La prânz m-am dus să vorbesc cu secretarul de redacţie şi i-am propus să scriu un material despre Zeiţa venerată de ţigani. Au considerat că e o idee excelentă şi m-au trimis să văd sărbătorile de la Mecca ţiganilor, la Saintes-Maries-de-la-Mer.

Oricât de incredibil ar părea, Atena n-a manifestat nici cea mai mică dorinţă să mă

însoţească. Spunea că iubitului ei – poliţistul ăla fictiv de care se folosea ca să păstreze distanţa – nu i-ar fi plăcut ca ea să călătorească cu alt bărbat.

— Dar nu i-ai promis mamei tale că o să-i duci un şal sfintei?

— I-am promis, dacă oraşul se va afla vreodată în drumul meu. Dar acum nu este. Dacă trec vreodată pe acolo, o să-mi ţin promisiunea.

Fiindcă avea să se întoarcă duminica următoare la Dubai, s-a dus cu copilul încă o dată în Scoţia, ca s-o vadă pe femeia pe care am întâlnit-o amândoi la Bucureşti. Eu nu-mi aduceam aminte de nicio femeie, dar aşa cum exista acel „iubit fantasmă", poate că „femeia fantasmă" era o altă minciună convenţională, şi n-am vrut să insist prea mult. Dar am fost gelos, fiindcă prefera să fie cu alţii.

Mi s-a părut ciudat sentimentul ăsta. Şi mi-am spus că dacă trebuia să meargă cineva în Orientul Mijlociu să scrie un material despre boom-ul imobiliar despre care vorbise un coleg de la secţiunea de afaceri, eu aveam să studiez totul despre terenuri, economie, politică şi petrol – doar ca să fiu aproape de Atena.

La Saintes-Maries-de-la-Mer am scris un articol excelent. Conform tradiţiei, Sara era ţigancă şi trăia în mica localitate de la malul mării când mătuşa lui Isus, Maria Salomeea, împreună cu alţi refugiaţi, a ajuns prin acele locuri pentru a scăpa de persecuţiile romanilor. Sara i-a ajutat şi a devenit şi ea creştină.

La sărbătoarea la care am putut asista am văzut cum fragmente din scheletele a două femei îngropate sub altar sunt scoase dintr-un relicvariu şi ridicate pentru a binecuvânta mulţimea de caravane care vin din toate colţurile Europei, cu fuste colorate, cântece şi instrumente specifice. Apoi, o icoană a Sarei, cu şaluri superbe, este scoasă dintr-o clădire aflată în apropierea bisericii – deoarece Vaticanul nu a canonizat-o niciodată – şi dusă în procesiune până la mare, pe străduţe acoperite de

trandafiri. Patru ţigani, îmbrăcaţi în haine tradiţionale, pun relicvele într-o barcă plină de flori, intră în apă şi repetă sosirea fugarilor şi întâlnirea cu Sara. De aici încolo totul este muzică, petrecere, imnuri şi demonstraţii de curaj în faţa unui taur.

Un istoric, Antoine Locadour, m-a ajutat să completez materialul cu informaţii interesante privitoare la Divinitatea Feminină. I-am trimis Atenei cele două pagini scrise pentru rubrica de turism a ziarului. N-am primit decât un răspuns amabil, îmi mulţumea pentru atenţie, fără niciun fel de alte comentarii.

Cel puţin am fost sigur că adresa era corectă.

Antoine Locadour, 74 de ani, istoric, I.C.P., Franţa

E uşor să spui despre Sara că este una dintre multele fecioare negre care pot fi întâlnite în lume. Sara-la-Kali, spune tradiţia, era de stirpe nobilă şi cunoştea secretele lumii. Era, după cum cred eu, o altă manifestare a Marii Mame, Zeiţa Creaţiei.

Şi nu mă surprinde deloc faptul că din ce în ce mai mulţi oameni se interesează de tradiţiile păgâne. De ce? Pentru că Zeul Tată este mereu asociat cu rigoarea şi disciplina unui cult. Zeiţa Mamă, dimpotrivă, arată importanţa dragostei dincolo de toate interdicţiile şi tabuurile cunoscute.

Fenomenul nu e o noutate: de fiecare dată când religia îşi înăspreşte normele, un grup semnificativ de oameni tinde să caute o mai mare libertate în contactul spiritual. Aşa s-a întâmplat în Evul Mediu, când Biserica Catolică nu făcea decât să pună alte şi alte biruri şi să construiască mănăstiri şi biserici pline de lux şi strălucire; am asistat atunci la apariţia „vrăjitoriei", fenomen care, deşi reprimat din cauza caracterului său revoluţionar, a lăsat urme şi tradiţii care au reuşit să supravieţuiască peste secole.

În tradiţiile păgâne, cultul naturii este mai important decât respectarea cărţilor sfinte; Zeiţa este în toate, şi totul face parte din Zeiţă. Lumea nu este decât o expresie a bunătăţii ei. Există multe sisteme filosofice – cum ar fi taoismul sau budismul – care elimină ideea de separare dintre creator şi creaţie. Oamenii nu mai încearcă să descifreze misterul vieţii, vor să facă parte din el; şi în taoism, şi în budism, deşi nu există o figură feminină, principiul de bază afirmă că „totul este un singur lucru".

În cultul Marii Mame, ceea ce numim noi „păcat", transgresarea unor coduri morale arbitrare, încetează să existe; sexul şi obiceiurile sunt mai

libere, pentru că fac parte din natură şi nu pot fi considerate un rod al răului.

Noul păgânism arată că omul nu are neapărată nevoie de o religie instituţionalizată, pentru a-şi continua căutările spirituale care îi justifică existenţa. Dacă Dumnezeu este Mamă, atunci nu trebuie decât să o slăveşti prin ritualuri menite să mulţumească sufletul feminin, ritualuri care includ dansul, focul, apa, aerul, pământul, muzica, florile, frumuseţea.

Tendinţa creşte într-un mod exploziv în ultimii ani. Poate că ne aflăm în faţa unui moment foarte important din istoria lumii, când în sfârşit Spiritul se contopeşte cu Materia, amândouă se unesc şi se transformă. În acelaşi timp, cred că va exista o reacţie foarte violentă din partea instituţiilor religioase care încep să piardă credincioşi. Fundamentalismul probabil că va creşte şi se va instala la toate nivelurile.

Ca istoric, mă mulţumesc să strâng date şi să analizez această confruntare dintre libertatea adoraţiei şi obligaţia supunerii. Dintre Dumnezeul care controlează lumea şi Zeiţa care este parte a lumii. Dintre oamenii care se strâng în grupuri în care slăvirea se face spontan şi ceilalţi, care se închid în cercuri unde învaţă ce trebuie şi ce nu trebuie făcut.

Mi-ar plăcea să fiu optimist, să cred că în sfârşit fiinţa omenească şi-a găsit drumul către lumea spirituală. Dar semnele nu sunt chiar încurajatoare: noi persecuţii, ca acelea care au avut loc în trecut, ar putea sufoca din nou cultul Mamei.

Andrea McCain, actriţă de teatru

E foarte greu să fii imparţială, să vorbeşti despre o relaţie care a început în admiraţie şi a sfârşit în ură. Dar voi încerca, sincer, voi face un efort pentru a o descrie pe acea Atena pe care am văzut-o pentru prima oară într-un apartament din Victoria Street.

Tocmai se întorsese din Dubai, cu bani şi cu dorinţa de a împărtăşi tot ce cunoştea din misterele magiei. De data asta nu stătuse decât patru luni în Orientul Mijlociu: vânduse terenuri pentru construcţia a două supermarketuri, obţinuse un comision enorm, spunea că îşi permitea să nu mai muncească trei ani şi că putea să revină la lucru oricând ar fi dorit; voia să profite de prezent, să se bucure de ce-i mai rămăsese din tinereţe şi să-i înveţe pe alţii tot ce învăţase ea. M-a primit fără prea mult entuziasm:

— Ce doriţi?

— Fac teatru şi pregătim o piesă despre figura feminină a lui Dumnezeu. Am aflat de la un prieten ziarist că aţi fost în deşert şi în munţii din Balcani, cu ţiganii, şi că ştiţi destul de multe despre acest subiect.

— Şi aţi venit până aici ca să învăţaţi despre Mamă numai pentru o piesă?

— Dar dumneavoastră de ce aţi învăţat?

Atena se opri, mă măsură din cap până-n picioare şi zâmbi:

— Aveţi dreptate. Aceasta este prima mea lecţie ca maestră: învaţă-l pe acela care doreşte să înveţe. Motivul nu contează.

— Cum?

— Nimic.

— Originea teatrului e sacră. A început în Grecia, cu imnuri către Dionysos, zeul vinului, al renaşterii şi al fertilităţii. Dar se crede că încă din timpuri străvechi fiinţele omeneşti aveau un ritual

în care se prefăceau că sunt alţii, încercând să comunice astfel cu sacrul.

— A doua lecţie, mulţumesc.

— Nu înţeleg. Am venit aici ca să fiu învăţată, nu ca să predau eu lecţii.

Femeia asta începea să mă irite. Poate că era maliţioasă.

— Protectoarea mea…

— Protectoare?

— O să vă explic eu. Protectoarea mea a spus că voi învăţa numai lucrurile de care am nevoie, dacă voi fi provocată. Şi, de când m-am întors din Dubai, dumneavoastră aţi fost prima persoană care mi-a arătat că aşa este. Se adevereşte ce mi-a spus ea.

I-am explicat că, pregătindu-mă pentru piesă, umblasem de la un maestru la altul. Dar nu era nimic excepţional în învăţăturile lor – exceptând faptul că simţeam cum îmi creşte curiozitatea pe măsură ce cunoşteam mai multe detalii. I-am spus că şi aceia care mai ştiau câte ceva păreau confuzi, nu prea ştiau ce voiau.

— Adică?

Sexul, de exemplu. În unele din locurile pe unde fusesem, era absolut interzis. În altele, nu numai că era permis, dar încurajau şi orgiile. Ea îmi ceru mai multe amănunte – şi n-am înţeles dacă voia să mă încerce sau nu ştia nimic despre lucrurile astea.

Dar Atena reluă înainte ca eu să-i pot răspunde la întrebare.

— Când dansezi, simţi dorinţă? Simţi că provoci o energie mai mare? Când dansezi, există momente în care nu mai eşti tu însăţi?

Am rămas ca de piatră, fără să ştiu ce să răspund. De fapt, şi la petreceri senzualitatea era mereu prezentă în dans – începeam prin a provoca, îmi plăcea să văd dorinţa din ochii bărbaţilor, dar pe măsură ce treceau orele din noapte, parcă intram mai mult în contact cu mine însămi, dacă seduceam sau nu pe cineva nu prea mai avea importanţă.

Atena a continuat.

— Dansul este şi el un ritual. În afară de asta, e un mod ancestral de apropiere între o femeie şi un bărbat. Ca şi cum firele care ne conectează cu restul lumii s-ar scutura de prejudecăţi şi de frică. Când dansezi, îţi poţi permite luxul de a fi tu însăţi.

Am început s-o ascult cu mai mult respect.

— După aceea, redevenim ce am fost înainte; oameni speriaţi, care încearcă să pară mai importanţi decât cred că sunt.

Exact cum mă simţeam eu. Sau poate că toată lumea simte acelaşi lucru?

— Ai un iubit?

Mi-am adus aminte că, într-unul din locurile în care fusesem ca să învăţ Tradiţia Gaia, unul dintre „druizi" îmi ceruse să fac dragoste în faţa lui. Ridicol şi înspăimântător – cum era posibil ca oamenii aceia să îndrăznească să folosească nişte căutări spirituale pentru obsesiile lor cele mai sinistre?

— Ai un iubit? repetă ea.

— Am.

Atena nu mai scoase un cuvânt. Îşi duse doar degetul la gură, cerându-mi să tac şi să stau liniştită.

Şi deodată mi-am dat seama că era extrem de greu pentru mine să tac în faţa acestei persoane pe care abia o cunoscusem. Eram tentată să vorbesc despre orice – despre vreme, despre trafic sau despre cele mai bune restaurante. Stăteam amândouă aşezate pe canapeaua din salonul ei complet alb, cu un CD-player şi o etajeră micuţă, unde pusese discurile. N-am văzut cărţi nicăieri, nici tablouri pe pereţi. Cum călătorise aşa de mult, mă aşteptam să văd obiecte şi suveniruri din Orientul Mijlociu.

Dar era gol, şi acum – liniştea asta.

Ochii cenuşii erau fixaţi asupra mea, dar nu mi-am întors privirea. Instinctul, poate. Un fel de a spune că nu suntem speriaţi, ci privim drept în ochi

provocarea. Numai că – din pricina tăcerii şi a camerei albe, cu zgomotul traficului de afară – totul începu să pară ireal. Cât aveam să mai stăm aşa, fără să spunem nimic?

Am început să-mi urmăresc gândurile: venisem aici în căutarea unui material pentru piesă sau chiar voiam cunoaştere, înţelepciune şi… puterile acelea? Nu reuşeam să definesc ce anume mă adusese la o… la o ce? La o vrăjitoare?

Visele mele de adolescentă ieşiră la suprafaţă: cui nu i-ar plăcea să întâlnească o vrăjitoare adevărată, să înveţe magie, să fie privită cu respect şi teamă de prietene? Cine, tânără fiind, nu s-a simţit nedreptăţită de secole de represiune a femeilor şi n-ar fi simţit că aceasta era cea mai bună cale de a-şi recăpăta identitatea pierdută? Cu toate că eu depăşisem faza aceasta, eram independentă, făceam ce-mi plăcea într-un domeniu atât de competitiv ca teatrul, de ce nu eram niciodată mulţumită, aveam nevoie să-mi testez mereu… curiozitatea?

Cred că aveam cam aceeaşi vârstă… sau eu aveam câţiva ani în plus? Oare ea avea vreun iubit?

Atena se apropie de mine. Acum eram la depărtare de mai puţin de un braţ şi a început să-mi fie frică. O fi lesbiană?

Deşi nu-mi luasem ochii de la ea, ştiam unde era uşa şi puteam ieşi când voiam. Nu mă obligase nimeni să vin în casa aceea, să mă întâlnesc cu o persoană pe care n-o mai văzusem în viaţa mea şi să stau acolo pierzându-mi timpul, fără o vorbă, fără să învăţ absolut nimic. Unde voia să ajungă?

La tăcere, probabil. Muşchii au început să mi se încordeze. Eram singură, lipsită de apărare. Aveam o nevoie disperată să vorbesc sau să fac în aşa fel încât mintea să înceteze să-mi mai spună că totul mă ameninţa. Cum putea afla cine sunt? Suntem ceea ce vorbim!

Dar ea nu a întrebat despre viaţa mea? A vrut să ştie dacă aveam un iubit, nu? Am încercat eu să

vorbesc mai mult despre teatru, dar n-am reuşit. Dar poveştile pe care le-am auzit despre originea ei ţigănească, despre întâlnirea din Transilvania, pământ al vampirilor?

Gândurile îmi veneau în avalanşă: oare cât va costa consultaţia aceea? M-am îngrozit, trebuia să fi întrebat la început. O avere? Şi dacă nu plăteam, oare îmi făcea o vrajă care să mă distrugă?

Îmi venea să mă ridic, să mulţumesc, să-i spun că nu venisem să stau şi să tac. Dacă te duci la psihiatru, trebuie să vorbeşti. Dacă mergi la biserică, asculţi o predică. Când cauţi magia, întâlneşti un maestru care să vrea să-ţi explice lumea şi să-ţi dea o serie de ritualuri. Dar tăcerea? Şi de ce mă deranja aşa de tare?

Întrebările curgeau una după alta, iar eu nu reuşeam să-mi opresc gândurile, dorinţa de a descoperi un motiv pentru care stăteam amândouă acolo fără o vorbă. Deodată, poate după alte cinci sau zece minute în care nimic nu s-a mişcat, ea zâmbi.

Am zâmbit şi eu şi m-am relaxat.

— Încearcă să fii altfel. Atâta doar.

— Atâta doar? Să tac înseamnă să fiu altfel? Îmi închipui că acum, în clipa asta, în Londra există mii de oameni înnebuniţi să găsească pe cineva cu care să stea de vorbă, şi tot ce-mi spui este că tăcerea e mai importantă?

— Acum dacă dumneata începi să vorbeşti şi să reorganizezi universul, vei ajunge să te convingi că ai dreptate şi că eu greşesc. Dar ai văzut: dacă taci, e altceva.

— E neplăcut. Nu te învaţă nimic.

Ea păru să nu ia în seamă reacţia mea.

— La ce teatru joci?

În sfârşit, începea să fie interesată de viaţa mea! Mă întorceam la condiţia de fiinţă omenească, cu profesie cu tot! Am invitat-o să asiste la piesa care se juca în acel moment – a fost singurul mod pe care l-am găsit pentru a mă răzbuna, arătându-i că

eram capabilă de lucruri pe care ea nu ştia să le facă. Tăcerea aceea mă umilise.

M-a întrebat dacă îşi putea lua copilul şi i-am răspuns că nu – era o piesă pentru adulţi.

— Bine, pot să-l las cu mama. De mult n-am mai fost la teatru.

Nu mi-a luat nimic pentru consultaţie. Când m-am întâlnit cu ceilalţi din echipă, le-am vorbit despre femeia aceea misterioasă; au fost foarte curioşi să cunoască pe cineva care, prima oară când te întâlneşte, nu-ţi cere decât să taci.

Atena a apărut în ziua convenită. A asistat la piesă, a venit în cabină să mă felicite, dar nu a spus dacă îi plăcuse sau nu. Colegii mi-au sugerat să o invităm la barul unde obişnuiam să mergem după spectacol. Aici, nu a mai tăcut, a vorbit despre o întrebare care rămăsese fără răspuns la prima noastră întâlnire:

— Nimeni, nici măcar Mama n-ar vrea ca activităţile sexuale să fie practicate numai ca sărbători, ritualuri; iubirea trebuie să fie prezentă. Ai spus că ai întâlnit oameni de felul ăsta, nu? Ai grijă.

Prietenii mei nu înţelegeau chiar tot, dar păreau foarte interesaţi şi au început s-o bombardeze cu întrebări. Ceva mă deranja: răspunsurile ei erau foarte tehnice, ca şi cum nu prea avea experienţă. A comentat jocul de-a seducţia, ritualurile de fertilitate şi a terminat cu o legendă grecească – cu siguranţă pentru că eu apucasem să-i spun la prima noastră întâlnire că originile teatrului se aflau în Grecia. Probabil îşi petrecuse toată săptămâna citind despre asta.

— După milenii de dominaţie masculină, ne întoarcem la cultul Marii Mame. Grecii o numeau Gaia, iar mitul spune că s-a născut din Haos, golul care stăpânea înainte în tot universul. Cu ea a venit şi Eros, zeul iubirii şi după aceea au zămislit Marea şi Cerul.

— Cine a fost tatăl? întrebă un prieten de-al meu.

— Nimeni. Există un termen tehnic, numit partenogeneză, care înseamnă posibilitatea de a naşte fără intervenţia masculină. Dar există şi un termen mistic, cu care suntem mai obişnuiţi: Imaculata Concepţie. Din Gaia se trag toţi zeii care mai târziu aveau să populeze Câmpiile Elizee ale Greciei antice – inclusiv iubitul nostru Dionysos, idolul dumneavoastră. Dar pe măsură ce bărbatul se afirma ca principal element politic al cetăţii, Gaia cădea în uitare, fiind înlocuită de Zeus, Ares, Apolo şi alţii – toţi foarte competenţi, dar fără farmecul Mamei care a zămislit totul.

Apoi a început un adevărat interogatoriu despre munca pe care o făceam. Regizorul o întrebă dacă nu voia să ne dea câteva lecţii.

— Despre ce?

— Despre ce ştiţi dumneavoastră.

— Ca să vă spun drept, despre originile teatrului am învăţat săptămâna trecută. Învăţ totul pe măsură ce am nevoie, aşa mi-a spus Edda.

Deci aveam dreptate!

— Dar pot să vă împărtăşesc alte lucruri pe care le-am învăţat de la viaţă.

Toţi au fost de acord. Nimeni nu a întrebat cine era Edda.

Deidre O'Neill, cunoscută ca Edda

I-am spus Atenei: nu trebuie să vii până aici toată ziua bună ziua ca să întrebi prostii. Dacă un grup a hotărât să te accepte ca profesoară, de ce nu vezi în asta şansa de a deveni maestra lor?

Fă şi tu ce am făcut eu mereu. Încearcă să te simţi bine atunci când crezi că eşti ultimul om. Să nu crezi că e rău: lasă-ţi trupul şi sufletul în mâinile Mamei, dăruieşte-te prin dans sau prin tăcere sau prin activităţile obişnuite ale vieţii – cum ar fi să-ţi duci copilul la şcoală, să găteşti, să faci ordine în casă. Totul e adoraţie – dacă ai mintea concentrată asupra momentului prezent.

Nu încerca să convingi pe nimeni de nimic. Când nu ştii, întreabă sau informează-te. Dar pe măsură ce acţionezi, fii ca râul care curge, tăcut, dăruindu-se unei energii superioare. Să crezi – asta ţi-am spus la prima noastră întâlnire. Să crezi că poţi.

La început vei fi confuză, nesigură. Apoi, vei crede că toţi se gândesc că sunt înşelaţi. Nimic din toate astea: tu ştii, trebuie doar să fii conştientă de asta. Mintea oamenilor se lasă uşor dominată de ceea ce e mai rău – le e frică de durere, de invazii, de tâlhării, de moarte: încearcă să le redai bucuria pierdută.

Fii limpede.

Reprogramează-te în fiecare clipă a zilei cu gânduri care te fac să creşti. Când eşti iritată, confuză, încearcă să râzi de tine însăţi. Râzi tare, râzi în hohote de femeia asta care e îngrijorată, neliniştită, care crede că problemele ei sunt cele mai importante din lume. Râzi de situaţia asta jalnică, fiindcă tu eşti manifestarea Mamei, dar încă mai crezi că Dumnezeu e bărbat şi are numai reguli stricte. În fond, majoritatea problemelor noastre de aici vin: din respectarea regulilor.

Concentrează-te.

Dacă nu găseşti nimic care să-ţi trezească interesul, concentrează-te asupra respiraţiei. Pe acolo, prin nas, intră râul de lumină al Mamei. Ascultă-ţi bătăile inimii, urmăreşte-ţi gândurile pe care nu le poţi controla, stăpâneşte-ţi impulsul de a te ridica imediat şi de a face ceva „util”. Stai jos câteva minute pe zi fără să faci nimic, profită cât poţi de mult de ele.

Şi când speli vasele, roagă-te. Fii recunoscătoare că ai farfurii de spălat; asta înseamnă că ai avut mâncare, că ai hrănit pe cineva, că ţi-ai arătat afecţiunea pentru una sau mai multe persoane – ai gătit, ai pus masa. Gândeşte-te câte milioane de oameni nu au în clipa asta absolut nimic de spălat sau nu au pentru cine să gătească.

Desigur că alte femei spun: n-o să spăl vase, să le spele bărbaţii. Păi să nu le spele dacă nu vor, dar să nu creadă că asta are de-a face cu egalitatea. Nu e nimic greşit în a face lucruri simple – deşi, dacă aş publica mâine un articol cu tot ce gândesc, s-ar spune că sunt împotriva feminismului.

Ce prostie! Ca şi cum a spăla vase sau a folosi sutienul, a permite unui bărbat să deschidă şi să închidă uşa pentru mine ar fi ceva ce umileşte condiţia mea de femeie. De fapt, îmi place la nebunie când un bărbat îmi deschide uşa; conform etichetei e un fel de a spune: „Femeia aceasta are nevoie ca eu să fac asta, pentru că este fragilă”, dar în sufletul meu scrie: „Sunt tratată ca o zeiţă, sunt o regină”.

Eu nu sunt aici ca să susţin cauza feminismului, pentru că atât bărbaţii, cât şi femeile sunt manifestarea Mamei, Unitatea Divină. Nimeni nu poate fi mai presus de asta.

Mi-ar plăcea foarte mult să te văd predând pe măsură ce înveţi; acesta este scopul vieţii – revelaţia! Te transformi într-un receptacul, te asculţi pe tine însăţi, te miri de ce eşti în stare. Îţi aminteşti de munca de la bancă? Poate că nu ai

înţeles niciodată, dar acolo energia îţi curgea prin trup, prin ochi, prin mâini.

Şi o să-mi spui: „Ba nu este deloc aşa; era dansul”.

Dansul funcţionează doar ca un simplu ritual. Ce este un ritual? Este să transformi ceva monoton în ceva diferit, ritmat şi să poţi canaliza Unitatea. De aceea insist: fii diferită chiar şi când speli vasele. Mişcă-ţi mâinile în aşa fel încât să nu repete niciodată acelaşi gest – dar să menţină cadenţa.

Dacă ţi se pare că ajută, încearcă să vizualizezi imagini; flori, păsări, copacii dintr-o pădure. Nu-ţi închipui lucruri izolate, cum a fost lumânarea asupra căreia ţi-ai concentrat atenţia prima oară când ai venit aici. Încearcă să te gândeşti la ceva colectiv. Şi ştii ce ai să observi? Că nu ai hotărât tu la ce să te gândeşti.

Să-ţi dau un exemplu: imaginează-ţi un stol de păsări în zbor. Câte păsări ai văzut? Unsprezece, nouăsprezece, cinci? Ai o oarecare idee, dar nu ştii numărul exact. Atunci, de unde a venit gândul ăsta? L-a pus cineva acolo. Cineva care ştie numărul exact al păsărilor, al copacilor, al pietrelor, al florilor. Cineva care, în câteva fracţiuni de secundă, se apleacă asupra ta şi îşi arată puterile. Eşti ceea ce crezi că eşti.

Nu sta să-ţi repeţi, asemenea celor care cred în „gândirea pozitivă”, că eşti iubită, puternică sau capabilă. Nu ai nevoie să-ţi repeţi toate astea pentru că le ştii deja. Şi când te îndoieşti – cred că ţi se întâmplă foarte des în stadiul acesta al evoluţiei – fă ce ţi-am sugerat. În loc să încerci să dovedeşti că eşti mai bună decât crezi, râzi pur şi simplu. Râzi de îngrijorările tale, de nesiguranţa ta. Tratează cu umor neliniştea. La început va fi mai greu, dar încetul cu încetul o să te obişnuieşti.

Acum, du-te la toţi acei oameni care cred că ştii totul. Convinge-te că au dreptate – fiindcă noi toţi le ştim pe toate, dar e o chestiune de încredere în sine.

Ai încredere.

Grupurile sunt foarte importante, ţi-am spus şi la Bucureşti, prima oară când ne-am văzut. Fiindcă ele ne obligă să fim mereu mai buni; dacă eşti singură, tot ce poţi face este să râzi de tine; dacă eşti cu alţii, nu numai că vei râde, dar apoi vei trece imediat la acţiune. Grupurile sunt o provocare pentru noi. Ne permit să ne selectăm afinităţile şi produc o energie colectivă, prin care extazul devine mult mai uşor de atins, pentru că este molipsitor.

Evident, grupurile pot să şi distrugă. Dar e un dat al vieţii, suntem oameni şi trăim alături de ceilalţi. Şi dacă cineva nu a reuşit să-şi dezvolte bine instinctul de supravieţuire, atunci înseamnă că n-a înţeles nimic din ce spune Mama.

Ai noroc, fata mea. Un grup ţi-a cerut să-l înveţi ceva – asta te va transforma în maestră.

Heron Ryan, ziarist

Înainte de prima întâlnire cu actorii, Atena a venit la mine. De când publicasem articolul despre Sara, eram convins că îi înţelegeam lumea – ceea ce nu era deloc adevărat. Singurul meu scop era să-i atrag atenţia. Deşi încercasem să accept că putea să existe o realitate invizibilă capabilă să intervină în vieţile noastre, singurul motiv care mă împingea spre ea era o dragoste pe care n-o acceptam, dar care continua să crească subtil şi devastator.

Eram mulţumit de universul meu, nu voiam să mă schimb deloc, deşi eram împins spre asta.

— Mi-e frică, îmi spuse ea cum m-a văzut. Dar trebuie să merg înainte, să fac ce mi se cere. Trebuie să cred.

— Ai o mare experienţă de viaţă. Ai învăţat cu ţiganii, cu dervişii din deşert, cu…

— Nu este chiar aşa. Ce înseamnă să înveţi: să acumulezi experienţă? Sau să-ţi transformi viaţa?

I-am propus să ieşim în seara aceea să cinăm şi să dansăm puţin. Ea a acceptat cina, dar a refuzat dansul.

— Răspunde-mi, a insistat ea, cercetându-mi apartamentul. Să înveţi înseamnă să pui nişte lucruri pe raft sau să te eliberezi de tot ce nu îţi este de folos şi să-ţi urmezi drumul mai puţin împovărat?

Pe rafturi erau cărţi în care investisem bani şi timp, le citisem, le sublimasem. Erau acolo personalitatea mea, educaţia, adevăraţii mei maeştri.

— Câte cărţi ai aici? Peste o mie, probabil. Şi, cu toate astea, cele mai multe nu vor mai fi deschise a doua oară. Păstrezi toate astea fiindcă nu crezi.

— Nu cred?

— Nu crezi şi basta. Cine crede o să citească aşa cum am citit eu despre teatru când Andrea m-a întrebat despre asta. Dar după aceea, trebuie s-o

laşi pe Mamă să-ţi vorbească şi, pe măsură ce vorbeşte, să descoperi. Apoi, pe măsură ce descoperi, reuşeşti să completezi spaţiile albe pe care scriitorii le-au lăsat acolo dinadins, ca să incite imaginaţia cititorului. Şi după ce completezi spaţiile astea, să începi să crezi în ceea ce poţi tu să faci. Câtor oameni nu le-ar plăcea să citească toate cărţile astea pe care le ai aici, dar nu au bani să le cumpere? În loc de asta, tu păstrezi totul aici, ca să-ţi impresionezi prietenii care vin să te viziteze. Sau pentru că nu crezi că ai învăţat destule din ele, şi vei avea nevoie cândva să le consulţi din nou.

Mi s-a părut că este prea dură cu mine, dar asta mă intriga.

— Crezi că n-am nevoie de biblioteca asta?

— Cred că ai nevoie să citeşti, dar n-ai nevoie să păstrezi toate astea. Ţi-aş cere prea mult dacă am ieşi acum şi, înainte de a intra în restaurant, le-am împărţi oamenilor care ne ies în cale?

— N-ar încăpea în maşină.

— Închiriem un camion.

— Atunci n-am mai ajunge la restaurant ca să luăm cina. În plus, ai venit aici pentru că eşti confuză, nu ca să-mi spui ce să fac cu cărţile mele. Fără ele, m-aş simţi gol.

— Ignorant, vrei să spui.

— Incult, dacă e să căutăm cuvântul exact.

— Atunci cultura ta nu e în suflet, ci pe rafturile din casă.

Gata, era de-ajuns. Am pus mâna pe telefon, am rezervat o masă, am anunţat că vom ajunge în cincisprezece minute. Atena încerca să fugă de motivul care o adusese acolo – profunda ei nesiguranţă o făcuse să iasă la atac în loc să privească în sine. Avea nevoie de un bărbat lângă ea şi – cine ştie? – poate că mă cerceta ca să vadă până unde putea merge, folosind acele artificii feminine, ca să descopere dacă eu eram gata să fac orice pentru ea.

În prezenţa ei, existenţa mea părea să aibă o justificare. Oare asta voia să audă? Bine, o să i-o spun la masă. Puteam să fac aproape orice, chiar să o părăsesc pe femeia cu care eram, dar nu aveam de gând să-mi arunc toate cărţile.

Am reluat chestiunea cu grupul de teatru când eram în taxi, deşi eu eram pregătit să-i vorbesc despre lucruri pe care în mod normal le ţineam sub tăcere – să vorbesc despre dragoste, o temă mai grea pentru mine decât Marx, Jung, Partidul Laburist din Anglia sau problemele cotidiene din redacţiile ziarelor.

— Nu trebuie să te îngrijorezi, i-am spus, simţind nevoia să o iau de mână. Totul o să fie bine. Vorbeşte despre caligrafie. Vorbeşte despre dans. Vorbeşte despre lucruri pe care le ştii.

— Dacă fac asta, n-o să descopăr niciodată ce nu ştiu. Când o să fiu acolo, va trebui să-mi las mintea liniştită pentru ca inima să înceapă să vorbească. Dar e prima oară când fac asta, şi mi-e frică.

— Vrei să vin cu tine?

A acceptat imediat. La restaurant, am cerut mai întâi vin. Eu am băut pentru că trebuia să-mi fac curaj ca să spun ce simţeam, deşi pare absurd să iubeşti o persoană pe care nu o prea cunoşti. Ea, fiindcă îi era frică să spună ce nu ştia.

La al doilea pahar, mi-am dat seama că era foarte stresată. Am vrut să o iau de mână, dar ea şi-a retras-o delicat.

— Nu pot să simt frica.

— Ba sigur că poţi, Atena. Eu am simţit-o de multe ori. Iar atunci când mi se întâmplă, merg înainte şi îmi înfrunt teama.

Mi-am dat seama că şi nervii mei erau întinşi la maximum. Am umplut din nou paharele – chelnerul venea mereu să ne întrebe dacă ne-am hotărât, iar eu îi tot spuneam că o să alegem mai târziu.

Vorbeam cu însufleţire despre orice-mi trecea prin cap, Atena asculta politicos dar parcă era departe, într-o lume întunecată, plină de fantasme.

La un moment dat, a povestit iar despre femeia din Scoţia şi ce spusese ea. Am întrebat dacă avea sens să-i înveţi pe alţii lucruri pe care nu le ştii.

— Te-a învăţat vreodată cineva să iubeşti? a venit răspunsul ei.

Oare îmi citea gândurile?

— Şi totuşi, ca orice om, eşti în stare de acest lucru. Cum ai învăţat? N-ai învăţat: ai crezut. Crede şi atunci vei iubi.

— Atena…

Am şovăit, dar am reuşit să termin fraza, deşi intenţionam să spun cu totul altceva.

— …poate că ar trebui să comandăm de mâncare.

Mi-am dat seama că nu eram încă pregătit să vorbesc despre lucruri care-mi tulburau lumea. Am chemat băiatul, i-am cerut să aducă aperitive, multe aperitive, felul principal, desertul şi încă o sticlă de vin. Cu cât dura mai mult, cu atât mai bine.

— Te porţi ciudat. Oare din pricina spuselor mele despre cărţi? Fă ce vrei, n-am venit aici să-ţi schimb lumea. Nu trebuia să mă amestec.

Eu mă gândisem la treaba asta cu „schimbarea lumii" chiar cu câteva clipe înainte.

— Atena, întotdeauna îmi vorbeşti despre… dar ca să-ţi spun drept, trebuie să discutăm despre ceva ce s-a întâmplat în barul acela din Sibiu, cu muzică ţigănească…

— În restaurant?

— Da, în restaurant. Am vorbit azi despre cărţi – lucruri care se acumulează şi ocupă spaţiu. Poate că ai dreptate. Vreau să-ţi spun ceva încă de când te-am văzut dansând atunci, la Sibiu. Este ceva ce îmi apasă sufletul din ce în ce mai mult.

— Nu ştiu despre ce vorbeşti.

— Ba sigur că ştii. Vorbesc despre o iubire pe care am descoperit-o acum şi pe care fac tot ce-mi stă în putinţă s-o distrug înainte de a apuca să se arate. Aş vrea s-o primeşti; este puţinul pe care-l am din mine însumi, dar nu-mi aparţine. Acest

puţin nu este exclusiv al tău, mai există cineva în viaţa mea, însă aş fi foarte fericit dacă l-ai accepta aşa cum este. Un poet arab din ţara ta, Khalil Gibran, spune: *E bine să dai când cineva cere, dar e mult mai bine să poţi oferi tot aceluia care n-a cerut nimic.* Dacă nu spun acum tot ce simt în noaptea asta, voi fi un martor la tot ce se întâmplă – dar aş înceta să fiu omul care le trăieşte pe toate.

Am tras adânc aer în piept: vinul mă ajutase să mă eliberez.

Ea a băut paharul până la fund, eu am făcut la fel. Chelnerul a adus mâncarea, prezentând politicos meniul, arătând ce ingrediente folosiseră şi cum le preparaseră. Noi ne priveam fix în ochi – Andrea mi-a povestit că Atena procedase aşa atunci când se întâlniseră prima oară, şi era convinsă că ăsta era un mod de a-şi intimida interlocutorul.

Tăcerea era terifiantă. Îmi închipuiam că avea să se ridice de la masă, pomenind despre faimosul şi invizibilul ei iubit de la Scotland Yard sau spunând că era foarte măgulită, dar era ocupată cu pregătirea cursurilor de a doua zi.

— *Dar există vreun lucru care se poate păstra? Tot ce avem va fi dăruit într-o bună zi. Copacii oferă pentru a continua să trăiască, fiindcă a păstra înseamnă a pieri.*

Vocea ei, acum joasă şi cam şovăitoare din cauza vinului, reuşise să aducă tăcere în jurul nostru.

— *Dar meritul cel mai mare nu e al celui care dăruieşte, ci al celui care primeşte fără a se simţi dator. Omul dă puţin atunci când nu are decât bunuri materiale; dar oferă mult atunci când se dăruieşte pe sine.*

Era foarte serioasă. Părea că stau de vorbă cu sfinxul.

— E din acelaşi poet pe care l-ai citat – am învăţat la şcoală, dar acum nu am nevoie de cartea unde stau scrise toate astea; i-am păstrat cuvintele în inimă.

A mai băut puţin. Am făcut şi eu acelaşi gest. Nu puteam acum s-o întreb dacă acceptase sau nu; dar mă simţeam mai uşor.

— Poate că ai dreptate; o să-mi donez cărţile unei biblioteci publice şi o să le păstrez numai pe cele pe care le voi reciti cu siguranţă.

— Despre asta vrei să vorbim acum?

— Nu. Nu ştiu cum să continui conversaţia.

— Atunci hai să mâncăm şi să savurăm mâncarea. Ţi se pare o idee bună?

Nu, nu mi se părea o idee bună; altceva voiam să aud. Dar îmi era frică să întreb, aşa că am continuat să bat câmpii vorbind cu înflăcărare despre biblioteci, cărţi, poeţi, cuprins de păreri de rău că cerusem atâtea feluri – eu eram acela care acum voia să fugă, pentru că nu mai ştiam cum să mă port la întâlnirea aceea.

La sfârşit, ea m-a făcut să-i promit că voi merge la teatru ca să asist la primul ei curs, şi acest lucru a fost pentru mine un semn bun. Avea nevoie de mine, acceptase ceea ce eu în mod inconştient visam să-i ofer încă de când o văzusem dansând într-un restaurant din Transilvania, vis pe care numai în noaptea aceea l-am înţeles.

Sau în care am crezut, cum ar fi spus Atena.

Andrea McCain, actriţă

Sigur că mă simt vinovată. Dacă nu eram eu, Atena n-ar fi ajuns la teatru în dimineaţa aceea, n-ar fi strâns tot grupul, n-ar fi cerut să ne aşezăm toţi pe jos pe scenă şi să începem o relaxare completă, care includea respiraţia şi observarea conştientă a fiecărei părţi a corpului nostru.

— Acum relaxăm coapsele…

Toţi ne supuneam, ca şi cum ne-am fi aflat în faţa unei zeiţe, în faţa cuiva care ştia mai multe decât noi toţi la un loc, deşi făcuserăm deja tipul ăsta de exerciţiu de sute de ori. Toţi eram curioşi să vedem ce va urma după „acum relaxăm faţa, respirăm adânc”.

Oare chiar credea că ne învăţa ceva nou? Noi aşteptam o conferinţă, un discurs! Trebuie să mă controlez, să ne întoarcem în trecut; ne-am relaxat şi a venit liniştea aceea care ne-a zăpăcit de tot. Vorbind apoi cu câţiva dintre colegii mei, mi-am dat seama că toţi am avut impresia că exerciţiul se terminase; era momentul să ne aşezăm normal, să privim în jur, dar nimeni n-a făcut aşa ceva. Am rămas stând pe jos, într-un fel de meditaţie forţată, timp de cincisprezece minute interminabile.

Deodată, vocea ei se făcu auzită.

— Aţi avut timp să vă îndoiţi de mine. Câte unul, pe ici, pe colo, şi-a arătat nerăbdarea. Dar acum eu vă voi cere un singur lucru: cât număr până la trei, ridicaţi-vă şi fiţi deosebiţi. Nu spun să fiţi altcineva, un animal, o casă. Evitaţi să faceţi ce aţi învăţat la cursurile de dramaturgie – nu vă cer să fiţi actori şi să vă demonstraţi calităţile. Vă cer să nu mai fiţi fiinţe omeneşti şi să vă transformaţi în ceva ce nu cunoaşteţi.

Stăteam toţi cu ochii închişi, pe jos, fără a putea vedea cum reacţionau cei din jur. Atena se juca exact cu această incertitudine.

— Voi spune câteva cuvinte pe care le veţi asocia cu imagini la comanda mea. Ţineţi minte că sunteţi intoxicaţi de prejudecăţi, şi dacă eu voi spune „destin” poate că o să vă imaginaţi vieţile voastre în viitor. Dacă voi spune „roşu”, o să-mi faceţi cine ştie ce interpretare psihanalitică. Nu vreau asta. Vreau să fiţi diferiţi, aşa cum v-am spus.

Nici măcar nu reuşea să explice prea bine ce dorea. Cum nimeni n-a protestat, am fost sigură că încercam să fim bine-crescuţi, dar după ce se va fi terminat aşa-zisa „conferinţă”, niciodată n-o vor mai invita pe Atena. Ba o să-mi spună şi ce naivă am fost că m-am dus s-o caut.

— Iată primul cuvânt: sacru.

Ca să nu mor de plictiseală, m-am hotărât să iau parte la joc: m-am gândit la mama, la iubitul meu, la viitorii mei copii, la o carieră strălucită.

— Faceţi un gest care să însemne „sacru”.

Mi-am încrucişat braţele peste piept, ca şi cum aş fi îmbrăţişat toate acele fiinţe iubite. Am aflat după aceea că majoritatea şi-au desfăcut braţele în formă de cruce, iar o fată şi-a depărtat picioarele, ca şi cum ar fi făcut dragoste.

— Acum relaxaţi-vă din nou. Uitaţi totul şi staţi cu ochii închişi. Nu vreau să critic nimic, dar din gesturi am văzut că daţi o formă pentru ceea ce consideraţi că e sacru. Eu nu vreau aşa ceva – vă cer ca, la următorul cuvânt, să nu mai încercaţi să-l definiţi după cum se manifestă el în lumea asta. Deschideţi-vă canalele, lăsaţi ca intoxicarea cu realitate să iasă din voi. Fiţi abstracţi – aşa veţi pătrunde în lumea spre care vă conduc.

Ultima frază a sunat atât de autoritar, încât am simţit că se schimbă energia acelui loc. Acum vocea ştia spre ce loc să ne conducă. O maestră, nu o savantă.

— Pământ, spuse ea.

Dintr-odată am înţeles despre ce vorbea. Nu mai era imaginaţia mea aceea care conta, ci trupul meu în contact cu solul. Eu eram Pământul.

— Faceţi un gest care să reprezinte Pământul. Nu m-am mişcat: eu eram solul acelei scene.

— Perfect, spuse ea. Nimeni nu s-a mişcat. Toţi, pentru prima oară, aţi făcut experienţa aceluiaşi sentiment; în loc să descrieţi ceva, v-aţi transformat în idee.

Iar a căzut într-o muţenie care cred că a durat vreo cinci minute interminabile. Tăcerea ne făcea să ne simţim pierduţi, incapabili să înţelegem dacă ea nu ştia cum să mai continue sau nu cunoştea ritmul nostru intens de muncă.

— Voi spune al treilea cuvânt.

Făcu o pauză.

— Centru.

Eu am simţit – a fost un impuls inconştient – că toată energia vitală mi se scurgea spre ombilic şi acolo strălucea cu o lumină galbenă. Lucrul acesta m-a speriat: dacă cineva o atingea, puteam să mor.

— Gest pentru „centru”!

Fraza a picat ca o comandă. Imediat mi-am dus mâinile la burtă, ca să mă protejez.

— Perfect, spuse Atena. Puteţi să vă aşezaţi comod.

Am deschis ochii şi am văzut luminile scenei deasupra, depărtate. Mi-am frecat ochii, m-am ridicat de jos şi am văzut că toţi colegii mei erau surprinşi.

— Asta a fost o conferinţă? întrebă regizorul.

— Puteţi să-i spuneţi şi conferinţă.

— Mulţumesc că aţi venit. Acum, dacă ne daţi voie, trebuie să începem repetiţiile pentru piesa următoare.

— Dar n-am terminat încă.

— O lăsăm pe altă dată.

Toţi păreau surprinşi la reacţia regizorului. După îndoiala de la început, cred că ne plăcea – era ceva diferit, nu trebuia să reprezentăm lucruri sau persoane, nici să închipuim imagini cum ar fi mere sau lumânări. Nici să ne aşezăm în cerc ţinându-ne de mâini şi să ne prefacem că practicăm un ritual

sacru. Era pur şi simplu ceva absurd şi voiam să aflăm unde puteam ajunge.

Atena, fără să arate nici cea mai mică emoţie, se aplecă să-şi ia geanta. În clipa aceea am auzit o voce de la balcon:

— Ce minune!

Heron venise cu ea. Iar regizorului îi era frică de el, fiindcă îi cunoştea pe criticii de teatru de la ziar şi avea relaţii excelente în mass-media.

— Aţi încetat să mai fiţi oameni, aţi devenit idei! Ce păcat că sunteţi ocupaţi, dar nu-i nimic, Atena, vom găsi alt grup cu care voi putea vedea cum se termină conferinţa ta. Am eu relaţiile mele.

Simţeam încă în mine lumina care-mi străbătuse trupul, concentrându-mi-se în ombilic. Cine era femeia aceea? Oare colegii mei simţiseră acelaşi lucru?

— O clipă, spuse regizorul, privind spre chipurile surprinse ale tuturor celor ce se aflau acolo. Poate că e mai bine să amânăm repetiţiile de azi şi…

— Nu trebuie. Pentru că oricum, eu trebuie să mă întorc la ziar acum, ca să scriu despre femeia aceasta. Faceţi totul, ca de obicei: eu tocmai am descoperit un subiect excelent.

Dacă Atena era sau nu pierdută în mijlocul discuţiei celor doi bărbaţi, n-a lăsat să se vadă nimic. A coborât de pe scenă şi s-a dus spre Heron, plecând amândoi. Noi ne-am întors spre regizor, întrebându-l de ce reacţionase aşa.

— Cu tot respectul pentru Andrea, eu cred că discuţia aceea de la restaurant, despre sex, a fost mult mai interesantă decât prostiile astea. Aţi văzut ce pauze lungi făcea? Habar n-avea cum să continue!

— Dar eu am simţit ceva straniu, spuse unul dintre actorii mai bătrâni. În clipa când a spus „centru”, parcă întreaga mea forţă vitală mi s-a concentrat în buric. N-am mai simţit aşa ceva în viaţa mea.

— Eşti… sigur? întrebă o actriţă care se pare că simţise acelaşi lucru.

— Femeia asta pare o vrăjitoare, zise regizorul, întrerupându-ne discuţia. Hai, la treabă.

Am început cu aranjamentele, încălzirea, meditaţia – totul ca la carte. Pe urmă câteva improvizaţii şi apoi am trecut la lectura noului text. Încet-încet, prezenţa Atenei părea că se dizolvă, totul redevenea ceea ce fusese – o piesă de teatru, un ritual creat de greci acum mii de ani, în care ne prefăceam că suntem alţi oameni, diferiţi.

Dar nu era decât o reprezentaţie. Atena era diferită, iar eu eram gata să o revăd, mai ales după ce regizorul spusese lucrurile acelea despre ea.

Heron Ryan, ziarist

Fără să-mi dau seama, urmasem aceiaşi paşi pe care ea îi sugerase actorilor, mă supusesem tuturor ordinelor ei – cu singura diferenţă că eu stătusem cu ochii deschişi ca să văd ce se întâmpla pe scenă. Când a spus „gest pentru centru”, eu am dus mâna la ombilic şi, spre uimirea mea, am văzut că toţi, inclusiv regizorul, făcuseră acelaşi lucru. Ce era asta?

În după-amiaza aceea trebuia să scriu un articol teribil de plictisitor despre vizita unui şef de stat în Anglia. Între două telefoane, ca să mă distrez, mi-am întrebat colegii din redacţie ce gest ar fi făcut dacă le ceream să desemneze „centru”. Cea mai mare parte a început să facă glume, făcând aluzie la partidele politice. Unul a arătat spre centrul planetei. Altul a dus mâna la inimă. Nimeni, dar absolut nimeni nu considera ombilicul drept centru pentru vreun lucru.

În sfârşit, una dintre persoanele cu care am discutat în seara aceea mi-a explicat ceva interesant. Când am ajuns acasă, Andrea deja făcuse o baie, pusese masa şi mă aştepta cu cina. A deschis o sticlă de vin foarte scumpă, a umplut două pahare şi mi-a întins unul.

— Şi cum a fost cina de ieri seară?

Cât timp poţi trăi în minciună? Nu voiam s-o pierd pe femeia care-mi stătea înainte, cu ea împărţisem momentele dificile, îmi era mereu alături când nu mă simţeam în stare să mai aflu sensul vieţii mele. O iubeam, dar în lumea nebună în care mă cufundam fără să-mi dau seama, inima mea începuse să fie distantă, încercând să se adapteze la o situaţie pe care poate că o cunoştea, dar n-o putea accepta: să fie destul de mare pentru două persoane.

Şi fiindcă niciodată n-aş risca să las certitudinea pentru îndoială, am încercat să nu acord o prea

mare importanţă cinei cu Atena. Cu atât mai mult cu cât nu se întâmplase absolut nimic, în afara schimbului de versuri scrise de un poet care suferise mult din dragoste.

— Atena e o persoană foarte complicată.

Andrea râse.

— Tocmai de asta trebuie să fie extrem de interesantă pentru bărbaţi; vă trezeşte instinctul de conservare pe care-l aveţi, dar pe care îl folosiţi din ce în ce mai puţin.

Mai bine să schimb vorba. Am fost totdeauna sigur că femeile au capacitatea supranaturală de a afla ce se petrece în sufletul unui bărbat. Toate sunt vrăjitoare.

— M-am apucat să fac unele cercetări despre ce s-a petrecut azi la teatru. N-ai de unde să ştii, dar eu am ţinut ochii deschişi în timpul exerciţiilor.

— Tu mereu stai cu ochii deschişi; cred că e deformaţie profesională. Şi o să-mi spui acum de momentele în care toţi s-au purtat la fel. Am vorbit mult despre asta la bar, după ce am ieşit de la repetiţii.

— Un istoric mi-a spus că într-unul din templele Greciei unde se făceau profeţii despre viitor *(n. a.: Delphi, dedicat lui Apolo)* exista o piatră de marmură, denumită „omphalos". Relatări din acea epocă susţin că acolo se afla centrul planetei. M-am dus la arhiva ziarului ca să cercetez: la Petra, în Iordania, există un „ombilic conic", simbolizând nu numai centrul planetei, ci şi al întregului univers. Atât cel din Delphi cât şi cel de la Petra încearcă să marcheze axul prin care circulă energia lumii, marcând vizibil ceva ce se manifestă, să zicem în plan „invizibil". Şi Ierusalimul este numit buricul lumii, ca şi o insulă din Pacific, i-am uitat numele – pentru că niciodată n-am asociat un lucru cu celălalt.

— Dansul!

— Ce zici?

— Nimic.

— Ştiu ce vrei să zici: dansurile orientale, cele mai vechi care se cunosc, în care totul se învârteşte în jurul ombilicului. Am vrut să evit chestia asta, pentru că ţi-am povestit că în Transilvania am văzut-o pe Atena dansând. Era îmbrăcată, deşi…

— …deşi mişcarea începea din buric, şi numai după aceea se răspândea prin tot corpul.

Avea dreptate.

Mai bine schimb iar subiectul, vorbim despre teatru, despre chestiile plicticoase de la ziar, mai bem puţin şi ajungem în pat, facem dragoste, în timp ce afară începe să plouă. Mi-am dat seama că, în clipa orgasmului, trupul Andreei se răsucea în jurul ombilicului – văzusem asta de sute de ori, dar abia atunci mi-am dat seama.

Antoine Locadour, istoric

Heron m-a sunat de multe ori în Franţa, cerându-mi să-i obţin nişte materiale până la sfârşitul săptămânii, insistând asupra poveştii aceleia cu ombilicul – care mie mi se părea lucrul cel mai neinteresant şi mai puţin romantic din lume. Dar, mă rog, englezii nu au obiceiul să vadă lucrurile aşa cum le văd francezii; aşa că, în loc să stau să-l întreb, am încercat să cercetez ca să văd ce spunea ştiinţa despre acest subiect.

Imediat mi-am dat seama că nu erau suficiente cunoştinţele istorice – puteam localiza un monument aici, un dolmen acolo, dar era curios că toate culturile antice păreau să concorde asupra temei şi să utilizeze aceleaşi cuvinte pentru a desemna locurile considerate sfinte. Nu dădusem niciodată atenţie acestui lucru, şi chestiunea mi se părea interesantă. Când am văzut cât de multe coincidenţe erau, mi-am îndreptat căutările spre ceva complementar: comportamentul omului şi credinţele sale.

Prima explicaţie, cea mai logică, a fost repede dată deoparte: prin cordonul ombilical suntem alimentaţi, el este centrul vieţii. Un psiholog mi-a spus după aceea că teoria asta nu avea niciun sens: ideea centrală a omului este „să taie" cordonul, şi din clipa aceea creierul sau inima devin simboluri principale.

Când ne interesează o chestiune, totul în jurul nostru pare să facă trimitere la ea (misticii numesc asta „semne", celţii „coincidenţe", iar psihologii „focalizare", dar eu trebuie acum să găsesc cum definesc istoricii tema respectivă). Într-o seară, fiica mea, adolescentă, a venit acasă cu un *piercing* în buric.

— De ce ai făcut asta?

— Aşa am avut eu chef.

Explicaţie absolut naturală şi adevărată, chiar şi pentru un istoric care caută motivaţii pentru absolut tot. Când am intrat în camera ei, am văzut un poster cu cântăreaţa ei favorită: burta dezgolită, iar ombilicul – chiar şi în fotografia aceea de pe perete – părea centrul lumii.

L-am sunat pe Heron şi l-am întrebat de ce era aşa de interesat. Mi-a povestit, pentru prima oară, ce s-a întâmplat la teatru, cum reacţionaseră toţi cei prezenţi în mod spontan, dar surprinzător, la o comandă. Imposibil să mai smulg ceva informaţii de la fiică-mea, aşa că m-am hotărât să consult specialişti.

Niciunul n-a dat prea multă atenţie chestiunii, în afară de Francois Shepka, psiholog indian *(n. a.: nume şi naţionalitate schimbate la dorinţa expresă a savantului)* care începuse să revoluţioneze terapiile folosite în zilele noastre: după el, ideea aceasta de a te întoarce în copilărie ca să rezolvi traume nu-l condusese pe om nicăieri – multe probleme care fuseseră depăşite în viaţă se întorceau, iar adulţii reîncepeau să-şi învinovăţească părinţii de eşecuri şi înfrângeri. Shepka se afla în plin război cu cercurile psihanalitice franceze, aşa că o discuţie despre teme absurde – cum era ombilicul – a părut să-l relaxeze.

L-a entuziasmat tema, dar n-a abordat-o imediat. Mi-a spus că, pentru unul dintre cei mai respectaţi psihanalişti din istorie, elveţianul Cari Gustav Jung, noi toţi bem din acelaşi izvor. Se numeşte „sufletul lumii”; de aceea, deşi încercăm să fim indivizi independenţi, o parte din memoria noastră este comună. Toţi căutăm idealul frumuseţii, al dansului, al divinităţii, al muzicii.

Iar societatea se însărcinează să definească modul în care aceste idealuri se vor manifesta în plan real. Aşa de pildă, în ziua de azi, idealul de frumuseţe înseamnă să fii slabă, pe când acum câteva mii de ani imaginile zeiţelor le arătau ca

fiind grase. Acelaşi lucru se petrece cu fericirea: există o serie de reguli pe care, dacă nu le urmezi, conştientul tău nu va accepta ideea că e fericit.

Jung obişnuia să clasifice progresul individual în patru etape: prima era Persona – masca cea de toate zilele, forma sub care ne prefacem că suntem. Credem că lumea depinde de noi, că suntem cei mai buni părinţi şi copiii noştri nu ne înţeleg, că şefii sunt nedrepţi, că visul omului este să nu muncească niciodată şi să-şi petreacă toată viaţa călătorind. Mulţi îşi dau seama că ceva e în neregulă cu povestea asta: dar cum nu vor să schimbe nimic, ajung să îndepărteze repede îndoiala din minte. Foarte puţini încearcă să înţeleagă ce e greşit, şi atunci întâlnesc Umbra.

Umbra este partea noastră întunecată, care dictează cum să acţionăm şi cum să ne purtăm. Când încercăm să ne eliberăm de Persona, aprindem o lumină în străfundul nostru şi vedem pânzele de păianjen, laşitatea, meschinăria. Umbra se află aici pentru a ne împiedica să evoluăm – şi în general reuşeşte, ne întoarcem fugind ca să fim iar ce eram înainte de a ne îndoi. Dar unii supravieţuiesc acestei lovituri, cu pânze de păianjen cu tot, şi îşi spun: „Da, am o serie de defecte, dar sunt demn şi vreau să merg mai departe”.

În clipa aceea Umbra dispare, iar noi intrăm în contact cu Sufletul.

Prin Suflet, Jung are în vedere definiţia religioasă a sufletului; vorbeşte despre o întoarcere la aşa-numitul Suflet al Lumii, izvor al cunoaşterii. Instinctele încep să fie mai ascuţite, emoţiile mai radicale, semnele de viaţă devin mai importante decât logica, percepţia realităţii nu mai este atât de rigidă. Începem să luptăm cu lucruri cu care nu suntem obişnuiţi, reacţionăm neaşteptat chiar şi pentru noi înşine.

Şi descoperim că, atunci când reuşim să canalizăm tot acest şuvoi de energie continuă, îl vom organiza într-un centru foarte solid pe care

Jung îl numeşte Bătrânul Înţelept pentru bărbaţi şi Marea Mamă pentru femei.

Este periculos să dai frâu liber acestei manifestări. În general, cine ajunge până aici are tendinţa să se considere sfânt, îmblânzitor de spirite, profet. Este nevoie de multă maturitate ca să intri în contact cu energia Bătrânului Înţelept sau a Marii Mame.

— Jung a înnebunit, îmi spuse prietenul meu, după ce mi-a explicat cele patru etape descrise de psihanalistul elveţian. Când a intrat în contact cu Bătrânul lui Înţelept, a început să spună că era călăuzit de un spirit, numit Philemon.

— Şi, în sfârşit…

— Ajungem la simbolul ombilicului. Nu numai oamenii, dar şi societăţile sunt constituite din aceşti patru paşi. Civilizaţia occidentală are o Persona – ideile care ne călăuzesc. În încercarea de a se adapta la schimbări, intră în contact cu Umbra – vedem marile manifestaţii ale maselor, unde energia colectivă poate fi manipulată atât spre bine, cât şi spre rău. Deodată, din cine ştie ce motiv, Persona sau Umbra nu-i mai satisface pe oameni – şi acum apare momentul saltului, când există o conexiune inconştientă cu Sufletul. Noi valori încep să apară.

— Am observat asta. Am identificat reapariţia cultului pentru figura feminină a lui Dumnezeu.

— Excelent exemplu. Şi, la sfârşitul acestui proces, pentru ca noile valori să se instaleze, rasa întreagă intră în contact cu simbolurile – limbajul cifrat prin care generaţiile actuale comunică cu cunoaşterea ancestrală. Unul dintre aceste simboluri ale renaşterii este ombilicul. În ombilicul lui Vishnu, divinitate indiană responsabilă cu creaţia, dar şi cu distrugerea, se aşază zeul care va guverna fiecare ciclu. Yoghinii îl consideră ca fiind unul dintre „chakra”, punct sacru din corpul omenesc. Triburile cele mai primitive obişnuiau să ridice monumente în locurile unde credeau că se

găseşte ombilicul planetei. În America de Sud, persoane care intră în transă susţin că adevărata formă a fiinţei omeneşti este un ou luminos care păstrează legătura cu ceilalţi prin nişte filamente care ies din ombilicul lui. „Mandala", o reprezentare care stimulează meditaţia, este înfăţişarea simbolică a acestui concept.

Am trimis toate informaţiile în Anglia înainte chiar de termenul stabilit. I-am spus că o femeie care reuşeşte să trezească într-un grup aceeaşi reacţie inexplicabilă trebuie să aibă o putere enormă, şi nu m-ar surprinde dacă aş afla că este ceva paranormal în asta. I-am sugerat să o studieze îndeaproape.

Nu m-a preocupat niciodată acest subiect, aşa că am încercat să-l uit imediat; fiică-mea zicea că mă purtam ciudat, nu mă gândeam decât la mine şi priveam mereu spre ombilicul meu!

Deidre O'Neill, cunoscută ca Edda

— Totul a ieşit pe dos: cum ai reuşit să-mi bagi în cap că eu aş şti să-i învăţ pe alţii? De ce să mă umilesc în faţa celorlalţi? Trebuia să uit că exişti. Când am fost învăţată să dansez, am dansat. Când am fost învăţată să scriu frumos, am scris. Dumneata însă ai fost pur şi simplu rea: mi-ai cerut să fac ceva ce se află dincolo de limitele mele. De asta m-am suit în primul tren şi am venit până aici – ca să-ţi arăt ura mea!

Nu se mai oprea din plâns. Bine că-şi lăsase copilul cu părinţii, pentru că vorbea cam tare şi mirosea… a vin. I-am cerut să intre, dacă făcea tot tărăboiul ăla la uşa casei mele îmi distrugea reputaţia, şi aşa destul de compromisă, pentru că se vorbea că primesc bărbaţi, femei şi că organizez orgii sexuale în numele Satanei.

Dar ea se oprise acolo şi striga:

— E vina dumitale! M-ai umilit!

S-a deschis o fereastră, apoi alta. În fine, cine vrea să îndrepte axa lumii trebuie să fie dispus să accepte că nu totdeauna vecinii vor fi mulţumiţi. M-am apropiat de Atena şi am făcut exact ce dorea ea să fac: am îmbrăţişat-o.

Ea continuă să plângă pe umărul meu. Cu mare grijă, am ajutat-o să suie cele câteva trepte şi am intrat în casă. Am preparat un ceai a cărui formulă n-o spun nimănui, pentru că am învăţat-o de la protectorul meu; l-am aşezat în faţa ei, iar ea l-a dat peste cap dintr-o înghiţitură. Prin asta a arătat că încrederea ei în mine era încă intactă.

— De ce sunt aşa? continuă ea.

Efectul alcoolului fusese anihilat.

— Bărbaţii mă iubesc. Am un copil care mă adoră şi mă vede ca pe un model. Am părinţi adoptivi pe care-i consider adevărata mea familie şi care ar fi în stare să-şi dea viaţa pentru mine. Am umplut spaţiile albe din trecutul meu, când m-am

dus să-mi caut mama. Am destui bani ca să trăiesc trei ani fără să mişc un deget, doar să mă bucur de viaţă – şi nu sunt mulţumită! Sunt nefericită, mă simt vinovată, fiindcă Dumnezeu m-a binecuvântat cu tragedii pe care am reuşit să le depăşesc şi cu miracole pe care le-am cinstit, dar tot nu sunt mulţumită! Vreau mereu mai mult. Nu aveam nevoie să mă duc la teatrul ăla şi să adaug o frustrare la lista mea de victorii!

— Crezi că ai procedat greşit?

Ea se opri şi mă privi speriată.

— De ce mă întrebi aşa ceva?

I-am aşteptat răspunsul.

— Am procedat bine. Eram cu un ziarist când am intrat acolo, fără să am nici cea mai vagă idee despre ce aveam să fac, şi deodată lucrurile au început să se ivească parcă din neant. Simţeam prezenţa Marii Mame lângă mine, călăuzindu-mă, instruindu-mă, făcând ca în vocea mea să răsune o siguranţă pe care în străfundul meu n-o aveam.

— Şi atunci de ce te plângi?

— Pentru că nimeni nu a înţeles!

— Şi are vreo importanţă? Are o asemenea importanţă încât să te facă să vii tocmai până în Scoţia ca să mă insulţi de faţă cu toată lumea?

— Dar sigur că e important! Dacă dumneata eşti în stare de orice, dacă ştii că eşti pe drumul cel bun, cum se face că nu reuşeşti nici măcar să fii iubită şi admirată pentru asta?

Asta era buba. Am luat-o de mână şi am condus-o în aceeaşi încăpere unde, cu câteva săptămâni în urmă, contemplase lumânarea. I-am cerut să se aşeze şi să se liniştească puţin – deşi eram sigură că ceaiul îşi făcuse deja efectul. M-am dus la mine în odaie, am luat o oglindă rotundă şi am aşezat-o în faţa chipului ei.

— Tu ai totul şi ai luptat pentru fiecare fărâmă din teritoriul tău. Acum, uită-te aici, la lacrimile tale. Uită-te la tine şi la amărăciunea care ţi se citeşte pe chip. Încearcă s-o priveşti pe femeia din

oglindă; de data asta să nu râzi, încearcă s-o înţelegi.

I-am lăsat timp suficient ca să-mi urmeze instrucţiunile. Când am văzut că intra în transa pe care i-o indusesem, am continuat:

— Care este secretul vieţii? Să-l numim „graţie" sau „binecuvântare". Toţi încearcă să fie mulţumiţi cu ce au. Mai puţin eu. Mai puţin tu. Mai puţin câţiva alţii care din nefericire vor trebui, împreună cu noi, să facă nişte mici sacrificii, în numele a ceva superior. Imaginaţia noastră depăşeşte lumea care ne înconjoară, noi mergem dincolo de limitele noastre. În vechime, asta se numea „vrăjitorie" – bine că acum s-au schimbat lucrurile, că altfel am fi fost deja pe rug. Când nu le-au mai ars pe femei, ştiinţa a găsit altă explicaţie, numită de obicei „isterie feminină"; deşi nu mai provoacă moartea prin ardere, ajunge să ne creeze multe probleme, mai ales la muncă. Dar nu-ţi face griji, în curând o vor numi „înţelepciune". Stai cu privirea fixată în oglindă: pe cine vezi?

— O femeie.

— Ce mai este în afară de femeie?

Ea a şovăit puţin. Eu am insistat şi, până la urmă, mi-a răspuns:

— Altă femeie. Mai adevărată, mai inteligentă decât mine. Parcă ar fi un suflet care nu-mi aparţine, dar care face parte din mine.

— Aşa e. Acum îţi voi cere să te gândeşti la unul dintre simbolurile cele mai importante ale alchimiei: un şarpe încolăcit care îşi devorează propria coadă. Ai reuşit să ţi-l imaginezi?

Ea făcu un semn afirmativ din cap.

— Aşa e viaţa oamenilor ca noi. Se distrug şi se refac tot timpul. Ai trecut de la abandon la regăsire, de la divorţ la o nouă iubire, de la filiala băncii, în deşert. Un singur lucru rămâne intact: fiul tău. El este firul călăuzitor – să respecţi acest lucru.

A început iar să plângă. Dar erau altfel de lacrimi.

— Ai venit până aici pentru că ai zărit în foc chipul unei femei. Acel chip este acelaşi care se află acum în oglindă, încearcă să-l onorezi. Nu te lăsa doborâtă de ce gândesc ceilalţi, fiindcă peste ani sau decenii sau secole această gândire va fi modificată. Trăieşte acum ceea ce oamenii vor trăi doar în viitor. Ce vrei? Nu poţi să vrei să fii fericită, pentru că asta e uşor şi plictisitor. N-o să vrei doar să iubeşti, fiindcă asta este imposibil. Ce vrei? Vrei să găseşti o justificare vieţii tale – trăieşte-o atunci cât mai intens posibil. Lucrul acesta este o capcană şi un extaz, în acelaşi timp. Încearcă să fii atentă la pericol şi trăieşte bucuria, aventura de a fi Femeia care se află dincolo de imaginea reflectată în oglindă.

I s-au închis ochii, dar eu ştiam că vorbele mele îi pătrunseseră în suflet şi vor rămâne acolo.

— Dacă vrei să mai rişti şi să continui să-i înveţi pe alţii, fă-o. Dacă nu vrei, află că ai ajuns mult mai departe decât majoritatea oamenilor.

Corpul a început să i se relaxeze. Am prins-o în braţe înainte de a cădea şi a adormit în braţele mele.

Am încercat să-i mai vorbesc în şoaptă, pentru că trecusem prin aceleaşi etape şi ştiam cât e de greu – protectorul meu mă avertizase, la fel mă simţisem şi eu. Dar faptul că e greu nu face experienţa mai puţin interesantă.

Care experienţă? Să trăieşti ca fiinţă omenească şi divinitate în acelaşi timp. Să treci de la tensiune la relaxare. De la relaxare la transă. De la transă la contactul cel mai intens cu oamenii. De la acest contact din nou la tensiune şi aşa mai departe, ca un şarpe care-şi mănâncă propria coadă.

Nu-i deloc uşor – în primul rând pentru că e nevoie de o dragoste necondiţionată, care nu se teme de suferinţă, de respingere, de pierdere.

Dar dacă ai băut o dată din apa aceasta, e imposibil să-ţi potoleşti setea la alte izvoare.

Andrea McCain, actriţă

— Data trecută ai vorbit despre Gaia, care s-a creat pe sine şi a avut un fiu fără a avea nevoie de bărbat. Ai spus, şi aveai dreptate, că Marea Mamă a ajuns să cedeze locul zeilor masculini. Dar ai uitat-o pe Hera, una dintre descendentele zeiţei dumitale favorite. Hera are mult mai multă importanţă, pentru că este mai practică. Stăpâneşte peste ceruri şi pământ, peste anotimpuri şi peste furtuni. După aceiaşi greci pe care i-ai citat, Calea Lactee pe care o zărim pe cer e făcută din laptele care a ţâşnit din sânul ei. Un sân foarte frumos, în treacăt fie spus, fiindcă atotputernicul Zeus şi-a schimbat forma, s-a transformat în pasăre, numai ca să-l poată săruta fără a fi respins.

Mergeam printr-o imensă galerie de magazine din Knightsbridge. Îi telefonasem, spunându-i că aş vrea să stăm puţin de vorbă, şi ea mi-a spus că ar vrea să mergem prin magazine – ar fi fost mult mai plăcut să luăm un ceai împreună sau să prânzim în vreun restaurant liniştit.

— Băieţelul ţi se poate pierde prin mulţimea asta.

— Nu-ţi face griji. Continuă cu ce-mi povesteai.

— Hera l-a obligat pe Zeus să o ia de nevastă. Dar imediat după ceremonie, marele stăpân al Olimpului s-a întors la viaţa de *playboy* şi le-a sedus pe toate zeiţele şi pe toate muritoarele care i-au ieşit în cale. Hera i-a rămas fidelă: în loc să-l învinovăţească, spunea că femeile trebuiau să se poarte mai bine.

— Dar nu aşa facem toate?

N-am înţeles ce voia să spună, aşa că am continuat ca şi cum n-o auzisem:

— Până când s-a hotărât să i-o plătească cu aceeaşi monedă, să-şi găsească un zeu sau un muritor şi să-l ducă la ea în pat. Oare n-am putea să ne oprim puţin să luăm o cafea?

Dar Atena tocmai intrase într-un magazin de lenjerie.

— Ţi se pare frumos? m-a întrebat, arătându-mi un set provocator de chiloţei şi sutien culoarea pielii, din bumbac fin.

— Foarte. Dar când o să-l porţi, o să te vadă cineva?

— Bineînţeles, doar nu crezi că sunt vreo sfântă? Dar continuă povestea despre Hera.

— Zeus s-a speriat de purtarea ei. Numai că Herei, fire independentă, nu prea îi mai păsa de căsătoria ei. Dumneata chiar ai un iubit?

Ea privi în jur. După ce s-a asigurat că băiatul n-o poate auzi, îmi răspunse monosilabic.

— Am.

— Nu l-am văzut niciodată.

Merse la casă, plăti setul de lenjerie şi se pregătea să-l pună în geantă.

— Lui Viorel îi e foame şi sunt sigură că nu-l interesează legendele greceşti. Termină povestea Herei.

— Are un final cam prostesc: de frică să nu-şi piardă soţia iubită, a pretins că se recăsătoreşte. Când a aflat Hera, şi-a dat seama că lucrurile merseseră prea departe – accepta amante, dar divorţul era de neconceput.

— Nimic original.

— A hotărât să se ducă la nuntă şi să facă un scandal groaznic, dar ajunsă acolo, şi-a dat seama că el cerea mâna unei statui.

— Şi ce a făcut Hera?

— A râs în hohote. Asta a spart gheaţa dintre cei doi, şi ea a redevenit regina cerurilor.

— Foarte bine. Dacă o să se întâmple asta şi cu dumneata…

— Ce să se întâmple?

— Dacă iubitul tău se încurcă cu altă femeie, nu uita să râzi.

— Eu nu sunt zeiţă. Aş fi mult mai răzbunătoare. Dar de ce nu ţi-am văzut niciodată iubitul?

— Pentru că e foarte ocupat.

— Unde l-ai cunoscut?

Ea se opri, cu setul de lenjerie în mână.

— L-am cunoscut la banca unde lucram, avea acolo un cont. Şi acum scuză-mă: mă aşteaptă băiatul. Ai dreptate, se poate pierde între sutele de oameni de pe aici, dacă nu stau cu ochii pe el. Vom avea o întâlnire acasă, săptămâna următoare; desigur că eşti invitată.

— Ştiu cine a organizat-o.

Atena mă sărută cinic pe amândoi obrajii şi plecă; cel puţin înţelesese mesajul meu.

În seara aceea, la teatru, regizorul a venit şi mi-a spus că era supărat pe mine că organizasem un grup care s-o viziteze pe femeia aceea. I-am explicat că ideea nu pornise de la mine – Heron era fascinat de povestea cu ombilicul şi m-a întrebat dacă unii dintre actori ar fi fost dispuşi să continue conferinţa aceea care fusese întreruptă.

— Dar el nu-ţi comandă ţie.

Sigur că nu, dar ultimul lucru pe care l-aş fi dorit ar fi fost să se ducă singur acasă la Atena.

Veniseră toţi actorii, dar regizorul, în loc să dea drumul la încă o lectură a noii piese, se hotărî să schimbe programul.

— Azi vom mai face un exerciţiu de psihodramă *(n. a.: tehnică prin care participanţii dramatizează experienţe personale)*.

Nu era nevoie; cu toţii ştiam cum s-ar comporta personajele în situaţiile create de autor.

— Pot să sugerez eu tema?

Toţi s-au întors spre mine. El s-a arătat surprins.

— Ce e asta, o revoltă?

— Ascultă până la sfârşit: vom crea o situaţie în care un bărbat, după o luptă grea şi lungă, a reuşit să adune un grup pentru a celebra un ritual important în comunitate. Să zicem că are legătură cu recolta din toamna următoare. Între timp, în oraş vine o străină şi, din cauza frumuseţii şi a legendelor care circulă despre ea – se zice că e o

zeiţă deghizată – grupul pe care bunul om reuşise să-l strângă ca să ţină tradiţia în satul lui se împrăştie şi apoi se duce să se întâlnească cu nou-venita.

— Dar asta nu are legătură cu piesa pe care o repetăm! spuse o actriţă.

Dar regizorul înţelesese mesajul.

— O idee foarte bună, putem începe.

Apoi, întorcându-se spre mine:

— Andrea, tu vei fi nou-venita. În felul acesta poţi înţelege mai bine situaţia din sat. Iar eu voi fi omul cel cumsecade care încearcă să menţină obiceiurile intacte. Grupul va fi format din familii care merg la biserică, se întâlnesc sâmbăta pentru munci în folosul comunităţii şi se ajută reciproc.

Ne-am aşezat pe jos, ne-am relaxat şi am început exerciţiul, care în fond este foarte simplu: personajul central (eu, în acest caz) creează situaţii, iar ceilalţi reacţionează pe măsură ce sunt provocaţi.

La terminarea momentului de relaxare, m-am transformat în Atena. În închipuirea mea, ea umbla prin lume precum Satana în căutare de supuşi pentru regatul ei, dar se deghizase în Gaia, zeiţa care ştie tot şi a creat totul în lume. În cincisprezece minute „familiile” s-au format, s-au cunoscut, au inventat o poveste în comun în care existau copii, moşii, bună înţelegere şi prietenie. Când am simţit că lumea aceea era gata, m-am aşezat într-un colţ al scenei şi am început să vorbesc despre dragoste.

— Suntem aici în sătucul acesta, şi voi ştiţi că eu sunt o venetică, de aceea sunteţi interesaţi de ce am eu să vă povestesc. N-aţi călătorit niciodată, habar n-aveţi de ce se petrece dincolo de munţi, eu însă pot să vă spun: nu aveţi nevoie să slăviţi pământul, el va fi totdeauna generos cu această comunitate. Important este să slăveşti omul. Spuneţi că îndrăgiţi călătoriile? Folosiţi greşit cuvântul – dragostea este o relaţie între oameni. Vreţi ca recolta să fie bună şi de aceea doriţi să iubiţi pământul? Altă prostie:

dragostea nu e dorinţă, nu e cunoaştere, nu este admiraţie. E o provocare, un foc ce arde fără să-l putem vedea. De aceea, dacă voi credeţi că sunt o străină ciudată pe pământul acesta, vă înşelaţi: totul îmi este cunoscut, pentru că vin cu forţa asta, cu flacăra asta, şi când voi pleca, nimeni nu va mai fi acelaşi. Vă aduc dragostea adevărată, nu aceea din cărţi sau din basme.

„Soţul" dintr-una din „familii" începu să mă privească. „Nevastă-sa" îşi pierdu capul la reacţia lui.

Cât timp a durat exerciţiul, regizorul – mai bine zis omul cel cumsecade – a făcut tot posibilul să le explice oamenilor importanţa menţinerii tradiţiilor, a slăvirii pământului, a ritualului prin care ei îl rugau să fie generos, aşa cum fusese şi anul trecut. Eu nu vorbeam decât despre dragoste.

— Şi zice el că pământul vrea ritualuri? Ei bine, eu vă asigur: dacă ar exista suficientă dragoste între voi, recolta ar fi extraordinară, pentru că acesta este un sentiment care transformă totul. Dar eu ce văd? Doar prietenie. Pasiunea s-a stins de mult, v-aţi obişnuit unii cu alţii şi atât. De asta dă pământul numai cât a dat şi anul trecut, nici mai mult, nici mai puţin. De asta voi vă plângeţi pe tăcute, în adâncul sufletului, că nimic nu se schimbă în vieţile voastre. De ce? Pentru că aţi încercat să stăpâniţi forţa care transformă totul, în aşa fel încât vieţile voastre să cotinue fără prea mari provocări.

Omul cumsecade explica:

— Comunitatea noastră a supravieţuit pentru că a respectat legile, şi până şi dragostea este condusă de ele. Cel care se îndrăgosteşte fără a ţine seama de binele colectiv va trăi mereu într-o nelinişte fără sfârşit: să nu-şi rănească soaţa, să nu-şi supere noua iubire, să nu piardă tot ce a avut. O venetică, fără istorie şi fără rădăcini, poate spune ce vrea, dar nu va şti niciodată greutăţile pe care le-am înfruntat înainte de a ajunge unde suntem acum. Nu cunoaşte sacrificiul pe care l-am făcut pentru copiii noştri.

Habar nu are că noi am muncit fără clipă de răgaz pentru ca pământul să fie generos, pacea să fie cu noi, proviziile pentru ziua de mâine să fie în hambare.

Timp de o oră eu am apărat pasiunea care devorează totul, în vreme ce omul cumsecade vorbea despre sentimentul care aduce pacea şi liniştea. La sfârşit, eu vorbeam singură, în timp ce comunitatea se strânsese în jurul lui.

Îmi jucasem rolul cu un entuziasm şi o credinţă pe care niciodată nu mi-am închipuit că le aveam; dar, cu toate astea, străina pleca din sat fără să fi convins pe nimeni.

Şi asta mă făcea să fiu foarte, foarte mulţumită.

Heron Ryan, ziarist

Un vechi prieten de-al meu obişnuieşte să spună: „Oamenii învaţă douăzeci şi cinci la sută de la un maestru, douăzeci şi cinci la sută ascultându-se pe sine, douăzeci şi cinci la sută de la prieteni şi douăzeci şi cinci la sută de la timp”. La prima întâlnire din casa Atenei, când ea pretindea că va termina cursul întrerupt la teatru, noi toţi am învăţat de la… nu ştiu.

Ne aştepta în micul salon din apartamentul ei, împreună cu băiatul. Am observat că odaia era albă complet, goală, cu excepţia unei etajere cu un aparat audio deasupra şi cu un morman de CD-uri. Mi s-a părut ciudată prezenţa copilului, care s-ar fi plictisit la o conferinţă; mă aşteptam să continue din momentul în care se oprise – cuvinte care să fie transpuse. Dar ea avea alte planuri; ne-a explicat că avea să pună nişte muzică din Siberia pe care nu trebuia decât să o ascultăm. Nimic mai mult.

— Eu nu reuşesc să ajung nicăieri prin meditaţie, a spus. Îi văd pe oameni aşezaţi, cu ochii închişi, cu zâmbetul pe buze sau cu chipuri serioase, arogante, foarte concentraţi asupra a nimic, convinşi că sunt în contact cu Dumnezeu sau cu Zeiţa. Aşa cel puţin, o să ascultăm nişte muzică.

Şi iar senzaţia aceea de disconfort, ca şi cum Atena nu ştia prea bine ce să facă. Dar aproape toţi actorii teatrului erau acolo, inclusiv regizorul – care, după Andrea, venise să spioneze în tabăra duşmană.

Muzica se termină.

— Acum, dansaţi pe un ritm care să nu aibă nicio legătură, dar absolut nicio legătură cu melodia.

Atena puse din nou muzica, mult mai tare, şi începu să-şi mişte corpul fără pic de armonie. Doar un domn mai în vârstă, care în piesă juca rolul unui rege beţiv, făcu ce i se ceruse. Nimeni altcineva nu

se mai mişcă, toţi păreau stânjeniţi. Cineva se uită la ceas – nu trecuseră decât zece minute.

Atena se opri şi se uită în jur:

— De ce staţi?

— Mi se pare… cam ridicol să facem asta, se auzi vocea timidă a unei actriţe. Noi am învăţat armonia, nu opusul ei.

— Faceţi ce v-am spus. Vreţi şi o explicaţie intelectuală? Iat-o: schimbările se petrec numai când facem ceva ce este contra, dar absolut contra obişnuinţelor noastre.

Apoi, întorcându-se către „regele beţiv”:

— Dumneavoastră de ce aţi acceptat să urmăriţi muzica în afara ritmului?

— Foarte simplu: eu n-am învăţat niciodată să dansez.

Toţi au izbucnit în râs, iar norul întunecat care plana peste noi dispăru dintr-odată.

— Foarte bine, o să încep din nou, iar dumneavoastră puteţi face ce vă sugerez eu sau puteţi pleca – de data asta eu sunt aceea care decide momentul când se termină conferinţa. Unul dintre lucrurile cele mai agresive pe care le poate face cineva este să se opună la ce crede că e frumos, şi asta vom face noi azi. O să dansăm prost. Toţi.

Nu era decât încă o experienţă şi, ca să n-o dezamăgească pe stăpâna casei, toţi au dansat prost. Eu mă luptam cu mine însumi, fiindcă tendinţa era de a urma ritmul acela misterios, minunat. Mă simţeam ca şi cum îi agresam pe cântăreţi şi pe compozitorul care l-a creat. Pe jumătate, corpul meu voia să lupte împotriva lipsei de armonie, iar cealaltă jumătate îl obliga să se poarte cum i se ceruse. Puştiul dansa şi el, râzând tot timpul, dar la un moment dat se opri şi se aşeză pe canapea, obosit poate de efortul făcut. CD-ul a fost întrerupt în mijlocul unui acord.

— Aşteptaţi.

Am aşteptat.

— Am să fac ceva ce n-am mai făcut niciodată.

Îşi închise ochii şi-şi luă capul în mâini.

— N-am dansat niciodată împotriva ritmului…

Atunci înseamnă că proba fusese mult mai rea pentru ea, în comparaţie cu noi.

— Mi-e rău…

Şi regizorul, şi eu ne-am ridicat. Andrea mă privi cam furioasă, dar cu toate astea m-am apropiat de Atena. Înainte de a o atinge, ne-a cerut să ne întoarcem la locurile noastre.

— Vrea cineva să spună ceva? vocea ei părea fragilă, tremurătoare, şi nu-şi dezlipea mâinile de pe faţă.

— Eu vreau.

Era vocea Andreei.

— Mai întâi, ia-l pe fiul meu şi spune-i că totul e în ordine cu mama lui. Dar trebuie să continui aşa, atâta timp cât va fi necesar.

Viorel părea speriat; Andrea îl luă în braţe şi-l mângâie.

— Ce vrei să spui?

— Nimic. M-am răzgândit.

— Copilul te-a făcut să te răzgândeşti. Dar continuă.

Încet, încet, Atena îşi descoperi faţa, ridicându-şi capul şi lăsând să se vadă chipul unei străine.

— N-o să vorbesc.

— Bine. Atunci dumneata – arătă spre bătrânul actor – du-te la doctor mâine. E grav că nu poţi dormi şi mergi la baie toată noaptea. E un cancer de prostată.

Omul deveni livid.

— Iar dumneata – arătă spre regizor – asumă-ţi identitatea sexuală. Să nu-ţi mai fie frică. Acceptă că deteşti femeile şi că-ţi plac bărbaţii.

— Ce vrei să…

— Nu mă întrerupe. Nu spun asta din cauza Atenei. Mă refer doar la sexualitatea dumitale: iubeşti bărbaţii, nu cred că e ceva rău în asta.

„Nu spun asta din cauza Atenei?” Dar ea era Atena!

— Iar dumneata – arătă spre mine – vino aici. Îngenunchează în faţa mea.

Mi-era frică de Andrea, mi-era ruşine de ceilalţi, dar am făcut ce mi-a cerut.

— Lasă capul în jos. Lasă-mă să-ţi ating ceafa.

Am simţit presiunea degetelor ei, dar nimic altceva. Am stat aşa un minut, apoi îmi ceru să mă ridic şi să mă duc la loc.

— N-o să mai ai nevoie niciodată de pastile ca să dormi. De azi, somnul se întoarce.

M-am uitat la Andrea – credeam că o să zică ceva – dar privirea ei era la fel de speriată ca a mea.

Una dintre actriţe, poate cea mai tânără, ridică mâna.

— Vreau să vorbesc. Dar trebuie să ştiu cui mă adresez.

— Hagia Sofia.

— Vreau să ştiu dacă…

Era cea mai tânără actriţă din grup. Privi în jur ruşinată, dar regizorul o încuraja cu un gest, cerându-i să continue.

— …dacă mama e bine.

— Este alături de tine. Ieri, când ai plecat de acasă, ea te-a făcut să-ţi uiţi geanta. Te-ai întors s-o iei, dar ai descoperit că uitaseşi cheia pe dinăuntru şi nu puteai intra. Ai pierdut o oră căutând un lăcătuş, când ai fi putut merge la interviu şi să obţii postul pe care ţi-l doreai. Dar dacă totul se întâmpla cum plănuiseşi de dimineaţă, peste şase luni ai fi murit într-un accident de maşină. Ieri, lipsa genţii ţi-a schimbat viaţa.

Tânăra începu să plângă.

— Mai are cineva vreo întrebare?

Încă o mână se ridică; era regizorul.

— El mă iubeşte?

Vasăzică era adevărat. Povestea cu mama fetei provocase un vârtej de emoţii în încăperea aceea.

— Întrebarea dumitale nu e corectă. Dumneata trebuie să ştii dacă poţi să dăruieşti iubirea de care el are nevoie. Şi ce s-o întâmpla, ce nu s-o

întâmpla, oricum vei fi la fel de mulţumit. Să te ştii capabil de iubire este de ajuns. Iar dacă n-o să fie el, o să fie altul. Dacă dumneata ai descoperit un izvor, lasă-l să ţâşnească şi îţi va umple viaţa. Nu încerca să stai la distanţă ca să fii pe teren sigur şi să vezi ce se întâmplă; nici nu încerca să obţii certitudini înainte de a face un pas. Ce vei da, aia vei primi – deşi de multe ori vine de unde nici nu te aştepţi.

Cuvintele acelea erau şi pentru mine. Iar Atena – sau cine o fi fost – se întoarse spre Andrea.

— Dumneata!

Mi-a îngheţat sângele în vine.

— Trebuie să te pregăteşti să pierzi universul pe care l-ai creat.

— Ce înseamnă „universul”?

— Ceea ce crezi că ai deja. Dumneata ţi-ai încătuşat lumea, dar ştii că trebuie să o eliberezi. Ştiu că înţelegi ce-ţi spun, deşi ai dori să nu fi auzit niciodată lucrurile astea.

— Înţeleg.

Eram sigur că vorbeau despre mine. Oare totul nu era decât o înscenare a Atenei?

— Am terminat, spuse ea. Aduceţi-mi copilul.

Viorel nu voia să se ducă, era speriat de transformarea maică-sii; dar Andrea îl luă de mână cu blândeţe şi-l duse spre ea.

Atena – sau Hagia Sofia, sau Sherine, nu contează cine era acolo – făcu acelaşi lucru ca şi cu mine, şi atinse cu un gest sigur ceafa copilului.

— Nu te speria de lucrurile pe care le-ai văzut, fiule. Nu încerca să le îndepărtezi, pentru că ele vor pleca oricum, singure; bucură-te cât poţi de compania îngerilor. Acum ţi-e frică, dar nu prea mult, fiindcă ştii că suntem mulţi în odaia asta. Ai încetat să mai râzi şi să mai vorbeşti când ai văzut că am îmbrăţişat-o pe mama ta şi-i ceream să vorbesc prin gura ei. Să ştii că ea mi-a dat voie, dacă nu mi-ar fi dat, eu nu făceam acest lucru.

Totdeauna am apărut sub formă de lumină şi sunt în continuare o lumină, dar azi am hotărât să vorbesc.

Copilul o îmbrăţişă.

— Puteţi pleca. Lăsaţi-mă singură cu el.

Unul câte unul, am ieşit din apartament, lăsând femeia cu copilul. În taxi, spre casă, am încercat să discut cu Andrea, dar ea m-a rugat să nu vorbesc despre ceea ce tocmai se întâmplase.

M-am liniştit. Sufletul mi se umpluse de tristeţe: era foarte greu să o pierd pe Andrea. Pe de altă parte, simţeam o împăcare enormă – întâmplările provocaseră schimbarea, iar eu nu mai trebuia să trec prin chinul de a mă aşeza în faţa unei femei pe care o iubeam mult şi să-i spun că de fapt mai iubeam pe cineva.

Aşa că am ales să nu spun nimic. Am ajuns acasă, am aprins televizorul, Andrea s-a dus să facă o baie. Am închis ochii, şi când i-am deschis, salonul era inundat de lumină; soarele era sus, eu dormisem zece ore fără întrerupere. Lângă mine era un bileţel în care Andrea spunea că nu vrea să mă trezească, plecase direct la teatru dar lăsase cafeaua preparată. Bileţelul era romantic, împodobit cu conturul unei inimioare făcute cu ruj.

Nu era deloc dispusă să-şi „lase din mână universul”. Avea să lupte. Iar viaţa mea avea să se transforme într-un coşmar.

În după-amiaza aceea m-a sunat, dar vocea ei nu trăda nicio emoţie. Mi-a povestit că actorul acela se dusese la doctor, îi făcuseră un examen amănunţit şi descoperiseră că prostata era inflamată anormal. Pasul următor a fost un set de analize, prin care au detectat o creştere alarmantă a unui tip de proteină numită PSA. Au prelevat probe pentru biopsie, dar din tabloul clinic rezulta că şansele să fie o tumoare malignă erau mari.

— Medicul i-a spus: aveţi noroc, chiar dacă ne aflăm în faţa unui scenariu urât, încă e posibilă operaţia, şi aveţi 99% şanse să vă vindecaţi.

Deidre O'Neill, cunoscută ca Edda

Ce Hagia Sofia şi alte prostii! Era chiar ea, Atena, dar atinsese partea cea mai adâncă a fluviului care-i curgea prin suflet – intrase în contact cu Mama.

N-a făcut decât să vadă ce se petrecea în altă realitate. Mama tinerei, fiind moartă, trăieşte într-un loc fără timp, şi în cazul ăsta poate devia cursul unei întâmplări – noi însă, fiinţe omeneşti, vom fi totdeauna limitate la cunoaşterea prezentului. Nu-i o bagatelă, în treacăt fie spus, să descoperi o boală instalată, înainte ca ea să se agraveze, să atingi centrii nervoşi şi să deblochezi energii, toate astea se află, iată, la îndemâna noastră.

Desigur că au murit atâţia pe rug, alţii au fost exilaţi şi mulţi au ajuns să ascundă şi să suprime scânteia Marii Mame din sufletul lor. Eu n-am încercat niciodată să-i induc Atenei ideea de a intra în contact cu Puterea. Ea singură a hotărât să facă asta, pentru că Mama îi dăduse mai multe semne: era lumină când dansa, a devenit litere când a învăţat caligrafia, i-a apărut într-un foc şi în oglindă. Dar discipola mea nu ştia cum să conviеţuiască cu Ea, până în clipa când a făcut ceva ce a provocat toată avalanşa asta de întâmplări.

Atena, care le spunea tuturor că trebuie să fie diferiţi, era în fond un om la fel ca toţi oamenii. Avea un ritm, o viteză de crucişător. Era mai curioasă? Poate. Reuşise să depăşească impresia că e o victimă? Cu siguranţă. Simţea nevoia să împartă cu ceilalţi, fie ei funcţionari de bancă sau actori, tot ce învăţase? În unele cazuri răspunsul este da, în altele, eu am încercat s-o stimulez, pentru că nu suntem făcuţi pentru singurătate şi ne cunoaştem în clipa când ne vedem prin ochii celorlalţi.

Dar rolul meu se încheie aici.

Fiindcă Mama dorea să se manifeste în noaptea aceea, se prea poate să-i fi şoptit la ureche: „Mergi împotriva a tot ce ai învăţat până acum – tu, care eşti o maestră a ritmului, lasă-l să ţi se plimbe prin corp, dar nu te supune lui”. De asta a sugerat Atena exerciţiul: inconştientul ei era pregătit să convieţuiască cu Mama, dar ea vibra mereu pe aceeaşi lungime de undă şi nu lăsa să se manifeste elementele exterioare.

Cu mine se întâmpla acelaşi lucru: cel mai bun mod de a medita, de a intra în contact cu lumina, era să tricotez – ceva ce mă învăţase mama când eram mică. Ştiam să număr ochii, să încrucişez andrelele, să creez lucruri frumoase prin repetiţie şi armonie. Într-o zi, protectorul meu mi-a cerut să tricotez într-un fel absolut iraţional! Ceva foarte violent pentru mine, învăţasem munca asta cu afecţiune, răbdare, dăruire. Dar el a insistat să fac o muncă foarte grea.

Timp de două ore mi-am spus că toată treaba aia era ridicolă, absurdă, mă durea capul, dar nu puteam lăsa andrelele care-mi conduceau mâinile. Oricine e în stare să facă ceva prost, de ce-mi cerea mie să fac asta? Pentru că-mi cunoştea obsesia pentru geometrie şi lucrul perfect.

Şi deodată, s-a întâmplat: m-am oprit cu andrelele în aer, am simţit un gol imens care s-a umplut cu o prezenţă caldă, iubitoare, apropiată. În jur totul se schimbase şi simţeam nevoia să spun lucruri pe care niciodată n-aş fi îndrăznit să le zic într-o stare normală. Dar nu mi-am pierdut luciditatea – ştiam că eram eu însămi, deşi – să acceptăm paradoxul – nu eram eu cea din fiecare zi.

Dar eu pot „să văd” ce s-a întâmplat, deşi n-am fost acolo; cum sufletul Atenei urmărea sunetele muzicii, iar corpul ei se mişca în direcţia contrară. După o vreme, sufletul s-a despărţit de trup, spaţiul s-a deschis şi în sfârşit Mama a putut pătrunde.

Mai bine zis: o scânteie a Mamei a intrat acolo. Bătrână, dar în aparenţă tânără. Înţeleaptă, dar nu omnipotentă. Specială, dar câtuşi de puţin arogantă. Percepţia s-a schimbat, şi ea a început să vadă aceleaşi lucruri pe care le zărea când era copilă – universurile paralele care populează lumea aceasta. În asemenea clipe, putem vedea nu numai corpul fizic, ci şi emoţiile oamenilor. Se spune că pisicile au aceeaşi putere, şi eu cred.

Între lumea fizică şi cea spirituală există un fel de văl care variază ca intensitate, culoare, lumină şi căruia i se spune „aură". De aici încolo, totul e simplu: aura indică tot ce se întâmplă. Dacă aş fi fost acolo, ea ar fi văzut o culoare violetă cu câteva pete de galben în jurul trupului meu. Asta înseamnă că mai am încă înainte-mi un drum lung de străbătut şi că misiunea mea pe pământ încă nu a fost împlinită.

Amestecate cu aurele omeneşti, apar forme transparente – pe care oamenii le-au botezat „fantome". A fost cazul mamei acelei tinere, singurul caz, de altfel, în care destinul trebuia să fie schimbat. Sunt aproape sigură că actriţa aceea, chiar înainte de a fi întrebat, ştia că mama ei era lângă ea, şi singura surpriză a fost povestea cu geanta.

Înainte de dansul acela fără ritm, toţi erau intimidaţi. De ce? Pentru că noi toţi suntem obişnuiţi să facem lucrurile „aşa cum trebuie". Nimănui nu-i place să facă un pas greşit, mai ales când este conştient de asta. E valabil şi pentru Atena – probabil că nu i-a fost uşor să sugereze ceva care venea împotriva a tot ce iubea mai mult.

Sunt mulţumită că în momentul acela Mama a câştigat bătălia. Un om a fost salvat de cancer, altul a început să-şi accepte sexualitatea, al treilea a încetat să mai ia somnifere. Şi totul fiindcă Atena a rupt ritmul, a pus frână când maşina avea cea mai mare viteză şi a răscolit tot.

Dar să mă întorc la tricotatul meu: am continuat să exersez, până când am reuşit să provoc prezenţa Mamei fără niciun artificiu, pentru că o cunoşteam şi eram obişnuită cu ea. Cu Atena s-a întâmplat la fel – odată ce ştim unde se află Porţile Percepţiei, e foarte uşor să le deschizi şi să le închizi, după ce ne-am obişnuit cu comportamentul nostru „straniu”.

Şi e bine să adaug: împleteam mult mai rapid şi uşor, la fel cum Atena a început să danseze cu mult mai mult suflet şi ritm, după ce a îndrăznit să rupă acele bariere.

Andrea McCain, actriţă

Vestea s-a răspândit ca fulgerul; lunea următoare, când e zi de odihnă la teatru, casa Atenei era plină. Toţi ne-am adus nişte prieteni. Ea a repetat totul, ne-a obligat să dansăm fără ritm, ca şi cum ar fi avut nevoie de energia colectivă ca să ajungă la întâlnirea cu Hagia Sofia. Copilul era iarăşi de faţă, şi eu am început să-l observ. Când s-a aşezat pe canapea, muzica a fost întreruptă şi s-a instalat transa.

Au început întrebările. Cum ne şi închipuiam, primele trei întrebări erau legate de dragoste – dacă *x* o să rămână cu mine, dacă *y* mă iubeşte, dacă *z* mă înşală. Atena nu scotea o vorbă. A patra persoană, rămasă fără răspuns, insistă:

— Deci, sunt sau nu sunt înşelat?

— Sunt Hagia Sofia, înţelepciunea universală. Am creat lumea fără ajutorul nimănui, cu excepţia Iubirii. Eu sunt începutul a toate, înainte de mine nu era decât haosul. Şi acum, dacă cineva dintre voi vrea să controleze forţele care au stăpânit haosul, n-o întrebaţi pe Hagia Sofia. Pentru mine, dragostea umple totul. Nu poate fi dorită, fiindcă este un sfârşit în sine. Nu poate înşela, pentru că nu este legată de posesie. Nu poate fi ţinută închisă, pentru că este ca râul şi va trece peste zăgaz. Cine încearcă să întemniţeze dragostea trebuie să o despartă de izvorul care o alimentează, dar atunci apa pe care a reuşit s-o strângă va fi stătută şi sălcie.

Ochii Hagiei au cercetat grupul – cea mai mare parte era pentru prima oară acolo – apoi începu să arate ce vedea: boli ce dădeau târcoale, probleme la serviciu, dificultăţi în relaţiile dintre părinţi şi copii, sexualitatea, posibilităţi care existau, dar nu erau folosite. Îmi amintesc cum s-a întors spre o femeie de vreo treizeci de ani:

— Tatăl dumitale ţi-a spus cum trebuie să fie lucrurile şi cum ar trebui să se poarte o femeie. Ai

trăit numai luptând împotriva visurilor, iar „a iubi” nu s-a manifestat niciodată. A fost mereu înlocuit cu „a-ţi face datoria”, cu „a aştepta” sau cu „a trebui”. Dumneata însă cânţi foarte bine. Un an de muncă, şi ai putea să faci o mare schimbare în cariera dumitale.

— Am bărbat şi copil.

— Şi Atena are copil. Soţul o să protesteze la început, dar în cele din urmă va ajunge să accepte. Nu trebuie să fii Hagia Sofia ca să ştii asta.

— Poate sunt cam prea bătrână.

— Refuzi să te accepţi aşa cum eşti. Nu mai e problema mea, eu am spus ce aveam de spus.

Încet-încet, toţi oamenii care stăteau în picioare în camera devenită neîncăpătoare, asudând din belşug, deşi era sfârşitul iernii, simţindu-se ridicoli fiindcă veniseră la o asemenea reuniune, au primit sfaturile Hagiei Sofia.

Eu am fost ultima:

— Dumneata să rămâi, dar numai dacă vrei să renunţi la doi, dacă îţi doreşti să fii o singură persoană.

De data asta nu mai eram cu copilul în braţe; era şi el acolo şi, din câte îmi puteam da seama, discuţia pe care o avuseseră imediat după prima sesiune îl ajutase să scape de frică.

Am aprobat din cap. Spre deosebire de întâlnirea anterioară, când le-a cerut tuturor să plece pentru că voia să rămână singură cu copilul, de data asta Hagia Sofia ţinu o predică înainte de a termina ritualul.

— Nu sunteţi aici ca să primiţi răspunsuri sigure; misiunea mea este să vă provoc. Pe vremuri, stăpânii acestei lumi se duceau la oracole, ca să afle viitorul. Dar viitorul e capricios, depinde de nişte hotărâri care se iau într-un timp prezent. Dacă vă opriţi din pedalat atunci când sunteţi pe bicicletă, cădeţi. Aceia dintre voi care au venit să o cunoască pe Hagia Sofia numai pentru ca ea să le spună ce le-ar plăcea lor să audă să nu mai vină. Nu sunteţi

aici ca să staţi comod pe scaun, ar trebui să dansaţi şi să-i faceţi şi pe cei din jurul vostru să se mişte. Destinul va fi neîndurător cu cei care vor să trăiască într-un univers care s-a sfârşit deja. Noua lume aparţine Mamei, care a venit împreună cu Iubirea pentru a separa cerul de ape. Cine crede că a pierdut întotdeauna va pierde. Cine a hotărât că nu poate trăi altfel va fi distrus de rutină. Cine a hotărât să oprească schimbarea va fi făcut praf şi pulbere. Blestemaţi fie cei ce nu dansează şi-i împiedică şi pe alţii să danseze!

Ochii ei scuipau flăcări.

— Puteţi pleca.

Au plecat toţi şi am putut vedea confuzia de pe chipurile celor mai mulţi dintre ei. Veniseră în căutarea alinării şi găsiseră provocare. Veniseră să li se spună cum poate fi controlată dragostea şi le-a fost dat să audă că văpaia care devorează tot niciodată nu va înceta să pârjolească totul. Voiau să capete certitudinea că deciziile lor erau bune, că soţii, soţiile, şefii erau mulţumiţi de ei, dar nu găsiseră decât motive de îndoială.

Câţiva însă zâmbeau. Înţeleseseră importanţa dansului şi, fără nicio îndoială, din noaptea aceea aveau să-şi lase trupurile şi sufletele să plutească, indiferent care ar fi fost preţul ce trebuia plătit, căci întotdeauna există un preţ.

În salon mai rămăseseră doar copilul, Hagia Sofia, Heron şi eu.

— Am cerut să rămâi doar tu.

Fără o vorbă, Heron îşi luă paltonul şi plecă.

Hagia Sofia mă privea şi, încet-încet, am văzut-o redevenind Atena. Singurul mod de a descrie cum s-a petrecut această trecere ar fi să încerc să o compar cu un copil – îi putem vedea supărarea în ochi, dar trece imediat de la tristeţe la bucurie şi parcă nici nu mai este copilul care plângea. „Entitatea”, dacă putem s-o numim aşa, părea să se fi risipit în aer atunci când „instrumentul” ei şi-a pierdut concentrarea.

Mă aflam în faţa unei femei care părea sfârşită.

— Fă-mi un ceai.

Îmi dădea ordine! Nu mai era înţelepciunea universală, era doar cea care îl fascina pe bărbatul meu. Până unde aveam să ajungem cu relaţia asta?

Totuşi, un ceai nu mi-ar fi distrus amorul propriu: m-am dus la bucătărie, am încălzit apa, am pus nişte muşeţel şi m-am întors în salon. Copilul dormea în braţele ei.

— Nu mă placi.

Nu i-am răspuns.

— Nici tu nu-mi placi mie, continuă ea. Eşti frumoasă, elegantă, actriţă excelentă, ai o cultură şi o educaţie pe care, în ciuda dorinţei familiei mele, eu nu le-am avut niciodată. Dar eşti nesigură, arogantă, bănuitoare. Cum a spus Hagia Sofia, eşti două, când puteai să fii una singură.

— Nu ştiam că-ţi aminteşti ce spui în timpul transei, în cazul acesta şi dumneata eşti două: Atena şi Hagia Sofia.

— Pot să am două nume, dar sunt una singură – sau toţi oamenii din lume la un loc. Aici voiam să ajung: fiind una şi toţi, scânteia care izvorăşte când intru în transă îmi dă instrucţiuni precise. Bineînţeles că sunt semiconştientă tot timpul, dar spun lucruri care vin dintr-un punct necunoscut din mine, ca şi cum m-aş hrăni la sânul Mamei, cu laptele acela care curge prin toate sufletele şi oferă cunoaştere. Săptămâna trecută, prima oară când am intrat în contact cu această nouă formă, primul lucru pe care mi l-a dictat mi s-a părut absurd: eu trebuia să te învăţ pe tine.

Făcu o pauză.

— Desigur că am crezut că delirez, fiindcă nu-mi eşti câtuşi de puţin simpatică.

Mai făcu o pauză, mai lungă decât prima.

— Dar azi a insistat. Şi te las să alegi.

— De ce te numeşti Hagia Sofia?

— Eu am botezat-o aşa; e numele unei moschei pe care am văzut-o într-o carte şi mi s-a părut foarte

frumos. Dumneata, dacă vrei, poţi fi discipola mea. Asta te-a adus aici în prima zi. Tot ce e nou în viaţa mea, inclusiv descoperirea Hagiei Sofia înăuntrul meu s-a petrecut pentru că într-o zi dumneata ai intrat pe uşa aceasta şi ai spus: „Fac teatru şi vom monta o piesă despre figura feminină a lui Dumnezeu. Am aflat că aţi fost în deşert şi în munţii din Balcani, cu ţiganii, şi că ştiţi destul de multe despre acest subiect”.

— O să mă înveţi tot ce ştii?

— Tot ce nu ştiu. Voi învăţa pe măsură ce voi intra în contact cu dumneata, cum am spus prima dată când ne-am întâlnit şi cum îţi repet acum. După ce voi învăţa tot ce am nevoie, vom pleca fiecare pe drumul ei.

— Poţi să înveţi pe cineva care nu-ţi place?

— Pot iubi şi respecta pe cineva care nu-mi place. În cele două daţi când am fost în transă, ţi-am zărit aura – era cea mai evoluată aură văzută vreodată în viaţa mea. Poţi să faci lucruri mari în lumea asta dacă îmi accepţi propunerea.

— O să mă înveţi să văd aure?

— Nici eu nu ştiam că sunt în stare de aşa ceva, până când s-a întâmplat să le văd. Dacă se va afla pe drumul tău, o să înveţi şi asta.

Am înţeles că putea chiar iubi pe cineva care nu-i plăcea. Mi-a confirmat.

— Atunci hai să transformăm această acceptare într-un ritual. Un ritual ne aruncă într-o lume necunoscută, dar ştim că nu putem să ne jucăm cu lucrurile astea. Nu e de ajuns să spui da, trebuie să-ţi pui viaţa în joc. Fără nicio ezitare. Dacă eşti aşa cum cred eu, n-o să spui: „Trebuie să mă mai gândesc”. O să spui…

— Sunt gata. Să începem ritualul. De unde îl ştii?

— Acum îl voi învăţa. Nu mai am nevoie să ies din ritmul meu ca să intru în contact cu scânteia Mamei, pentru că, odată ce apare, e uşor să o regăseşti. Ştiu uşa pe care trebuie s-o deschid, chiar

dacă e mascată de o mulţime de intrări şi ieşiri. Nu-mi trebuie decât puţină linişte.

Iar linişte!

Stăteam acolo, cu ochii larg deschişi, fără să ne luăm privirea una de la alta, ca şi cum am fi fost pe punctul de a începe o luptă pe viaţă şi pe moarte. Ritualuri! Înainte de a suna la uşa Atenei pentru prima oară, participasem deja la câteva. Şi totul pentru ca la sfârşit să mă simt folosită, înjosită, în faţa unei uşi pe care o puteam vedea, dar pe care nu o puteam deschide. Ritualuri!

Atena a gustat puţin din ceaiul pe care i l-am pregătit.

— Ritualul este complet. Ţi-am cerut să faci ceva pentru mine, ai făcut. Eu am acceptat. Acum e rândul tău să-mi ceri ceva.

Imediat m-am gândit la Heron. Dar nu era momentul.

— Dezbracă-te.

Ea n-a întrebat de ce. A privit spre copil, s-a asigurat că dormea şi şi-a scos puloverul.

— Nu, nu-i nevoie, am întrerupt-o eu. Nu ştiu de ce am spus asta.

Dar ea continuă să-şi scoată hainele. Bluza, pantalonii, sutienul – m-am uitat la sânii ei, cei mai frumoşi pe care i-am văzut vreodată. La sfârşit îşi scoase chiloţii. Stătea acolo, oferindu-mi nuditatea ei.

— Binecuvântează-mă, îmi ceru Atena.

Să-mi binecuvântez „maestra”? Eu începusem, nu mă puteam opri la jumătatea drumului – aşa că, înmuind degetele în ceaşca de ceai, i-am stropit.

— Aşa cum această plantă a devenit băutură, aşa cum apa aceasta a pătruns în plantă, aşa te binecuvântez eu acum şi o implor pe Marea Mamă ca niciodată să nu sece izvorul de unde a venit apa aceasta, iar pământul din care a crescut planta să fie de-a pururi fertil şi generos.

M-au surprins propriile mele cuvinte; nu ieşiseră nici dinăuntru, nu veniseră nici din afara mea. Ca şi

cum le cunoşteam dintotdeauna şi făcusem asta de milioane de ori.

— Eşti binecuvântată, te poţi îmbrăca.

Dar ea rămase goală, cu zâmbetul pe buze. Ce voia? Dacă Hagia Sofia putea vedea aure, ştia şi că nu-mi doream o relaţie cu o femeie.

— O clipă.

Îşi luă copilul în braţe, îl duse în camera lui şi se întoarse.

— Dezbracă-te şi tu.

Cine poruncea? Hagia Sofia, care-mi vorbea despre potenţialul meu şi care mă considera discipola perfectă? Sau Atena, pe care abia o cunoşteam şi care părea să fie în stare de orice, o femeie pe care viaţa o învăţase să-şi depăşească limitele, să-şi satisfacă orice curiozitate?

Intraserăm într-o confruntare din care nu mai puteam da înapoi. M-am dezbrăcat cu aceeaşi dezinvoltură, acelaşi zâmbet, aceeaşi privire.

Ea m-a luat de mână şi ne-am aşezat pe canapea.

Timp de o jumătate de oră, neîntrerupt, Atena şi Hagia Sofia au apărut rând pe rând; voiau să ştie care îmi vor fi paşii următori. Pe măsură ce întrebările lor veneau una după alta, eu vedeam că, într-adevăr, totul stătea scris înaintea mea, uşile-mi fuseseră totdeauna ferecate pentru că nu înţelesesem că eu eram singura persoană din lume care avea puterea să le deschidă.

Heron Ryan, ziarist

Secretarul de redacţie îmi dă o casetă video şi mergem împreună în sala de proiecţii ca să o vedem. Înregistrarea fusese făcută în dimineaţa zilei de 26 aprilie 1986. Erau scene normale de viaţă, într-un oraş ca toate oraşele. Un bărbat aşezat la o masă îşi bea cafeaua. O mamă trece pe stradă cu bebeluşul ei. Oameni grăbiţi, ducându-se la lucru, vreo două persoane în staţia de autobuz. Un domn citeşte ziarul pe o bancă din piaţa publică.

Dar caseta are probleme: apar nişte dungi orizontale, ca şi cum butonul *tracking* ar trebui să fie deblocat. Mă ridic ca să rezolv problema, dar secretarul mă opreşte:

— Aşa este caseta. Stai şi uită-te.

Imaginile micului oraş de provincie se derulează, nimic interesant, numai scene din viaţa cotidiană.

— Poate că unii dintre oamenii ăştia ştiu că la doi kilometri distanţă a avut loc un accident, spune şeful meu. Poate că ştiu şi că au fost treizeci de morţi; mult, dar nu suficient ca să schimbe rutina locuitorilor.

Acum se văd autobuze şcolare care staţionează. Vor rămâne acolo multe zile, fără să se petreacă nimic. Imaginea e foarte proastă.

— Nu e butonul *tracking.* Sunt radiaţiile. Caseta a fost făcută de KGB, poliţia secretă a Uniunii Sovietice. În noaptea de 26 aprilie, la ora unu şi douăzeci şi trei de minute dimineaţa, cel mai mare dezastru produs de om s-a petrecut la Cernobîl, Ucraina. Din cauza exploziei unui reactor nuclear, oamenii din regiune au fost supuşi unei iradieri de nouăzeci de ori mai mari decât aceea a bombei de la Hiroshima. Regiunea ar fi trebuit imediat evacuată, dar nimeni, absolut nimeni nu a suflat vreo vorbă – pentru că, nu-i aşa, guvernul nu comite erori. Numai după o săptămână a apărut, la pagina treizeci şi doi a ziarului local, o notiţă de

cinci rânduri care menţiona moartea a doi muncitori, fără alte detalii. În aceeaşi perioadă, s-a sărbătorit Ziua Muncii în toată fosta Uniune Sovietică, iar la Kiev, capitala Ucrainei, oamenii au defilat fără să ştie că moartea invizibilă plutea în aer.

Urmarea:

— Vreau să te duci acolo ca să vezi cum este Cernobîlul acum. Tocmai ai fost promovat reporter special. Vei avea o mărire de salariu de douăzeci la sută şi poţi propune ce tip de articol ar trebui să publicăm.

Ar trebui să sar în sus de bucurie, dar m-a cuprins o tristeţe uriaşă pe care încerc s-o ascund cu orice chip. Îmi este imposibil să-l refuz, să-i spun că sunt îndrăgostit de două femei şi nu vreau să plec din Londra – viaţa mea, echilibrul meu psihic sunt în joc. Întreb când trebuie să plec, mi se răspunde că în cel mai scurt timp, fiindcă umblau zvonuri că alte ţări începuseră să-şi mărească semnificativ producţia de energie nucleară.

Reuşesc să negociez o ieşire onorabilă, explicând că mai întâi trebuie să consult specialişti, să înţeleg bine despre ce e vorba; imediat după ce strâng materialul necesar, plec.

El este de acord, îmi strânge mâna, mă felicită. Nu am timp să vorbesc cu Andrea – când ajung acasă, ea e încă la teatru. Mă cuprinde un somn adânc şi din nou mă trezesc cu bileţelul în care îmi scria că plecase la treabă şi-mi lăsase cafeaua pe masă.

Mă duc la muncă, încerc să-i fac pe plac şefului care „mi-a făcut viaţa mai bună”, dau telefoane la specialişti în radiaţii şi în energie. Descopăr că un total de nouă milioane de oameni din lumea întreagă au fost afectaţi direct de dezastru, inclusiv trei sau patru milioane de copii. Celor treizeci de morţi li s-au adăugat, conform specialistului John Gofmans, patru sute şaptezeci şi cinci de mii de

cazuri de tumori maligne şi un număr egal de cazuri de tumori benigne.

Un total de două mii de oraşe şi sate au fost pur şi simplu şterse de pe hartă. Conform Ministerului Sănătăţii din Belarus, indicele de cancer tiroidian în această ţară ar urma să crească foarte mult între 2005 şi 2010, ca urmare a radioactivităţii care încă nu a dispărut complet. Alt specialist mi-a explicat că pe lângă aceste nouă milioane de persoane expuse direct radiaţiilor, peste şaizeci şi cinci de milioane au fost indirect afectate, prin consumul de alimente contaminate, în diferite ţări ale lumii.

Este o problemă gravă, care merită să fie tratată cu respect. La sfârşitul zilei mă întorc în biroul secretarului de redacţie şi propun să vizitez oraşul abia în ziua comemorării accidentului – până atunci mai pot face cercetări, pot afla ce cred specialiştii şi care a fost reacţia guvernului englez la tragedie. El e de acord.

O sun pe Atena – în fond ea mi-a spus că iubitul ei lucrează la Scotland Yard şi ar fi momentul să-l rog ceva, fiindcă Cernobîl nu e un caz clasat ca fiind secret, iar Uniunea Sovietică nu mai există. Ea-mi promite că va vorbi cu „iubitul", dar nu garantează că voi obţine răspunsurile dorite. Şi-mi mai spune că pleacă a doua zi în Scoţia şi nu se întoarce decât pentru întâlnirea cu grupul.

— Care grup?

— Grupul, îmi răspunde.

Vasăzică acum toată chestia aia o să devină rutină? Şi când o să ne mai putem întâlni să vorbim, să clarificăm lucrurile rămase aşa, în aer?

Dar ea deja închisese. Mă întorc acasă, mă uit la ştiri, iau masa de seară singur, mă duc s-o caut pe Andrea la teatru. Ajung la timp ca să asist la finalul piesei şi, spre surprinderea mea, mi se pare că fiinţa de pe scenă nu este cea cu care am convieţuit eu aproape doi ani: este ceva magic în gesturile ei, monologurile şi dialogurile ies în evidenţă cu o intensitate cu care nu sunt obişnuit. Ce văd eu

acum este o străină, o femeie pe care aş vrea s-o am alături – dar îmi dau seama că de fapt o am deja lângă mine, nu este deloc o străină.

— Cum a fost discuţia cu Atena? o întreb la întoarcerea spre casă.

— Nimic deosebit. La ziar ce mai e nou?

Schimbase subiectul. Îi spun că fusesem promovat, îi povestesc despre Cernobîl, dar ea nu prea se arată interesată. Încep să cred că-i pierd iubirea fără să fi câştigat încă iubirea pe care o aşteptam. Până la urmă, când ajungem acasă, ea propune să facem baie împreună şi imediat ne vârâm în pat. Mai înainte de asta, ea dădu la maxim muzica aceea de percuţie (îmi spune că a obţinut o copie) şi-mi cere să uit de vecini – oamenii se gândesc prea mult la ceilalţi şi nu-şi mai trăiesc propria viaţă.

Ce s-a întâmplat de aici înainte este ceva ce depăşeşte înţelegerea mea. Oare femeia care acum făcea dragoste cu mine într-un mod absolut sălbatic îşi descoperise în sfârşit sexualitatea? Cealaltă femeie o învăţase sau provocase cumva schimbarea asta? Se agăţa de mine cu o violenţă pe care nu i-o cunoşteam şi-mi spunea fără încetare:

— Azi eu sunt bărbatul tău şi tu eşti femeia mea.

Timp de aproape o oră am experimentat lucruri pe care niciodată nu le-am mai îndrăznit. În anumite momente mi-a fost ruşine, voiam să-i spun să se oprească, dar ea părea foarte stăpână pe situaţie şi eu m-am lăsat în voia ei, nu aveam încotro. De fapt eram foarte curios.

La urmă eu eram sfârşit, dar Andrea părea că are şi mai multă energie decât la început.

— Înainte de a adormi vreau să ştii un lucru, spuse ea. Dacă vei merge mai departe, sexul îţi va da posibilitatea să faci dragoste cu zeii şi zeiţele. Asta a fost ce ai trăit azi. Vreau să adormi ştiind că eu am trezit-o pe Mama care dormea în tine.

Am vrut să întreb dacă învăţase toate astea cu Atena, dar n-am avut curaj.

— Spune-mi dacă ţi-a plăcut să fii femeie pentru o noapte.

— Mi-a plăcut. Nu ştiu dacă mi-ar plăcea mereu, dar a fost ceva ce m-a speriat şi m-a bucurat în aceeaşi măsură.

— Spune-mi că totdeauna ai vrut să trăieşti ce ai trăit.

Una e să te laşi dus de val, şi alta să comentezi la rece ce s-a întâmplat. N-am scos o vorbă, deşi nu aveam nicio îndoială că ea ştia răspunsul.

— Bine, continuă Andrea. Toate astea se aflau în mine, dar eu nu ştiam. Şi tot înăuntrul meu se afla masca aceea care a căzut azi când mă aflam pe scenă: ai observat ceva diferit?

— Bineînţeles. Iradiai o lumină specială.

— Charisma: forţa divină care se manifestă în bărbat şi în femeie. Puterea supranaturală pe care nu e nevoie să demonstrăm că o avem, pentru că toţi reuşesc să o zărească, până şi cei mai insensibili. Dar nu se arată decât după ce ne dezgolim, murim pentru lume şi renaştem pentru noi înşine. Ieri noapte, eu am murit. Azi, când am călcat pe scenă şi am văzut că făceam exact ce-mi dorisem şi alesesem eu să fac, am renăscut din propria cenuşă. Mereu am încercat să fiu eu însămi, dar nu reuşeam. Încercam să-i impresionez pe ceilalţi, aveam o conversaţie inteligentă, le făceam pe plac părinţilor şi în acelaşi timp mă foloseam de toate tertipurile pentru a reuşi să fac lucrurile care-mi plăceau. Totdeauna mi-am deschis calea cu sânge, lacrimi, forţa voinţei – dar ieri am înţeles că alesesem metoda greşită. Visul meu nu are nevoie de nimic din toate astea, are nevoie doar ca eu să mă dăruiesc lui şi să strâng din dinţi atunci când sufăr, pentru că suferinţa trece.

— De ce-mi spui toate astea?

— Lasă-mă să termin. Pe drumul ăsta pe care suferinţa părea singura regulă, am luptat pentru lucruri pentru care nu are rost să lupţi. Ca iubirea, de pildă: dacă cineva nu o simte, nu există forţă pe

lumea asta care să reuşească să o provoace. Putem să ne prefacem că iubim. Ne putem obişnui cu celălalt. Putem trăi o viaţă întreagă fiind prieteni, parteneri, putem să creăm o familie, să facem sex în fiecare noapte, să avem orgasm, simţind însă că există un gol jalnic în toate astea, că ceva important lipseşte. În numele a ceea ce învăţasem despre relaţiile dintre un bărbat şi o femeie, am încercat să lupt pentru lucruri care nu meritau osteneala. Printre ele te numeri şi tu. Acum, când am făcut dragoste – când eu dădeam totul şi vedeam că, la rândul tău, dădeai ce era mai bun în tine, am înţeles că acest „cel mai bun din tine" nu mă mai interesează. Voi dormi lângă tine, dar mâine plec. Teatrul este ritualul meu, acolo pot exprima şi dezvolta tot ce vreau.

Începusem să regret absolut tot – că m-am dus în Transilvania şi am întâlnit o femeie capabilă să-mi distrugă viaţa, că am provocat prima întâlnire a „grupului", că mi-am mărturisit dragostea într-un restaurant. În clipa aceea am urât-o pe Atena.

— Ştiu ce gânduri îţi trec prin cap, spuse Andrea. Că prietena ta mi-a spălat creierul. Nici vorbă de aşa ceva.

— Sunt bărbat, deşi azi m-am purtat în pat ca o femeie. Sunt o specie pe cale de dispariţie, fiindcă nu prea văd bărbaţi în jurul meu. Puţini riscă ce am riscat eu.

— Sunt sigură, şi pentru asta te şi admir. Dar tu nu mă întrebi cine sunt eu, ce vreau, ce-mi doresc?

Am întrebat-o.

— Vreau totul. Vreau sălbăticie şi blândeţe. Vreau să-mi deranjez vecinii şi apoi să încerc să-i calmez. Nu vreau femei în pat, vreau bărbaţi, bărbaţi adevăraţi – ca tine, de exemplu. Care să mă iubească sau să mă folosească, nu contează, dragostea mea e mai mare decât toate astea. Vreau să iubesc liber şi vreau ca toţi cei din jurul meu să facă acelaşi lucru. Cu Atena am vorbit numai despre lucrurile simple care deşteaptă energia

reprimată. Cum se întâmplă când faci dragoste, de pildă. Sau când mergi pe stradă repetându-ţi „mă aflu aici şi acum”. Nimic special, niciun fel de ritual secret. Singurul lucru care făcea din întâlnirea noastră ceva relativ deosebit era că amândouă eram goale. De acum înainte ea şi cu mine ne vedem în fiecare luni, iar dacă am ceva de discutat o voi face totdeauna după sesiunea noastră. Nu am însă nici cea mai mică dorinţă să-i devin prietenă. Tot aşa cum ea, atunci când simte nevoia să împărtăşească ceva, se duce în Scoţia să discute cu o anume Edda, care după cum se pare te cunoaşte şi pe tine, deşi nu mi-ai spus nimic.

— Dar eu nu mi-o amintesc!

Am simţit că Andrea se calma puţin câte puţin. A pregătit două ceşti de cafea şi le-am băut împreună. A zâmbit iar, m-a întrebat despre noua mea promovare, mi-a spus că era îngrijorată de întâlnirile de luni, fiindcă în dimineaţa aceea aflase că prietenii prietenilor aveau şi ei invitaţi, iar camera era mică. Eu făceam un efort extraordinar să mă prefac, să nu arăt că totul mi se părea o criză nervoasă, un sindrom premenstrual, o criză de gelozie.

Am îmbrăţişat-o, iar ea şi-a pus capul pe umărul meu. Am aşteptat să adoarmă întâi ea, deşi eram sfârşit. În noaptea aceea n-am visat absolut nimic, n-am avut nicio presimţire.

A doua zi, când m-am deşteptat, am văzut că hainele ei dispăruseră. Lăsase cheia pe masă, fără niciun bilet de despărţire.

Deidre O'Neill, cunoscută ca Edda

Oamenii citesc o grămadă de poveşti cu vrăjitoare, zâne, chestii paranormale, copii posedaţi de spirite rele. Se uită la tot felul de filme cu ritualuri în care apar pentagrame, spade, se fac invocaţii. Foarte bine, trebuie să dai frâu liber imaginaţiei şi să parcurgi anumite etape. Cine trece prin ele fără a se lăsa înşelat ajunge să intre în contact cu Tradiţia.

Iată ce este adevărata Tradiţie: maestrul nu-i spune niciodată discipolului ce trebuie să facă. Sunt numai tovarăşi de drum, împărţind aceeaşi senzaţie dificilă de „înstrăinare" în faţa percepţiilor care se schimbă neîncetat, a orizonturilor care se deschid, a porţilor care se închid, a râurilor care uneori par să blocheze drumul şi care de fapt nu trebuie să fie traversate, ci urmate.

Diferenţa dintre maestru şi discipol nu e decât una: primul are ceva mai puţină teamă decât cel de-al doilea. Când se aşază în jurul unei mese sau lângă foc ca să discute, cel mai experimentat sugerează: „De ce nu faci asta?" Niciodată nu spune: „Mergi pe aici şi vei ajunge unde am ajuns eu", pentru că fiecare drum e unic şi fiecare destin este personal.

Adevăratul maestru îi dă discipolului curajul de a-şi dezechilibra lumea, deşi priveşte şi el cu teamă lucrurile care-i înconjoară, şi cu teamă mai mare încă pe cele ce le sunt rezervate după prima cotitură.

Eram o doctoriţă tânără şi entuziastă care pleca în România, în cadrul unui program de parteneriat al guvernului englez, încercând să-mi ajut semenii. Am plecat cu bagajele pline de medicamente şi cu mintea plină de prejudecăţi: aveam idei clare despre cum trebuie să se poarte oamenii, ce ne trebuie ca să fim fericiţi, ce vise trebuie să păstrăm vii în noi, cum trebuie să se desfăşoare relaţiile

între oameni. Am ajuns la Bucureşti în timpul acelei dictaturi sângeroase şi delirante, şi m-am dus în Transilvania pentru un program de vaccinare a populaţiei.

Nu înţelegeam că nu eram decât o piesă pe o complicată tablă de şah, unde mâini invizibile îmi manipulau idealismul şi în spatele a tot ce eu credeam că fac pentru omenire existau motive ascunse: consolidarea dominaţiei fiului dictatorului, facilitarea afacerilor cu arme ale Angliei pe o piaţă dominată de sovietici.

Bunele mele intenţii s-au risipit când am văzut că vaccinul era insuficient şi că existau alte boli răspândite în zonă. Scriam mesaj după mesaj, cerând resurse pe care nu le obţineam – mi s-a răspuns să nu mă mai ocup de nimic din ce mi se ceruse la început.

M-am simţit neputincioasă, revoltată. Am cunoscut mizeria îndeaproape, puteam să fac ceva dacă mai primeam fonduri, dar nimeni nu mai era interesat de rezultate. Guvernul nostru nu voia decât articole în ziare, pentru a le putea spune partidelor politice sau alegătorilor că trimiseseră grupuri în toate colţurile lumii în misiuni umanitare. Aveau intenţii bune – atâta doar că vindeau arme.

M-a apucat disperarea. Ce fel de lume mai era şi asta? Într-o noapte am ieşit în pădurea îngheţată, blestemând şi protestând în faţa lui Dumnezeu, care era nedrept cu toţi şi cu toate. Stăteam la rădăcina unui stejar când s-a apropiat protectorul meu. Mi-a spus că puteam să mor de frig. I-am răspuns că eram doctor şi ştiam care sunt limitele corpului, aşa că ştiam când trebuie să mă întorc în tabără. L-am întrebat ce făcea el acolo.

— Stau de vorbă cu o femeie care mă aude, fiindcă bărbaţii au surzit de tot.

Am crezut că se referea la mine, dar femeia era chiar pădurea. Văzându-l pe omul acela umblând prin pădure, făcând gesturi şi spunând lucruri pe

care nu le puteam înţelege, un fel de pace s-a lăsat peste inima mea. Măcar nu eram unica persoană din lume care vorbea singură. Când mă pregăteam să mă întorc, el s-a apropiat de mine.

— Ştiu cine eşti, mi-a spus. Oamenii din sat zic că eşti bună, mereu veselă şi gata să-i ajuţi pe ceilalţi, dar eu văd altceva acum: văd furie şi neputinţă.

Fără a şti dacă mă aflam sau nu în faţa vreunui spion al autorităţilor, m-am hotărât să-i mărturisesc tot ce simţeam – aveam nevoie să spun cuiva ce am pe suflet, să mă descarc, chiar cu riscul de a mă vedea apoi închisă. Am mers împreună spre spitalul de campanie unde lucram; ne-am dus în dormitorul care în momentul acela era pustiu (colegii mei se distrau la o sărbătoare anuală ce avea loc în oraş) şi l-am întrebat dacă vrea să bea ceva. El şi-a scos o sticlă din buzunar:

— Palincă, spuse, arătând spre băutura tradiţională a locului, are o tărie nemaipomenită. Fac eu cinste.

Am băut împreună şi m-am ameţit fără să-mi dau seama. Abia când am vrut să mă duc la toaletă am văzut în ce stare eram – m-am împiedicat şi am căzut.

— Nu te mişca, îmi porunci. Uită-te cu atenţie la ce vezi în faţa ochilor.

— Un şir de furnici.

— Toată lumea crede că furnicile sunt foarte înţelepte. Au memorie, inteligenţă, capacitate de organizare, spirit de sacrificiu. Îşi caută hrana vara şi o păstrează pentru iarnă, iar acum au ieşit din nou, în toiul primăverii îngheţate, ca să muncească. Dacă mâine lumea ar fi distrusă de o bombă atomică, furnicile ar supravieţui.

— Dar de unde ştiţi toate astea?

— Am studiat biologia.

— Şi de ce dracu nu faci nimic ca să îmbunătăţeşti starea poporului dumitale? Ce faci în mijlocul pădurii, vorbind singur cu copacii?

— În primul rând nu eram singur; în afară de copaci, mă ascultai şi dumneata. Dar, ca să răspund întrebării tale – am lăsat biologia ca să mă apuc de fierărie.

M-am ridicat cu mare greutate. Deşi totul se învârtea cu mine, eram destul de conştientă ca să înţeleg situaţia bietului om. Deşi avea studii superioare, n-a reuşit să-şi găsească de lucru. I-am spus că la fel se întâmpla şi în ţara mea.

— Nici vorbă de aşa ceva, am lăsat biologia pentru că am vrut să lucrez ca fierar. De copil am fost fascinat de oamenii aceia care bat fierul şi compun o muzică ciudată, răspândesc scântei în jur, călesc fierul scufundându-l, roşu, în apă rece şi scot astfel nori de aburi. Eram un biolog nefericit, pentru că visul meu era să fac metalul rigid să devină flexibil. Şi, într-o zi, a apărut protectorul meu.

— Un protector?

— Hai să zicem că, văzându-le pe furnici că fac exact ceea ce sunt programate să facă, dumneata exclami: fantastic! Furnicile soldat sunt pregătite genetic să se sacrifice pentru regină, muncitoarele cară frunze de zece ori mai grele ca ele, sapă tuneluri care rezistă la furtuni şi inundaţii. Se luptă cu duşmanii lor, suferă pentru comunitate, dar nu se întreabă niciodată: ce facem noi aici? Oamenii încearcă să imite societatea perfectă a furnicilor, iar eu, ca biolog, îmi îndeplineam rolul, până când a venit cineva cu întrebarea: „Eşti mulţumit de ceea ce faci?” Eu i-am răspuns: „Desigur, sunt util poporului meu”. „Şi e de ajuns atât?” Nu ştiam dacă era de ajuns, dar i-am spus că mi se părea că este o persoană arogantă şi egoistă. El mi-a răspuns: „Se poate. Dar tu nu vei reuşi decât să repeţi în continuare ceea ce face omul de când a înţeles că e om – să ţină lucrurile sub control.” „Dar lumea a progresat”, i-am răspuns. M-a întrebat atunci dacă ştiam istorie – sigur că ştiam. Mi-a mai pus o întrebare: cu mii de ani în urmă

oare nu eram capabili să ridicăm construcţii gigant, cum erau piramidele? Nu eram oare în stare să adorăm zeii, să ţesem, să facem foc, să avem amante şi soţii, să trimitem mesaje scrise? Bineînţeles că eram. Dar, deşi am reuşit să înlocuim sclavii cumpăraţi cu sclavii salariaţi de azi, progresul a avut loc numai în domeniul ştiinţei. Oamenii continuă să-şi pună aceleaşi întrebări ca şi strămoşii lor. Nu au evoluat absolut deloc. În clipa aceea am înţeles că omul cu care vorbeam era trimis din ceruri, un înger, un protector.

— Dar de ce-i spui protector?

— Pentru că mi-a spus că există două tradiţii: una care ne face să repetăm acelaşi lucru timp de secole. Cealaltă, care ne deschide o poartă spre necunoscut. Dar această a doua tradiţie este incomodă, descurajantă şi periculoasă pentru că, dacă are prea mulţi adepţi, ajunge să distrugă societatea, care a fost organizată cu mare greutate după exemplul dat de furnici. De aceea, această a doua tradiţie a devenit secretă şi a reuşit să supravieţuiască timp de secole numai pentru că adepţii ei au creat un limbaj ocult, prin simboluri.

— Nu i-ai pus nicio întrebare?

— Ba da, pentru că deşi eu negam, el ştia că nu sunt mulţumit cu ceea ce făceam. Iar protectorul meu mi-a spus: „Mi-e frică să avansez pe un teren care nu se află pe nicio hartă, dar, în pofida spaimelor mele, la sfârşitul zilei viaţa mi se pare foarte interesantă”. Eu am insistat asupra tradiţiei, el mi-a răspuns ceva de genul „Atât timp cât Dumnezeu e bărbat, vom avea mereu hrană pe masă şi un acoperiş deasupra capului. Dar când Mama îşi va recăpăta în sfârşit libertatea, poate că va trebui să dormim sub cerul liber şi să trăim din dragoste, sau poate că vom fi în stare să echilibrăm emoţia şi munca”. Iar omul care avea să devină protectorul meu, m-a întrebat: „Dacă n-ai fi biolog, ce-ai fi?” I-am spus că aş fi vrut să fiu fierar, dar din asta nu ies bani. El mi-a întors-o: „Ei bine, când

o să oboseşti să fii ceea ce nu eşti, să sărbătoreşti viaţa modelând metalul. Cu timpul, vei descoperi că asta îţi va face mai mult decât plăcere: va da un sens vieţii tale". „Şi cum urmez tradiţia asta despre care mi-ai vorbit?" „Ţi-am spus, prin simboluri", îmi răspunse el. „Începe să faci ce-ţi place, restul îţi va fi revelat. Crede că Dumnezeu e mamă şi are grijă de fiii ei, nu lasă să li se întâmple niciun rău, niciodată. Eu aşa am făcut şi am supravieţuit. Am descoperit că există şi alţi oameni care fac acelaşi lucru, dar sunt luaţi drept nebuni, iresponsabili, superstiţioşi. Caută în natură inspiraţia care stă acolo de când e lumea lume. Construim piramide, dar creăm şi simboluri". Şi, spunând acestea, plecă şi nu l-am mai văzut niciodată. Ştiu numai că, din clipa aceea, simbolurile au început să-mi apară pentru că mi se deschiseseră ochii. Mi-a fost greu, dar într-o seară le-am spus alor mei că, deşi aveam tot ce-şi putea dori un om, eram nefericit, pentru că mă născusem ca să fiu fierar. Soţia începu să se plângă, spunând: „Te-ai născut ţigan, a trebuit să înfrunţi atâtea umilinţe ca să ajungi unde ai ajuns, vrei acum să faci cale întoarsă?" Băiatul meu însă a fost foarte mulţumit, fiindcă şi lui îi plăcea să-i vadă pe fierarii din satul nostru şi detesta laboratoarele de la oraş. Am început să-mi împart timpul între cercetări şi munca de ucenic de fierar. Eram obosit, dar mult mai vesel ca înainte. Până într-o zi, când am lăsat slujba şi mi-am deschis propria fierărie, fără mare succes la început. Tocmai când începusem să cred în viaţă, lucrurile s-au înrăutăţit teribil. Într-o zi, când lucram, mi-am dat seama că în faţa mea aveam un simbol. Primeam metal neprelucrat şi trebuia să fac din el piese pentru automobile, pentru maşini agricole, ustensile de bucătărie. Cum se face asta? Mai întâi, încing bucata de metal la o căldură infernală, până ce devine roşie. Imediat, apuc ciocanul cel mai greu şi lovesc fără milă de multe ori, până ce piesa capătă forma dorită. Apoi o scufund într-un cazan

cu apă rece şi tot atelierul se umple de aburi, în timp ce piesa pocneşte şi ţipă din cauza schimbării bruşte de temperatură. Trebuie să repet acest proces până reuşesc să fac o piesă perfectă: o singură dată nu e de ajuns.

Fierarul făcu o pauză lungă, îşi aprinse o ţigară şi continuă:

— Uneori metalul care-mi ajunge în mână nu rezistă la tratament. Căldura, loviturile de ciocan şi apa rece îl umplu de crăpături. Iar eu ştiu că n-o să devină niciodată o lamă bună de plug sau un ax de motor. Şi atunci îl iau pur şi simplu şi-l arunc în grămada de fier vechi pe care ai văzut-o la poarta fierăriei.

După o altă pauză, fierarul adăugă:

— Ştiu că Dumnezeu m-a aşezat în focul suferinţelor. Am acceptat loviturile de ciocan pe care mi le-a dat viaţa, şi uneori mă simt la fel de rece şi nesimţitor ca apa care provoacă suferinţă oţelului. Dar nu cer decât un singur lucru: „Dumnezeule, Mamă, nu mă lăsa până ce nu voi fi reuşit să iau forma pe care o aştepţi de la mine. Încearcă cum crezi că e mai bine, câtă vreme ai să doreşti, dar nu mă arunca în grămada de fier vechi a sufletelor”.

Când am terminat discuţia cu omul acela, deşi eram încă ameţită, am înţeles că viaţa mea se schimbase. Exista o tradiţie dedesubtul a tot ce învăţam, iar eu trebuia să plec în căutarea acelor persoane care, conştient sau inconştient, reuşeau să manifeste latura feminină a lui Dumnezeu. În loc să stau să ocărăsc şi să blestem guvernul şi manipulările politice, m-am hotărât să fac lucrul pe care îl doream cu adevărat: să vindec oamenii. Restul nu mă mai interesa.

Cum nu aveam resursele necesare, m-am apropiat de femeile şi de bărbaţii din regiune, iar ei m-au îndreptat spre lumea plantelor medicinale. Am descoperit că exista o tradiţie populară, care

venea dintr-un trecut milenar, transmisă din generaţie în generaţie prin experienţă, nu prin cunoaştere tehnică. Cu acest remediu am putut merge mult mai departe decât aş fi crezut, pentru că nu mă aflam acolo doar ca să îndeplinesc o sarcină a universităţii sau să-mi ajut guvernul să vândă arme, nici ca să fac propagandă partidelor politice. Mă aflam acolo fiindcă vindecarea oamenilor mă făcea să fiu mulţumită.

Asta m-a apropiat de natură, de tradiţia nescrisă şi de plante. Reîntoarsă în Anglia, m-am dus să stau de vorbă cu unii medici pe care i-am întrebat dacă ei ştiu exact remediile pe care trebuie să le prescrie sau îi mai ajută uneori şi intuiţia? Aproape toţi mi-au răspuns, după ce se spărgea gheaţa între noi, că de multe ori erau călăuziţi de o voce şi dacă nu o luau în seamă, ajungeau să greşească tratamentul. Desigur că folosesc toată tehnica disponibilă, dar ştiu că există un colţ, un colţişor întunecat, în care se află într-adevăr esenţa vindecării şi decizia cea mai bună de luat.

Protectorul meu mi-a dezechilibrat lumea, deşi nu era decât un fierar ţigan. Obişnuiam să merg cel puţin o dată pe an până la el în sat şi discutam despre cum se deschide viaţa în faţa celor care îndrăznesc să vadă lucrurile altfel. În unele din aceste vizite am cunoscut alţi discipoli ai lui, şi împreună vorbeam despre temerile şi despre victoriile noastre. Protectorul spunea: „Şi eu am momente în care îmi este îngrozitor de frică, dar atunci descopăr o înţelepciune care se află dincolo de mine, şi merg mai departe”.

Azi câştig o avere ca medic la Edinburgh, şi aş câştiga încă şi mai mult dacă m-aş hotărî să plec la Londra, dar prefer să mă bucur de viaţă, să am şi eu momentele mele de răgaz. Fac ce-mi place: combin procedeele de vindecare ale anticilor, Tradiţia Secretă şi tehnicile cele mai moderne ale medicinei actuale – Tradiţia lui Hipocrate. Scriu un studiu despre asta, şi când vor vedea textul meu publicat

într-o revistă de specialitate, multe persoane din comunitatea „ştiinţifică” vor îndrăzni să facă paşii pe care de fapt şi-au dorit dintotdeauna să-i facă.

Nu cred că în cap se află izvorul tuturor relelor. Există boli. Cred că antibioticele şi antiviralele au însemnat un mare progres pentru umanitate. Nu pretind să-l fac pe vreun pacient să-şi vindece apendicita prin meditaţie, nu are nevoie decât de o operaţie urgentă. În fine, eu merg cu paşi mici, cu frică şi curaj, caut tehnica şi inspiraţia. Sunt îndeajuns de prudentă ca să vorbesc oricui despre asta, aş risca să fiu acuzată de şarlatanie şi multe vieţi pe care aş putea să le salvez ar ajunge să fie pierdute.

Când am îndoieli, cer ajutorul Marii Mame. Nu m-a lăsat niciodată fără răspuns. Dar totdeauna m-a sfătuit să fiu discretă. Cu siguranţă i-a dat acelaşi sfat şi Atenei, cel puţin în două, trei ocazii.

Numai că ea era mult prea fascinată de lumea pe care tocmai o descoperise şi n-a ascultat.

Un ziar londonez, 24 august 1991

VRĂJITOAREA DIN PORTOBELLO
LONDRA (© Jeremy Lutton)

„Asta-i unul dintre motivele pentru care eu nu cred în Dumnezeu. Uitaţi-vă numai la cum se poartă cei care cred!”

Aceasta a fost reacţia lui Robert Wilson, comerciant în zona Portobello Road. Strada, cunoscută în toată lumea pentru anticarii şi târgul ei de vechituri din fiecare sâmbătă, s-a transformat, ieri noapte, într-un câmp de luptă, fiind nevoie de intervenţia a cel puţin cincizeci de poliţişti din Kensington şi Chelsea pentru a potoli spiritele. La sfârşitul tulburărilor, cinci persoane erau rănite, dar niciuna în stare gravă. Motivul luptei de stradă, care a durat aproape două ore, a fost o manifestaţie convocată de reverendul Ian Buck împotriva a ceea ce el a numit „cultul satanic din inima Angliei”.

Conform spuselor reverendului Buck, de o jumătate de an, în fiecare noapte de luni un grup de persoane suspecte nu-i lasă pe vecini să doarmă, lunea fiind aleasă de ei pentru a-l invoca pe diavol. Ceremonia era condusă de libaneza Sherine H. Khalil, care şi-a luat numele Atena, după zeiţa înţelepciunii.

Aproximativ două sute de persoane se strângeau în vechiul depozit de cereale al Companiei Indiilor, dar se strângeau din ce în ce mai mulţi; cu o săptămână în urmă, un număr la fel de mare de persoane rămăsese afară, sperând să poată intra să participe la cult. Văzând că reclamaţiile lui verbale, cererile depuse, scrisorile trimise ziarelor nu au niciun rezultat, reverendul a hotărât să-şi mobilizeze comunitatea, convocându-şi credincioşii ieri, la ora 19, pentru a se aşeza în faţa depozitului şi a împiedica intrarea „adoratorilor Satanei”.

„Imediat ce am primit prima reclamaţie, am trimis pe cineva să inspecteze clădirea, dar nu s-a găsit niciun fel de drog sau indiciu de activitate ilicită”, a declarat o oficialitate care a dorit să-şi păstreze anonimatul, având în vedere că a fost demarată o anchetă care să clarifice cele petrecute. „Dat fiind că muzica înceta totdeauna la ora 10 seara, nu se încălca nici legea liniştii publice, aşa că nu am putut lua nicio măsură. Anglia permite libertatea cultelor”.

Reverendul Buck are altă versiune a cazului:

„De fapt, această vrăjitoare din Portobello, maestră a şarlatanismului, are legături cu sfere înalte ale puterii, aşa se explică pasivitatea poliţiei, plătită din banii contribuabililor ca să păstreze ordinea şi decenţa. Trăim într-un moment în care totul e permis. Democraţia este înghiţită şi distrusă din cauza libertăţilor ei fără limite”.

Pastorul afirmă că încă de când s-a format grupul l-a privit cu neîncredere. Închiriaseră un imobil în ruină şi-şi petreceau zile întregi încercând să-l repare, „ca o demonstraţie clară a faptului că aparţineau unei secte şi fuseseră supuşi unei spălări a creierului, pentru că nimeni nu munceşte degeaba pe lumea asta”. Întrebat dacă enoriaşii lui nu se dedicau şi ei unor activităţi calitative sau de ajutorare a comunităţii, Buck a afirmat: „Ceea ce facem noi este în numele lui Isus”.

Ieri noapte, ajungând la depozitul unde era aşteptată de adepţi, Sherine Khalil, fiul ei şi câţiva prieteni au fost împiedicaţi să intre de enoriaşii reverendului Buck, care purtau lozinci şi strigau la megafoane, cerând vecinilor să li se alăture. Scandalul a degenerat repede în agresiuni fizice şi la scurtă vreme niciunul dintre grupuri nu mai putea fi controlat.

„Spun că luptă în numele lui Isus; dar de fapt vor să nu mai ascultăm cuvintele lui Cristos care spunea «Toţi suntem dumnezei», a afirmat cunoscuta actriţă Andrea McCain, una dintre

adeptele lui Sherine Khalil-Atena. Domnişoara McCain a primit o lovitură cu un corp tăios în zona sprâncenei drepte şi i s-a acordat imediat asistenţă medicală, părăsind locul înainte de a putea să descoperim mai multe despre legăturile ei cu cultul.

Imediat după restabilirea ordinii, doamna Khalil a încercat să-şi liniştească băiatul de opt ani, dar ne-a spus că în vechiul depozit nu are loc decât un dans colectiv, urmat de invocarea unei entităţi numite Hagia Sofia, căreia i se adresează întrebări. Ceremonia se termină cu un fel de predică şi cu rugăciune colectivă pentru slăvirea Marii Mame. Ofiţerul însărcinat cu primele cercetări i-a confirmat declaraţia.

Din investigaţiile noastre, rezultă că grupul nu are un nume şi nu e înregistrat ca societate de binefacere. Dar avocatul Sheldon Williams afirmă că nu este necesar: „Trăim într-o ţară liberă, oamenii se pot întâlni pentru activităţi fără scopuri lucrative, dacă aceasta nu conduce la încălcarea vreunei legi din codul nostru civil, cum ar fi incitarea la rasism sau consumul de stupefiante”.

Doamna Khalil a respins categoric posibilitatea de a întrerupe reuniunile de cult din pricina tulburărilor: „Formăm un grup pentru a ne încuraja reciproc, fiindcă este foarte greu să înfrunţi de unul singur presiunile societăţii”, a declarat ea. „Cer ca ziarul dumneavoastră să denunţe această persecuţie religioasă pe care o suferim şi am suferit-o de-a lungul secolelor. De fiecare dată când facem ceva care nu e în acord cu religiile instituite şi aprobate de stat, suntem reprimaţi – aşa cum s-a întâmplat şi astăzi. Înainte, eram prigoniţi, trimişi în închisori, pe rug, în exil. Acum însă avem puterea să reacţionăm, şi forţei i se va răspunde prin forţă, tot aşa cum şi compasiunii i se va răspunde prin compasiune”.

Confruntată cu acuzaţiile reverendului Buck, ea a răspuns acuzându-l că „îşi manipulează

credincioşii, folosind intoleranţa ca pretext şi minciuna ca armă pentru acţiunile sale violente".

Conform sociologului Arthaud Lenox, fenomenele de acest gen tind să se multiplice în anii următori şi este posibil să se ajungă la confruntări serioase cu religiile instituţionalizate. „Din momentul în care utopia marxistă s-a demonstrat a fi incapabilă să canalizeze idealurile societăţii, lumea s-a întors spre o trezire religioasă, rod al fricii naturale pe care lumea civilizată o resimte pentru datele încărcate de semnificaţie. Cu toate acestea, eu cred că atunci când anul 2000 va veni şi cât timp lumea va exista, bunul-simţ va învinge, iar religiile vor redeveni un simplu refugiu pentru cei slabi, care sunt totdeauna în căutare de călăuze".

Opinia a fost contestată de Preasfinţia Sa Evaristo Piazza, episcop auxiliar al Vaticanului în Marea Britanie: „Ceea ce vedem acum nu este deşteptarea spirituală pe care toţi am dori-o, ci o mişcare ce ţine de ceea ce americanii numesc Noua Eră, un fel de ghiveci al cultelor în care totul este permis, dogmele nu mai sunt respectate, iar ideile cele mai absurde redevin actuale şi bântuie mintea omenească. Oameni lipsiţi de scrupule ca doamna aceea încearcă să le inducă idei false minţilor slabe şi influenţabile, cu unicul scop de a beneficia de avantaje financiare şi putere personală".

Istoricul german Franz Herbert, actualmente stagiar la Institutul Goethe din Londra, are o părere diferită. „Religiile tradiţionale au încetat să răspundă la chestiunile fundamentale ale omului, cum ar fi propria identitate sau raţiunea existenţei, şi s-au concentrat numai asupra unor dogme şi norme servind organizării sociale şi politice. Astfel, oamenii aflaţi în căutarea spiritualităţii autentice pornesc spre alte direcţii, ceea ce presupune, fără îndoială, o întoarcere în trecut, la cultele primitive dinaintea momentului când ele au fost contaminate de structurile puterii".

La postul de poliţie unde a fost înregistrat incidentul, sergentul William Morton a afirmat că, în cazul în care grupul lui Sherine Khalil decide să-şi ţină reuniunea lunea viitoare, dacă ea se va simţi ameninţată va trebui să solicite în scris protecţia poliţiei, evitând astfel repetarea incidentelor.

(Prin bunăvoinţa lui Andrew Fish. Fotografii de Mark Guillhem.)

Heron Ryan, ziarist

Am citit articolul în avion, când mă întorceam din Ucraina, plin de îndoieli. Nu reuşisem să aflu dacă tragedia de la Cernobîl fusese într-adevăr mare sau fusese folosită de marii producători de petrol pentru a reduce folosirea altor surse de energie.

M-a speriat articolul care-mi căzuse în mână. Fotografiile arătau câteva vitrine sparte, un reverend furios şi – iată pericolul – o femeie frumoasă, cu ochi înflăcăraţi, îmbrăţişându-şi fiul. Imediat am înţeles ce se putea întâmpla, atât în bine, cât şi în rău. De la aeroport m-am dus direct în Portobello, convins că ambele presimţiri aveau să devină realitate.

Partea bună a fost că reuniunea de lunea următoare a fost unul dintre evenimentele cu cel mai mare răsunet din istoria cartierului: a venit lume din toată zona, unii, curioşi să vadă acea „entitate" menţionată în articol, alţii cu lozinci în favoarea libertăţii de cult şi de expresie. Cum înăuntru nu încăpeau mai mult de două sute de persoane, au rămas afară, pe trotuar, sperând să apuce măcar să o vadă pe cea care părea a fi preoteasa oprimaţilor.

Când a ajuns, a fost primită cu aplauze, bileţele, cereri de ajutor; câţiva i-au aruncat flori, iar o femeie de o vârstă incertă i-a cerut să continue să lupte pentru libertatea femeilor, pentru dreptul de a o adora pe Mamă.

Enoriaşii de săptămâna trecută au fost pesemne intimidaţi de mulţime şi n-au apărut, în ciuda ameninţărilor pe care le proferaseră cu câteva zile în urmă. Nu s-a auzit de nicio agresiune, iar ceremonia s-a desfăşurat ca de obicei – dans, apariţia Hagiei Sofia (acum ştiam că este o latură a Atenei înseşi), omagiul de la final (care se

extinsese de curând, de când grupul se mutase în depozitul cedat de unul dintre primii adepţi).

Am observat că în timpul predicii, Atena părea posedată:

— Noi toţi avem datoria să iubim şi să lăsăm iubirea să se manifeste cum crede că e mai bine. Nu putem şi nu trebuie să ne speriem atunci când forţele tenebrelor, acelea care au instituit cuvântul „păcat" numai pentru a ne controla inimile şi minţile, vor să se facă auzite. Ce este păcatul? Isus Cristos, pe care toţi îl cunoaştem, s-a întors spre femeia adulteră şi i-a spus: *Nu te-a osândit niciunul? Nu te osândesc nici Eu.* A vindecat oameni în timpul Sabatului, a lăsat o prostituată să-i spele picioarele, criminalului crucificat alături de el i-a promis să se bucure de deliciile paradisului, ne-a spus să ne ocupăm numai de ziua de azi, pentru că florile câmpului nu ţes, nici nu torc, dar au straie minunate. Ce este un păcat? Păcat este să împiedici Iubirea să se manifeste. Iar Mama este dragoste. Ne aflăm într-o lume nouă, putem alege încotro să ne îndreptăm paşii, nu trebuie să alegem direcţia în care societatea ne obligă să apucăm. Dacă va trebui, vom înfrunta din nou forţele întunericului, cum am făcut săptămâna trecută. Dar nimeni nu ne va reduce la tăcere glasul, nici inima.

Asistam la transformarea unei femei în icoană. Vorbea despre toate lucrurile acelea cu convingere, cu demnitate, cu credinţă. Am sperat că are dreptate când descrie lumea care se află în faţa noastră şi mi-am dorit să apuc să trăiesc în ea.

Ieşirea ei din depozit a fost la fel de bine primită cum fusese intrarea şi, zărindu-mă în mulţime, mă chemă lângă ea, spunându-mi că-mi simţise lipsa săptămâna trecută. Era veselă, sigură pe ea, convinsă că procedează corect.

Asta era partea bună a articolului, şi era bine dacă lucrurile se terminau aici. Aş fi vrut să nu am dreptate, dar după numai trei zile, previziunile mele

s-au confirmat: partea întunecată a izbucnit cu toată puterea.

Folosind unul dintre cele mai retrograde şi conservatoare birouri de avocaţi din Regatul Unit, ai cărui directori – ei şi numai ei, în niciun caz Atena – aveau legături cu toate sferele guvernului, reverendul Buck a convocat o conferinţă de presă pentru a anunţa că în acel moment demarase în justiţie un proces de defăimare, calomnie şi daune morale, în baza declaraţiilor publice ale Atenei.

M-a chemat secretarul de redacţie: ştia că eram prieten cu personajul principal din tot scandalul acela şi mi-a sugerat să facem un interviu exclusiv. La început am fost indignat: cum să-mi folosesc prietenia ca să vând ziarul?

Dar după ce am discutat puţin, mi-am dat seama că putea fi o idee bună: Atena ar fi avut ocazia să prezinte faptele din punctul ei de vedere şi ar fi putut folosi interviul ca să promoveze ideile pentru care acum lupta pe faţă. Am ieşit de la întâlnirea cu secretarul de redacţie cu un plan pe care l-am realizat împreună: o serie de reportaje despre noile tendinţe sociale şi transformările pe care căutările religioase le traversau în prezent. Într-unul din reportaje urma să public părerile Atenei.

În seara aceleiaşi zile, m-am dus acasă la ea, profitând de faptul că mă invitase la ultima noastră întâlnire. Am aflat de la vecini că nişte avocaţi veniseră cu o zi înainte să-i înmâneze o citaţie, dar nici ei nu au găsit-o.

Am telefonat mai târziu, fără succes. Am mai încercat o dată, seara târziu, dar n-a răspuns nimeni. Am început să sun la fiecare jumătate de oră, iar neliniştea creştea proporţional cu numărul telefoanelor date. De când Hagia Sofia mă vindecase de insomnie, oboseala mă împingea în pat la unsprezece noaptea, dar de data aceasta îngrijorarea mă ţinea treaz.

Am găsit numărul mamei ei în cartea de telefon. Era totuşi prea târziu, iar dacă ea nu era acolo, toată

familia s-ar fi speriat; ce era de făcut? Am dat drumul la televizor ca să văd dacă nu se întâmplase ceva – nimic special, Londra continua să fie aceeaşi, cu minunile şi pericolele ei.

M-am decis să fac o ultimă încercare: telefonul a sunat de trei ori şi imediat am recunoscut vocea Andreei la celălalt capăt al firului.

— Ce vrei? m-a întrebat ea.

— Atena mi-a cerut s-o caut. Totul e bine?

— Sigur că e bine, dar şi rău, depinde de cum vrei să vezi lucrurile. Cred că tu poţi să dai o mână de ajutor.

— Ea unde e?

Mi-a închis, fără o vorbă în plus.

Deidre O'Neill, cunoscută ca Edda

Atena s-a cazat la un hotel din apropierea casei mele. Ştirile de la Londra care se referă la chestiuni locale, mai ales la micile conflicte din cartierele de la periferie, nu ajung niciodată în Scoţia. Nu prea ne interesează cum îşi rezolvă englezii micile lor probleme; noi avem steagul nostru, echipele noastre de fotbal şi în curând vom avea şi parlamentul nostru. Este jalnic că în zilele noastre încă mai folosim acelaşi cod telefonic ca şi Anglia, aceleaşi mărci poştale şi ne amărâm parcă şi mai mult pentru înfrângerea reginei noastre Maria Stuart în bătălia pentru tron.

Ea a ajuns în mâinile englezilor şi a fost decapitată sub pretextul unor acuzaţii religioase, bineînţeles. Aşa că problemele cu care s-a confruntat discipola mea nu reprezentau nicio noutate.

Am lăsat-o pe Atena să se odihnească o zi întreagă. A doua zi dimineaţa, în loc să intrăm în micul meu templu şi să trecem la treabă folosind ritualurile pe care le cunoşteam, m-am hotărât să o iau la plimbare împreună cu băiatul ei printr-o pădure din apropierea oraşului Edinburgh. Acolo, în timp ce copilul se juca şi fugea liber printre copaci, ea îmi povesti în amănunt tot ce se întâmplase.

Am lăsat-o să termine, apoi am vorbit eu:

— E zi, cerul e noros, şi dincolo de nori oamenii cred că trăieşte un Dumnezeu atotputernic, călăuzitor al destinelor pământenilor. Dar uită-te la fiul tău, priveşte-ţi picioarele, ascultă sunetele din jur: aici jos, există o Mamă mult mai aproape, aducând bucurie copiilor şi energie celor care păşesc pe trupul Ei. De ce preferă oamenii să creadă în ceva depărtat şi să uite ceea ce e vizibil, adevărata manifestare a miracolului?

— Eu ştiu răspunsul: pentru că cineva acolo sus conduce şi dă ordine, ascuns după nori, iar înţelepciunea lui nu poate fi pusă la îndoială. Aici jos, noi avem contact fizic cu o realitate magică, şi avem libertatea să alegem încotro să ni se îndrepte paşii.

— Frumoase şi exacte cuvinte. Dar tu crezi că oamenii îşi doresc asta? Îşi doresc ei oare libertatea de a-şi alege drumul?

— Eu cred că da. Pământul acesta pe care calc mi-a descoperit drumuri foarte ciudate, de la sătucul din Transilvania la oraşul din Orientul Mijlociu, de acolo în oraşul de pe o insulă, de acolo în deşert, înapoi în Transilvania şi aşa mai departe. De la o bancă dintr-o suburbie, la o companie imobiliară în Golful Persic. De la un grup de dans, la un beduin. Şi de câte ori picioarele mele voiau să meargă undeva, eu spuneam „da” în loc să spun „nu”.

— Ce ai câştigat cu asta?

— Azi pot vedea aura oamenilor. O pot trezi pe Mamă în sufletul meu. Viaţa mea are un sens, ştiu pentru ce lupt. Dar de ce întrebi? Şi tu ai câştigat ceva, cea mai importantă putere din lume – aceea a vindecării. Andrea reuşeşte să facă profeţii şi să vorbească cu spiritele; i-am însoţit pas cu pas dezvoltarea spirituală.

— Şi ce-ai mai câştigat?

— Bucuria de a trăi. Ştiu că mă aflu aici, totul este un miracol, o revelaţie.

Copilul a căzut şi şi-a julit un genunchi. Instinctiv, Atena fugi spre el, îi curăţă rana spunându-i că nu era nimic, iar copilul se întoarse la joacă în pădure. Acela mi s-a părut a fi un semn.

— Ceea ce i s-a întâmplat copilului mi s-a întâmplat şi mie. Şi se întâmplă şi cu tine, nu-i aşa?

— Da. Dar nu cred că m-am împiedicat şi am căzut; cred că trec încă o dată printr-o încercare care îmi va arăta pasul următor.

În asemenea momente, maestrul nu trebuie să spună nimic – trebuie numai să-şi binecuvânteze discipolul. Pentru că, oricât ar dori să-l scutească de suferinţe, drumurile sunt deja trasate, iar picioarele – doritoare să le urmeze. I-am propus să ne întoarcem noaptea în pădure, numai noi două. Ea m-a întrebat unde putea să-şi lase băiatul şi i-am promis că mă voi ocupa eu de asta, aveam o vecină care-mi era datoare şi va fi foarte încântată să aibă grijă de Viorel.

Pe la apusul soarelui ne-am întors în acelaşi loc, iar pe drum am vorbit despre lucruri care nu aveau nicio legătură cu ritualul pe care eram gata să-l îndeplinim. Atena mă văzuse depilându-mă cu un nou tip de ceară şi era foarte interesată să ştie care erau avantajele faţă de procedeele mai vechi. Am conversat cu însufleţire despre vanitate, despre modă, despre locurile unde poţi cumpăra cel mai ieftin, despre comportamentul feminin, despre feminism şi stilurile de coafură. La un moment dat ea a spus ceva de genul „sufletul nu are vârstă, nu ştiu de ce ne facem atâtea griji”, dar îşi dădu imediat seama că nu era nimic în neregulă dacă se relaxa şi vorbea despre lucruri fără nicio importanţă. Dimpotrivă, conversaţia era chiar foarte distractivă, şi înfăţişarea este importantă în viaţa unei femei (ca şi în viaţa bărbaţilor, într-un alt mod, desigur, doar că ei nu sunt la fel de dispuşi să o recunoască).

Pe măsură ce ne apropiam de locul pe care-l alesesem – sau, mai bine spus, pe măsură ce pădurea alegea pentru mine – am început să simt prezenţa Mamei. În cazul meu, această prezenţă se manifestă printr-o anumită bucurie misterioasă, interioară, care mă emoţionează întotdeauna şi aproape că mă face să plâng. Era momentul să mă opresc şi să schimb vorba.

— Ia câteva vreascuri, i-am cerut.

— Dar e întuneric.

— Luna plină luminează îndeajuns, chiar dacă e ascunsă de nori. Educă-ţi ochii: au fost făcuţi să vadă mult mai mult decât crezi.

Ea a făcut ce îi cerusem, blestemând când se înţepa. A trecut aproape o jumătate de oră fără să schimbăm o vorbă; simţeam emoţia care anunţa prezenţa Mamei, bucuria de a sta acolo cu femeia asta care încă mai părea un copil, care avea încredere în mine, care mă însoţea în căutările mele care păreau uneori prea nebuneşti pentru mintea omenească.

Atena încă se mai afla în starea aceea în care răspundea la întrebări, aşa cum îmi răspunsese şi mie în după-amiaza aceea. Mă aflasem şi eu cândva într-o asemenea stare timp de o zi, după care m-am lăsat transportată complet în împărăţia misterului, mulţumindu-mă să contemplu, să sărbătoresc, să slăvesc, să fiu recunoscătoare şi să las harul să se manifeste.

O priveam pe Atena cum strângea vreascuri şi o vedeam pe copila care am fost şi eu cândva, căutând secrete ascunse, puteri oculte. Viaţa mă învăţase ceva complet diferit: puterile nu erau oculte, iar secretele fuseseră dezvăluite de multă vreme. Când mi s-a părut că vreascurile erau suficiente, i-am făcut semn să se oprească.

Chiar eu am căutat ramuri mai groase pe care le-am aşezat deasupra vreascurilor. Aşa e şi în viaţă. Pentru ca bucăţile mai mari să ia foc, trebuie să ardă mai întâi vreascurile. Ca să putem elibera energia puterii, trebuie ca slăbiciunea noastră să aibă şansa să se manifeste.

Pentru a înţelege puterile pe care le purtăm în noi şi secretele care au fost deja dezvăluite, mai întâi trebuie să laşi ca superficialul – aşteptări, temeri, aparenţe – să se consume. Doar aşa poţi afla pacea, iar noi am simţit-o în pădure, cu vântul care adia uşor, lumina lunii filtrată de nori, zgomotele animalelor care ieşeau noaptea să vâneze, împlinind astfel ciclul naşterii şi al morţii stabilit de

Mamă, fără ca vreodată să fie acuzaţi că îşi urmează instinctele şi natura.

Am aprins focul.

Niciuna dintre noi nu simţea nevoia să spună ceva – am rămas tăcute, contemplând dansul focului multă vreme, parcă o veşnicie, ştiind bine că în acele momente sute de mii de oameni se aflau probabil în faţa focului din cămin, în diverse locuri din lume, independent de faptul că aveau sau nu la ei acasă cele mai moderne sisteme de încălzire; făceau acest lucru pentru că era un simbol.

Mi-a trebuit un mare efort ca să ies din transa care, de data asta, nu-mi spusese nimic special, nu mă făcuse să văd zei, aure sau fantasme, mă lăsase doar în starea de graţie de care aveam atâta nevoie. Am revenit la concentrarea asupra momentului prezent, la fata de lângă mine, la ritualul pe care trebuia să-l fac.

— Cum e discipola ta? am întrebat-o.

— Dificilă. Dar dacă n-ar fi aşa, poate că eu n-aş învăţa tot ce am nevoie.

— Şi ce puteri manifestă?

— Vorbeşte cu entităţi din lumea paralelă.

— Aşa cum vorbeşti tu cu Hagia Sofia?

— Nu. Ştii prea bine că Hagia Sofia este Mama care se manifestă în mine. Ea vorbeşte cu fiinţe invizibile.

Înţelesesem, dar voiam să fiu sigură. Atena era mai tăcută ca de obicei. Nu ştiu dacă discutase cu Andrea despre întâmplările de la Londra, nu venise vorba despre asta. M-am ridicat, mi-am deschis geanta pe care o luasem cu mine, am scos un pumn de ierburi adunate dinainte tocmai pentru asta, şi le-am aruncat în flăcări.

— Lemnul a început să vorbească, spuse Atena, ca şi cum se afla în faţa unui lucru absolut normal, ceea ce era foarte bine, miracolele începeau acum să facă parte din viaţa ei.

— Ce spune?

— Deocamdată nimic, sunt numai şoapte. Peste câteva minute a auzit un cântec venind din foc.

— E minunat!

Acum vorbea fetiţa, nu femeia, nici mama Atena.

— Rămâi aşa cum eşti. Nu încerca să te concentrezi, să-mi urmezi paşii sau să înţelegi ce-ţi spun. Relaxează-te, simte-te bine. Uneori asta e tot ce putem aştepta de la viaţă.

Am îngenuncheat, am luat un băţ care ardea, am făcut un cerc în jurul ei, lăsând o mică deschizătură pe unde să poată intra. Auzeam şi eu cântecul şi am dansat în jurul ei, invocând unirea focului masculin cu pământul feminin care acum îl primea cu braţele şi picioarele desfăcute, focul care purifica tot, care preschimba în energie forţa închisă în acele vreascuri, ramuri, fiinţe omeneşti, entităţi invizibile. Am dansat pe muzica focului şi am făcut gesturi menite să o protejeze pe copila zâmbitoare din mijlocul cercului.

Când flăcările s-au stins, am luat puţină cenuşă şi am presărat-o pe capul Atenei, apoi am stins imediat cu picioarele cercul pe care-l făcusem în jurul ei.

— Îţi mulţumesc foarte mult, spuse ea. M-am simţit iubită, mângâiată şi protejată.

— Să îţi aduci aminte de asta când îţi va fi greu.

— Acum că mi-am găsit drumul, nimic nu va mai fi greu. Am o misiune de îndeplinit, nu-i aşa?

— Da, noi toţi avem o misiune de îndeplinit.

Începu să fie nesigură.

— Dar nu mi-ai spus despre greutăţi.

— Este o întrebare naivă. Aminteşte-ţi doar ce ai spus adineaori: eşti iubită, mângâiată, protejată.

— O să fac tot posibilul.

Ochii i s-au umplut de lacrimi. Atena înţelesese răspunsul meu.

Samira R. Khalil, casnică

— Nepotul meu! Ce legătură are nepotul meu cu toate astea? În ce lume trăim, Doamne, Dumnezeule? Mai suntem încă în Evul Mediu, să vânăm vrăjitoare?

M-am dus repede la el. Îi dăduse sângele pe nas, dar disperarea mea l-a lăsat indiferent, m-a îndepărtat:

— Eu ştiu să mă apăr. Şi m-am apărat.

Deşi nu am purtat niciun copil în pântec, cunosc inima copiilor. Eram mult mai îngrijorată pentru Atena decât pentru Viorel. Pentru el asta era una dintre multele lupte cu care avea să se înfrunte în viaţă, şi avea o sclipire de orgoliu în ochii umflaţi.

— Nişte copii la şcoală au spus că mama se închină diavolului!

Sherine a ajuns la timp ca să-l mai vadă pe băiat sângerând şi continuând să facă mare tărăboi. Voia să plece, să se întoarcă la şcoală ca să vorbească cu directorul. Am luat-o în braţe. Am lăsat-o să-şi verse toate lacrimile, să-şi spună toate păsurile – în clipa aceea nu puteam decât să tac şi să încerc să-i transmit toată dragostea mea, fără vorbe.

Când s-a mai liniştit puţin, am luat-o pe departe, spunându-i că putea să vină să stea cu noi, o să ne ocupăm noi de tot – tatăl ei vorbise cu nişte avocaţi când citise în ziar că voiau să deschidă proces împotriva ei. Am asigurat-o că vom face tot posibilul s-o ajutăm, ignorând bârfele vecinilor, privirile ironice ale cunoştinţelor şi ipocrizia prietenilor.

Nimic nu era mai important pe lume decât fericirea fiicei mele, deşi niciodată n-am putut înţelege de ce întotdeauna alegea cele mai întortocheate căi, grele şi pline de suferinţă. Dar o mamă nu trebuie să înţeleagă, ci să iubească şi să apere. Şi să se mândrească. Ştiind că-i puteam oferi aproape tot, şi-a dorit independenţa. A întâlnit

obstacole, înfrângeri, dar a vrut să înfrunte singură greutăţile. Şi-a căutat mama, conştientă de riscurile ce puteau să apară, dar asta n-a făcut decât s-o apropie şi mai mult de familia noastră. Îmi dădeam seama că nu ţinuse cont de sfaturile mele – să-şi ia o licenţă, să se mărite, să accepte greutăţile vieţii normale fără să se plângă, să nu meargă niciodată dincolo de limitele pe care le tolera societatea. Şi care a fost rezultatul?

Trăind alături de fiica mea, am devenit mai bună. Bineînţeles că nu înţelegeam nimic din povestea asta cu Zeiţa Mamă, din mania Atenei de a se înconjura de oameni ciudaţi, din faptul că niciodată nu se mulţumea cu ce obţinuse după foarte multă muncă. Totuşi, în adâncul sufletului meu, mi-ar fi plăcut tare mult să fiu ca ea, deşi e cam târziu pentru asemenea gânduri.

Am vrut să mă ridic şi să pregătesc ceva de mâncare, dar ea m-a oprit.

— Vreau să mai stau un pic aşa, în braţele tale. Asta-i tot ce-mi trebuie. Viorel, du-te în cameră la televizor, aş vrea să vorbesc puţin cu bunica ta.

Copilul o ascultă.

— Tare multă suferinţă ţi-am provocat.

— Ba deloc. Chiar dimpotrivă, tu şi băiatul tău sunteţi bucuria şi raţiunea noastră de a trăi.

— Dar eu nu prea am făcut…

— Şi ce bine că a fost aşa! Azi pot să mărturisesc: am avut momente în care te-am urât, în care m-am căit amarnic că n-am urmat sfatul infirmierei şi n-am adoptat un alt copil. Mă întrebam cum poate o mamă să-şi urască copilul. Luam calmante, mă duceam să joc bridge cu prietenele, cumpăram lucruri inutile – totul pentru a compensa dragostea pe care ţi-o dădusem şi pentru care eu credeam că nu primesc nimic în schimb. Acum câteva luni, când te-ai hotărât să laşi încă o dată slujba care-ţi aducea bani şi prestigiu, am fost disperată. M-am dus la biserica de aici, de lângă casă: voiam să fac o promisiune, să-i cer Sfintei

Fecioare să te ajute să realizezi ce faci, să-ţi schimbi viaţa, să profiţi de ocaziile pe care le pierdeai una câte una. Eram dispusă să fac orice în schimbul acestor lucruri. Am stat şi am privit-o pe Sfânta Fecioară cu copilul în braţe. Şi am spus: „Tu, care eşti mamă, ştii prin ce trec. Cere-mi orice, dar salvează-mi fata, fiindcă eu cred că a apucat-o pe un drum care duce la distrugerea ei”.

Sherine a început să mă strângă mai tare în braţe. Plângea din nou, dar era un altfel de plâns. Eu făceam eforturi ca să-mi controlez emoţia care mă cuprinsese.

— Şi ştii ce am simţit atunci? Că Ea îmi răspundea. Şi spunea: „Ascultă Samira, şi eu am gândit ca tine. Am suferit ani întregi pentru că fiul meu nu mă asculta. Îmi făceam griji pentru el, credeam că nu ştie să-şi aleagă prietenii, nu avea niciun fel de respect pentru legi, pentru obiceiuri, pentru religie sau pentru cei mai bătrâni”. Mai trebuie să-ţi povestesc şi restul?

— Nu mai trebuie, înţeleg. Dar mi-ar plăcea să ascult mai departe.

— Fecioara a mai spus la sfârşit: „Fiul meu nu m-a auzit. Iar acum mă bucur că nu a făcut-o”.

Cu multă blândeţe, m-am desprins din îmbrăţişare şi m-am ridicat.

— Trebuie să mâncaţi.

M-am dus la bucătărie, am pregătit o supă de ceapă, o mâncare de legume, am încălzit pâinea nedospită, am pus masa şi am luat prânzul împreună. Am vorbit despre lucruri lipsite de importanţă, care în asemenea clipe ne apropie şi sporesc plăcerea cu care stăm împreună cu cei dragi, liniştiţi, chiar dacă afară furtuna smulge copacii din rădăcini şi seamănă distrugere. Sigur, spre seară, fata mea şi nepoţelul meu vor ieşi pe uşa aceea ca să înfrunte iar vijelia, tunetele, fulgerele, dar asta era alegerea ei.

— Mămico, ai spus că ai face orice pentru mine, nu-i aşa?

Bineînţeles că aşa era. Chiar să-mi dau viaţa, dacă trebuia.

— Şi nu crezi că şi eu ar trebui să fac ceva pentru Viorel?

— Eu cred că asta ţine de instinctul de mamă. Dar, instinct sau nu, este cea mai mare dovadă de dragoste pe care o putem da.

Ea continua să mănânce.

— Ştii că ţi-au intentat proces şi că tatăl tău e gata să te ajute, dacă accepţi.

— Sigur că accept. E familia mea.

M-am gândit, m-am răzgândit, dar până la urmă nu m-am mai putut stăpâni:

— Pot să-ţi dau un sfat? Ştiu că ai prieteni suspuşi. Mă refer la ziaristul acela. De ce nu-i ceri să-ţi publice povestea, pentru ca oamenii să afle şi versiunea ta? Presa îi dă o grămadă de spaţiu reverendului ăstuia şi oamenii ajung până la urmă să-i dea dreptate.

— Vasăzică, în afară de faptul că accepţi ce fac, vrei să mă şi ajuţi?

— Da, Sherine. Chiar dacă nu te înţeleg, chiar dacă uneori sufăr aşa cum Fecioara trebuie să fi suferit toată viaţa ei, chiar dacă tu nu eşti Isus Cristos şi n-ai cine ştie ce mesaj important de transmis lumii întregi, eu sunt alături de tine şi vreau să văd că învingi.

Heron Ryan, ziarist

Atena a intrat tocmai când eu încercam să notez, frenetic, întrebările perfecte pentru interviul legat de întâmplările din Portobello şi renaşterea Zeiţei. Era o chestiune delicată, extrem de delicată.

Ce văzusem eu în depozit era o femeie care spunea: „Sunteţi capabili, faceţi ceea ce vă învaţă Marea Mamă – aveţi încredere în dragoste şi minunile se vor realiza". Mulţimea era de partea ei, dar asta nu putea să dureze prea mult, suntem într-o epocă în care sclavia e singurul mod de a găsi fericirea. Liberul arbitru implică o responsabilitate imensă, dă de furcă şi aduce nelinişte şi suferinţă.

— Am nevoie să scrii ceva despre mine, îmi ceru ea.

I-am răspuns că trebuia să mai aşteptăm puţin, povestea aia putea fi uitată săptămâna următoare, dar eu îmi pregătisem câteva întrebări despre Energia Feminină.

— Deocamdată, certurile şi scandalurile nu interesează decât cartierul şi ziarele de scandal: ziarele respectabile nu au publicat nici măcar un rând. Londra e plină de astfel de conflicte. N-ar fi bine să atragem acum atenţia mass-media. Mai bine stai vreo două, trei săptămâni fără să mai organizezi întâlniri.

Între timp, cred că subiectul Zeiţei, tratat cu seriozitatea pe care o merită, îi poate face pe mulţi să-şi pună întrebări importante.

— Cândva, la o cină, ai spus că mă iubeşti. Iar acum, nu numai că refuzi să mă ajuţi, dar îmi ceri şi să renunţ la lucrurile în care cred.

Cum trebuia să înţeleg ceea ce îmi spunea? Oare acceptase în sfârşit iubirea pe care i-o oferisem în noaptea aceea şi care mă urmărea, zi şi noapte? Khalil Gibran spunea că e mai important să dai decât să primeşti; cuvinte înţelepte, dar eu sunt un simplu muritor, am slăbiciunile şi îndoielile mele,

vreau să-mi găsesc liniştea alături de cineva, să fiu sclavul a ceea ce simt, dăruindu-mă cu totul, fără să întreb nimic, nici măcar dacă eram iubit. Îmi era de ajuns să-mi dea voie s-o iubesc; sunt sigur că Hagia Sofia era absolut de acord cu mine. Atena îmi intrase în viaţă de aproape doi ani, iar mie mi-era teamă că dacă o lăsam să meargă pe drumul ei, avea să se piardă dincolo de linia orizontului, fără ca eu să îi pot fi alături măcar pe o parte din acest drum.

— Tu vorbeşti acum de iubire?

— Eu îţi cer ajutorul.

Ce să fac? Să mă controlez, să nu grăbesc lucrurile ca să nu le distrug? Sau să fac pasul care lipsea, s-o îmbrăţişez şi s-o apăr de toate pericolele?

— Vreau să te ajut, i-am zis, deşi în cap îmi suna insistent „Nu-ţi mai face niciun fel de griji, te iubesc”. Te rog să ai încredere în mine. Voi face tot, absolut tot pentru tine. Uneori asta poate însemna să spun „nu” atunci când voi crede de cuviinţă, chiar cu riscul ca tu să nu-mi înţelegi decizia.

I-am zis că secretarul de redacţie de la ziar îmi propusese o serie de materiale despre trezirea Zeiţei, care includea şi un interviu cu ea. La început mi se păruse o idee excelentă, dar acum înţelesesem că era mai bine să aşteptăm puţin.

— Fie îţi continui misiunea, fie te aperi. Ştiu că eşti conştientă că ceea ce faci este mai important decât felul în care eşti văzută de ceilalţi. Eşti de acord?

— Mă gândesc la băiat. În fiecare zi are probleme la şcoală.

— O să treacă. Peste o săptămână nimeni nu-şi va mai aminti. Atunci va fi momentul să ne mişcăm noi: nu ca să te aperi de atacuri idioate, ci pentru a arăta, cu încredere şi înţelepciune, importanţa lucrării tale. Dacă te îndoieşti de sentimentele mele şi eşti hotărâtă să continui, vin cu tine la întâlnirea următoare. Vom vedea ce se întâmplă.

Am însoţit-o la întâlnirea de luni, şi nu mai eram un oarecare din mulţime, vedeam ce vedea şi ea.

Oameni care se îmbulzeau, flori şi mâini întinse, fete strigând „preoteasa Zeiţei”, două, trei doamne bine îmbrăcate care implorau o audienţă separată din pricina vreunei boli din familie. Mulţimea începu să ne împingă, închizându-ne drumul spre intrare – nu ne gândiserăm nicio clipă că am fi avut nevoie de protecţie, mie mi-era teamă. Am apucat-o de mână, l-am luat pe Viorel în braţe şi am reuşit să intrăm.

Înăuntru, în sala plină ochi, Andrea ne aştepta, foarte nervoasă:

— Cred că azi trebuie să le spui că n-o să faci niciun miracol! îi strigă Atenei. Te laşi condusă de vanitate! De ce nu vorbeşte Hagia Sofia cu toată mulţimea asta ca să-i spună să plece?

— Pentru că ea găseşte boli şi suferinţe, răspunse Atena cu ton provocator. Şi cu cât sunt mai mulţi cei pe care îi ajută, cu atât mai bine.

Voia să continue discuţia, dar mulţimea aplauda, aşa că Atena urcă pe scena improvizată. Puse în priză un mic casetofon pe care îl aducea de acasă, dădu instrucţiuni ca nimeni să nu urmeze ritmul muzicii, ceru să se danseze, şi ritualul începu. La un moment dat, Viorel se duse într-un colţ şi se aşeză – era momentul ca Hagia Sofia să apară. Atena repetă ceea ce văzusem deja de atâtea ori: opri brusc sunetul, îşi luă capul în mâini, iar oamenii făcură linişte, supunându-se unui ordin nerostit.

Ritualul s-a repetat fără nicio schimbare: la întrebările care aveau legătură cu dragostea refuza să răspundă, dar accepta să vorbească despre nelinişte, boală, probleme personale. Din locul unde mă aflam, puteam vedea oameni cu lacrimi în ochi, oameni care o priveau ca pe o sfântă. Sosi momentul predicii finale, înainte de ritualul colectiv de slăvire a Mamei.

Ştiam ce avea să urmeze, aşa că am început să mă gândesc cum puteam să ies de acolo cu cât mai puţin zgomot. Eram pe cale să urmez sfatul Andreei, care spusese să nu căutăm acolo miracole; m-am îndreptat spre Viorel pentru a putea pleca de acolo imediat ce mama lui şi-ar fi încheiat discursul.

Atunci am auzit vocea Hagiei Sofia:

— Azi, înainte de a încheia, vom vorbi despre cura de slăbire. Lăsaţi povestea asta cu regimul, uitaţi-o.

Cură de slăbire? Să uite povestea cu regimul?

— Am supravieţuit atâtea milenii pentru că am putut mânca. Iar azi, parcă a devenit un blestem. De ce? Ce ne face să vrem, la patruzeci de ani, să avem trupul de pe vremea când eram tineri? Putem opri timpul? Desigur că nu. Şi de ce trebuie să fim slabi?

Am auzit un fel de murmur în sală. Probabil că se aşteptau la un mesaj mai spiritual.

— Nu avem nevoie de aşa ceva. Cumpărăm cărţi de nutriţie, mergem la săli de sport, irosim o parte importantă din concentrarea noastră încercând să oprim timpul, când de fapt ar trebui să sărbătorim miracolul de a fi pe lumea aceasta. În loc să ne gândim cum putem trăi mai bine, suntem obsedaţi de greutatea pe care o avem. Lăsaţi deoparte acest lucru. Oricât de multe cărţi citiţi, oricât de multe exerciţii faceţi, oricât v-aţi chinui, nu există decât două opţiuni: ori renunţaţi la viaţă, ori vă îngrăşaţi. Mâncaţi moderat, dar cu plăcere: răul nu stă în ce intră, ci în ce iese din gura unui om. Aduceţi-vă aminte că mii de ani ne-am luptat cu foametea. Cine a inventat povestea asta, că trebuie să fim slabi toată viaţa? O să vă răspund: vampirii sufletului, aceia cărora le este atât de groază de viitor, încât cred că este posibil să oprească roata timpului. Hagia Sofia vă garantează: nu este posibil. Folosiţi-vă energia şi efortul pe care le irosiţi ţinând cure de slăbire pentru a vă hrăni cu

pâine spirituală. Înţelegeţi că Marea Mamă dă din belşug şi cu înţelepciune – respectaţi acest lucru şi nu vă veţi îngraşa mai mult decât o cere timpul. În loc să ardeţi artificial caloriile, încercaţi să le transformaţi în energia de care aveţi nevoie ca să luptaţi pentru visele voastre; nimeni nu a reuşit să rămână slab numai prin cură de slăbire.

Se lăsase o linişte profundă. Atena începu ritualul de încheiere, cu toţii au slăvit prezenţa Mamei, eu l-am luat pe Viorel în braţe, mi-am propus ca data următoare să-mi aduc câţiva prieteni ca să improvizăm un minimum de securitate şi am ieşit, în aceleaşi strigăte şi aplauze care ne întâmpinaseră la sosire.

Un comerciant mă opri:

— Dar e absurd! Dacă-mi sparg vreo vitrină, vă dau în judecată!

Atena era veselă, dădea autografe, Viorel părea mulţumit. Speram să nu fie vreun ziarist pe acolo în noaptea aia. Când în sfârşit am reuşit să ne depărtăm de mulţime, am luat un taxi.

Am întrebat dacă voiau să mănânce ceva. „Bineînţeles, tocmai am vorbit despre asta”, spuse Atena.

Antoine Locadour, istoric

În această lungă serie de greşeli care a ajuns să fie cunoscută sub numele de „Vrăjitoarea din Portobello”, cel mai mult mă surprinde naivitatea lui Heron Ryan, ziarist cu ani întregi de carieră şi experienţă internaţională. Când am vorbit cu el, era îngrozit de manşetele tabloidelor:

„Dieta Zeiţei!”, ţipa unul.

„Slăbeşte mâncând, a zis Vrăjitoarea din Portobello!” imprimase altul pe prima pagină.

În afară de faptul că atinsese un subiect atât de sensibil ca religia, Atena mersese şi mai departe: vorbise despre cura de slăbire, o chestiune de interes naţional, mai importantă decât războaiele, grevele sau catastrofele naturale. Nu toţi cred în Dumnezeu, dar toţi vor să slăbească.

Reporterii le luau interviuri comercianţilor locali, care susţineau că au văzut lumânări negre şi roşii aprinse, precum şi ritualuri în prezenţa câtorva oameni, în zilele care precedau întâlnirile colective. Până atunci, tema se rezumase la senzaţionalul ieftin, dar Ryan ar fi trebuit să îşi dea seama că acuzarea nu avea să piardă nicio ocazie pentru a face să ajungă la judecători ceea ce considerau a fi nu doar o calomnie, ci un atentat la toate valorile care susţineau societatea.

În aceeaşi săptămână, unul dintre cele mai prestigioase ziare englezeşti publica un text al reverendului Ian Buck, înalt oficial al Congregaţiei Evanghelice din Kensington, care spunea, într-unul din paragrafe:

„Ca bun creştin, am datoria să întorc şi celălalt obraz atunci când sunt pe nedrept atacat sau când onoarea mea este atinsă. Dar nu putem uita că, la fel cum Isus a întors şi celălalt obraz, tot aşa a folosit şi biciul pentru a-i pedepsi pe aceia care voiau să transforme Casa Domnului într-o vizuină de hoţi. La aşa ceva asistăm acum în Portobello

Road: oameni lipsiţi de scrupule, care se dau drept salvatori ai sufletelor, dau false speranţe şi susţin că vindecă toate suferinţele, ajungând până acolo încât afirmă că aceia care le urmează sfaturile vor avea parte de siluetă şi eleganţă. De aceea, nu-mi rămâne altceva de făcut decât să merg în justiţie şi să împiedic ca această situaţie să se mai prelungească. Adepţii acestui curent jură că sunt în stare să trezească nişte calităţi nemaivăzute şi neagă existenţa unui Dumnezeu atotputernic, încercând să-l substituie cu divinităţi păgâne cum ar fi Venus sau Afrodita. Pentru ei totul este permis, dacă este făcut cu «dragoste». Dar ce este dragostea? O forţă fără morală, care justifică orice scop? Sau un angajament faţă de adevăratele valori ale societăţii, cum sunt familia şi tradiţiile?"

La întâlnirea următoare, prevăzând că s-ar putea repeta aceeaşi luptă în câmp deschis, poliţia a luat măsuri şi a adus un grup de gardieni, pentru a se evita confruntările. Atena a venit însoţită de gărzile de corp improvizate de Ryan, şi de data asta a auzit nu numai aplauze, dar şi fluierături şi huiduieli. O doamnă, văzând că era însoţită de un copil de vreo opt anişori, a venit, două zile mai târziu, cu o citaţie în justiţie, bazată pe Children Act 1989, în care se afirma că mama îi provoca afecţiuni ireversibile copilului şi că trebuia să i se dea tatălui dreptul de a-l îngriji.

Nişte reporteri au reuşit să dea de urma lui Lukas Jessen-Petersen, care a refuzat însă să dea vreun interviu; l-a ameninţat pe reporter, spunându-i să nu-l menţioneze pe Viorel în articolele lui, că e în stare de orice. A doua zi, tabloidul punea pe manşetă: „Fostul soţ al Vrăjitoarei din Portobello spune că e în stare să ucidă pentru copilul lui".

În aceeaşi după-amiază, încă două petiţii care se refereau la Children Act 1989 sosiseră la tribunal, de data aceasta cerând ca statul să îşi asume responsabilitatea pentru binele copilului.

Reuniunea următoare nu s-a mai ţinut. Deşi grupuri de oameni – pro şi contra – se aflau în faţa uşii, iar gărzi în uniformă încercau să liniştească spiritele, Atena nu a apărut. La fel şi săptămâna următoare, când grupurile şi gărzile erau în număr mai mic. În a treia săptămână, nu mai puteai vedea decât nişte flori ofilite şi o persoană care distribuia fotografii ale Atenei celor care veneau acolo.

Chestiunea a încetat să mai ocupe paginile cotidienelor londoneze. Când reverendul Ian Buck a hotărât să anunţe că-şi retrăgea plângerea de calomnie şi defăimare, bazându-se pe „spiritul creştin pe care trebuie să-l avem pentru aceia care se căiesc pentru gesturile lor”, n-a găsit niciun ziar serios interesat, iar textul lui a fost publicat la rubrica „Scrisori de la cititori” dintr-un ziar cu tiraj redus.

Din câte ştiu eu, tema n-a devenit niciodată de interes naţional, apărea doar în paginile unde se publicau articole despre viaţa Londrei. O lună mai târziu, după ce încetaseră reuniunile de cult, când am fost la Brighton, am încercat să deschid vorba în faţa unor prieteni, dar niciunul nu auzise vorbindu-se despre asta.

Ryan avea toate mijloacele pentru a clarifica această chestiune şi tot ce ar fi apărut în ziarul lui ar fi fost preluat de restul presei. Dar, spre surprinderea mea, nu a publicat niciun rând cu privire la Sherine Khalil.

După părerea mea, crima, dată fiind natura ei, nu are nicio legătură cu ceea ce s-a întâmplat în Portobello. Nu a fost decât o coincidenţă macabră.

Heron Ryan, ziarist

Atena mi-a cerut să pornesc reportofonul. Adusese şi ea unul, un model pe care nu-l mai văzusem niciodată, destul de sofisticat şi foarte mic.

— În primul rând, vreau să spun că sunt ameninţată cu moartea. În al doilea rând, promite-mi că dacă o să mor, timp de cinci ani nimeni altcineva nu are să asculte această înregistrare. După un timp, vor putea distinge adevărul de minciună. Spune că eşti de acord şi că astfel te obligi în faţa legii.

— Sunt de acord. Dar cred că…

— Să nu crezi nimic. Dacă mă găsiţi moartă, acesta va fi testamentul meu, cu condiţia să nu fie făcut public acum.

Am oprit reportofonul.

— Nu are de ce să-ţi fie teamă. Am prieteni în toate poziţiile cheie din guvern, oameni care îmi datorează multe, care au nevoie sau vor avea nevoie de mine. Putem…

— Nu ţi-am spus că am un iubit care lucrează la Scotland Yard?

Iar cu povestea asta? Dacă era adevărat, de ce nu era acolo când toţi aveam nevoie de ajutorul lui, când şi Atena şi Viorel puteau fi atacaţi de mulţime?

Întrebările se iveau una după alta: voia să mă pună la încercare? Ce era în capul femeii ăsteia? Oare era dezechilibrată, labilă? Într-o zi voia să fie alături de mine şi în următoarea îmi vorbea despre un bărbat care nu exista.

— Dă drumul la reportofon, îmi ceru ea.

Mă simţeam îngrozitor: mi-a trecut prin minte că mă folosise tot timpul. Mi-ar fi plăcut să pot spune atunci: „Du-te, dispari din viaţa mea, de când te-am cunoscut totul a devenit un infern, trăiesc cu speranţa că într-o zi ai să mă îmbrăţişezi, ai să mă

săruţi şi ai să-mi spui că vrei să fii cu mine pentru totdeauna. Dar asta nu se întâmplă niciodată”.

— E ceva în neregulă?

Ştia prea bine ce nu era în regulă. Mai bine zis, era imposibil să nu ştie ce simţeam, nu era un secret că o iubeam, deşi nu vorbisem despre asta decât o singură dată. Mai mult, lăsam baltă orice doar ca să o întâlnesc pe ea, îi eram mereu alături ori de câte ori mi-o cerea, încercam să mă apropii de băiatul ei, zicându-mi că într-o zi ar fi putut să-mi spună tată. Nu i-am cerut niciodată să renunţe la ce făcea, îi acceptam viaţa, deciziile, sufeream în tăcere pentru durerile ei, mă bucuram de victorii, mă mândream cu hotărârea ei.

— De ce ai întrerupt înregistrarea?

A fost clipa în care am rămas suspendat între cer şi infern, între explozie şi supunere, între raţiunea rece şi emoţia distrugătoare. Până la urmă, adunându-mi toate puterile, am reuşit să mă controlez.

Am apăsat butonul.

— Să continuăm.

— Spuneam că sunt ameninţată cu moartea. Primesc telefoane anonime, sunt insultată, mi se spune că sunt o ameninţare pentru toată lumea, că vreau să readuc împărăţia Satanei, iar ei nu vor permite aşa ceva.

— Ai fost la poliţie?

Am evitat intenţionat să pomenesc de iubitul ei, arătându-i astfel că nicio clipă n-am crezut în povestea asta.

— Am fost. Au înregistrat telefoanele. Sună din cabine publice, dar mi-au zis să nu-mi fac griji, pentru că îmi supraveghează casa. Au reuşit să-l prindă pe unul: are un dezechilibru mintal, crede că e reîncarnarea unui apostol şi că „trebuie să lupte pentru ca Isus să nu fie din nou gonit”. Acum e într-un ospiciu; poliţia mi-a spus că a mai fost internat, îi ameninţase şi pe alţii.

— Dacă sunt atenţi, poliţiştii noştri sunt cei mai buni din lume. Chiar nu ai de ce să-ţi faci griji.

— Nu mi-e frică de moarte. Dacă azi mi s-ar termina zilele, aş lua cu mine momente pe care puţini oameni de vârsta mea au avut norocul să le trăiască. Dar îmi este frică, şi de asta ţi-am cerut să înregistrezi discuţia noastră de azi, să nu comit vreo crimă.

— Crimă?

— Ştii că sunt în curs de desfăşurare câteva procese prin care se încearcă să mi-l ia pe Viorel. Am apelat la nişte prieteni, dar nimeni nu poate face nimic; trebuie să aşteptăm rezultatul final. Se pare că – e drept, depinde şi de judecător – fanaticii ăştia vor reuşi să obţină ce vor. De asta mi-am cumpărat o armă. Ştiu ce înseamnă să desparţi un copil de mama lui, pentru că am simţit-o pe propria piele. Aşa că, atunci când primul reprezentant al justiţiei se va apropia, eu trag. Şi voi continua să trag până mi se sfârşesc gloanţele. Dacă nu mă nimeresc mai înainte, o să mă lupt cu cuţitele de bucătărie. Dacă-mi iau cuţitele, mă lupt cu unghiile şi cu dinţii. Dar nimeni nu va reuşi să mi-l ia pe Viorel de lângă mine, decât peste cadavrul meu. Înregistrezi?

— Da. Dar avem mijloace…

— Nu există. Tatăl meu urmăreşte îndeaproape procesele. Zice că legile privind protecţia copilului nu îţi permit să faci mare lucru.

Acum întrerupe înregistrarea.

— Ăsta a fost testamentul tău?

N-a răspuns. Cum eu stăteam fără să fac nimic, luă ea iniţiativa. Se ridică şi se duse la casetofon şi puse muzica din stepă pe care eu o cunoşteam deja pe dinafară. Dansă aşa cum făcea la ritualuri, fără niciun fel de ritm – ştiam unde voia să ajungă. Reportofonul ei continua să înregistreze, martor tăcut la tot ce se petrecea acolo. În timp ce lumina unei amiezi însorite pătrundea prin geamuri, Atena

se afunda în căutarea altei lumini, care se afla acolo de la începutul lumii.

Scânteia Mamei opri dansul, întrerupse muzica, o făcu să-şi ia capul în mâini şi să rămână aşa câteva clipe. Apoi ridică ochii şi mă privi drept.

— Ştii cine este aici, nu-i aşa?

— Da. Atena şi partea ei divină, Hagia Sofia.

— M-am obişnuit să fac asta. Nu cred că mai e nevoie, dar aşa am întâlnit-o, iar acum a devenit o tradiţie în viaţa mea. Tu ştii cu cine vorbeşti: cu Atena. Hagia Sofia sunt eu.

— Ştiu. Când am dansat a doua oară la tine acasă, am descoperit că am şi eu un spirit care mă călăuzeşte: Philemon. Dar nu vorbesc prea mult cu el, nici nu prea ascult ce-mi spune. Ştiu numai că atunci când este prezent este ca şi cum sufletele noastre se întâlnesc.

— Chiar aşa. Azi Philemon şi Hagia Sofia vor vorbi despre dragoste.

— Va trebui să dansez.

— Nu e nevoie. Philemon mă va înţelege, fiindcă văd că a fost atins de dansul meu. Bărbatul care stă înaintea mea suferă pentru un lucru pe care crede că n-a reuşit niciodată să-l obţină: dragostea mea. Dar bărbatul care se află dincolo de tine însuţi, acela înţelege că durerea, neliniştea, sentimentul de abandon sunt inutile şi copilăreşti: eu te iubesc. Nu în felul pe care îl doreşte partea ta omenească, ci în felul pe care l-a dorit scânteia divină. Stăm în acelaşi cort, care ne-a fost scos în cale de Ea. Acolo înţelegem că nu suntem sclavii sentimentelor noastre, ci maeştrii lor. Servim şi suntem serviţi, deschidem uşile încăperilor noastre şi ne îmbrăţişăm. Poate că ne şi sărutăm – pentru că tot ce e trăit cu intensitate pe pământ are un corespondent în planul invizibil. Iar tu ştii că nu încerc să te provoc, nici nu mă joc cu sentimentele tale când spun toate astea.

— Atunci ce este dragostea?

— Sufletul, sângele şi trupul Marii Mame. Eu te iubesc aşa cum se iubesc sufletele exilate, când se întâlnesc în mijlocul deşertului. Niciodată nu va fi ceva fizic între noi, dar nicio pasiune nu este inutilă, nicio iubire nu se pierde. Dacă Mama a trezit dragostea în inima ta, a trezit-o şi în mine, deşi poate că inima ta e mai dispusă să o accepte. Este imposibil ca energia dragostei să se piardă: e mai puternică decât orice altceva şi se manifestă sub multe forme.

— Nu sunt destul de puternic pentru asta. Perspectiva asta abstractă mă deprimă şi mă face să mă simt mai singur ca niciodată.

— Nici eu nu sunt. Am nevoie de cineva lângă mine. Dar va veni o zi când ochii noştri se vor deschide şi fel şi fel de forme de Iubire se vor putea manifesta, iar suferinţa va dispărea de pe faţa Pământului. Eu cred că nu mai e mult până atunci, ne întoarcem dintr-o călătorie lungă, în care am fost obligaţi să căutăm lucruri care nu ne interesau. Acum vedem că sunt false. Dar întoarcerea nu se face fără durere – pentru că am petrecut atâta timp departe, ni se pare că suntem străini în propria noastră ţară. Va mai dura ceva timp până ne vom găsi prietenii care au fost plecaţi, locurile unde ni se aflau rădăcinile şi comorile. Dar până la urmă se va întâmpla şi asta.

Nu ştiu de ce, am început să mă simt emoţionat. Şi asta m-a făcut să continui.

— Vreau să mai vorbim despre dragoste.

— Despre asta vorbim. Aceasta a fost mereu ţinta oricărei căutări din viaţa mea: să las ca dragostea să se manifeste în mine fără îngrădiri, să-mi umple spaţiile albe, să mă facă să dansez, să zâmbesc, să dea un sens vieţii mele, să-mi apere fiul, să intru în legătură cu cerul, cu bărbaţi şi femei, cu toţi cei care au apărut în drumul meu. Am încercat să-mi controlez sentimentele, spunându-mi „el merită afecţiunea mea” sau „el nu o merită”. Dar am înţeles care era soarta mea atunci când am

văzut că-mi puteam pierde tot ce aveam mai scump în viaţă.

— Copilul tău.

— Exact. Întruchiparea cea mai completă a iubirii. Când am înţeles că l-ar putea lua de lângă mine m-am regăsit pe mine însămi, am înţeles că niciodată nu voi mai avea sau pierde ceva. Am înţeles acest lucru după ce am plâns ore întregi. Numai după suferinţa asta îngrozitoare partea din mine care se numeşte Hagia Sofia mi-a spus: „Ce prostie mai e şi asta? Dragostea este eternă! Iar fiul tău va pleca oricum, mai devreme sau mai târziu!”

Începeam să înţeleg.

— Dragostea nu e o obişnuinţă, un angajament sau o datorie. Nu este ceea ce ne învaţă cântecele siropoase – dragostea este. Acesta e testamentul Atenei, al Sherinei, al Hagiei Sofia: dragostea este. Fără definiţii. Iubeşte şi nu întreba prea multe. Doar iubeşte.

— E greu.

— Înregistrezi?

— Mi-ai cerut să întrerup.

— Înregistrează iar.

Am făcut ce mi-a cerut. Atena a continuat:

— E greu şi pentru mine. De aceea, de azi nu mă mai întorc acasă. Mă voi ascunde. Poliţia mă poate apăra de nebuni, dar nu mă poate apăra de dreptatea oamenilor. Am avut o misiune de îndeplinit, şi asta m-a făcut să merg atât de departe, încât acum risc să-mi pierd copilul. Dar nu-mi pare rău: mi-am împlinit destinul.

— Care era misiunea ta?

— Ştii, pentru că ai luat parte chiar de la început: să deschid drum Mamei. Să readuc la viaţă o tradiţie care a fost suprimată timp de secole şi care acum începe să reînvie.

— Poate…

M-am oprit. Dar ea n-a scos o vorbă până ce eu nu mi-am terminat fraza.

— Poate că e prea devreme. Oamenii nu sunt pregătiţi.

Atena râse.

— Ba sigur că sunt. De asta au apărut confruntările, violenţa, obscurantismul. Pentru că forţele întunericului agonizează, şi acum îşi folosesc ultimele puteri. Par să fie mai puternice, ca animalele înainte de a muri, dar sunt sfârşite, nu se mai pot ridica de jos. Am semănat ceva în multe inimi, şi fiecare va trăi această Renaştere în felul său. Există o inimă care va urma tradiţia completă: Andrea.

Andrea. Dar ea o detesta, o considera vinovată pentru ruperea relaţiei noastre, spunea oricui voia s-o asculte că Atena se lăsase stăpânită de egoism, de vanitate, distrugând o misiune aşa de greu de realizat, de pus pe picioare.

Se ridică şi-şi luă geanta – Hagia Sofia era cu ea în continuare.

— Îi văd aura. Ea se va vindeca de o suferinţă inutilă.

— Cred că ştii că Andrea nu te place.

— Bineînţeles că ştiu. Am vorbit aproape o jumătate de oră despre dragoste, nu-i aşa? Or, a plăcea pe cineva nu are nicio legătură cu asta. Andrea e o persoană pe deplin capabilă să ducă misiunea mai departe. Are mai multă experienţă şi mai multă charismă decât mine. A învăţat din greşelile mele, ştie că trebuie să păstreze o oarecare prudenţă, pentru că atunci când fiara obscurantismului agonizează e vremea confruntărilor. Andrea mă poate urî ca persoană, şi poate tocmai de asta a reuşit să-şi dezvolte darurile cu atâta repeziciune – ca să dovedească tuturor că e mai potrivită decât mine. Când ura face pe cineva să crească, ea devine una dintre multele forme ale iubirii.

Îşi luă reportofonul, îl puse în geantă şi plecă.

La sfârşitul acelei săptămâni, tribunalul s-a pronunţat: fuseseră ascultaţi mai mulţi martori, şi

Sherine Khalil, cunoscută ca Atena, avea dreptul să-şi crească în continuare copilul.

În plus, directorul şcolii unde era înscris Viorel era oficial înştiinţat că orice discriminare împotriva băiatului era pedepsită de lege.

Ştiam că nu avea rost să o sun acasă. Îi lăsase Andreei cheile, îşi luase reportofonul, câteva haine şi a spus că nu se va întoarce prea curând.

Am aşteptat să mă sune ca să sărbătorim victoria împreună. Cu fiecare zi care trecea, dragostea mea pentru Atena era o sursă din ce în ce mai mică de suferinţă şi se transforma într-o mare de bucurie şi seninătate. Nu mă mai simţeam atât de singur, într-un anume loc din spaţiu sufletele noastre, sufletele tuturor exilaţilor care se întorceau, sărbătoreau cu bucurie reîntâlnirea.

A trecut prima săptămână şi mi-am închipuit că poate încerca să-şi revină din tensiunea din ultimul timp. După o lună, mi-am închipuit că se dusese la Dubai, la fostul ei loc de muncă. Am telefonat, mi-au spus că nu ştiau nimic de ea. Dar dacă ştiam eu unde era, să fiu amabil să-i transmit că uşile îi erau deschise, îi simţeau lipsa.

Am hotărât să fac o serie de articole despre trezirea Mamei. Câţiva cititori au trimis scrisori în care mă acuzau că „răspândesc păgânismul”, dar articolele s-au bucurat de un succes imens în rândul majorităţii cititorilor.

După două luni, când mă pregăteam să iau masa de prânz, m-a chemat un coleg de redacţie: fusese găsit cadavrul Sherinei Khalil, Vrăjitoarea din Portobello. A fost asasinată cu brutalitate în Hampstead.

Am terminat de transcris toate înregistrările şi i le voi da ei. Probabil că acum se plimbă prin Snowdonian National Park, cum obişnuieşte să facă în fiecare după-amiază. E ziua ei – mai bine zis, data pe care părinţii au ales-o pentru ziua ei, atunci când au adoptat-o – şi vreau să-i dau acest manuscris.

Viorel, care va veni cu bunicii pentru aniversare, a pregătit şi el o surpriză: a înregistrat prima lui melodie într-un studio, cu nişte prieteni, şi i-o va da în timpul cinei.

Ea mă va întreba, la urmă: „De ce ai făcut toate astea?"

Iar eu îi voi răspunde: „Pentru că simţeam nevoia să te înţeleg". În toţi anii ăştia de când suntem împreună, ascultam ceea ce mi se părea că erau legendele despre ea, dar acum ştiu că legendele sunt realitate.

De câte ori voiam să o însoţesc – fie la reuniunile de luni din apartamentul ei, fie în România, fie la întâlnirile cu prietenii, ea-mi cerea să nu vin. Voia să se simtă liberă: un poliţist întotdeauna intimidează, spunea. În faţa cuiva ca mine, până şi nevinovaţii se cred învinovăţiţi.

De două ori am fost în magazia din Portobello fără ca ea să ştie. Şi tot fără ştiinţa ei am pus oameni s-o protejeze la intrarea şi la ieşirea din local. O persoană, identificată după aceea ca membră a unei secte, a fost arestată pentru că avea un pumnal asupra ei. Susţinea că fusese trimisă de spirite pentru a obţine puţin sânge de la Vrăjitoarea din Portobello, care o întrupa pe Mamă – aveau nevoie de el pentru nişte ofrande. Nu voia s-o omoare, numai să ia sânge pe o batistă. Cercetările au arătat că într-adevăr nu existase nicio tentativă de omucidere, dar a fost inculpată şi a primit şase luni de închisoare.

N-a fost ideea mea ca lumea întreagă să creadă că a fost omorâtă. Atena voia să dispară şi m-a întrebat dacă se putea. I-am explicat că, dacă

tribunalul decidea că statul trebuia să se ocupe de creşterea băiatului, n-aş fi putut face nimic împotriva legii. Dar după ce judecătorul i-a dat câştig de cauză, am putut duce planul la îndeplinire.

Atena era pe deplin conştientă că, din momentul în care întâlnirile din depozit ajunseseră în atenţia presei, misiunea ei o apucase pe un drum fără ieşire. Nu avea rost să iasă în faţa mulţimii şi să spună că nu era regină, nici vrăjitoare, nici vreo întrupare divină, pentru că oamenii îi ascultă orbeşte pe cei puternici şi atribuie puteri oricui vor ei. Iar asta era împotriva a tot ce predica ea: libertatea de a alege, de a-ţi sfinţi propria pâine, de a-ţi descoperi harurile, fără călăuze sau păstori.

Dar nici să dispară pur şi simplu nu putea: oamenii ar fi înţeles gestul ei ca pe o retragere în deşert, o ridicare la ceruri, o călătorie pentru a-i întâlni pe maeştrii secreţi care trăiesc în Himalaya – şi ar fi aşteptat mereu să se întoarcă. Ar fi apărut tot felul de legende, poate chiar un cult. Am început să înţelegem asta când ea a încetat să mai apară în Portobello; informatorii mei îmi spuneau că, în pofida oricăror aşteptări, cultul ei creştea în mod înspăimântător: s-au format alte grupuri asemănătoare, apar tot felul de „moştenitoare" ale Hagiei Sofia, fotografia ei din ziar, cu copilul în braţe, era vândută în secret, arătând-o ca pe o victimă, martiră a intoleranţei. Unii ocultişti au început să vorbească despre un „Ordin al Atenei", care garanta, în schimbul unei taxe, contactul cu fondatoarea.

Aşadar, nu mai rămânea decât „moartea". Dar în circumstanţe absolut normale, ca orice om care-şi sfârşeşte zilele în mâinile unui asasin oarecare din metropolă. Asta ne obliga să luăm o serie de măsuri preventive:

(a) crima nu putea fi asociată martirajului pe motive religioase, pentru că situaţia pe care încercam s-o evităm s-ar fi agravat;

(b) victima trebuia să fie de nerecunoscut;

(e) asasinul să nu poată fi prins;

(d) aveam nevoie de un cadavru.

Într-un oraş ca Londra, avem zilnic oameni morţi, desfiguraţi, arşi, numai că, de regulă, până la urmă îl prindem pe criminal. Aşa că a trebuit să aştept aproape două luni până la întâmplarea din Hampstead. Vinovatul a fost găsit, dar murise deja – fugise în Portugalia şi îşi trăsese un glonţ în cap. Se făcuse dreptate, şi acum nu aveam nevoie decât de un pic de ajutor din partea prietenilor apropiaţi. O mână o spală pe alta, şi ei îmi cer uneori lucruri nu chiar ortodoxe, dacă nu se încalcă o lege importantă, există – ca să spunem aşa – o anumită flexibilitate în interpretarea faptelor.

Aşa s-a şi întâmplat. Imediat ce a fost descoperit cadavrul, eu şi partenerul meu, cu care lucram de ani de zile, am fost numiţi să cercetăm cazul. Aproape imediat am aflat că poliţia portugheză găsise corpul sinucigaşului în Guimarães, cu un bilet în care mărturisea o crimă ale cărei detalii corespundeau cazului cercetat de noi, iar în încheiere cerea ca toată averea lui să fie donată unor instituţii caritabile. Fusese o crimă pasională – de multe ori iubirea duce la aşa ceva.

În biletul lăsat, mai scria că o adusese pe femeie dintr-o ţară a fostei Uniuni Sovietice şi făcuse tot posibilul s-o ajute. Era gata să se căsătorească cu ea ca să primească toate drepturile unui cetăţean englez, când descoperise o scrisoare pe care ea voia s-o trimită unui neamţ, ca răspuns la invitaţia lui de a petrece câteva zile împreună în castelul lui. Ea îi scria că abia aşteaptă să plece şi îl ruga să-i trimită imediat un bilet de avion ca să se poată întâlni cât mai curând. Se cunoscuseră într-o cafenea londoneză şi nu schimbaseră decât două scrisori, nimic mai mult.

Mă aflam în faţa scenariului perfect.

Prietenul meu a şovăit puţin – nimeni nu vrea să aibă o crimă nerezolvată în dosarul lui – dar eu i-

am spus că luam totul asupra mea, aşa că până la urmă a fost de acord.

M-am dus la Atena, care se ascundea într-o căsuţă simpatică în Oxford. Cu o seringă, i-am luat puţin sânge. I-am tăiat nişte şuviţe de păr, le-am ars puţin, nu complet. M-am întors la locul crimei şi am răspândit „probele". Ştiam că examenul ADN era imposibil, fiindcă nimeni nu ştia cine îi erau mama şi tatăl adevăraţi, aşa că acum nu-mi rămânea decât să mă rog să am noroc şi să sper ca ştirea să nu facă prea multe valuri în presă.

Au venit câţiva ziarişti. Am spus povestea cu sinuciderea asasinului, menţionând doar ţara, fără a preciza oraşul. Am spus că nu se ştie care a fost mobilul crimei, dar că erau absolut imposibile ipoteza răzbunării sau aceea a motivelor religioase; după cum credeam eu (dar la urma urmei şi poliţiştii au voie să greşească), victima fusese violată. Probabil că-şi recunoscuse agresorul şi atunci a fost ucisă şi desfigurată.

Dacă neamţul i-a mai scris, scrisorile lui s-au întors cu menţiunea „returnat". Fotografia Atenei nu apăruse decât o singură dată în ziar, cu ocazia primei confruntări din Portobello, aşa că şansele de a fi recunoscută erau minime. În afară de mine, numai trei persoane mai ştiau adevărul: părinţii ei şi copilul. Cu toţii ne-am dus la „înmormântarea" rămăşiţelor ei pământeşti, iar mormântul are o piatră cu numele ei.

Băiatul vine s-o viziteze la fiecare sfârşit de săptămână, iar la şcoală are rezultate excelente.

Desigur, este posibil ca la un moment dat Atena să se plictisească de viaţa asta izolată şi să hotărască să se întoarcă la Londra. Dar memoria oamenilor e scurtă şi, cu excepţia prietenilor apropiaţi, nimeni nu-şi va aminti de ea. Până atunci, Andrea va fi elementul catalizator şi, de ce să nu recunoaştem, are mai multă putere decât Atena ca să continue misiunea. Pe lângă faptul că

are har, este şi actriţă, ştie cum să interacţioneze cu publicul.

Am auzit că s-a răspândit extraordinar de mult, şi fără publicitate inutilă. Oameni cu poziţii-cheie în societate cred în ea şi, când va sosi momentul, când numărul lor va fi destul de mare, vor pune capăt ipocriziei lumii acesteia pline de reverenzi Ian Buck.

Asta vrea şi Atena: nu faimă, aşa cum credeau mulţi (inclusiv Andrea), ci ca misiunea să fie dusă până la capăt.

La începutul cercetărilor mele care au fost cuprinse în acest manuscris, mă gândeam că îi reconstituiam viaţa, ca să se ştie cât a fost de curajoasă şi de importantă. Dar, treptat, descopeream partea ascunsă din mine, deşi nu prea credeam în aşa ceva. Şi am ajuns la concluzia că motivul principal al acestei lucrări era să răspund la o întrebare pe care niciodată n-am ştiut s-o dezleg: de ce mă iubeşte Atena? Suntem atât de diferiţi şi nici măcar nu avem aceeaşi viziune asupra lumii.

Îmi aduc aminte când am sărutat-o prima oară, într-un bar de lângă Victoria Station. Ea lucra la o bancă, eu eram deja detectiv la Scotland Yard. După ce am ieşit câteva zile împreună, m-a invitat să merg să dansez acasă la proprietarul apartamentului ei, lucru pe care nu l-am acceptat în ruptul capului – nu e deloc stilul meu.

Ea, în loc să se supere, mi-a spus doar că-mi respecta decizia. Recitind mărturiile prietenilor ei, sunt de-a dreptul mândru: se pare că Atena nu respecta decizia nimănui.

După multe luni, înainte de a pleca la Dubai, i-am spus că o iubesc. Ea mi-a răspuns că simţea acelaşi lucru – deşi, a adăugat, trebuia să ne obişnuim cu gândul că vom sta mult timp departe unul de altul. Fiecare va munci în altă ţară, dar dragostea adevărată poate supravieţui distanţei.

A fost singura dată când am îndrăznit s-o întreb: „De ce mă iubeşti?”

Ea mi-a răspuns: „Nu ştiu şi nici nu mă interesează absolut deloc”.

Acum, la sfârşitul acestor pagini, cred că am găsit răspunsul în ultima ei conversaţie cu ziaristul.

Iubirea este.

25 februarie 2006, 19:47:00
Revizuirea manuscrisului încheiată
în ziua Sf. Expeditus, 2006

paulo coelho

S-a născut în România şi nu avea nici un nume.
În Beirut, părinţii adoptivi îi spun Sherine.
Apoi primeşte numele zeiţei înţelepciunii, Atena.
Călătoreşte în toată lumea, căutându-se pe sine,
şi află mult mai mult decât sperase – află adevărul
despre lumea în care trăieşte.
Şi devine Vrăjitoarea din Portobello.

Noul roman semnat Paulo Coelho
spune povestea acestei fascinante tinere
din Transilvania, care ajunge să schimbe viaţa
celor care au întâlnit-o, iar mărturiile lor
conturează un destin de excepţie:

„Era maestra mea, avea datoria de a-mi transmite
misterele sacre, de a trezi energia necunoscută care
zace înăuntrul fiecăruia dintre noi."
Andrea McCain, actriţă

„Marea problemă a Atenei a fost că era o femeie
a secolului XXII născută în secolul XXI şi nu
s-a ferit să o arate. Cu ce preţ?
A plătit din plin pentru asta."
Deidre O'Neill, cunoscută ca Edda

„Nimeni nu-şi încredinţează visurile în mâinile
celor care le pot distruge. Nimeni, cu excepţia
Atenei."
Heron Ryan, ziarist

Foto © Archivo Idee

ISBN 978-973-50-1827-6
5 948353 013917

Table of Contents

Heron Ryan, 44 de ani, ziarist 6
Andrea McCain, 32 de ani, actriţă de teatru 11
Deidre O'Neill, 37 de ani, medic, cunoscută sub numele de Edda 14
Lella Zainab, 64 de ani, numerolog 17
Samira R. Khalil, 57 de ani, casnică, mama Atenei 19
Lukas Jessen-Petersen, 32 de ani, inginer, fostul soţ 26
Părintele Giancarlo Fontana, 72 de ani 31
Lukas Jessen-Petersen, fostul soţ 36
Părintele Giancarlo Fontana 43
Pavel Podbieslki, 57 de ani, proprietarul apartamentului 48
Peter Sherney, 47 de ani, director general al unei filiale a „Bank of… (eliminat)" din Holland Park, Londra 58
Nabil Alaihi, vârstă necunoscută, beduin 71
Samira R. Khalil, mama Atenei 81
Heron Ryan, ziarist 85
Deidre O'Neill, cunoscută ca Edda 89
Vosho „Bushalo", 65 de ani, patron de restaurant 96
Heron Ryan, ziarist 101
Liliana, croitoreasă, vârstă şi nume de familie necunoscute 104
Samira R. Khalil, casnică 117
Deidre O'Neill, cunoscută ca Edda 120
Heron Ryan, ziarist 126
Antoine Locadour, 74 de ani, istoric, I.C.P., Franţa 130
Andrea McCain, actriţă de teatru 132
Deidre O'Neill, cunoscută ca Edda 139

Heron Ryan, ziarist 143
Andrea McCain, actriţă 149
Heron Ryan, ziarist 154
Antoine Locadour, istoric 157
Deidre O’Neill, cunoscută ca Edda 162
Andrea McCain, actriţă 166
Heron Ryan, ziarist 172
Deidre O’Neill, cunoscută ca Edda 178
Andrea McCain, actriţă 182
Heron Ryan, ziarist 189
Deidre O’Neill, cunoscută ca Edda 196
Un ziar londonez, 24 august 1991 205
Heron Ryan, ziarist 210
Deidre O’Neill, cunoscută ca Edda 214
Samira R. Khalil, casnică 220
Heron Ryan, ziarist 224
Antoine Locadour, istoric 229
Heron Ryan, ziarist 232